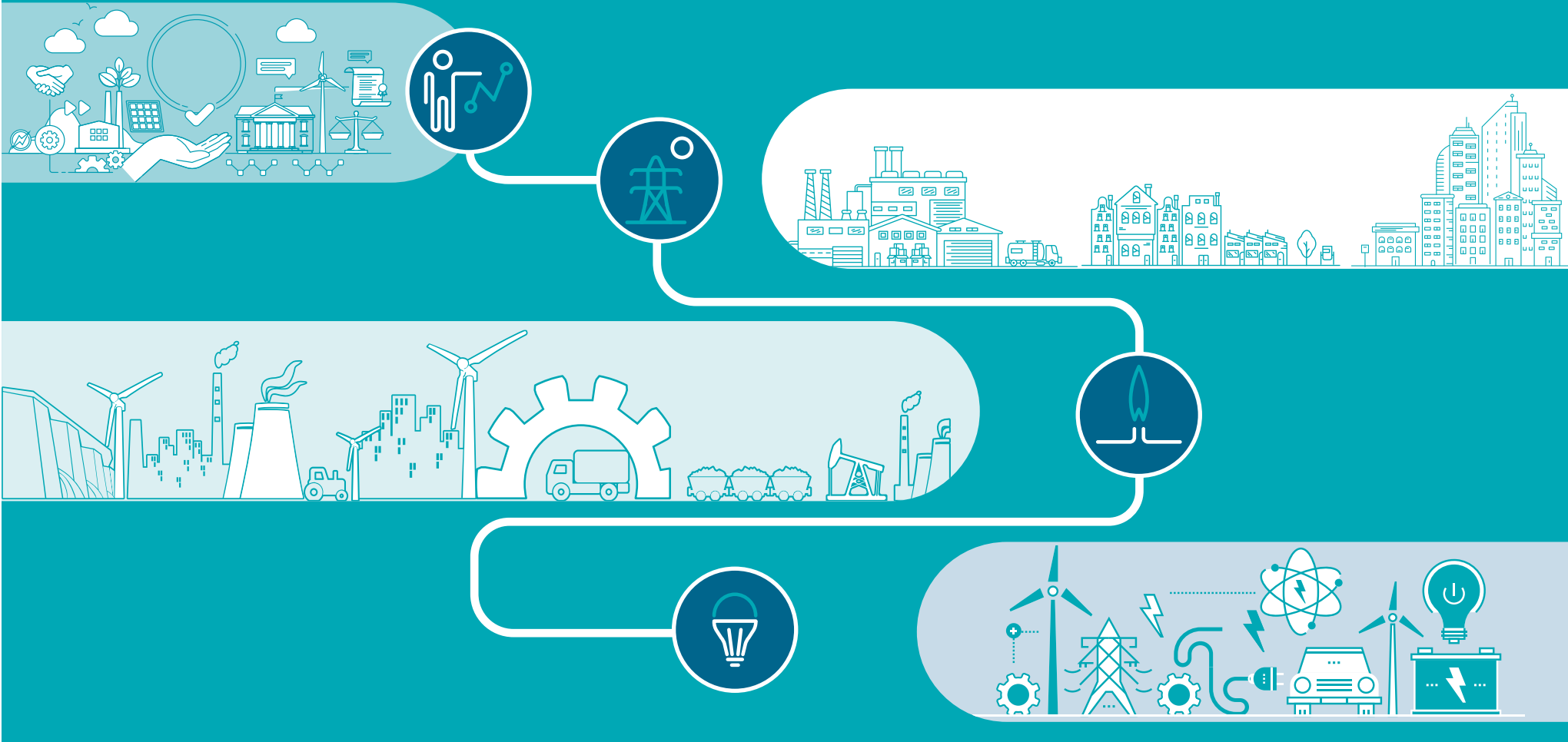

Jaarverslag

2023

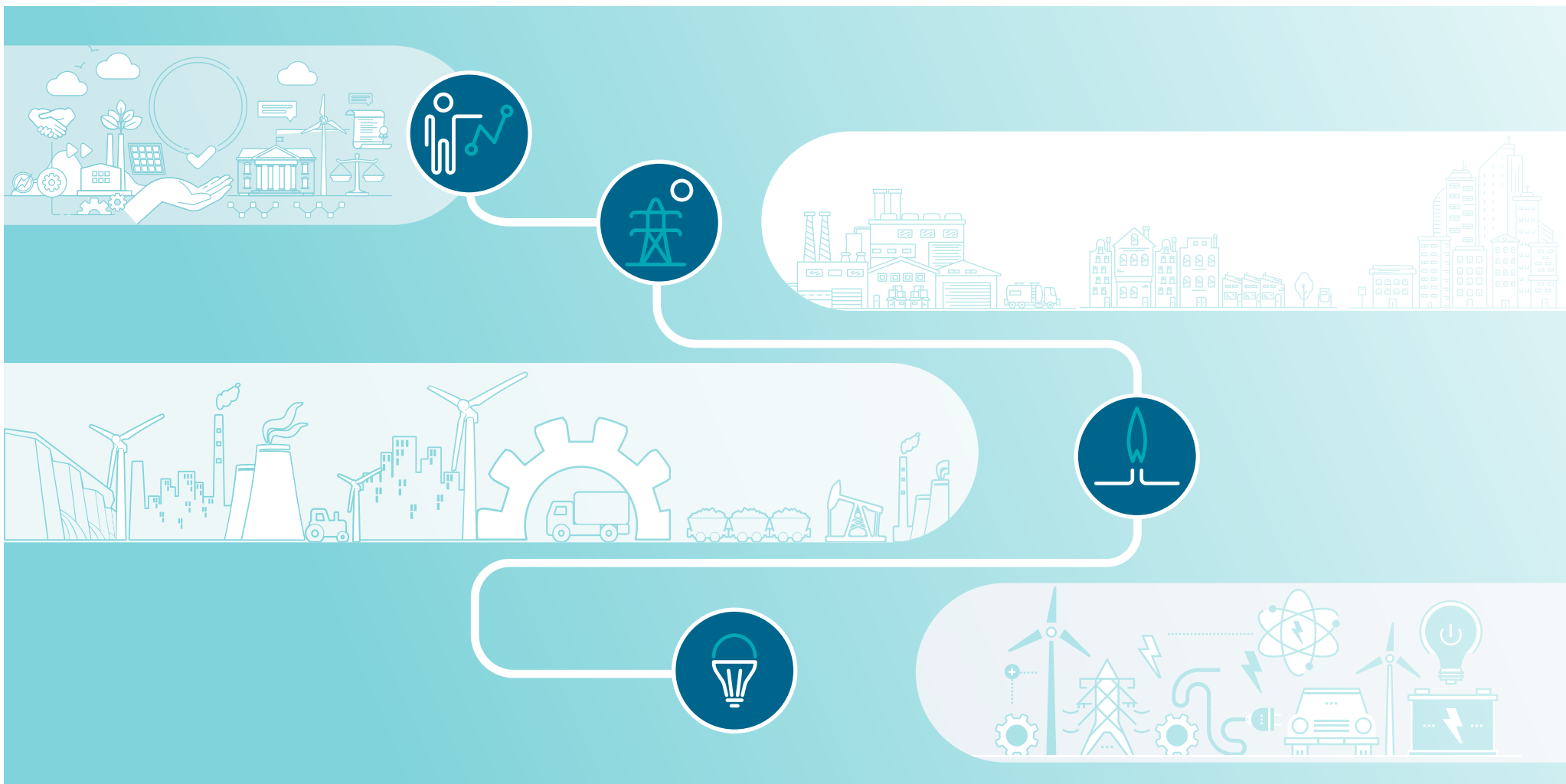

— **CREG** —

Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas

Jaarverslag

2023

— **CREG** —

Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas

Inhoudstafel

1. Voorwoord	9	2.11. Kernenergie	20
2. Voornaamste nationale wettelijke ontwikkelingen	13	2.12. Overwinsten	20
2.1. Vervoer van waterstof	14	2.13. Varia	20
2.2. Maximumprijzen	14	2.13.1. Energieopslag	20
2.2.1. Uitbreiding van het sociaal tarief voor de RVT's	14	2.13.2. Fiscaliteit	20
2.2.2. Levering van warmte aan beschermde huishoudelijke afnemers ..	14	2.13.3. Hernieuwbaar	21
2.2.3. Wijziging van de berekeningswijze van de referentieprijis	14	2.13.4. Verplichtingen van de gasinfrastructuurbeheerders	21
2.2.4. Neerwaartse herziening van de voorschotten op	15	3. Elektriciteitsmarkt	23
de terugbetaling van het sociale tarief betaald aan		3.1. Regulering	24
de leveranciers voor de eerste twee kwartalen van 2023		3.1.1. Elektriciteitsproductie en -opslag	24
2.2.5. Diverse wijzigingen	15	3.1.1.1. Vergunningen voor elektriciteitsproductie en -opslag	24
2.3. Capaciteitsvergoedingsmechanisme	15	3.1.1.2. Elektriciteitsproductie in de Noordzee	24
2.3.1. Evolutie van het wettelijke kader	15	3.1.1.3. Plafond op de marktinkomsten van elektriciteitsproducenten ..	26
2.3.1.1. Aanmelding bij de Europese Commissie	15	3.1.1.4. Andere verificatie- en adviesopdrachten	27
2.3.1.2. Actieve deelname aan de vraagzijde	16	3.1.2. Elektriciteitslevering	28
2.3.1.3. Gerichte veiling	16	3.1.2.1. Levering aan afnemers aangesloten op het transmissienet ..	28
2.3.1.4. Buitenlandse deelname	16	3.1.2.2. Maximumprijzen	28
2.3.1.5. Werkingsregels	16	3.1.2.3. Evolutie en fundamentals van de elektriciteitsprijs	30
2.3.1.6. Wijzigingen in het koninklijk besluit van 4 juni 2021	16	3.1.3. Transport	31
2.3.1.7. Wijzigingen in het koninklijk besluit van 28 april 2021	16	3.1.3.1. Aanwijzing, ontvlechting en certificering van de	31
2.3.1.8. Toekennen van individuele vergunningen voor energieopslag ..	17	transmissienetbeheerder	
2.3.2. Implementatie van het CRM	17	3.1.3.2. Corporate governance	31
2.3.2.1. Leveringsperiode 2027-2028	17	3.1.3.3. Technische werking	31
2.3.2.2. Leveringsperiodes 2025-2026 en 2028-2029	17	3.1.3.4. Transmissienettarieven	35
2.3.2.3. Invoering van de nieuwe werkingsregels	18	3.1.3.5. Raming van de kost van de federale ODV's	36
2.4. Energienorm	18	3.1.4. Implementatie van Europese verordeningen en	36
2.5. Vertrouwenslabel voor prijsvergelijkers	18	grensoverschrijdende kwesties	
2.6. Gedragscode en technisch reglement elektriciteit	19	3.1.4.1. Toegang tot grensoverschrijdende infrastructuur	36
2.7. Federaal Ontwikkelingsplan 2024-2034	19	3.1.4.2. Coherentie van het ontwikkelingsplan voor het	38
van het elektriciteitstransmissienet		transmissienet met het ontwikkelingsplan voor het	
2.8. Offshore windenergie	19	Europese net	
2.8.1. Wijzigingen van de elektriciteitswet	19	3.1.4.3. Implementatie van de Europese verordeningen	39
2.8.2. Wijzigingen van het koninklijk besluit van 16 juli 2002	19	3.2. Mededinging	40
2.9. Consumentenrecht	20	3.2.1. Prijsmonitoring op groot- en kleinhandelniveau	40
2.10. Ontvlechting en certificering van de transmissienetbeheerder	20	3.2.2. Monitoring van de transparantie en openstelling van de markt ..	44

3.2.2.1. Opgevraagde elektrische energie	44	4.3. Consumentenbescherming	66
3.2.2.2. Marktaandeel van de productiegroothandel	44	4.4. Bevoorradingszekerheid	66
3.2.2.3. Uitwisseling van energie	46	4.4.1. Monitoring van het evenwicht tussen vraag en aanbod	66
3.2.2.4. REMIT	48	4.4.2. Toezicht op de investeringsplannen van de vervoersnetbeheerder	69
3.2.2.5. Charter voor een goede informatieverschaffing bij de prijsvergelijking van elektriciteit en gas	48	4.4.3. Dekking van de piekafnames	70
3.2.2.6. Uitstoot van broeikasgassen	48	5. De CREG	71
3.3. Consumentenbescherming	48	5.1. Directiecomité en personeel van de CREG	73
3.4. Bevoorradingszekerheid	49	5.2. Adviesraad Gas en Elektriciteit	73
3.4.1. Monitoring van het evenwicht tussen vraag en aanbod	49	5.3. Beleidsnota, jaarverslag en vergelijkend verslag van doelstellingen en verwezenlijkingen van de CREG	74
3.4.2. Ontwikkelingsplan van het transmissienet	50	5.4. Behandeling van vragen en klachten	74
3.4.3. Operationele netveiligheid	50	5.5. Duurzame ontwikkeling bij de CREG	74
3.4.4. Investeringsplannen in de grensoverschrijdende interconnecties en het Belgische hoogspanningsnet	51	5.6. Door de CREG gegeven presentaties	75
3.4.5. Capaciteitsvergoedingsmechanisme	53	5.7. De CREG en de andere instanties	77
4. Aardgasmarkt	55	5.7.1. De CREG en de Europese Commissie	77
4.1. Regulering	56	5.7.2. De CREG binnen ACER	78
4.1.1. Aardgaslevering	56	5.7.3. De CREG binnen de CEER	80
4.1.1.1. Levering aan klanten	56	5.7.4. European Gas Regulatory Forum	83
4.1.1.2. Maximumprijzen	57	5.7.5. European Electricity Regulatory Forum	83
4.1.1.3. Evolutie en fundamentals van de aardgasprijs	57	5.7.6. Citizens' Energy Forum	83
4.1.2. Vervoer	57	5.7.7. Energy Infrastructure Forum	84
4.1.2.1. Ontvlechting en certificering van de vervoersnetbeheerder	57	5.7.8. De CREG en de andere nationale regulerende instanties	84
4.1.2.2. Corporate governance	57	5.7.9. De CREG en de FSMA	85
4.1.2.3. Technische werking	58	5.7.10. De CREG, het parlement en de federale regering	85
4.1.2.4. Vervoers-, opslag- en lng-tarieven	61	5.7.11. De CREG en de gewestregulator	85
4.1.3. Grensoverschrijdende kwesties en marktintegratie	62	5.7.12. De CREG en de Belgische Mededingingsautoriteit	86
4.1.3.1. Toegang tot grensoverschrijdende infrastructuur	62	5.7.13. De CREG en de Belgische universitaire wereld	86
4.1.3.2. Coherentie van het investeringsplan van het vervoersnet en het ontwikkelingsplan van het Europees net	63	5.8. Financiën van de CREG	86
4.1.3.3. Marktintegratie	63	5.8.1. Spijzing van de fondsen	86
4.2. Mededinging	65	5.8.2. Fondsen	87
4.2.1. Prijsmonitoring op groot- en kleinhandelniveau	65	5.8.3. Rekeningen 2023	89
4.2.2. Monitoring van de transparantie en openstelling van de markt	66	5.8.4. Verslag van de bedrijfsrevisor over het boekjaar afgesloten op 31 december 2023	94
		5.9. Lijst van akten opgesteld door de CREG in 2023	96

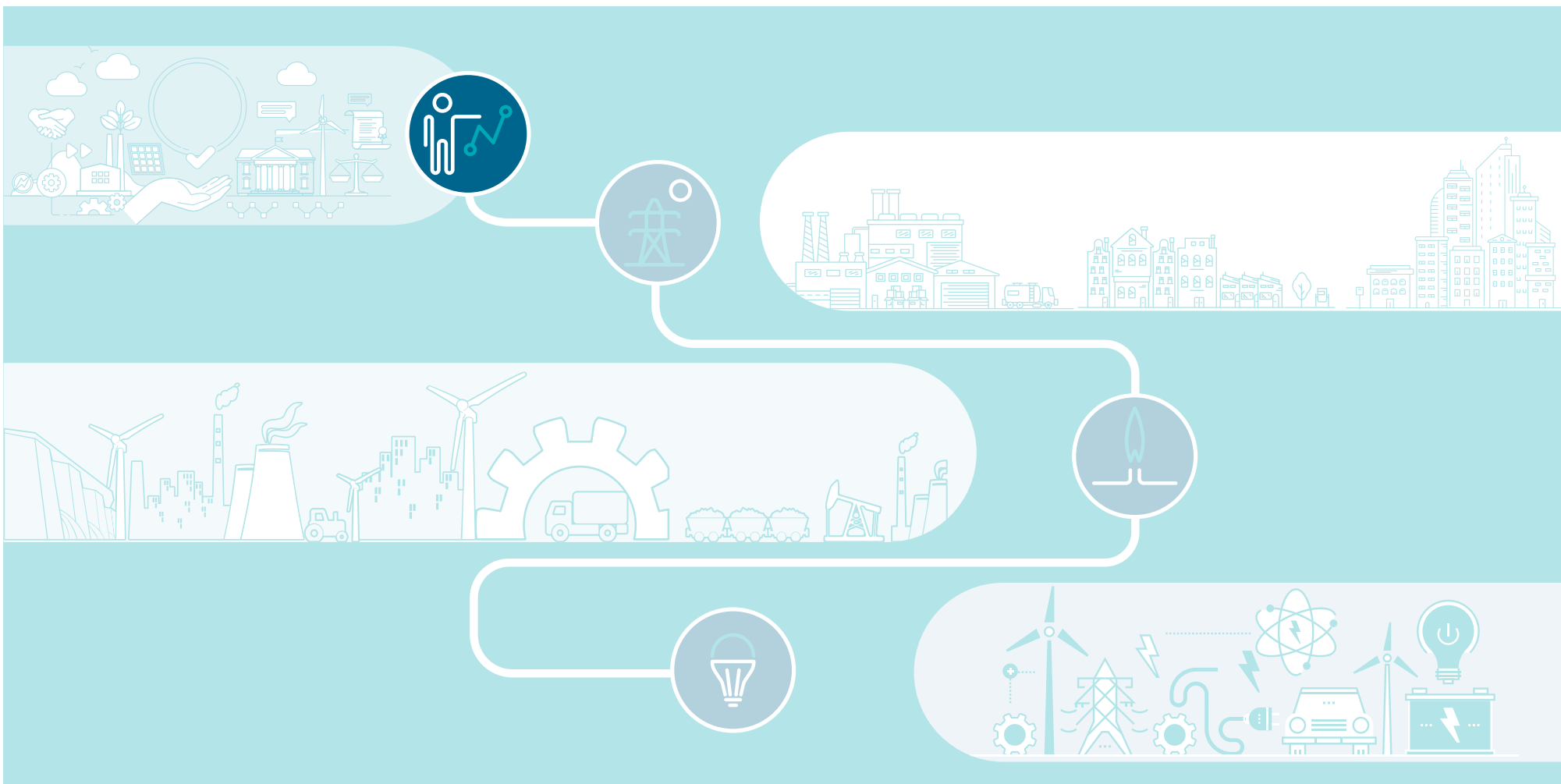
FIGURENLIJST

1	Evolutie van het geïnstalleerde vermogen offshore windenergie	25
2	Nettoproductie van offshore groene stroom per park tussen april 2009 en december 2023	26
3	Niet-gewogen gemiddeld onevenwichtstarief en prijs EPEX SPOT. DAM voor de periode 2014-2023	34
4	Maandelijke gemiddelden van de dagelijkse grensoverschrijdende uitwisselingen van België in de CWE/Core-regio en naar Groot-Brittannië in 2023, inclusief nominaties op lange termijn	37
5	Dagelijkse brutocongestierentes van de marktkoppeling	38
6	Maandelijke evolutie van de elektriciteitsprijs in 2023 voor een huishoudelijke afnemer	43
7	Maandelijke evolutie van de aardgasprijs in 2023 voor een huishoudelijke afnemer	43
8	Maandelijke evolutie van de elektriciteitsprijs in 2023 voor kmo's en zelfstandigen	43
9	Maandelijke evolutie van de aardgasprijs in 2023 voor kmo's en zelfstandigen	43
10	Gemiddelde belasting op maandbasis op het Elia-net van 2014 tot 2023	44
11	Gemiddelde maandprijzen voor de periode 2015-2023 op de day-aheadmarkt voor de levering van elektriciteit in de landen van de CWE-regio	47
12	Vergelijking van de groothandelsprijs voor kortetermijncontracten en langetermijncontracten	47
13	Evolutie tussen 2015 en 2023 van de maximale fysieke belasting van de interconnecties met Frankrijk en Nederland	51
14	Netto-aardgastransacties tussen de Belgische ZTP-markt voor aardgas (Belux) en de markten in de buurlanden in de periode 2014-2023 (H-gas en L-gas)	64
15	Gemiddelde jaarlijkse gasprijs op de day-ahead- en year-aheadmarkt	65
16	Verdeling per gebruikerssegment van de Belgische aardgasvraag van H-gas en L-gas in 2022 en 2023	66
17	Evolutie van het aardgasverbruik per gebruikerssegment gedurende de periode 1990-2023 (1990=100), aangepast op basis van de klimaatveranderingen	67
18	Verdeling van de instroom van aardgas per ingangszone in 2023	68
19	Samenstelling van de gemiddelde bevoorradingsportefeuille van de leveranciers die in 2023 in België actief waren	68
20	Marktaandelen van de leveringsondernemingen op het vervoersnet in 2023.	68
21	Bestemming van de aardgasstromen in België voor de bevoorrading van Noordwest-Europa	68
22	Verdeling van de piekafname per gebruikerssegment in 2023	70
23	Verdeling van de aardgasbronnen voor de dekking van de piekafname in 2023	70

TABELLENLIJST

1	Energie afgenomen door afnemers aangesloten op het federale transmissienet voor de jaren 2014 tot en met 2023 (in GWh)	28
2	Niet-gewogen gemiddeld onevenwichtstarief voor de periode 2014-2023	34
3	Gemiddelde export- en importcapaciteit en gemiddelde nettonominatie per jaar voor België	37
4	Jaarlijkse opbrengst van de maandelijks en jaarlijks geveilde capaciteit	38
5	Marktaandelen van de groothandel in de productiecapaciteit voor elektriciteit	45
6	Marktaandelen van de groothandel in de geproduceerde energie	45
7	Belasting (energie en piekvermogen) van het Elia-net van 2014 tot 2023	49
8	Opdeling per soort centrale van het geïnstalleerde vermogen aangesloten op het Elia-net op 31 december 2023	50
9	Opdeling per soort primaire energie van de elektriciteit geproduceerd in 2023 door centrales gelegen op sites die zijn aangesloten op het Elia-net	50
10	Ondernemingen in 2023 actief als shipper op de Belgische aardgasmarkt – evolutie t.o.v. 2022	56
11	Verdeling per gebruikerssegment van de Belgische aardgasvraag tussen 2014 en 2023	67
12	Overzicht van de presentaties door leden van de CREG in 2023	75
13	Resterende bedragen van de met de energiebedrijven geregulariseerde degressiviteit/vrijstelling en oninvorderbaarheden	87
14	Regularisatie van de saldi van de fondsen met de Belgische staat	87
15	Verdeling tussen de door de CREG beheerde fondsen van de te veel geïnde bedragen van de federale bijdrage elektriciteit van de distributienetbeheerders	87
16	Kost van de overheidsmaatregelen 2023	88
17	Resultaat van het boekjaar volgens de algemene boekhouding 2023	89
18	Synthese uitvoeringsrekening van de begroting 2023	89
19	Resultatenrekening op 31 december 2023	90
20	Balans op 31 december 2023	92

1 Voorwoord

Het afgelopen jaar waren de energieprijzen relatief laag, na de spectaculaire stijging en volatiliteit in 2022 in de nasleep van het Russisch-Oekraïense conflict. Gezien de heersende geopolitieke onzekerheid bleef het nauwlettend volgen van de elektriciteits- en aardgasmarkten op mondiaal, Europees en lokaal niveau echter een absolute prioriteit. De analyse van de marktdynamiek, de prijsvorming en de prijsvolatiliteit werd daarnaast voortgezet met dezelfde veeleisendheid en transparantie, met als constante doelstelling de bescherming van het algemeen belang en dat van de Belgische verbruikers, ongeacht hun omvang. In diezelfde geest en zoals in het verleden heeft de CREG ook geïnvesteerd in de vrijwaring van het concurrentievermogen van de ondernemingen en de koopkracht van de residentiële klanten.

In lijn met de Europese wens om de energieafhankelijkheid van de Europese Unie van fossiele brandstoffen ten opzichte van o.a. aardgasproducenten van buiten de Europese Unie te verminderen, heeft er een grondige herschikking van de aardgasbevoorradingsroutes plaatsgevonden ten voordele van aardgas afkomstig uit het westen. Deze ongeziene evolutie, die het gevolg is van de energiecrisis van 2022, heeft voor België geleid tot een aanzienlijke toename en wijziging van de grensoverschrijdende aardgasstromen. Naast de Europese verplichtingen om de opslagplaatsen voor aardgas te vullen, hebben ook de gunstige weersomstandigheden tijdens de winter van 2022-2023 een voordelige rol gespeeld in de heraanstelling van de aardgasreserves.

De ontwikkeling van de tarieven voor de netinfrastructuur bleef eveneens een centraal aandachtspunt voor de CREG,

om ervoor te zorgen dat de tariefregulering een billijk evenwicht biedt tussen de kwaliteit van de geleverde diensten en de kosten die door de netgebruikers worden gedragen. Met dit in het achterhoofd werden de transmissietarieven voor de periode 2024-2027 goedgekeurd, op basis van een tariefmethodologie die tot doel heeft de dienstverlening van de netbeheerder te verbeteren, de marktintegratie en de bevoorradingszekerheid te bevorderen en onderzoek en ontwikkeling te stimuleren in de algemene context van de energietransitie.

Op het vlak van wetgevende en andere ontwikkelingen werd 2023 onder meer gekenmerkt door (i) de goedkeuring van de wet van 11 juli 2023 betreffende het vervoer van waterstof door middel van leidingen, die als hoofddoel heeft België te positioneren als toegangs- en doorvoerland voor waterstof, door te voorzien in verbindingen met de buurlanden en met industriële netwerken, en (ii) de quasi-finalisering van het akkoord tussen Engie en de federale regering over de verlenging met 10 jaar van de operationele levensduur van de kernreactoren Doel 4 en Tihange 3.

In deze steeds veranderende wetgevende context bleef de CREG haar expertise, haar beslissingsbevoegdheid, haar adviezen en haar voorstellen ten dienste stellen van de overheid in een brede waaier van materies, zoals de maximumprijzen, het capaciteitsvergoedingsmechanisme, de energienorm, het vertrouwenslabel voor prijsvergelijkers, de gedragscode en het technisch reglement elektriciteit, de offshore windenergie, de ontvlechting en de certificering van de transmissienetbeheerder.

Tijdens het verslagjaar heeft de CREG verder eveneens geïnvesteerd in de nieuwe opdracht die haar werd toevertrouwd – naast haar traditionele rol als marktpolitieagent en facilitator – door de wet van 16 december 2022 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en tot invoering van een plafond op marktinkomsten van elektriciteitsproducenten. Dankzij het ontwerp en de doeltreffende toepassing van het systeem voor het innen van de meeropbrengsten van de elektriciteitsproducenten (overwinsten), in al zijn techniciteit en complexiteit op het terrein, heeft de CREG zodoende met succes heffingsvoorstellen kunnen formuleren voor de betrokken schuldenaars voor de vastgestelde termijnen, met inachtneming van de strikte wettelijke termijnen die door de wet worden opgelegd.

Tegelijkertijd heeft de CREG bijgedragen aan de werkzaamheden van ACER en CEER, ingegeven door actuele Europese energievraagstukken, en aan de uitwisseling van informatie en beste praktijken binnen deze instanties of met de Europese Commissie. Voorts kreeg ze ook de gelegenheid om actief bij te dragen tot de Europese ontwikkelingen, in het bijzonder met betrekking tot de uitdagingen van de bevoorradingszekerheid, de noodmaatregelen en de aanpassing van de REMIT-verordening, en om een beter begrip, de actualisering en de toepassing van netcodes en andere Europese reglementeringen te bevorderen.

Door het onderhouden van een open en constructieve dialoog met alle belanghebbenden is de CREG erin geslaagd om de ontwikkelingen in de sector op de voet te volgen, zonder daarbij haar onafhankelijkheid uit het oog te verliezen.

Met het aantreden van een nieuw, volledig operationeel Directiecomité op 27 september 2023, betekende het jaar 2023 ten slotte het begin van een nieuwe bladzijde in de geschiedenis van de CREG en de opmaat tot de voorbereiding van een nieuwe strategische visie voor de komende jaren, waarbij de successen uit het verleden worden geconsolideerd.

Dit jaarlijks activiteitenverslag geeft een gedetailleerd overzicht van alle acties die de CREG in 2023 heeft uitgevoerd, in overeenstemming met haar transparantieplichtingen. De inhoud weerspiegelt ook de intensiteit van de dagelijkse inspanningen van onze medewerkers, wier inzet en professionalisme het mogelijk hebben gemaakt om een kwaliteitsvolle regelgeving aan te bieden die rekening houdt met de verschillende realiteiten op het terrein en die resoluut op de toekomst gericht is.

Samen, als een verenigd team, rijk aan diversiteit, zijn we klaar om de uitdagingen van de toekomst aan te gaan en bij te dragen tot het succes van een inclusieve energietransitie, met respect voor onze bevoegdheden, prerogatieven en toegewezen middelen.

Ik wens u veel leesplezier.

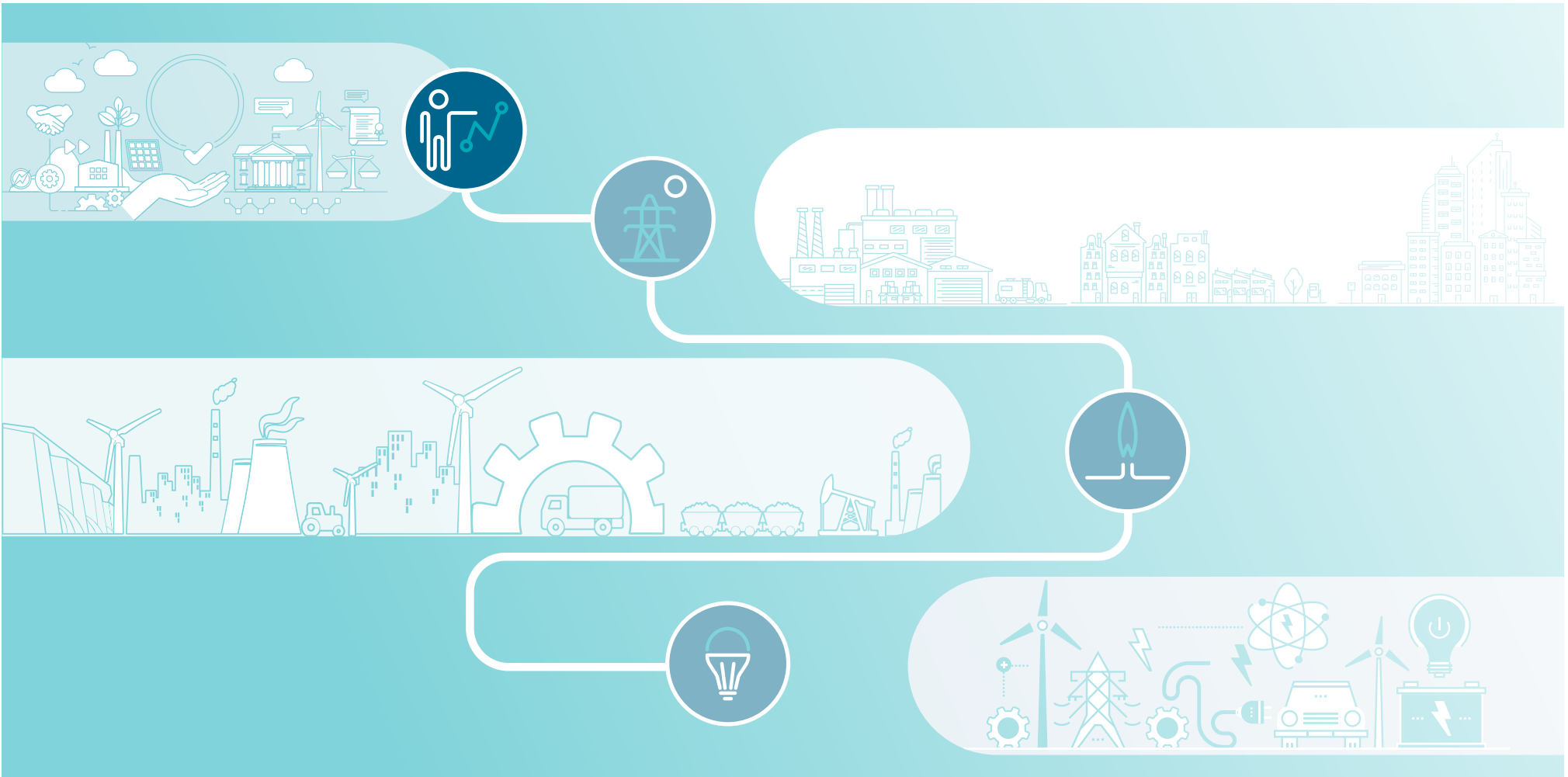
A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Koen Locquet', with a long horizontal stroke extending to the right.

Koen Locquet

Voorzitter van het directiecomité
Februari 2024

2

Voornaamste nationale wettelijke ontwikkelingen

2.1. Vervoer van waterstof

Met de goedkeuring van de wet van 11 juli 2023 betreffende het vervoer van waterstof door middel van leidingen¹ heeft de Belgische regering een regelgevend kader ingevoerd voor het vervoer van waterstof via leidingen.

Deze wet legt de principes vast voor de organisatie van de waterstofmarkt en de rollen en verantwoordelijkheden van de beheerder van het waterstofvervoersnet en de CREG als regulerende instantie.²

Bij wet van 21 mei 2023³ voorziet de wetgever dat de Koning de toekenningsvoorwaarden en de procedures voor het aanvragen van subsidies kan bepalen met als doel de bevordering van onderzoek naar, de ontwikkeling en de demonstratie van technologieën en infrastructuur voor de productie en het gebruik van waterstof en waterstofderivaten enerzijds en voor het transport, de invoer en de opslag (via grote infrastructuren) van waterstof anderzijds.

2.2. Maximumprijzen

2.2.1. Uitbreiding van het sociaal tarief voor de RVT's

De einddatum voor de uitbreiding van het sociaal tarief voor personen met het 'RVT'-statuut (rechthebbenden verhoogde

tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen) werd voor een laatste keer uitgesteld. Deze maatregel, die van kracht was sinds 1 februari 2021, wordt dus definitief beëindigd op 1 juli 2023.⁴ Het koninklijk besluit dat deze einddatum vastlegt, voorziet bovendien dat de leverancier vanaf 1 juli 2023 gedurende een periode van drie maanden het goedkoopste product van dat moment zal toepassen.

De CREG heeft verschillende monitoringrapporten opgesteld over de vereiste middelen en de voorziene bedragen voor deze uitbreiding van de sociale tarieven tot de 'RVT'-klanten (zie punt 3.1.2.2 van dit verslag).

2.2.2. Levering van warmte aan beschermde huishoudelijke afnemers

Het koninklijk besluit van 5 mei 2022 tot vaststelling van sociale maximumprijzen voor de levering van warmte aan beschermde residentiële afnemers, waarover de CREG advies⁵ had uitgebracht, werd ingetrokken bij koninklijk besluit van 7 april 2023,⁶ dat in werking trad op 21 april 2023. Dit koninklijk besluit van 5 mei 2022 was namelijk overbodig geworden door de inwerkingtreding van het koninklijk besluit van 6 juni 2022 tot vaststelling van sociale maximumprijzen voor de levering van warmte aan beschermde residentiële afnemers.⁷

2.2.3. Wijziging van de berekeningswijze van de referentieprijz

Het koninklijk besluit van 21 maart 2023, dat in werking is getreden op 1 april 2023⁸ en waarover de CREG advies⁹ heeft uitgebracht, wijzigt de koninklijke besluiten van 29 maart 2012.¹⁰

De wijzigingen voorzien in het gebruik van nieuwe formules voor de berekening van de referentie-energiecomponenten, en meer bepaald het gebruik van maandelijkse *spot*-meteringen (in plaats van driemaandelijkse *forward*-noteringen), alsook in de aanpassing van de coëfficiënten en *mark-up* aan de huidige marktvoorwaarden en een verhoging van de vaste vergoedingen. Dankzij deze wijzigingen kunnen de referentie-energiecomponenten sneller evolueren in lijn met de prijschommelingen op de groothandelsmarkten voor elektriciteit en aardgas. Ze stellen leveranciers ook in staat om hun kosten te dekken, terwijl het evenwicht in het systeem voor het beheer van de fondsen beschermde klanten behouden blijft.

1 Wet van 11 juli 2023 betreffende het vervoer van waterstof door middel van leidingen (Belgisch Staatsblad van 25 juli 2023).

2 Op 14 juli 2023 heeft de Ministerraad ingestemd met de toekenning van een subsidie van € 250 miljoen aan de aan te duiden waterstofvervoersnetbeheerder. Deze subsidie is bestemd voor de aanleg van een waterstofverbinding met Duitsland en de ontwikkeling van het waterstofvervoersnet in en tussen de industriële clusters van Gent, Antwerpen, Bergen, Charleroi en Luik.

3 Wet van 21 mei 2023 houdende diverse bepalingen inzake energie (Belgisch Staatsblad van 7 juni 2023).

4 Koninklijk besluit van 19 maart 2023 houdende de verlenging van de uitbreiding van de maximumprijzen voor de beschermde residentiële afnemers tot personen met een recht op verhoogde verzekeringstegemoetkoming tot 1 juli 2023 (Belgisch Staatsblad van 22 maart 2023).

5 Advies (A)2219 van 1 april 2021 over de levering van warmte via netten voor warmtevoorziening op afstand aan beschermde residentiële klanten en over de regels van het mechanisme voor de financiering en bepaling van de reële nettokost.

6 Koninklijk besluit van 7 april 2023 houdende de intrekking van het koninklijk besluit van 5 mei 2022 tot vaststelling van sociale maximumprijzen voor de levering van warmte aan beschermde residentiële afnemers (Belgisch Staatsblad van 21 april 2023).

7 Koninklijk besluit van 6 juni 2022 tot vaststelling van sociale maximumprijzen voor de levering van warmte aan beschermde residentiële afnemers (Belgisch Staatsblad van 16 juni 2022).

8 Koninklijk besluit van 21 maart 2023 tot wijziging van het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de aardgasondernemingen en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan en van het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de elektriciteitsbedrijven en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan (Belgisch Staatsblad van 24 maart 2023).

9 Advies (A)2514 van 2 februari 2023 over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van de koninklijke besluiten van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de elektriciteitsbedrijven/ aardgasondernemingen en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan.

10 Enerzijds het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de elektriciteitsbedrijven en van de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan (Belgisch Staatsblad van 30 maart 2012) en anderzijds het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de aardgasondernemingen en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan (Belgisch Staatsblad van 30 maart 2012).

2.2.4. Neerwaartse herziening van de voorschotten op de terugbetaling van het sociale tarief betaald aan de leveranciers voor de eerste twee kwartalen van 2023

Het koninklijk besluit van 11 juni 2023,¹¹ waarover de CREG advies heeft uitgebracht,¹² wijzigt de koninklijke besluiten van 29 maart 2012 om de bedragen van de voorschotten aan de leveranciers op de terugbetaling van het sociaal tarief voor het eerste en tweede kwartaal van 2023 neerwaarts bij te stellen. Deze verlaging wordt verklaard door het feit dat de geraamde kost van het sociaal tarief voor deze kwartalen gedaald is door een sterke daling van de marktprijzen.

2.2.5. Diverse wijzigingen

De wet van 15 maart 2023¹³ brengt een reeks wijzigingen aan in verschillende wetgevingsbesluiten¹⁴. De wijzigingen beogen meer bepaald een coherent gebruik van de begrippen 'huishoudelijke afnemer' en 'beschermde huishoudelijke afnemer', dragen de Koning op om in voorkomend geval de procedure voor

het verkrijgen van een vergoeding te bepalen, met inbegrip van de termijnen en de gevolgen in geval van inbreuk, en verplaatsen sommige bepalingen van de ene wetgevingshandeling naar de andere. Ze hebben ook tot doel de methode voor de toekenning van het eenmalig forfait van € 80 aan de beschermde elektriciteitsafnemers aan te passen.

Het koninklijk besluit van 4 juni 2023¹⁵ brengt verschillende wijzigingen aan in het koninklijk besluit van 11 september 2022¹⁶. Deze wijzigingen hebben tot doel de administratieve processen te vereenvoudigen. De CREG heeft hierover een advies uitgebracht¹⁷.

2.3. Capaciteitsvergoedingsmechanisme

Er werd een capaciteitsvergoedingsmechanisme (hierna 'CRM') ingevoerd in de Elektriciteitswet in 2019 om vanaf de winter 2025-2026 voldoende capaciteit ter beschikking te kunnen stellen om tegemoet te komen aan de vraag naar elektriciteit op het grondgebied, rekening houdende met in het bijzonder de stopzetting van de activiteiten van de actieve

kerncentrales in België. Dit mechanisme voorziet in een capaciteitsvergoedingssysteem dat kan bijdragen tot de bevoorradingszekerheid (productie, opslag, vraagzijdebeheer) (zie jaarverslag 2019).

2.3.1. Evolutie van het wettelijke kader

2.3.1.1. Aanmelding bij de Europese Commissie

In een besluit van 27 augustus 2021¹⁸ besloot de Europese Commissie dat het CRM verenigbaar was met de interne markt. In de tussentijd werd, gezien de ontwikkeling van de situatie, op 30 juni 2023 een reeks wijzigingen aangemeld bij de Europese Commissie, overeenkomstig artikel 108, § 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, om de verenigbaarheid met de Europese staatssteunvereisten te waarborgen. De Europese Commissie besloot geen bezwaar te maken omdat zij van mening is dat het CRM en de aangemelde wijzigingen verenigbaar zijn met de interne markt op grond van artikel 107, § 3, c), van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.¹⁹

11 Koninklijk besluit van 11 juni 2023 tot wijziging van het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de aardgasondernemingen en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan en van het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de elektriciteitsbedrijven en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan (Belgisch Staatsblad van 15 juni 2023).

12 Advies (A)2522 van 9 maart 2023 over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van de koninklijke besluiten elektriciteit en aardgas van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan.

13 Wet van 15 maart 2023 houdende diverse bepalingen inzake het sociaal tarief (Belgisch Staatsblad van 31 maart 2023).

14 Elektriciteitswet; Gaswet; Programmawet van 27 april 2007 (Belgisch Staatsblad van 8 mei 2007); Wet van 28 februari 2022 houdende diverse bepalingen inzake energie (Belgisch Staatsblad van 8 maart 2022); Wet van 15 december 2021 houdende maatregelen in het licht van de hoge energieprijzen in 2021 en tot bekrachtiging van het koninklijk besluit van 22 december 2020 tot wijziging van het koninklijk besluit van 24 maart 2003 tot bepaling van de nadere regels betreffende de federale bijdrage tot financiering van sommige openbare dienstverplichtingen en van de kosten verbonden aan de regulering van en controle op de elektriciteitsmarkt (Belgisch Staatsblad van 23 december 2021); Ministerieel besluit van 30 maart 2007 houdende vaststelling van sociale maximumprijzen voor de levering van elektriciteit aan de beschermde residentiële klanten met een laag inkomen of in een kwetsbare situatie (Belgisch Staatsblad van 6 juli 2007) en Ministerieel besluit van 30 maart 2007 houdende vaststelling van sociale maximumprijzen voor de levering van aardgas aan de beschermde residentiële klanten met een laag inkomen of in een kwetsbare situatie (Belgisch Staatsblad van 19 juni 2007).

15 Koninklijk besluit van 4 juni 2023 tot wijziging van het koninklijk besluit van 11 september 2022 houdende de nadere regels voor de bepaling van de kost voor de elektriciteitsbedrijven van de activiteiten inzake de verwarmingspremie, en van hun tussenkomst voor het ten laste nemen ervan, alsook desgevallend de in acht te nemen procedure voor het bekomen van een vergoeding, met inbegrip van de termijnen, de gevolgen bij overtreding en het bewijs dat dient geleverd te worden aan de commissie om aan te tonen dat zij voldoen aan de voorwaarden om te genieten van de betaling bedoeld in artikel 24, § 2 van de wet van 28 februari 2022 houdende diverse bepalingen inzake energie (Belgisch Staatsblad van 3 oktober 2022).

16 Koninklijk besluit van 11 september 2022 houdende de nadere regels voor de bepaling van de kost voor de elektriciteitsbedrijven van de activiteiten inzake de verwarmingspremie, en van hun tussenkomst voor het ten laste nemen ervan, alsook desgevallend de in acht te nemen procedure voor het bekomen van een vergoeding, met inbegrip van de termijnen, de gevolgen bij overtreding en het bewijs dat dient geleverd te worden aan de commissie om aan te tonen dat zij voldoen aan de voorwaarden om te genieten van de betaling bedoeld in artikel 24, § 2 van de wet van 28 februari 2022 houdende diverse bepalingen inzake energie (Belgisch Staatsblad van 3 oktober 2022).

17 Advies (A)2535 van 23 maart 2023 over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 11 september 2022 houdende de nadere regels voor de bepaling van de kost voor de elektriciteitsbedrijven van de activiteiten inzake de verwarmingspremie, en van hun tussenkomst voor het ten laste nemen ervan.

18 Beslissing van 27 augustus 2021, SA.54915.

19 Beslissing van 29 september 2023, SA.104336.

2.3.1.2. Actieve deelname aan de vraagzijde

De wet van 30 mei 2023²⁰ voorziet in de mogelijkheid voor de Koning om de actieve deelname aan de vraagzijde vrij te stellen van de terugbetalingsverplichting van het capaciteitsvergoedingsmechanisme en draagt deze op om in voorkomend geval de voorwaarden te bepalen. Met de goedkeuring van het koninklijk besluit van 31 juli 2023²¹ verankert de Koning een dergelijke vrijstelling. Dit koninklijk besluit bepaalt dat de vrijstelling in werking treedt op de dag van de bekendmaking van een bericht tot vaststelling van hetzij een gunstige beslissing van de Europese Commissie, hetzij het feit dat de Europese Commissie geen beslissing heeft genomen binnen de toepasselijke termijnen. De CREG heeft hierover een advies uitgebracht.²²

2.3.1.3. Gerichte veiling

De wet van 21 mei 2023²³ bevat een deel met wijzigingen met betrekking tot de procedure voor gerichte veilingen. Dit deel heeft tot doel de modaliteiten voor de organisatie van de procedure voor gerichte veilingen te verduidelijken door te verwijzen naar de principes van het capaciteitsvergoedingsmechanisme die van toepassing zijn en door te voorzien in de mogelijkheid om van deze principes af te wijken.

2.3.1.4. Buitenlandse deelname

Dezelfde wet van 21 mei 2023 bevat ook een deel met wijzigingen in verband met de deelname van onrechtstreekse buitenlandse capaciteit aan het capaciteitsvergoedingsmechanisme. Dit deel heeft tot doel de machtiging aan de Koning om de voorwaarden en modaliteiten waaronder de houders van onrechtstreekse buitenlandse capaciteit kunnen deelnemen aan de prekwalificatieprocedure te wijzigen. De wijziging voorziet met name in een keuzemogelijkheid om deel te nemen aan de preveilingsprocedure, maar een verplichting om deel te nemen aan de prekwalificatieprocedure voor houders wier biedingen in het kader van de preveiling werden geselecteerd.

2.3.1.5. Werkingsregels

De wet van 30 mei 2023²⁴ verankert uitdrukkelijk het principe om de nieuwe bepalingen in de opeenvolgende versies van de werkingsregels toe te passen op de contracten die al zijn afgesloten (principe), met uitzondering van de contracten die door de CREG of de Koning zijn geïdentificeerd omwille van de aanzienlijke invloed die ze geacht worden te hebben in het kader van de indiening van een bod (uitzondering op het principe), tenzij het noodzakelijk is om ze toch toe te passen teneinde het contractuele evenwicht te herstellen dat verstoord is ten gevolge van een plotse crisis op de energiemarkt (uitzondering op de uitzondering). Dit systeem treedt met terugwerkende kracht in werking vanaf 13 mei 2022. De wet van 30 mei 2023 wijzigt en verduidelijkt ook de definitie van betrouwbaarheidsopties en de terugbetalingsverplichting.

2.3.1.6. Wijzigingen in het koninklijk besluit van 4 juni 2021

Naast een reeks wijzigingen van formele aard, bracht het koninklijk besluit van 4 juli 2023²⁵ wijzigingen aan in het koninklijk besluit van 4 juni 2021 met betrekking tot de in aanmerking komende kosten en de verwerping door de CREG van een investeringsdossier wegens niet-prekwalificatie. Het koninklijk besluit van 4 juli 2023 brengt ook verduidelijkingen aan, in het bijzonder met betrekking tot een vereiste van onafhankelijkheid van de technisch deskundige en met betrekking tot het bewijs dat moet worden geleverd van de naleving van de criteria voor het in aanmerking komen van investeringskosten. De CREG heeft hierover een voorstel uitgebracht.²⁶

2.3.1.7. Wijzigingen in het koninklijk besluit van 28 april 2021

Het koninklijk besluit van 4 juli 2023²⁷ brengt een reeks wijzigingen aan in het koninklijk besluit van 28 april 2021.²⁸ Deze wijzigingen hebben met name betrekking op de raming van de jaarlijkse inframarginale huur, de correctie van de nettokost van een nieuwkomer en van de maximumprijs op basis van de verwachte evolutie van de index van de consumptieprijzen, de geannualiseerde recurrente investeringskosten en de berekening van het 'ontbrekende geld' ('*missing money*'). Ze hebben ook betrekking op de procedure om af te wijken van de intermediaire maximumprijs en de maandelijkse actualisering van de

20 Wet van 30 mei 2023 houdende wijzigingen inzake de werkingsregels en de betrouwbaarheidsopties in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme zoals bedoeld in hoofdstuk IIbis van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (Belgisch Staatsblad van 14 juni 2023).

21 Koninklijk besluit van 31 juli 2023 tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 april 2021 tot vaststelling van de parameters waarmee het volume aan te kopen capaciteit wordt bepaald, inclusief hun berekeningsmethode, en van de andere parameters die nodig zijn voor de organisatie van de veilingen, alsook de methode en voorwaarden tot het verkrijgen van individuele uitzonderingen op de toepassing van de intermediaire prijslimiet in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme (Belgisch Staatsblad van 25 augustus 2023).

22 Advies (A)2540 van 6 april 2023 betreffende de door Elia voorgestelde wijzigingen in de artikelen 23 en 26 van het koninklijk besluit van 28 april 2021 tot vaststelling van de parameters waarmee het volume aan te kopen capaciteit wordt bepaald, inclusief hun berekeningsmethode, en van de andere parameters die nodig zijn voor de organisatie van de veilingen, alsook de methode en de voorwaarden tot het verkrijgen van individuele uitzonderingen op de toepassing van de intermediaire prijslimiet(en) in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme.

23 Wet van 21 mei 2023 houdende diverse bepalingen inzake energie (Belgisch Staatsblad van 7 juni 2023).

24 Wet van 30 mei 2023 waarnaar hierboven wordt verwezen.

25 Koninklijk besluit van 4 juli 2023 tot wijziging van het koninklijk besluit van 4 juni 2021 tot vaststelling van de investeringsdrempels, de criteria voor het in aanmerking komen van investeringskosten, en de procedure van klassering (Belgisch Staatsblad van 7 augustus 2023).

26 Voorstel (C)2516 van 30 maart 2023 tot aanpassing van het koninklijk besluit van 4 juni 2021 tot vaststelling van de investeringsdrempels, de criteria voor het in aanmerking komen van investeringskosten, en de procedure van klassering.

27 Koninklijk besluit van 4 juli 2023 tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 april 2021 tot vaststelling van de parameters waarmee het volume aan te kopen capaciteit wordt bepaald, inclusief hun berekeningsmethode, en van de andere parameters die nodig zijn voor de organisatie van de veilingen, alsook de methode en voorwaarden tot het verkrijgen van individuele uitzonderingen op de toepassing van de intermediaire prijslimiet in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme (Belgisch Staatsblad van 10 augustus 2023).

28 Koninklijk besluit van 28 april 2021 tot vaststelling van de parameters waarmee het volume aan te kopen capaciteit wordt bepaald, inclusief hun berekeningsmethode, en van de andere parameters die nodig zijn voor de organisatie van de veilingen, alsook de methode en voorwaarden tot het verkrijgen van individuele uitzonderingen op de toepassing van de intermediaire prijslimiet(en) in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme (Belgisch Staatsblad van 30 april 2021).

uitoefenprijs. De CREG heeft hierover twee adviezen²⁹ en een voorstel³⁰ uitgebracht.

2.3.1.8. Toekennen van individuele vergunningen voor energieopslag.

Na de invoering in 2022, in artikel 4 van de elektriciteitswet, van een verplichting voor energieopslaginstallaties om een individuele vergunning te verkrijgen, wijzigt de wet van 14 februari 2023³¹ dit artikel om het toepassingsgebied van deze verplichting te beperken. Als gevolg van deze wijziging zullen, naast de nieuwe installaties voor elektriciteitsproductie, alleen de nieuwe grootschalige energieopslagfaciliteiten worden getroffen. De wijziging laat de Koning ook toe om de oprichting en exploitatie van nieuwe grote energieopslagfaciliteiten met een laag vermogen en nieuwe installaties voor elektriciteitsproductie met een laag vermogen vrij te stellen. In dergelijke gevallen is een procedure van voorafgaande melding voorzien. De wet van 14 februari 2023 voert dienovereenkomstig de nodige wijzigingen door en voegt nieuwe definities toe.

Aangezien de aanvraag en de toekenning van een dergelijke vergunning een ontvankelijkheids- respectievelijk prekwalificatiecriterium vormen in het kader van het CRM, werd het

koninklijk besluit van 29 maart 2022³² aangenomen met het oog op de veiling van 2022. Dit koninklijk besluit had tot doel de procedure en de criteria te verduidelijken voor het verkrijgen van een individuele vergunning voor capaciteitshouders die een prekwalificatiedossier moeten of willen indienen voor de veiling van 2022.

De voormelde wet van 14 februari 2023 voorziet in een overgangsregeling: het koninklijk besluit van 29 maart 2022 blijft, onverminderd de voormelde wijzigingen, van toepassing op de Y-4 veiling voor de leveringsperiode 2026-2027.

Het koninklijk besluit van 27 maart 2023³³ werd aangenomen met hetzelfde doel om de procedure en de criteria voor het verkrijgen van een individuele vergunning te verduidelijken, zonder evenwel beperkt te zijn tot een specifiek veilingjaar van het CRM.³⁴ De reikwijdte van dit koninklijk besluit beperkt zich overigens niet tot het CRM. Het koninklijk besluit van 29 maart 2022 werd daarom opgeheven door het koninklijk besluit van 27 maart 2023. Dit besluit bepaalt dat de vergunningen verleend onder het koninklijk besluit van 29 maart 2022 geldig en van kracht blijven en voortaan hun rechtsgrond ontleen aan het koninklijk besluit van 27 maart 2023.

2.3.2. Implementatie van het CRM

2.3.2.1. Leveringsperiode 2027-2028

Met het oog op de organisatie van een veiling voor de leveringsperiode 2027-2028 heeft de CREG op 1 februari 2023 een advies³⁵ uitgebracht over de voorgestelde veilingparameters in het verslag van Elia en een voorstel³⁶ voor een vraagcurve op basis van het verslag van Elia. Op basis van voornoemde voorstellen en adviezen heeft het ministerieel besluit van 30 maart 2023³⁷ Elia opgedragen om in oktober 2023 de Y-4 veiling voor de periode van capaciteitsperiode 2027-2028 te organiseren en de parameters voor deze veiling vast te leggen, het volume dat moet worden gereserveerd voor de Y-1 veiling en het maximale volume aan onbewezen capaciteit dat in Y-4 kan worden gecontracteerd.

2.3.2.2. Leveringsperiodes 2025-2026 en 2028-2029

In 2024 zijn er twee veilingen gepland: een eerste veiling (Y-1) voor de leveringsperiode 2025-2026 en een veiling (Y-4) voor de leveringsperiode 2028-2029.

- 29 Advies (A)2540 van 7 april 2023 betreffende de door Elia voorgestelde wijzigingen in de artikelen 23 en 26 van het koninklijk besluit van 28 april 2021 tot vaststelling van de parameters waarmee het volume aan te kopen capaciteit wordt bepaald, inclusief hun berekeningsmethode, en van de andere parameters die nodig zijn voor de organisatie van de veilingen, alsook de methode en de voorwaarden tot het verkrijgen van individuele uitzonderingen op de toepassing van de intermediaire prijslimiet(en) in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme; Advies (A)2544 van 20 april 2023 over een ontwerpvoorstel van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 april 2021 tot vaststelling van de parameters waarmee het volume aan te kopen capaciteit wordt bepaald, inclusief hun berekeningsmethode, en van de andere parameters die nodig zijn voor de organisatie van de veilingen, alsook de methode en voorwaarden tot het verkrijgen van individuele uitzonderingen op de toepassing van de intermediaire prijslimiet(en) in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme dat Elia op 13 oktober 2021 heeft overgemaakt.
- 30 Voorstel (C)2543 van 20 april 2023 van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 april 2021 tot vaststelling van de parameters waarmee het volume aan te kopen capaciteit wordt bepaald, inclusief hun berekeningsmethode, en van de andere parameters die nodig zijn voor de organisatie van de veilingen, alsook de methode en voorwaarden tot het verkrijgen van individuele uitzonderingen op de toepassing van de intermediaire prijslimiet(en) in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme.
- 31 Wet van 14 februari 2023 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt; erratum (Belgisch Staatsblad van 8 maart 2023).
- 32 Koninklijk besluit van 29 maart 2022 betreffende de toekenning van de individuele vergunningen voor de bouw en exploitatie van energieopslagfaciliteiten waarvoor een prekwalificatiedossier wordt ingediend in het jaar 2022 overeenkomstig artikel 7 *undecies*, § 8, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (Belgisch Staatsblad van 4 april 2022).
- 33 Koninklijk besluit van 27 maart 2023 betreffende de toekenning van de individuele vergunningen voor de bouw en exploitatie van grote energieopslagfaciliteiten (Belgisch Staatsblad van 31 maart 2023).
- 34 Advies (A)2517 van 16 februari 2023 over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de toekenning van de individuele vergunningen voor de bouw en exploitatie van grote energieopslagfaciliteiten.
- 35 Advies (A)2509 van 1 over het voorstel van veilingparameters in het Netbeheerdersverslag voor de Y-4 veiling in 2023 met leveringsperiode 2027-2028.
- 36 Voorstel (C)2508 van 1 februari 2023 van de parameters waarmee de aan te kopen hoeveelheid capaciteit wordt bepaald voor de Y-4 veiling in 2023 met leveringsperiode 2027-2028.
- 37 Ministerieel besluit van 30 maart 2023 houdende instructie aan de netbeheerder om de veiling te organiseren vier jaar voor de periode van capaciteitslevering startend op 1 november 2027, de parameters die nodig zijn voor de organisatie van voornoemde veiling, het maximale volume aan capaciteit dat kan gecontracteerd worden met alle houders van niet bewezen capaciteit, en houdende het minimaal te reserveren volume voor de veiling die één jaar voor de periode van capaciteitslevering georganiseerd wordt, overeenkomstig artikel 7 *undecies*, § 6, 1e lid van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (Belgisch Staatsblad van 31 maart 2023).

De CREG heeft op 7 september 2023 twee voorstellen uitgewerkt over de brutokost van een nieuwkomer, de correctiefactor X en de gewogen gemiddelde kapitaalkost, respectievelijk voor de leveringsperiode 2025-2026³⁸ en de leveringsperiode 2028-2029.³⁹

De CREG heeft op 31 augustus 2023 ook twee voorstellen opgesteld met betrekking tot de te gebruiken gegevens en veronderstellingen, die samen het voorstel voor het referentiescenario vormen voor respectievelijk de leveringsperiode 2025-2026⁴⁰ en de leveringsperiode 2028-2029.⁴¹

Rekening houdende met deze voorstellen zijn op 15 september 2023 twee ministeriële besluiten aangenomen. Het eerste⁴² bepaalt het referentiescenario voor de veilingen van 2024. Het tweede⁴³ bepaalt de intermediaire waarden voor de veilingen van 2024.

2.3.2.3. Invoering van de nieuwe werkingsregels

Overeenkomstig de elektriciteitswet, en met name in het licht van de veiling die plaatsvond in oktober 2023, heeft de CREG door een beslissing van 11 mei 2023 de versie 2023 van de

werkingsregels van het CRM vastgelegd.⁴⁴ Deze werkingsregels waren het voorwerp van een voorstel dat de transmissienetbeheerder op 1 februari 2023 heeft ingediend, nadat het ter openbare raadpleging was voorgelegd. Ze werden bij koninklijk besluit van 30 augustus 2023 goedgekeurd voor inwerkingtreding.⁴⁵

2.4. Energienorm

Elk jaar voert de CREG een studie uit en brengt ze een advies uit in het kader van de energienorm bedoeld in artikel 22bis van de elektriciteitswet en artikel 15/25 van de gaswet. Voor deze studie bepaalt de Koning de te gebruiken verbruikerscategorieën. Het koninklijk besluit van 27 september 2023,⁴⁶ waarover de CREG advies⁴⁷ heeft uitgebracht, werd aangenomen om deze categorieën te bepalen.

De wet van 26 april 2023⁴⁸ heeft de elektriciteitswet gewijzigd en bepaalt dat de CREG in het kader van deze studie een bijkomende analyse zal publiceren. Deze analyse bekijkt de verhouding tussen de kostprijs van verwarming met een warmtepomp (en andere duurzamere technologieën) en de kostprijs van verwarming met fossiele brandstoffen (aardgas, stookolie,

propana en kolen). Bovendien voorziet deze wet dat de CREG jaarlijks een advies uitbrengt met aanbevolen maatregelen om de rentabiliteit van duurzamere technologieën (waaronder warmtepompen) te vrijwaren en te bevorderen. De CREG had hierover een advies uitgebracht.⁴⁹

2.5. Vertrouwenslabel voor prijsvergelijkers

Artikel 18, § 12, van de elektriciteitswet belast de CREG met het uitreiken van een vertrouwenslabel dat kan worden toegekend aan een tool voor het vergelijken van aanbiedingen van elektriciteitsleveranciers en belast de Koning met het bepalen van de vereisten waaraan een vergelijkingstool moet voldoen om het label te verkrijgen.

Na de goedkeuring van het koninklijk besluit van 14 december 2023⁵⁰ heeft de Koning de voorwaarden bepaald en de procedure vastgelegd voor het toekennen, vernieuwen, schorsen, herzien en intrekken van het label. De CREG heeft een advies⁵¹ uitgebracht waarin ze in het bijzonder de aandacht vestigt op het ontbreken van een uniform juridisch kader voor de vergelijking van offertes van elektriciteitsleveranciers en offertes van aardgasleveranciers, wat een rechtstreekse impact kan hebben

38 Voorstel (C)2580 van 7 september 2023 van de brutokost van een nieuwkomer, de correctiefactor X en de gewogen gemiddelde kost van kapitaal voor de T-1 veiling met leveringsperiode 2025-2026.

39 Voorstel (C)2580 van 7 september 2023 van de brutokost van een nieuwkomer, de correctiefactor X en de gewogen gemiddelde kost van kapitaal voor de T-4 veiling met leveringsperiode 2028-2029.

40 Voorstel (C)2630 van 31 augustus 2023 van referentiescenario voor de T-1 veiling met leveringsperiode 2025-2026.

41 Voorstel (C)2631 van 31 augustus 2023 van referentiescenario voor de T-4 veiling met leveringsperiode 2028-2029.

42 Ministerieel besluit van 15 september tot vaststelling van het referentiescenario voor de T-4 veiling en T-1 veiling in 2024 overeenkomstig artikel 3, § 7, van het koninklijk besluit van 28 april 2021 tot vaststelling van de parameters waarmee het volume aan te kopen capaciteit wordt bepaald, inclusief hun berekeningsmethode, en van de andere parameters die nodig zijn voor de organisatie van de veilingen, alsook de methode en voorwaarden tot het verkrijgen van individuele uitzonderingen op de toepassing van de intermediaire prijslimiet(en) in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme (Belgisch Staatsblad van 2 oktober 2023).

43 Ministerieel besluit van 15 september 2023 tot vaststelling van de intermediaire waarden voor de T-4 veiling en T-1 veiling in 2024 overeenkomstig artikel 4, § 3, van het koninklijk besluit van 28 april 2021 tot vaststelling van de parameters waarmee het volume aan te kopen capaciteit wordt bepaald, inclusief hun berekeningsmethode, en van de andere parameters die nodig zijn voor de organisatie van de veilingen, alsook de methode en voorwaarden tot het verkrijgen van individuele uitzonderingen op de toepassing van de intermediaire prijslimiet(en) in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme (Belgisch Staatsblad van 2 oktober 2023).

44 Beslissing (B)2546 van 11 mei 2023 tot vaststelling van de Capaciteitsvergoedingsmechanisme.

45 Koninklijk besluit van 30 augustus 2023 tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 mei 2021 tot goedkeuring van de werkingsregels van het capaciteitsvergoedingsmechanisme overeenkomstig artikel 7 *undecies*, § 12, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (Belgisch Staatsblad van 9 juni 2022). Zie ook voor een *erratum* het koninklijk besluit van 30 augustus 2023 tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 mei 2021 tot goedkeuring van de werkingsregels van het capaciteitsvergoedingsmechanisme overeenkomstig artikel 7 *undecies*, § 12, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (Belgisch Staatsblad van 15 september 2023).

46 Koninklijk besluit van 27 september 2023 tot bepaling van de categorieën van verbruikers bedoeld in artikel 22bis, § 2, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en in artikel 15/25, § 2, van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, in het kader van de energienorm (Belgisch Staatsblad van 3 oktober 2023).

47 Advies (A)2583 van 15 juni 2023 over een ontwerp van koninklijk besluit tot bepaling van de categorieën van verbruikers bedoeld in artikel 22bis, § 2, van de elektriciteitswet, en artikel 15/25, § 2, van de gaswet, in het kader van de energienorm.

48 Wet van 26 april 2023 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt wat de integratie van een analyse van de rentabiliteit van duurzamere verwarmingsmiddelen in de huidige energienorm betreft (Belgisch Staatsblad van 15 mei 2023).

49 Advies (A)2468 van 20 oktober 2022 over het wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 29 april 1999 ontwerp betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, met betrekking tot de invoering van een norm voor warmtepompen.

50 Koninklijk besluit van 14 december 2023 tot vaststelling van de vereisten die van toepassing zijn op de vergelijkinginstrumenten van het aanbod van de leveranciers van elektriciteit voor de toekenning van een vertrouwensmerk en tot vaststelling van de toekenningsprocedure (Belgisch Staatsblad van 20 december 2023).

51 Advies (A)2611 van 14 september 2023 over het ontwerp van koninklijk besluit ' tot vaststelling van de vereisten die van toepassing zijn op de vergelijkinginstrumenten van het aanbod van de leveranciers van elektriciteit voor de toekenning van een vertrouwensmerk'.

op de kwaliteit van de controles die ze uitvoert bij de toekenning van het label.

2.6. Gedragscode en technisch reglement elektriciteit

De wet van 21 mei 2023 houdende diverse bepalingen inzake energie⁵² bevat een deel met betrekking tot het wettelijk kader van het technisch reglement elektriciteit en de gedragscode elektriciteit. De wijzigingen ter zake hebben onder meer tot doel de bevoegdheden van de Koning en de CREG met betrekking tot het technisch reglement (opgesteld door de Koning) en de gedragscode (opgesteld door de CREG) nauwkeuriger en duidelijker af te bakenen en de taken van de CREG met betrekking tot het toezicht op de toepassing van het technisch reglement en de gedragscode te verduidelijken, wat voor meer rechtszekerheid zorgt.

2.7. Federaal ontwikkelingsplan 2024-2034 van het elektriciteitstransmissienet

Bij ministerieel besluit van 5 mei 2023⁵³ keurde de minister van Energie het federaal ontwikkelingsplan 2024-2034 voor het elektriciteitstransmissienet goed. Voorafgaand aan deze goedkeuring heeft de CREG deelgenomen aan het overleg van het

samenwerkingscomité en de 'Task Force tendering' en hierover een advies⁵⁴ uitgebracht. We nodigen de lezer ook uit om punt 3.4.2 van dit verslag te lezen.

2.8. Offshore windenergie

2.8.1. Wijzigingen van de elektriciteitswet

Twee wetten wijzigen de elektriciteitswet. De ene wet⁵⁵ introduceert een mechanisme voor gedeeltelijke indexering van de toeslag voor onderzeese kabels om de gevolgen van onverwacht hoge inflatiepercentages voor de windparken Norther, Rentel, Northwester 2, Mermaid en Seastar te verzachten. De andere wet⁵⁶ verhoogt de maximaal toegestane duur van de subsidie in het kader van overheidsconcessies voor de bouw en exploitatie van een offshore installatie voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen tot 20 jaar (in plaats van 15), voert een regeling in voor het toezicht op de verwerking van (persoons)gegevens in het kader van een openbare aanbesteding voor de toekenning van een dergelijke overheidsconcessie en voorziet ook in een controle- en sanctiebevoegdheid voor de CREG en de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie. Daarnaast wijzigt deze wet de betalingsvoorwaarden en de bijhorende financieringsstromen van de offshore steunregeling en draagt ze de Koning op om het

minimumpercentage van burgerparticipatie te bepalen dat moet worden bereikt om een concessie te verkrijgen.

2.8.2. Wijzigingen van het koninklijk besluit van 16 juli 2002

Het koninklijk besluit van 16 juli 2002⁵⁷ heeft het voorwerp uitgemaakt van verschillende wijzigingen.

Ten eerste legt het koninklijk besluit van 23 mei 2023⁵⁸ een nieuwe referentieprijs en een nieuwe methode voor de berekening van de correctiefactor vast. Deze twee elementen worden gebruikt om de minimumprijs te berekenen in het kader van de steun voor de productie van offshore windenergie. De CREG heeft hierover een voorstel goedgekeurd.⁵⁹

Vervolgens voerde het koninklijk besluit van 26 mei 2023⁶⁰ een herziening van het steunmechanisme in. Deze herziening voorziet in een steunmechanisme op basis van een '2-sided contract for difference'-model voor de windparken Mermaid, Northwester 2, Seastar, Norther en Rentel, die steun ontvangen op basis van een LCOE. De CREG heeft hierover een voorstel goedgekeurd.⁶¹

52 Wet van 21 mei 2023 houdende diverse bepalingen inzake energie (Belgisch Staatsblad van 7 juni 2023).

53 Ministerieel besluit van 5 mei 2023 tot goedkeuring van het federaal ontwikkelingsplan 2024-2034 van het transmissienet voor elektriciteit, overeenkomstig artikel 11 van het koninklijk besluit van 20 december 2007 betreffende de procedure voor uitwerking, goedkeuring en bekendmaking van het plan inzake ontwikkeling van het transmissienet voor elektriciteit (Belgisch Staatsblad van 31 mei 2023).

54 Advies (A)2445 van 15 september 2022 over het ontwerp van ontwikkelingsplan 2024-2034 van de NV ELIA Transmission Belgium.

55 Wet van 20 juli 2023 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt met betrekking tot de kabeltoeslag (Belgisch Staatsblad van 25 augustus 2023).

56 Wet van 19 december 2023 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (Belgisch Staatsblad van 27 december 2023).

57 Koninklijk besluit van 16 juli 2002 betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen en de vergoeding van de houders van een offshore domeinconcessie in geval van onbeschikbaarheid van het Modular Offshore Grid (Belgisch Staatsblad van 23 augustus 2002).

58 Koninklijk besluit van 23 mei 2023 tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 juli 2002 betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen en de vergoeding van de houders van een offshore domeinconcessie in geval van onbeschikbaarheid van het Modular Offshore Grid (Moniteur belge du 30 mei 2023).

59 Aangepast voorstel (C)2463/2 van 24 november 2022 van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 juli 2002 betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen en de vergoeding van de houders van een offshore domeinconcessie in geval van onbeschikbaarheid van het Modular Offshore Grid.

60 Koninklijk besluit van 26 mei 2023 tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 juli 2002 betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen en de vergoeding van de houders van een offshore domeinconcessie in geval van onbeschikbaarheid van het Modular Offshore Grid (Belgisch Staatsblad van 31 mei 2023).

61 Aangepast voorstel (C)2498/2 van 23 mei 2023 van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 juli 2002 betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen en de vergoeding van de houders van een offshore domeinconcessie in geval van onbeschikbaarheid van het Modular Offshore Grid; Voorstel (C)2498 van 26 januari 2023 van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 juli 2002 betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen en de vergoeding van de houders van een offshore domeinconcessie in geval van onbeschikbaarheid van het Modular Offshore Grid.

Bovendien werd het koninklijk besluit van 20 juli 2022⁶² bevestigd door de wet van 6 november 2023.⁶³ Deze wet vult dienovereenkomstig artikel 7, § 1, derde lid, van de Elektriciteitswet aan om de bepaling te vermelden waarbij de bevestiging gebeurde.

2.9. Consumentenrecht

De wet van 5 november 2023⁶⁴ voert in de gaswet bepalingen in en voegt aan de elektriciteitswet bepalingen toe met betrekking tot de minimuminformatie die moet worden vermeld op het contract tussen de eindafnemer en zijn leverancier, het systeem en de procedures voor de uitoefening van het herroepingsrecht en het systeem van sancties in geval van inbreuk op deze bepalingen.

De Koning heeft ook maatregelen goedgekeurd om de consument verder te beschermen tegen agressieve of misleidende (huis-aan-huis) marketing- en verkooppraktijken. Zo legt het koninklijk besluit van 12 november 2023⁶⁵ specifieke regels vast die van toepassing zijn op elektriciteits- en/of gasleveringscontracten die worden afgesloten in het kader van ongevraagde bezoeken van een onderneming aan de woning van de consument. Deze regels omvatten een verplichte wachtperiode van drie dagen voordat de consument het tijdens het bezoek gedane aanbod kan bevestigen.

2.10. Ontvlechting en certificering van de transmissienetbeheerder

De wet van 5 november 2023⁶⁶ voerde een aantal wijzigingen in van de elektriciteitswet met vijf doelstellingen:

- rekening houden met het evenredigheidsbeginsel bij de beoordeling van de criteria voor de ontvlechting van de netbeheerder;
- een toenadering toestaan tussen de aandeelhouders van Elia Transmission Belgium nv en Fluxys Belgium nv om investeringen in de energietransitie te vergemakkelijken;
- bepalen dat minstens één van de onafhankelijke bestuurders niet zowel in Elia Group nv als in Elia Transmission Belgium NV mag zetelen;
- bestuurders en leden van het dagelijks bestuur verbieden om via een beheersvennootschap te zetelen, gelet op de opdrachten van openbare dienst en algemeen belang van de netbeheerder; en
- de Elektriciteitswet aanpassen aan het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen.

In overeenstemming met het verzoek dat aan haar werd gericht, heeft de CREG een advies⁶⁷ uitgebracht dat zich beperkt tot het onderzoeken van de wijzigingen in de elektriciteitswet met betrekking tot punt b) hierboven.

2.11. Kernenergie

Nadat op 9 januari 2023 een principeakkoord werd bereikt, ondertekenden Electrabel en de federale regering op 28 juni 2023 een tussentijds akkoord waarin de voorwaarden voor de verlenging van de nucleaire eenheden Doel 4 en Tihange 3 met 10 jaar werden vastgelegd. Het definitieve akkoord over de verlenging van deze twee reactoren, de oprichting van een gemengde vennootschap en alle verplichtingen met betrekking tot nucleair afval werd bereikt op 13 december 2023. De verschillende wetgevingshandelingen die nodig zijn om deze overeenkomst ten

uitvoer te leggen, moeten in de eerste helft van 2024 worden aangenomen.

2.12. Overwinsten

De wet van 19 december 2023⁶⁸ vormt een aanvulling op de bepalingen van de elektriciteitswet met betrekking tot de bovengrens voor de marktinkomsten van elektriciteitsproducenten. Zo bepaalt deze wet dat de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie in het kader van een rechtsvordering met betrekking tot een heffing een subsidiaire heffing ter beoordeling aan de rechter kan voorleggen, indien deze de gehele of gedeeltelijke nietigheid van de heffing heeft uitgesproken om een andere reden dan verjaring.

2.13. Varia

2.13.1. Energieopslag

We nodigen de lezer uit om punt 2.3.1.7 van dit verslag te lezen.

2.13.2. Fiscaliteit

De wet van 19 maart 2023⁶⁹ voert een hervorming in van de federale belasting op energiefacturen met als doel af te stappen van het terugkerende patroon van verlenging van tijdelijke gunstige btw-maatregelen. Enerzijds voorziet deze wet in een onbepaalde verlaging tot 6% van de btw op de levering van elektriciteit, van als brandstof gebruikt aardgas en van warmte afkomstig van verwarmingsnetten voor niet-professioneel gebruik. Anderzijds verhoogt deze wet de tarieven van het bijzonder accijnsrecht op elektriciteit en aardgas en voert

62 Koninklijk besluit van 20 juli 2022 tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 juli 2002 betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen en de vergoeding van de houders van een offshore domeinconcessie in het geval van onbeschikbaarheid van het Modular Offshore Grid (Belgisch Staatsblad van 22 augustus 2022).

63 Wet van 6 november 2023 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en tot bekrachtiging van vijf koninklijke besluiten inzake energie (Belgisch Staatsblad van 24 november 2023).

64 Wet van 5 november 2023 houdende diverse bepalingen inzake economie (Belgisch Staatsblad van 11 december 2023).

65 Koninklijk besluit van 12 november 2023 betreffende ongevraagde bezoeken door een onderneming bij de consument thuis, strekkende tot de levering van elektriciteit en/of gas met toepassing van artikel VI.66, § 2, eerste lid, van het Wetboek van economisch recht (Belgisch Staatsblad van 14 december 2023).

66 Wet van 5 november 2023 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt met betrekking tot de netbeheerder (Belgisch Staatsblad van 24 november 2023).

67 Advies (A)2536 van 6 april 2023 over het voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, meer bepaald de invoeging van het derde t.e.m. vijfde punt in een nieuwe paragraaf 1/1 ingevoegd in artikel 9 van deze wet.

68 Wet van 19 december 2023 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (Belgisch Staatsblad van 27 december 2023).

69 Wet van 19 maart 2023 houdende hervorming van de fiscaliteit op de energiefactuur (Belgisch Staatsblad van 29 maart 2023); zie ook de rechtzetting (Belgisch Staatsblad van 7 april 2023).

zij een 'omgekeerde cliquet'-mechanisme in voor deze tarieven. Volgens dit mechanisme wordt het tarief van het bijzonder accijnsrecht dat van toepassing is op bepaalde verbruiksschijven aangepast wanneer de prijzen op de groothandelsmarkten bepaalde plafonds overschrijden (voor elektriciteit en aardgas) of onder een bodem zakken (voor aardgas). Het doel van deze hervorming is om de belastingdruk op de energiefactuur te kunnen moduleren op basis van verschillende verbruikersprofielen, afhankelijk van de veranderingen in de prijzen op de groothandelsmarkten.

2.13.3. Hernieuwbaar

De wet van 31 juli 2023⁷⁰ bepaalt dat de CREG minstens om de vijf jaar een evaluatie moet maken van de doeltreffendheid van de steunregeling bedoeld in artikel 7, § 1 van de elektriciteitswet.

In dit kader kan de CREG een advies uitbrengen over de opportuniteit van een wijziging van het niveau van de minimumprijs vastgelegd in het koninklijk besluit bedoeld in artikel 7, § 1, van de elektriciteitswet. Verder is de CREG ook belast met de publicatie van een tijdschema op lange termijn voor de verwachte toekenning van steun.

Zowel in de elektriciteitswet als in de gaswet voegt de wet van 31 juli 2023 enerzijds de doelstelling voor de CREG toe om de ontwikkeling van zelfverbruik van hernieuwbare energie te bevorderen en aan te moedigen, en anderzijds de taak voor de CREG om een evaluatie uit te voeren van de bestaande ongerechtvaardigde belemmeringen en het potentieel voor zelfverbruik van hernieuwbare energie, alsook om deze evaluatie minstens om de vijf jaar te actualiseren.

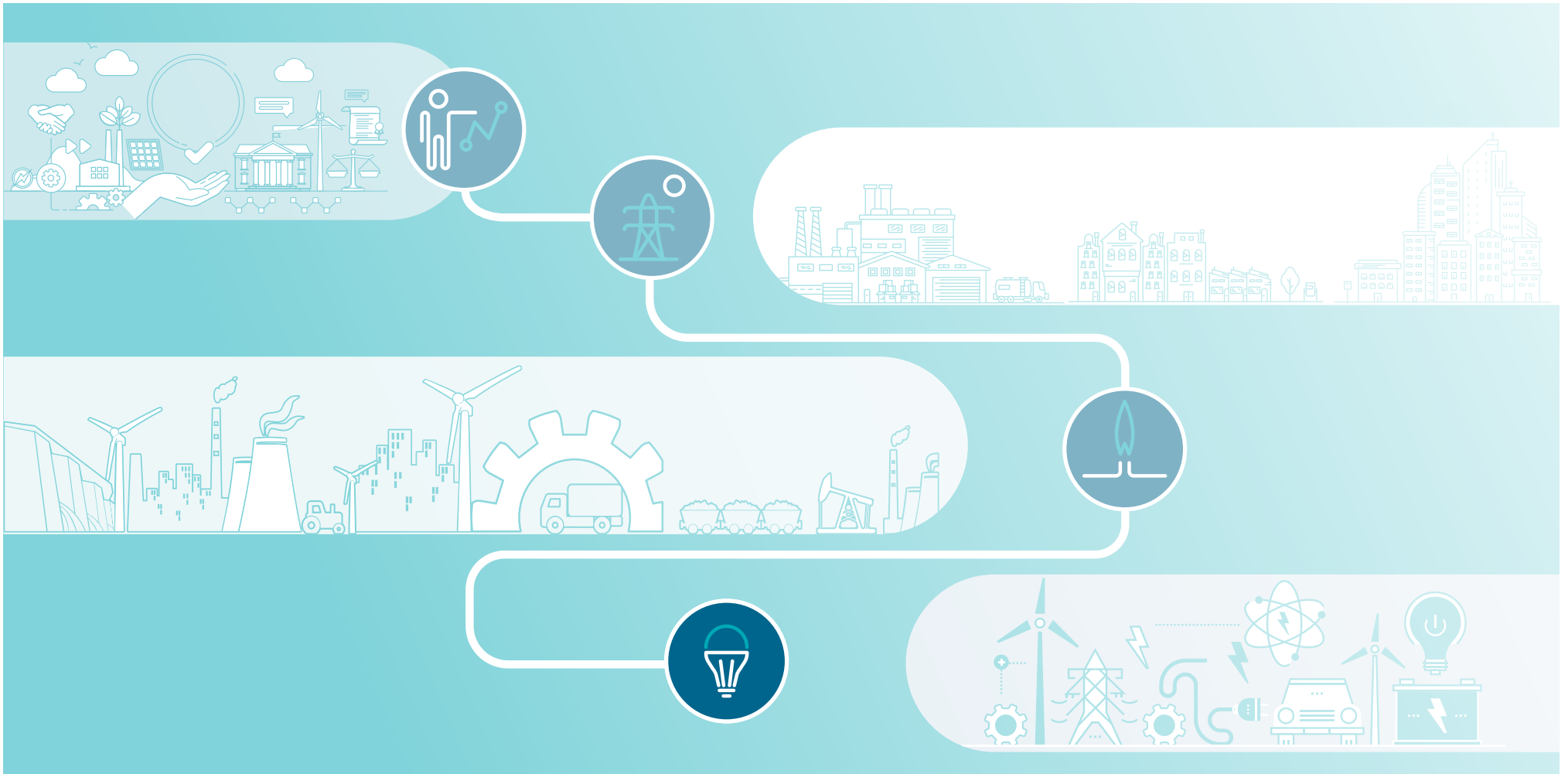
2.13.4. Verplichtingen van de gasinfrastructuurbeheerders

De bovenvermelde wet van 31 juli 2023 bepaalt ook dat het investeringsplan van de beheerders van aardgasvervoersnetten, opslaginstallaties voor aardgas en lng-installaties een beoordeling moet bevatten van de noodzaak om het bestaande aardgasvervoersnet uit te breiden teneinde de integratie van gas uit hernieuwbare bronnen te vergemakkelijken, en dat er rekening mee moet worden gehouden. Deze wet voorziet bovendien in de gaswet dat de gedragscode de verplichting moet vastleggen voor deze beheerders om technische specificaties te publiceren in overeenstemming met artikel 8 van Richtlijn 2009/73/EG.

70 Wet van 31 juli 2023 houdende de productnormen voor het integreren van energie uit hernieuwbare bronnen in fossiele motorbrandstoffen bestemd voor de vervoerssector en tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en tot wijziging van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen (Belgisch Staatsblad van 15 september 2023).

3

Elektriciteitsmarkt

3.1. Regulering

3.1.1. Elektriciteitsproductie en -opslag

3.1.1.1. Vergunningen voor elektriciteitsproductie en -opslag

De bouw van installaties voor elektriciteitsproductie en groot-schalige energieopslagfaciliteiten is onderworpen aan de voorafgaande toekenning van een individuele vergunning afgeleverd door de federale minister van Energie op advies van de CREG.

In deze context heeft de CREG in 2023 achttien adviezen⁷¹ uitgebracht die allemaal gevolgd werden door een ministerieel besluit tot toekenning van de vergunning.

De bouw van nieuwe Belgische productie-installaties met een netto ontwikkelbaar vermogen van ten hoogste 25 MWe vereist daarentegen geen voorafgaande ministeriële vergunning,

maar valt wel onder een voorafgaande meldingsplicht aan de CREG en aan de federale minister van Energie. In 2023 ontving de CREG achttien dergelijke aangiften voor een totaal geïnstalleerd vermogen van 165 MWe.

3.1.1.2. Elektriciteitsproductie in de Noordzee

• Correctiefactor

De CREG heeft beslist om de correctiefactor van de referentieprijs voor elektriciteit vast te leggen op:

- 33,37% voor Rentel voor de periode van 1 oktober 2023 tot 30 september 2024⁷²
- 31,80% voor Northwester 2 voor de periode van 5 oktober 2023 tot 4 oktober 2024⁷³
- 35,46% voor Norther voor de periode van 14 december 2023 tot 13 december 2024⁷⁴

- 33,41% voor Mermaid voor de periode van 3 december 2023 tot 2 december 2024⁷⁵
- 31,93% voor Seastar voor de periode van 3 december 2023 tot 2 december 2024⁷⁶

Het doel van deze correctiefactor is om de minimumprijs te bepalen voor groenestroomcertificaten die worden uitgegeven voor elektriciteit die wordt opgewekt door installaties die zich op domeinconcessies bevinden.

De CREG besliste ook om de volgende wijzigingen in de Power Purchase Agreements goed te keuren:

- de wijziging van de Power Purchase Agreement tussen Rentel en Total Energies Power & Gas Belgium betreffende de formule van de correctiefactor⁷⁷
- de wijziging van de Power Purchase Agreement tussen Seamade SA en Eneco Energy Trade BV voor de elektriciteit

71 Advies (A)2568 van 8 juni 2023 betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Electrabel nv voor de bouw en exploitatie van een grote energieopslagfaciliteit met een vermogen van 200 MW op de site van Vilvoorde op het grondgebied van de gemeente Vilvoorde; Advies (A)2569 van 15 juni 2023 betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Electrabel nv voor de levensduurverlenging van de bestaande STEG Centrale, met een vermogen van 385 MW, op de site van Vilvoorde in de gemeente Vilvoorde en voor de exploitatie van de gascentrale gelegen op de site van Vilvoorde in de gemeente Vilvoorde, in STEG-modus, voor een vermogen van 385 MW en in open cyclus voor een vermogen van 259,8 MW; Advies (A)2574 van 8 juni 2023 betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Electrabel nv voor de installatie van een batterijopslagsysteem met een maximaal vermogen van 80 MW in de gemeenten Drogenbos en Sint-Pieters-Leeuw; Advies (A)2575 van 15 juni 2023 betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Electrabel nv voor de bouw en exploitatie van een batterijopslagsysteem met een maximaal vermogen van 100 MW op de site van Kallo in de gemeenten Beveren en Zwijndrecht; Advies (A)2577 van 15 juni 2023 betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Patronale Solar SA voor de bouw en exploitatie van een energieopslagproject met een maximaal vermogen van 75 MW op de site van Harmignies op het grondgebied van Harmignies (Bergen); Advies (A)2578 van 15 juni 2023 betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Patronale Solar SA voor de bouw en exploitatie van een energieopslagproject met een maximaal vermogen van 75 MW op het grondgebied van de stad Sambreville; Advies (A)2585 van 29 juni 2023 betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Weerts Energy SA voor de bouw en exploitatie van een energieopslagproject met een maximaal vermogen van 170 MW gelegen op het grondgebied van de gemeente La Louvière; Advies (A)2586 van 6 juli 2023 betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Storm 67 BV voor de bouw en exploitatie van een energieopslagfaciliteit met een maximumcapaciteit van 100 MW gelegen op het grondgebied van de gemeente Brugge; Advies (A)2587 van 6 juli 2023 betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Storm 90 BV voor de bouw en exploitatie van een energieopslagfaciliteit met een maximumcapaciteit van 100 MW gelegen op het grondgebied van de gemeente Langerlo; Advies (A)2588 van 6 juli 2023 betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Storm 91 BV voor de bouw en exploitatie van een energieopslagfaciliteit met een maximumcapaciteit van 200 MW gelegen op het grondgebied van de gemeente Ruien; Advies (A)2597 van 29 juni 2023 betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Prologis Belgium GS BV voor de bouw en exploitatie van een energieopslagfaciliteit met een maximumcapaciteit van 100 MW op het grondgebied van La Louvière; Advies (A)2598 van 29 juni 2023 betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Prologis Belgium GS BV voor de bouw en exploitatie van een energieopslagfaciliteit met een maximumcapaciteit van 25 MW op het grondgebied van de gemeente Grâce-Hollogne (Luik); Advies (A)2599 van 6 juli 2023 betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Prologis Belgium GS BV voor de bouw en exploitatie van een energieopslagfaciliteit met een maximumcapaciteit van 100 MW op het grondgebied van de gemeente Bornem; Advies (A)2601 van 6 juli 2023 betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Prologis Belgium GS BV voor de bouw en exploitatie van een energieopslagfaciliteit met een maximumcapaciteit van 100 MW op het grondgebied van de gemeente Kontich; Advies (A)2602 van 6 juli 2023 betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Prologis Belgium GS BV voor de bouw en exploitatie van een energieopslagfaciliteit met een maximumcapaciteit van 100 MW op het grondgebied van de gemeente Beersel; Advies (A)2603 van 6 juli 2023 betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Prologis Belgium GS BV voor de bouw en exploitatie van een energieopslagfaciliteit met een maximumcapaciteit van 50 MW op het grondgebied van de gemeente Grimbergen; Advies (A)2634 van 24 augustus 2023 betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan SA Eneco Wind Belgium voor de bouw en exploitatie van een energieopslagfaciliteit met een maximumcapaciteit van 50 MW te Ville-sur-Haine, op het grondgebied van de stad Roelux.

72 Beslissing (B)2576 van 6 juli 2023 over de vastlegging van de correctiefactor voor de periode van 1 oktober 2023 tot en met 30 september 2024 ter bepaling van de minimumprijs voor de groenestroomcertificaten uitgereikt voor de elektriciteit geproduceerd door de installaties in de domeinconcessie van Rentel.

73 Beslissing (B)2615 van 24 augustus 2023 over de vastlegging van de correctiefactor voor de 6de periode (05.10.2023 -04.10.2024) ter bepaling van de minimumprijs voor de groenestroomcertificaten uitgereikt voor de elektriciteit geproduceerd door de installaties in de domeinconcessie van Northwester 2.

74 Beslissing (B)2609 van 24 augustus 2023 over de vastlegging van de correctiefactor voor de 8de periode (14.12.2023 – 13.12.2024) ter bepaling van de minimumprijs voor de groenestroomcertificaten uitgereikt voor de elektriciteit geproduceerd door de installaties in de domeinconcessie van Norther.

75 Beslissing (B)2640 van 14 september 2023 over de vastlegging van de correctiefactor voor de 6de periode (03.12.2023 -02.12.2024) ter bepaling van de minimumprijs voor de groenestroomcertificaten uitgereikt voor de elektriciteit geproduceerd door de installaties in de domeinconcessie van Mermaid.

76 Beslissing (B)2641 van 14 september 2023 over de vastlegging van de correctiefactor voor de 6de periode (03.12.2023 -02.12.2024) ter bepaling van de minimumprijs voor de groenestroomcertificaten uitgereikt voor de elektriciteit geproduceerd door de installaties in de domeinconcessie van Seastar.

77 Beslissing (B)2662 van 9 november 2023 over de goedkeuring van de contractwijziging met betrekking tot de Power Purchase Agreement tussen Rentel nv en Total Energies Power & Gas Belgium SA.

geproduceerd door de installaties in de domeinconcessie van Mermaid⁷⁸

- de wijziging van de Power Purchase Agreement tussen Seamade SA en Eneco Energy Trade BV voor de elektriciteit geproduceerd door de installaties in de domeinconcessie van Seastar⁷⁹
- de wijziging van de Power Purchase Agreements tussen Norther SA en Norden BE BV en tussen Norther SA en Electrabel SA⁸⁰
- de wijziging van de Power Purchase Agreement tussen Northwester 2 SA en RWE Supply & Trading GmbH⁸¹

De CREG heeft eveneens de voorstellen van contracten voor de aankoop van groenestroomcertificaten tussen Elia enerzijds en Rentel, Seamade, Norther en Northwester 2 anderzijds goedgekeurd.⁸²

• Evolutie van het geïnstalleerde vermogen offshore windenergie en de groene elektriciteit

De evolutie van de geïnstalleerde capaciteit sinds 2009 wordt weergegeven in Figuur 1. Alle negen windparken zijn volledig operationeel sinds december 2020. In 2023 hebben alle offshore windmolenparken samen 7.867 GWh geïnjecteerd in het transmissienet (tegenover 6.512 GWh in 2022).

De nettoproductie van elektriciteit (vóór transformatie) van alle gecertificeerde offshore windmolens bedroeg 8.020 GWh voor het jaar 2023, wat een toename is van bijna 21% ten opzichte van de nettoproductie in 2022 (6.632 GWh). De maandelijkse nettoproductie per domeinconcessiehouder wordt weergegeven in Figuur 2. 2022 was het jaar waarin het windaanbod historisch gezien het laagst was sinds de eerste offshore windparken werden

geïnstalleerd in de Belgische Noordzee. 2023 was een succesvol jaar in termen van wind en windenergieproductie.

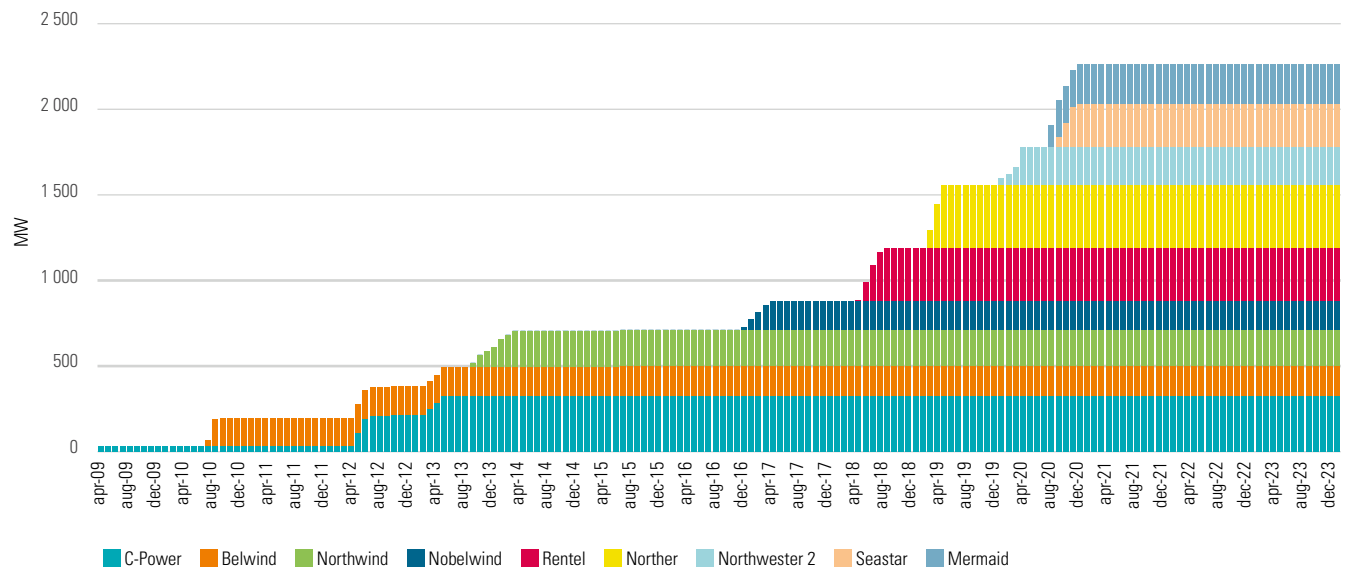
De CREG kent een groenestroomcertificaat toe per netto geproduceerd MWh. De groenestroomcertificaten toegekend voor de nettoproductie van de offshore windmolenparken C-Power, Belwind, Northwind, Nobelwind, Norther en Rentel zijn goed voor een bedrag van € 308,4 miljoen.

In overeenstemming met artikel 14, § 1 *septies*, van het koninklijk besluit van 16 juli 2002 betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen, is het systeem van voorschotten

ter ondersteuning van de productie van groene stroom van toepassing op de productie-installaties van de domeinconcessies Northwester 2, Mermaid en Seastar. Voor 2023 werd een bedrag van € 37,9 miljoen betaald als aanvullende voorschotten.

In juni 2023 werd het variabele ondersteuningssysteem gewijzigd van een 1-sided Contract for Difference in een 2-sided Contract for Difference. Wanneer de referentieprij van elektriciteit hoger is dan de LCOE, hebben offshore windparken een betalingsverplichting. Als gevolg van de hoge referentieprij voor elektriciteit in 2023 hebben de offshore windparken Rentel, Norther, Seastar, Mermaid en Northwester 2 samen € 166,9 miljoen betaald.

Figuur 1: Evolutie van het geïnstalleerde vermogen offshore windenergie per park tussen april 2009 en december 2023 (Bron: CREG)

78 Beslissing (B)2664 van 9 november 2023 over de goedkeuring van de contractwijziging met betrekking tot de Power Purchase Agreement tussen Seamade nv en Eneco Energy Trade bv voor de elektriciteit geproduceerd door de installaties in de domeinconcessie van Mermaid.

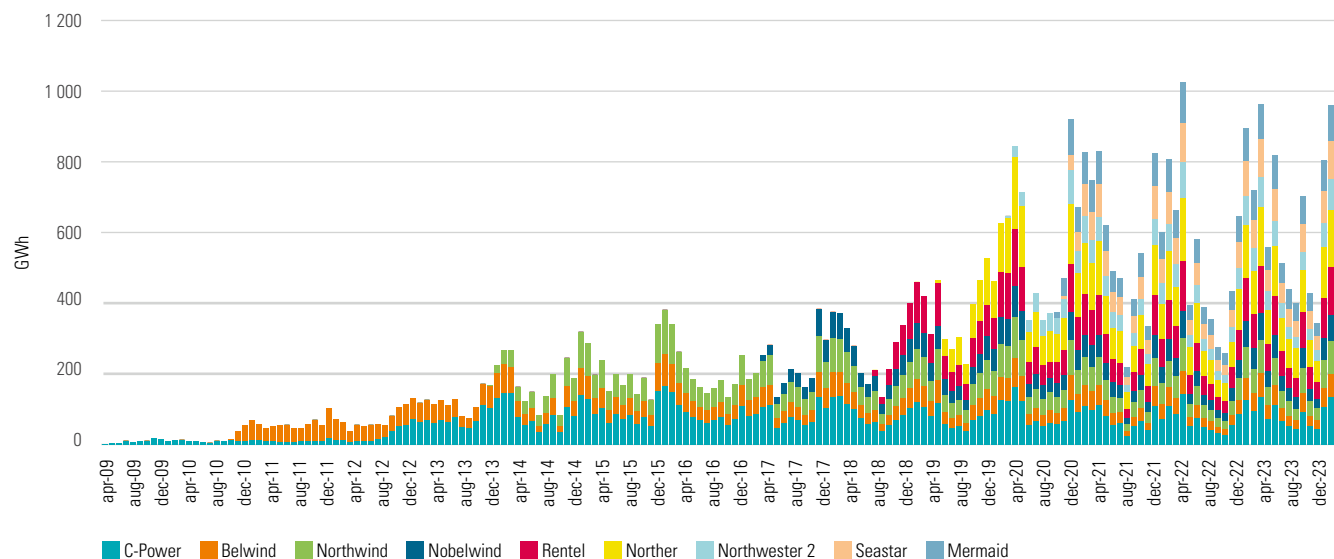
79 Beslissing (B)2665 van 9 november 2023 over de goedkeuring van de contractwijziging met betrekking tot de Power Purchase Agreement tussen Seamade nv en Eneco Energy Trade bv voor de elektriciteit geproduceerd door de installaties in de domeinconcessie van Seastar.

80 Beslissing (B)2666 van 16 november 2023 over de goedkeuring van de contractwijziging met betrekking tot de Power Purchase Agreements tussen Norther nv en Norden BE bv en tussen Norther nv en Electrabel nv.

81 Beslissing (B)2672 van 16 november 2023 over de goedkeuring van de contractwijziging met betrekking tot de Power Purchase Agreement tussen Northwester 2 nv en RWE Supply & Trading GmbH.

82 Beslissing (B)2673 van 23 november 2023 over de goedkeuring van het voorstel van contract voor het aankopen van groenestroomcertificaten van het offshore windmolenpark Mermaid tussen Elia Transmission Belgium SA en Seamade SA; Beslissing (B)2674 van 23 november 2023 over de goedkeuring van het voorstel van contract voor het aankopen van groenestroomcertificaten van het offshore windmolenpark Seastar tussen Elia Transmission Belgium SA en Seamade SA; Beslissing (B)2676 van 23 november 2023 over de goedkeuring van het voorstel van contract voor het aankopen van groenestroomcertificaten tussen Elia Transmission Belgium SA en Norther SA; Beslissing (B)2677 van 23 november 2023 over de goedkeuring van het voorstel van contract voor het aankopen van groenestroomcertificaten tussen Elia Transmission Belgium SA en Northwester 2 SA.

Figuur 2: Nettoproductie van offshore groene stroom per park tussen april 2009 en december 2023 (Bron: CREG)

De kostprijs van de ondersteuning van offshore windparken zal in 2023 € 179,4 miljoen bedragen, rekening houdend met de kostprijs van de aankoop van groenestroomcertificaten, de kostprijs van de aanvullende voorschotten en de inkomsten uit de betalingsverplichting.

• Garanties van oorsprong

De CREG beheert een centrale databank waarin producenten van offshore windenergie hun garanties van oorsprong (GO's) kunnen registreren en die toelaat transacties te verrichten met andere Belgische en Europese databanken. Met het oog hierop is de CREG actief lid gebleven van de *Association of Issuing Bodies* (AIB), een vereniging die de EECS-standaard

onderhoudt en die de hub beheert waarmee het gros van de Europese databanken aan elkaar is gekoppeld. In het voorjaar van 2023 heeft AIB de GO-databank van de CREG geaudit met positief resultaat. In het najaar is de databank gemigreerd naar een nieuwe omgeving, G-REX, ontwikkeld door het Finse bedrijf Grexel Systems, met wie de CREG een contract voor 'software-as-a-service' heeft afgesloten. Gebruikers kunnen inloggen op het nieuwe platform en vinden er meer functionaliteiten en autonomie, onder andere doordat ze rechtstreeks transacties kunnen uitvoeren. Van de overstap is gebruik gemaakt om ineens de omschakeling van het v71 naar het v80-schema te maken. Na een technische audit door AIB is het nieuwe systeem volledig operationeel.

• Verzoeken om advies

Op verzoek van de algemene directie Energie heeft de CREG een advies uitgebracht over het verzoek van Belwind om het verstrekken van een provisie voor de ontmanteling van de installatie te wijzigen.⁸³

Op verzoek van de algemene directie Energie bracht de CREG een advies uit over de aanvraag van de nv Elia Asset voor de toekenning van een domeinconcessie voor de bouw en de exploitatie van de installaties van Modular Offshore Grid II.⁸⁴ De aanvraag had betrekking op het kunstmatige eiland (energie-eiland) in de Princess Elisabethzone, met inbegrip van de offshore substations en het offshore HVDC-conversiestation.

3.1.1.3. Plafond op de marktinkomsten van elektriciteitsproducenten

De wet van 16 december 2022 voerde een heffing in ten voordele van de Staat op de door de elektriciteitsproducenten gegenereerde inkomstenoverschotten. In het kader van deze maatregel is de CREG verantwoordelijk voor:

- het bepalen van het model voor de aangiften van de schuldenaars en het formaat van de door te sturen documenten;
- het controleren van de aangiften ingediend door de schuldenaars;
- indien nodig, het opvragen van de informatie die nodig is om de aangiften te controleren;
- het formuleren van een voorstel van heffing voor elke schuldenaar en het opsturen ervan naar de Federale Overheidsdienst Economie; en
- het overleggen met de FOD Economie in geval van een onvolledige terugbetalingsaanvraag van een schuldenaar voor een bedrag dat hoger is dan de verschuldigde heffing, om de ontbrekende gegevens en documenten aan te duiden.

⁸³ Advies (A)2550 van 15 mei 2023 over de aanvraag tot wijziging van de domeinconcessie voor de bouw en de exploitatie van installaties voor de productie van elektriciteit uit wind in de zeegebieden (Bligh Bank) toegekend aan de nv Belwind bij ministerieel besluit van 5 juni 2007 en gewijzigd bij ministeriële besluiten van 5 februari 2009, van 10 september 2012, van 12 mei 2015 en van 11 september 2015.

⁸⁴ Advies (A)2652 van 5 oktober 2023 over de aanvraag die Elia Asset nv heeft ingediend voor de bouw en de exploitatie van installaties nodig voor de transmissie van elektriciteit, in de zeegebieden waarin België rechtsmacht kan uitoefenen, voor het Modular Offshore Grid II.

In het kader van haar opdracht om het aangiftemodel⁸⁵ te bepalen, heeft de CREG een informaticaplatform opgezet waarmee schuldenaars hun inkomsten uit de markt kunnen aangeven en heeft ze de verwerking van de aangiftes geautomatiseerd.

De gegevens die door de schuldenaars op dit platform worden overgemaakt, dienen als basis voor de CREG om een voorstel te formuleren voor de heffing die verschuldigd is op het surplus aan inkomsten dat door de schuldenaars wordt gegenereerd tussen respectievelijk 1 augustus 2022 en 31 december 2022 en tussen 1 januari 2023 en 30 juni 2023, en dit voor elke schuldenaar waarop de wet betrekking heeft. De CREG heeft ook rekening gehouden met de informatie die de schuldenaars per e-mail hebben gestuurd om hun surplus aan inkomsten vast te stellen.

Vervolgens analyseerde en controleerde de CREG de aangiften van de schuldenaars en nam ze contact op met sommigen van hen om de informatie aan te vullen die nodig was om hun dossiers te behandelen.

Tot slot formuleerde de CREG een voorstel⁸⁶ voor een heffing voor alle betrokken schuldenaars voor de opgegeven periodes. Bij ontstentenis van een aangifte van de schuldenaar formuleerde de CREG een voorstel voor een nalatigheidshffing op basis van de gegevens die werden doorgegeven door de netbeheerder waarop zijn installaties zijn aangesloten, in de veronderstelling dat het volledige geïnjecteerde volume tegen de marktprijs wordt verkocht. Er werden meer dan 400 schuldenaars geïdentificeerd, waarvan sommigen geen aangifte hadden gedaan, en het gaat om ongeveer 900 installaties.

3.1.1.4. Andere verificatie- en adviesopdrachten

• Verificatieopdracht in het kader van de verlenging van de levensduur van de kerncentrale Tihange 1

Op 29 juni 2023 bracht de CREG haar verslag (RA)2581 uit over de verificatie van de werkelijke opbrengsten en kosten van de kerncentrale Tihange 1 voor de periode van 1 januari 2022 tot 31 december 2022, in overeenstemming met de overeenkomst over de levensduurverlenging van de centrale.

• Repartitiebijdrage

Op 29 juni 2023 heeft de CREG een beslissing⁸⁷ genomen over de vaststelling van de vaste en variabele kosten voor de berekening van de winstmarge van de centrales die onderworpen zijn aan de repartitiebijdrage (Doel 3, Doel 4, Tihange 2 en Tihange 3). Deze kosten worden bepaald op basis van de methodologie vastgelegd in de CREG-besluiten (B)1964 en (B)2066. Voor de driejarige periode 2023-2025 bedragen de vaste kosten voor de vier centrales € 936,08 miljoen per jaar en de variabele kosten € 11,3581/MWh.

Op 13 juli 2023 bracht de CREG een advies⁸⁸ uit over de bepaling van het jaarlijkse minimumbedrag van de repartitiebijdrage, dat van toepassing is voor een periode van drie jaar, namelijk de jaren 2023, 2024 en 2025.

Het koninklijk besluit van 27 september 2023 stelt het minimumbedrag van de bijdrage voor de periode 2023, 2024 en 2025 vast op € 1.086.923,366 voor vier eenheden.

Eveneens op 29 juni 2023 bracht de CREG een advies⁸⁹ uit over de rentabiliteitsmarge van de industriële productie van elektriciteit door splijting van kernbrandstoffen door de centrales onderworpen aan de repartitiebijdrage (Doel 3, Doel 4, Tihange 2 en Tihange 3) voor het jaar 2022.

Het daaropvolgende koninklijk besluit van 27 september 2023 stelt het bedrag van de individuele repartitiebijdrage voor 2023 (marge van 2022) vast op € 800.271.433,52, te betalen door Electrabel na toepassing van het degressiviteitsmechanisme, en op € 46.285.638,24, te betalen door Luminus na toepassing van het degressiviteitsmechanisme.

• Waalse groenestroomcertificaten

Op 23 maart, 19 juli en 21 december 2023 heeft de CREG (op verzoek van) de directie organisatie van de gewestelijke energiemarkten van de Waalse Overheidsdienst haar opmerkingen verstuurd over de voorstellen van Elia om geen temporiseringsoperatie uit te voeren in 2023 en het eerste kwartaal van 2024.

Deze voorstellen zijn met name het gevolg van de goede resultaten van de veiling van groenestroomcertificaten georganiseerd door het Agence wallonne de l'air et du climat (AWAC) in maart 2023 en de daling van de doorverkopen aan de lokale transmissienetbeheerder.

Op 13 juli 2023 bracht de CREG een positief advies uit over het ontwerpdecreet van de Waalse regering voor de overdracht aan de lokale transmissienetbeheerder van getemporeerde groenestroomcertificaten binnen het Agence wallonne de l'air et du climat (AWAC).

85 Beslissing (B)2511 van 28 februari 2023 over het model van aangifte in te dienen door de schuldenaars van de heffing ingevoerd in het kader van het plafond op de marktinkomsten van elektriciteitsproducenten; Beslissing (B)2559 van 6 juli 2023 over het model van aangifte in te dienen door de schuldenaars van de heffing ingevoerd in het kader van het plafond op de marktinkomsten van elektriciteitsproducenten.

86 Voorstellen (C)2653/X van 30 september 2023 tot vaststelling van het bedrag van de heffing ten bate van de staat op de extra inkomsten voor debiteur X en voor de heffingsperiode van 1 augustus 2022 tot 31 december 2022; Voorstellen (C)2680/X van 21 december 2023 tot vaststelling van het bedrag van de heffing ten bate van de staat op de extra inkomsten voor debiteur X en voor de heffingsperiode van 1 januari 2023 tot 30 juni 2023.

87 Beslissing (B)2555 van 29 juni 2023 over de vastlegging van de vaste en variabele kosten voor de centrales onderworpen aan de repartitiebijdrage (Doel 3, Doel 4, Tihange 2 en Tihange 3) toe te passen voor de jaren 2023, 2024 en 2025.

88 Advies (A)2567 van 13 juli 2023 over de bepaling van het jaarlijkse minimumbedrag van de verdeelbijdrage, dat van toepassing is voor een periode van drie jaar, namelijk de jaren 2023, 2024 en 2025.

89 Advies (A)2566 van 29 juni 2023 over de winstmarge van de industriële productie van elektriciteit door splijting van kernbrandstoffen door de centrales onderworpen aan de repartitiebijdrage (Doel 3, Doel 4, Tihange 2 en Tihange 3) voor het jaar 2022.

3.1.2. Elektriciteitslevering

3.1.2.1. Levering aan afnemers aangesloten op het transmissienet

• Totale aan het transmissienet onttrokken energievolume

De volgende tabel toont het marktaandeel van Electrabel en de overige leveranciers inzake netto-elektriciteitslevering aan de grote industriële afnemers aangesloten op het federaal transmissienet (met een spanning hoger dan 70 kV).⁹⁰

Ten opzichte van 2022 is het totale volume aan energie dat door de eindafnemers van het transmissienet werd afgenomen in 2023 met 8,5% gedaald (985 GWh). Na een daling in 2019 en 2020, en een stijging in 2021, is het volume energie dat rechtstreeks van het federale transmissienet wordt afgenomen in 2022 en 2023 gedaald tot 10.587 GWh.

Volgens een eerste raming is het marktaandeel van Electrabel op het transmissienet in 2023 licht gedaald tegenover 2022, tot 71,4%. Het aantal toegangspunten van Electrabel bleef ongewijzigd in 2023, terwijl dat van de andere leveranciers met slechts één punt daalde. De geleverde volumes per toegangspunt van Electrabel blijven ruim boven de gemiddelde volumes per toegangspunt van de andere leveranciers.

• Federale leveringsvergunningen

De federale leveringsvergunningen voor elektriciteit om de klanten te bevoorraden die rechtstreeks op het transmissienet zijn aangesloten, worden door de minister van Energie op voorstel van de CREG toegekend voor een periode van vijf jaar.

Tabel 1: Energie afgenomen door afnemers aangesloten op het federale transmissienet voor de jaren 2014 tot en met 2023 (in GWh) (Bronnen: Elia, CREG).

Leveranciers	Electrabel nv		Andere leveranciers		Totaal	
Toegangspunten op	01-01-23	50	48		98	
	31-12-23	50	47		97	
	2014	8 598	62,6 %	5 130	37,4 %	13 728
	2015	6 465	50,6 %	6 318	49,4 %	12 783
	2016	4 133	37,8 %	6 787	62,2 %	10 920
	2017	4 947	43,7 %	6 362	56,3 %	11 309
	2018	7 278	62,1 %	4 442	37,9 %	11 720
	2019	6 462	58,9 %	4 503	41,1 %	10 965
	2020	7 389	69,4 %	3 263	30,6 %	10 652
	2021	7 918	66,2 %	4 037	33,8 %	11 954
	2022	8 399	72,6%	3 173	27,4%	11 572
	2023	7 554	71,4%	3 033	28,6%	10 587

In 2023 stuurde de CREG drie toekenningsvoorstellen naar de minister van Energie in verband met aanvragen voor een leveringsvergunning voor elektriciteit van Belgian Eco Energy SA, Eneco Belgium nv en TotalEnergies Power & Gas Belgium SA.⁹¹ Deze voorstellen gaven elk aanleiding tot een ministerieel besluit tot toekenning.

3.1.2.2. Maximumprijzen

• Voor niet-beschermde klanten waarvan het leveringscontract werd opgezegd

De maximumprijzen die de distributienetbeheerders dienen toe te passen voor niet-beschermde klanten waarvan het leveringscontract werd opgezegd (eveneens “gedropte klanten”

genoemd), worden elk kwartaal berekend door de distributienetbeheerders en gecontroleerd door de CREG. Ze worden als volgt berekend: energieprijs + vervoerstarief + distributietarief + marge. De CREG is ook bevoegd voor het toezicht op de berekeningsmodaliteiten van de marge.

• Voor beschermde residentiële klanten

In overeenstemming met de geldende wetgeving⁹² heeft de CREG de sociale maximumprijzen (of “sociale tarieven”) voor de levering van elektriciteit aan beschermde residentiële klanten van toepassing van 1 januari 2023 tot 31 maart 2023, van 1 april 2023 tot 30 juni 2023, van 1 juli 2023 tot 30 september 2023 en van 1 oktober 2023 tot 31 december 2023 berekend en gepubliceerd.

⁹⁰ Deze cijfers houden geen rekening met de energie die rechtstreeks door lokale productie wordt geleverd, noch met de afnemers in het Groothertogdom Luxemburg.

⁹¹ Voorstellen (E)2507 van 18 januari 2023, (E)2532 van 23 maart 2023 en (E)2553 van 1 juni 2023.

⁹² Zie punt 2.2 van dit jaarverslag voor een samenvatting van de laatste wetgevende initiatieven over de maximumprijzen

Het sociaal tarief voor de levering van elektriciteit voor de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 maart 2023 bedroeg excl. btw:

- 26,960 c€/kWh voor het enkelvoudig tarief
- 27,844 c€/kWh voor het tweevoudig tarief dag
- 22,513 c€/kWh voor het tweevoudig tarief nacht
- 16,411 c€/kWh voor het tarief uitsluitend nacht

Het sociaal tarief voor de levering van elektriciteit voor de periode van 1 april 2023 tot en met 30 juni 2023 bedroeg excl. btw:

- 29,040 c€/kWh voor het enkelvoudig tarief
- 29,990 c€/kWh voor het tweevoudig tarief dag
- 24,249 c€/kWh voor het tweevoudig tarief nacht
- 17,673 c€/kWh voor het tarief uitsluitend nacht

Het sociaal tarief voor de levering van elektriciteit voor de periode van 1 juli 2023 tot en met 30 september 2023 bedroeg excl. btw:

- 20,979 c€/kWh voor het enkelvoudig tarief
- 20,979 c€/kWh voor het tweevoudig tarief (piekuren)
- 20,979 c€/kWh voor het tweevoudig tarief (daluren)
- 19,028 c€/kWh voor het tarief uitsluitend nacht

Het sociaal tarief voor de levering van elektriciteit voor de periode van 1 oktober 2023 tot 31 december 2023 bedroeg excl. btw:

- 20,347 c€/kWh voor het enkelvoudig tarief
- 20,640 c€/kWh voor het tweevoudig tarief (piekuren)
- 20,045 c€/kWh voor het tweevoudig tarief (daluren)
- 19,118 c€/kWh voor het tarief uitsluitend nacht

De tarieven van de vervoers- en distributienetten zijn begrepen in deze tarieven.

De bijzondere accijns, die beschermde klanten sinds 1 juli 2023⁹³ moeten betalen (weliswaar aan een tarief dat lager is dan dat van de niet-beschermde klanten) en de aansluitingsvergoeding in Wallonië zijn echter niet in deze sociale tarieven inbegrepen.

De beschermde klanten zijn in Vlaanderen vrijgesteld van de energiebijdrage en de bijdrage energiefonds.

Omwille van de transparantie maakt de CREG bij de vastlegging van haar sociale tarieven voor elektriciteit, aardgas en warmte een verklarende nota.⁹⁴

Op 16 februari 2023 heeft de CREG haar achtste monitoringrapport⁹⁵ opgesteld over de uitbreiding van de toepassing van de sociale tarieven elektriciteit en aardgas voor de rechthebbenden van de verhoogde tegemoetkoming (RVT). De totale kost van deze uitbreiding voor de periode van 1 februari 2021 tot 31 maart 2023 wordt geraamd op € 1 635 miljoen.

Op 15 mei 2023 heeft de CREG haar negende monitoringverslag⁹⁶ opgesteld over de uitbreiding van de toepassing van het sociaal tarief elektriciteit en aardgas naar de rechthebbenden van de verhoogde tegemoetkoming (RVT). De totale kost van deze uitbreiding voor de periode van 1 februari 2021 tot 30 juni 2023 wordt geraamd op € 1 663 miljoen.

Op 18 oktober 2023 heeft de CREG haar jaarlijks monitoringverslag opgesteld⁹⁷ over de uitbreiding van de toepassing van de sociale tarieven elektriciteit en aardgas naar begunstigden van de verhoogde tegemoetkoming (BVT). Dit rapport maakt de

balans op van de voorschotten gestort aan de leveranciers voor 2021 en 2022 en de kostenramingen van de maatregel voor diezelfde jaren.

De CREG heeft bovendien de referentie-energiecomponenten voor elektriciteit, aardgas en warmte aan de leveranciers en de distributienetbeheerders bekendgemaakt in het kader van de terugbetaling van de schuldvorderingen beschermde klanten.

Sinds 1 april 2023 worden deze componenten op een andere manier berekend. Vroeger werden die elk kwartaal berekend op basis van de forwardnoteringen en gepubliceerd vóór de periode waarin ze moesten worden toegepast. Voortaan worden die elke maand berekend op basis van de spotnoteringen en gepubliceerd na de periode waarin ze moesten worden toegepast.

De CREG heeft de impact van de wijziging van de berekeningsmethode van de referentie-energiecomponenten voor de Belgische staat berekend. In 2023 zou de wijziging moeten leiden tot een totale daling van 11,9 M€ voor de staatsbegroting, waarvan 9,6 M€ voor elektriciteit en 2,3 M€ voor aardgas.

De CREG begeleidt de leveranciers en de distributienetbeheerders bij hun aanvraag tot schuldvordering door de publicatie van verschillende documenten op haar website (instructies klassiek en BVT, instructies eenmalig forfait € 80, instructies verwarmingspremie € 100, instructies warmte, rapporteringsmodel klassiek, rapporteringsmodel BVT, rapporteringsmodel eenmalig forfait € 80, rapporteringsmodel verwarmingspremie € 100, rapporteringsmodel warmte, vordering elektriciteit klassiek, vordering elektriciteit BVT, vordering elektriciteit eenmalig forfait € 80, vordering elektriciteit verwarmingspremie € 100, vordering warmte).

93 Overeenkomstig de wet van 19 maart 2023 houdende hervorming van de energiefiscaliteit.

94 Nota's (Z)2494 van 11 januari 2023, (Z)2529 van 16 maart 2023, (Z)2573 van 8 juni 2023 en (Z)2643 van 7 september 2023.

95 Achtste monitoringverslag (RA)2518 van 16 februari 2023 over de uitbreiding van de toepassing van de sociale tarieven elektriciteit en aardgas naar de begunstigden van de verhoogde tegemoetkoming.

96 Negende monitoringverslag (RA)2556 van 15 mei 2023 over de uitbreiding van de toepassing van de sociale tarieven elektriciteit en aardgas naar de begunstigden van de verhoogde tegemoetkoming.

97 Jaarlijks monitoringverslag (RA)2661 van 18 oktober 2023 over de uitbreiding van de toepassing van de sociale tarieven elektriciteit en aardgas naar begunstigden van de verhoogde tegemoetkoming. In 2025 zal de CREG een volledig zicht hebben op de werkelijke nettokost van de uitbreiding van het sociaal tarief voor de BVT-klanten en dus op de positieve of negatieve saldi van elke leverancier in het kader ervan. De prefinanciering van € 1.451,9 M voor 2021 en 2022 (die € 1.780 M bedraagt als ook rekening wordt gehouden met de voorschotten die voor het 1e kwartaal 2023 werden gestort) lijkt voldoende te zijn voor de dekking van deze kost geraamd op € 1.338,1 M voor 2021 en 2022 (en op € 1.663 M als er ook rekening gehouden wordt met het 1e semester 2023). Voorzichtigheidshalve wordt er best gewacht tot 2025 om zich definitief uit te spreken.

Naast de adviezen die werden verleend in het kader van de wetgevende initiatieven vermeld in punt 2.2 van dit jaarverslag heeft de CREG in 2023 nog drie adviezen⁹⁸ uitgebracht.

Het eerste geeft mogelijke manieren om het sociaal tarief te hervormen. De CREG beveelt in het bijzonder aan om de doelgroep van begunstigen op een andere manier te bepalen en om een inkomenscriterium op te nemen naast de huidige voorwaarden voor de toekenning van het sociaal tarief. Ze analyseert eveneens verschillende mogelijke pistes voor de hervorming van het systeem voor de berekening van het sociaal tarief.

Het tweede analyseert de mogelijkheid voor de energieleveranciers en distributienetbeheerders om een terugbetaling te krijgen voor de kosten van de toekenning van bepaalde federale energieprijzen.

Het derde formuleert commentaar en voorstellen tot aanpassing van de tekst van een ontwerp van koninklijk besluit houdende de nadere regels voor de bepaling van de kost voor tussenkomst van leveranciers bij de toekenning van de federale elektriciteits- en gaspremies (namelijk de verwarmingspremie € 100 en de basispakketten elektriciteit en aardgas).

• Platform tegen energiearmoede – werkgroepen “Nieuwe doelgroepen” en “Crisisbeheer” van de Koning Boudewijnstichting

In 2023 is de CREG blijven deelnemen aan de werkzaamheden van het Platform tegen energiearmoede dat werd opgericht op initiatief van de Koning Boudewijnstichting, binnen de werkgroepen “Nieuwe doelgroepen” en “Crisisbeheer”.

In het kader van de werkzaamheden van de werkgroep “Nieuw publiek” heeft de CREG in 2023 meegewerkt aan de aanbevelingen van het platform over nieuwe groepen die getroffen

worden door energiearmoede. Deze aanbevelingen werden nog niet gepubliceerd.

• Vaststelling van criteria om het aantal gezinnen in energiearmoede te ramen

Op vraag van de minister van Energie stelde de CREG een advies⁹⁹ op over het ontwerp van koninklijk besluit houdende criteria voor de beoordeling van het aantal huishoudens dat kampt met energiearmoede.

Uit de analyses van de CREG blijkt dat de verankering van een definitie van energiearmoede in nationaal recht de eerste stap is om een probleem en de bredere context ervan te onderkennen, vooraleer het aan de hand van indicatoren gemeten wordt. De CREG benadrukt ook dat het goed zou zijn dat de indicatoren uit het ontwerp van koninklijk besluit aangevuld zouden worden door secundaire en contextuele indicatoren rekening houdend met de doelstellingen voor de meting en vermindering van energiearmoede en voorstellen voor het beleid en de maatregelen voor de strijd tegen energiearmoede.

3.1.2.3. Evolutie en fundamentals van de elektriciteitsprijs

In het kader van haar algemene monitoringtaken houdt de CREG databanken bij over de elektriciteitsprijzen (en aardgasprijzen) in België, in de drie gewesten (Brussel, Wallonië en Vlaanderen) en in de buurlanden (Duitsland, Frankrijk, Nederland en het Verenigd Koninkrijk).

Op basis hiervan bleef de CREG in 2023 haar maandelijkse boordtabel publiceren. Het geeft een overzicht van de belangrijkste evoluties op de groothandelsmarkten (productie en verbruik, evolutie van de elektriciteits- (en aardgas-)prijzen, grensoverschrijdende uitwisselingen, enz.) en op de retailmarkten (evolutie, per gewest, van de all-in prijs van elektriciteit (en

aardgas) voor gezinnen, kleine zelfstandigen en sociale klanten, vergelijking met de prijzen in de buurlanden, enz.).

Als gevolg van de aanpassing van de distributienettarieven in Vlaanderen, en in het bijzonder de inwerkingtreding van de capaciteitstarieven vanaf januari 2023, heeft de CREG de verbruiksprofielen in haar boordtabel uitgebreid naar de huishoudens met een elektrisch voertuig, ongeacht of ze al dan niet over een digitale meter beschikken.

Om de zes maanden analyseert en publiceert de CREG ook de resultaten van de internationale vergelijking van de energieprijzen tussen België, zijn gewesten en de buurlanden (Duitsland, Frankrijk, Nederland en het Verenigd Koninkrijk). Deze halfjaarlijkse analyses tonen ook de evolutie van de verschillende componenten van de energiefactuur.

Korte analyse voor de eerste helft van 2023:

• Elektriciteit

In alle Belgische gewesten (met uitzondering van huishoudens in Brussel) en alle landen (met uitzondering van huishoudens en kmo's in Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk) betalen huishoudens en kmo's in de eerste helft van 2023 minder dan in de eerste helft van 2022.

• Aardgas

In alle Belgische gewesten, en ook in Duitsland, Frankrijk en Nederland, is aardgas goedkoper in de eerste helft van 2023 dan in de eerste helft van 2022, zowel voor huishoudens als voor kmo's. In het Verenigd Koninkrijk is de situatie omgekeerd voor huishoudens en kmo's.

Deze ontwikkeling volgt die op de groothandelsmarkten, waar de elektriciteitsprijzen ook weer een neerwaartse trend

⁹⁸ Advies (A)2530 van 16 maart 2023 over de mogelijkheden tot hervorming van het sociaal tarief; Advies (A)2706 van 23 november 2023 over de mogelijkheid, voor de energieleveranciers en distributienetbeheerders, om een terugbetaling te krijgen van de kosten voor de toekenning van bepaalde federale energieprijzen; Advies (A)2719 van 21 december 2023 over een ontwerp van koninklijk besluit houdende de nadere regels voor de bepaling van de kost voor tussenkomst van leveranciers bij de toekenning van de federale elektriciteits- en gaspremies.

⁹⁹ Advies (A)2686 van 16 november 2023 over het ontwerp van koninklijk besluit houdende criteria voor de beoordeling van het aantal huishoudens dat kampt met energiearmoede.

vertonen. Deze daling volgt op de zeer hoge prijzen die in 2022 werden genoteerd als reactie op de oorlog in Oekraïne en de wereldwijde geopolitieke spanningen die een grote impact hadden op de aardgasprijzen en de prijs van CO₂-emissies, die op hun beurt de elektriciteitsprijzen opdreven. De winter van 2022-2023 was echter redelijk zacht, wat ook betekende dat de aardgasreserves voldoende werden aangevuld. Dit, in combinatie met een grote aanvoer van lng, drukt de aardgasprijzen en heeft op zijn beurt een positief effect op de elektriciteitsprijzen.

Korte analyse voor de tweede helft van 2023:

• Elektriciteit

In alle Belgische gewesten en alle buurlanden (met uitzondering van huishoudens en kmo's in Frankrijk) betalen huishoudens en kmo's in de tweede helft van 2023 (veel) minder dan in de tweede helft van 2022.

• Aardgas

In alle Belgische gewesten en alle buurlanden (met uitzondering van huishoudens in Frankrijk) is aardgas in de tweede helft van 2023 veel goedkoper dan in de tweede helft van 2022, zowel voor huishoudens als voor kmo's.

Deze ontwikkeling volgt die op de groothandelsmarkten, waar de elektriciteitsprijzen ook weer een neerwaartse trend vertonen. Deze daling volgt op de zeer hoge prijzen die in 2022 werden genoteerd als reactie op de oorlog in Oekraïne en de wereldwijde geopolitieke spanningen die een grote impact hadden op de aardgasprijzen en de prijs van CO₂-emissies, die op hun beurt de elektriciteitsprijzen opdreven. De winter van 2022-2023 was echter zacht, wat ook betekende dat de aardgasreserves volledig werden aangevuld. De winter van 2023-2024 is tot nu toe ook zacht geweest, dus deze situatie zet de prijzen niet onder druk. Deze situatie, in combinatie met een grote aanvoer van lng en leveringen uit Noorwegen, leidt tot lagere

aardgasprijzen en, in tweede instantie, tot een positief effect op de elektriciteitsprijzen.

3.1.3. Transport

3.1.3.1. Aanwijzing, ontvlechting en certificering van de transmissienetbeheerder

De CREG onderzocht of de nieuwe onafhankelijke bestuurders van Elia Transmission Belgium nv en Elia Asset nv voldeden aan de onafhankelijkheids- en ontvlechtigingsvereisten bedoeld in de artikelen 2, 30° en 9, § 1/1 en 2 van de Elektriciteitswet.

Zij bracht in dit verband drie positieve adviezen uit.¹⁰⁰

In overeenstemming met haar bevoegdheid om toezicht te houden op de naleving van de ontvlechtigingsvereisten door de transmissienetbeheerder, heeft de CREG in 2023 ook de verschillende wijzigingen gecontroleerd die haar werden gemeld met betrekking tot de andere mandaten, functies en activiteiten van een aantal bestuurders en leden van de Raad van Bestuur van Elia Transmission Belgium en Elia Asset (zie ook punt 3.1.3.2 hieronder). Ze stelde daarbij geen onverenigbaarheden vast met de wettelijke vereisten van ontvlechting en onafhankelijkheid.

3.1.3.2. Corporate governance

De CREG heeft kennis genomen van het activiteitenverslag 2022 van het corporate governance comité van Elia Transmission Belgium en Elia Asset in het kader van het toezicht op de toepassing van de artikelen 9 en 9ter van de Elektriciteitswet en de evaluatie van de doeltreffendheid ervan ten aanzien van de doelstellingen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van het transmissienetbeheer.

Ze nam ook kennis van het verslag van de verantwoordelijke voor de opvolging van de nalevingsregels over de naleving

van deze regels door de medewerkers van Elia Transmission Belgium en Elia Asset in 2022. Deze nalevingsregels dienen om alle discriminerende praktijken uit te sluiten en bevatten specifieke verplichtingen voor hun personeelsleden om ervoor te zorgen dat deze doelstelling wordt bereikt.

3.1.3.3. Technische werking

A. Gedragscode

De gedragscode elektriciteit, vastgesteld bij beslissing van 20 oktober 2022 (zie jaarverslag 2022), bepaalt de voorwaarden voor aansluiting op en toegang tot het transmissienet, de levering van ondersteunende diensten en toegang tot grensoverschrijdende infrastructuur, inclusief de procedures voor capaciteitstoeiwijzing en congestiebeheer.

B. Aansluiting

•Tijd die de transmissienetbeheerder heeft genomen om aansluitingen en herstellingen uit te voeren

Op het federale transmissienet was de AIT (Average Interruption Time) in 2023 8 minuten en 48 seconden (tegenover 26 seconden in 2022) en de AID (Average Interruption Duration) 40 minuten 28 seconden (tegenover 10 minuten 58 seconden in 2022).

Er waren 30 incidenten op het transmissienet in 2023 (31 in 2022), waarvan 22 op het 150 kV-net, 7 op het 220 kV-net en 1 op het 380 kV-net. Aangezien dit net vermaasd is, zorgen deze incidenten over het algemeen niet voor een onderbreking voor de klant. In het geval van een onderbreking werd slechts in 47% van de gevallen een poging tot automatische wederinschakeling ondernomen, namelijk in 12 gevallen op het 150 kV net, in 2 gevallen op het 220 kV net en in geen enkel geval op het 380 kV net. Al deze pogingen waren echter succesvol.

100 Advies (A)2515 van 9 februari 2023 over de onafhankelijkheid van mevrouw Els Neiryck als onafhankelijk bestuurder in de raad van bestuur van Elia Transmission Belgium nv en Elia Asset nv; Advies (A)2625 van 19 juli 2023 over de onafhankelijkheid van mevrouw Roberte Kesteman als onafhankelijk bestuurder in de raad van bestuur van Elia Transmission Belgium nv en Elia Asset nv; Advies (A)2626 van 19 juli 2023 over de onafhankelijkheid van de heer Bernard L. Gustin als onafhankelijk bestuurder in de raden van bestuur van Elia Transmission Belgium nv en Elia Asset nv.

In 3 gevallen was een verbinding van het federale transmissienet meer dan 24 uur onbeschikbaar. Deze verbindingen waren 1 dag en 14 dagen onbeschikbaar. Op basis van de indicatoren AIT en AID was de beschikbaarheid van het transmissienet in 2023 slechter dan in het voorgaande jaar.

• Beslissingen over belangrijke verbeteringen aan Elia-installaties

In 2023 keurde de CREG twee aanvragen van Elia goed voor de modernisering van een verbruiksinstallatie.¹⁰¹ In dit kader besliste de CREG dat het bestaande aansluitingscontract tussen Elia en de betrokken verbruiksinstallatie dienovereenkomstig moest worden herzien.

Ter herinnering: de CREG heeft een afwijking toegestaan tot 9 juli 2024 voor bestaande elektriciteitsproductie-eenheden van type D met een geïnstalleerd vermogen van minder dan 25 MW en een spanning op het aansluitingspunt van 110 kV of meer. Deze moeten de substantiële moderniseringsprocedure niet doorlopen.¹⁰²

Op 20 april 2023 bracht de CREG een advies¹⁰³ uit over het voorstel van Elia tot wijziging van haar richtlijnen die het begrip substantiële modernisering definiëren.

C. Toegang

• Aansluiting met flexibele toegang

In 2023 keurde de CREG de voorstellen van Elia goed voor de toekenning van een aansluiting met flexibele toegang tot het transmissienet.¹⁰⁴

In deze context heeft ze een nota gepubliceerd waarin haar beslissingsproces wordt beschreven.¹⁰⁵

D. Ondersteunende diensten

• Black-start-diensten

Op 8 juni 2023 keurde de CREG het voorstel van Elia goed¹⁰⁶ voor een type-overeenkomst voor hersteldiensten ('T&C RSP') voor de periode 2024-2026 (met uitzondering van Deel II - Algemene voorwaarden, dat eerder werd goedgekeurd bij beslissing (B)2527 van de CREG van 30 maart 2023).

Op diezelfde datum keurde de CREG het voorstel van Elia voor de aanbestedingsprocedures voor hersteldiensten voor de periode 2024-2026 goed.¹⁰⁷

• Reservevermogen

De transmissienetbeheerder Elia evalueert en bepaalt het reservevermogen voor frequentiebegrenzing (primaire reserve of FCR), het reservevermogen voor automatisch frequentieherstel

(secundaire reserve of aFRR) en het reservevermogen voor manueel frequentieherstel (tertiaire reserve of mFRR).

Dit reservevermogen helpt de veiligheid, betrouwbaarheid en efficiëntie van het transmissienet in de regelzone te garanderen.

Het wordt verdeeld tussen:

- het bepalen van de behoefte aan andere balanceringsdiensten dan de frequentiebegrenzingsreserve (FCR). De methode voor de evaluatie van deze behoeften moet door de CREG worden goedgekeurd in het kader van de goedkeuring van de methodologieën en voorwaarden die in de operationele overeenkomsten van het LFC-blok van Elia zijn opgenomen; en
- de bepaling van de balanceringscapaciteit die moet worden gereserveerd bij de leveranciers van balanceringsdiensten binnen de onbalanszone. De methodologie voor het bepalen van deze capaciteit wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de CREG op hetzelfde moment als de hierboven vermelde evaluatiemethode.

In 2023 nam de CREG in dit verband de volgende beslissingen.

De CREG heeft Elia gevraagd¹⁰⁸ om de randvoorwaarden voor de onevenwichtsprijs te berekenen en toe te passen, om de alfa-component beter te verantwoorden en om de criteria met betrekking tot het evaluatieplan te integreren in de T&C BRP. De CREG heeft Elia ook gevraagd om de berekening van de onevenwichtsprijs volledig op te nemen in de T&C BRP en de verwijzingen naar de tarieven te schrappen.

101 Beslissing (B)2489 van 9 maart 2023 inzake de modernisering van een verbruiksinstallatie van [vertrouwelijk] gelegen op de site te [vertrouwelijk] (vervanging van de hoofdvermogensschakelaars aan de secundaire zijde van de 150 kV/6 kV hoogspanningstransformator); Beslissing (B)2525 van 26 mei 2023 inzake de modernisering van een verbruiksinstallatie van [vertrouwelijk] (vervanging van de hoogspanningstransformator n°1 150/30 kV).

102 Beslissing (B)2358 van 31 maart 2022 over het verzoek van de nv Elia Transmission Belgium van 28 oktober 2021 tot afwijking van de toepassing in artikel 4.1, a) van de Europese netcode RfG voor bestaande elektriciteitsproductie-eenheden van het type D met een maximaal geïnstalleerd vermogen lager dan 25 MW en een spanning op het aansluitingspunt hoger dan of gelijk aan 110 kV.

103 Advies (A)2271 van 20 april 2023 over het voorstel van Elia Transmission Belgium nv van 16 juni 2021 tot aanpassing van haar richtsnoeren betreffende het definiëren van "substantiële modernisering".

104 Beslissingen (B)2451 van 2 maart 2023, (B)2541 van 20 juni 2023, (B)2547, (B)2548 en (B)2549 van 6 juli 2023, (B)2561, (B)2562 en (B)2563 van 7 september 2023, (B)2564 en (B)2593 van 14 september 2023, (B)2594 en (B)2614 van 21 september 2023, (B)2612 en (B)2613 van 28 september 2023, (B)2632 en (B)2633 van 26 oktober 2023, (B)2655 van 16 november 2023 en (B)2658 van 14 december 2023.

105 Nota (Z)2717 van 14 december 2023 over het huidige beslissingsproces van de CREG voor het toekennen van een aansluiting met flexibele toegang op het federaal transmissienet.

106 Beslissing (B)2557 van 8 juni 2023 over het voorstel van Elia Transmission Belgium nv van de type-overeenkomst voor hersteldiensten (uitgezonderd deel II – Algemene Voorwaarden) voor de periode 2024-2026.

107 Beslissing (B)2558 van 8 juni 2023 over het voorstel van Elia Transmission Belgium nv van aanbestedingsprocedures voor hersteldiensten (black-start diensten) voor de periode 2024-2026.

108 Beslissing (B)2688 van 30 november 2023 over de vraag tot goedkeuring van een voorstel tot wijziging van de methodologieën en voorwaarden voor de Balanceringsverantwoordelijke of "de T&Cs BRP" in het kader van de toetreding tot het Europese mFRR-platform.

De CREG keurde de door Elia voorgestelde wijzigingen in de algemene voorwaarden van de standaardcontracten voor FCR-balanceringsdiensten en mFRR-balanceringsdiensten goed.¹⁰⁹

Op verzoek van de CREG heeft Elia de methode voor het bepalen van de verhouding tussen de automatische reserve en de manuele reserve voor het herstel van de frequentie geactualiseerd. Deze verhouding zal vanaf 1 oktober 2024 dynamisch worden bepaald.¹¹⁰

De CREG keurde het voorstel van Elia goed¹¹¹ om een relatief kostenplafond in te voeren voor de aankoop van aFRR-balanceringscapaciteit (het 'TCO-degradatieplafond'). Deze relatieve kostenlimiet is van toepassing vanaf 13 september 2023.

• Aanboden prijzen en volumes voor de ondersteunende diensten

De CREG keurde de door Elia voorgestelde wijzigingen van de algemene voorwaarden van de type-overeenkomsten voor de programmaverantwoordelijkheid op het transmissienet (OPA), de verantwoordelijkheid voor de niet-beschikbaarheidsplanning op het transmissienet (SA), de balanceringsdiensten FCR, de balanceringsdiensten mFRR en de hersteldiensten (RSP) goed.¹¹²

Om de veiligheid, de betrouwbaarheid en de efficiëntie van het transmissienet te verzekeren, moet Elia permanent over meerdere ondersteunende diensten kunnen beschikken. De modaliteiten ervan zijn opgenomen in het technisch reglement van 22 april 2019 voor het beheer van het transmissienet en de toegang ertoe.

Om de kosten van de niet-frequentiegerelateerde ondersteunende diensten (d.w.z. de black-start dienst en de dienst voor de regeling van de spanning en het reactieve vermogen) op een redelijk peil te houden, dient Elia op grond van de elektriciteitswet aan de CREG verslag uit te brengen over de prijzen die zij aangeboden krijgt voor de levering van de ondersteunende diensten. Vervolgens kan de CREG, krachtens de overgangsbepaling van artikel 30 van de wet van 23 oktober 2022, indien ze de prijzen als kennelijk onredelijk beschouwt, aan de betrokken kandidaten een openbare dienstverplichting voor de levering van de dienst opleggen.

In 2023 werden alle balanceringsdiensten FCR, aFRR en mFRR het voorwerp van dagelijkse veilingen. De CREG ontvangt nu dagelijks rapporten van Elia. In het jaarlijks monitoringrapport van de CREG wordt een gedetailleerde analyse van de evolutie van de reserveringskosten voorgesteld. Tussen 2022 en 2023 zijn de reserveringsprijzen echter sterk gedaald, wat ook heeft geleid tot een daling van de bijbehorende kosten. Voor aFRR zijn deze reserveringskosten gedaald van € 174 miljoen in 2022 tot € 74 miljoen in 2023. De kosten die gepaard gaan met de reservering van mFRR zijn gedaald van € 78 miljoen naar € 71 miljoen. Deze daling van de reserveringsprijzen is toe te schrijven aan lagere gasprijzen. Bovendien heeft de CREG in de loop van 2023 een reeks initiatieven genomen om het beheer van de reserveringskosten te verbeteren. De CREG zal de bepaling van de aankoopvolumes in de loop van het jaar blijven opvolgen.

In 2023 ontving de CREG een verslag van Elia over de regeldienst van de spanning en het reactieve vermogen in 2024 en een verslag over de black-start dienst in 2024-2026. De CREG analyseerde deze verslagen en nam beslissingen om een openbare dienstverplichting op te leggen aan de kandidaten die een

manifest onredelijk bod indienden. Voor de regeldienst spanning en reactief vermogen legde de CREG prijzen op aan acht kandidaten.¹¹³ Voor de black-start dienst legde de CREG prijzen op aan één leverancier voor de periode 2024-2026.¹¹⁴

• Geactiveerde volumes en concentratie van de offertes

In 2023 zijn de activeringen ter compensatie van de onevenwichten van de regelzone met 4% gedaald in vergelijking met 2022 en bedroegen ze 1.303 GWh. Het aandeel van de secundaire reserves in deze activeringen bedroeg 19,7% in 2023, tegenover 33,1% in 2022 en 35,0% in 2021. Deze scherpe daling is voornamelijk te wijten aan de vermindering van de gecontracteerde aFRR-capaciteit van 145 MW naar 117 MW in 2023. In 2023 werd 379 GWh mFRR geactiveerd, tegenover 394 GWh in 2022. De scherpe daling van het aantal activeringen van aFRR heeft dus niet geleid tot een toename van het aantal mFRR-middelen. De IGCC compenseerde de daling in aFRR-activeringen en nam 667 GWh over in 2023, tegenover 458 GWh in 2022.

In 2023 waren er 760 GWh opwaartse activeringen en 543 GWh neerwaartse activeringen van buitenlandse reserves door transmissienetbeheerders (tegenover respectievelijk 0 GWh en 0,2 GWh in 2022). De IGCC is verantwoordelijk voor 45% van de opwaartse activeringen en 59% van de neerwaartse activeringen, wat het belang aantoont van de IGCC als balanceringsmiddel waarover Elia beschikt om de Belgische onevenwichten te compenseren.

De HHI-index met betrekking tot de levering van de door Elia gevraagde FCR-balanceringsenergie bedraagt 7 645 voor opwaartse activatie en 7 211 voor neerwaartse activatie. Beide

109 Beslissing (B)2527 van 30 maart 2023 over het voorstel van Elia Transmission Belgium nv tot wijziging van de algemene voorwaarden van de type-overeenkomsten voor de programmaverantwoordelijkheid op het transmissienet (OPA), de verantwoordelijkheid voor de niet-beschikbaarheidsplanning op het transmissienet (SA), de balanceringsdiensten FCR, de balanceringsdiensten mFRR en de hersteldiensten (RSP).

110 Beslissing (B)2538 van 19 juli 2023 inzake de aanvraag tot goedkeuring van een voorstel tot wijziging van de operationele overeenkomst voor LFC-blok Elia in het kader van een dynamische aFRR dimensionering.

111 Beslissing (B)2617 van 10 augustus 2023 inzake de aanvraag tot goedkeuring van een voorstel tot wijziging van voorwaarden voor de aanbieder van balanceringsdiensten voor frequentieherstelreserves met automatische activering (aFRR) in het kader van een relatief kostenplafond voor de aankoop van aFRR-balanceringscapaciteit.

112 Voormelde beslissing (B)2527 van 30 maart 2023.

113 Beslissingen (B)2692 tot 2699 van 14 december 2023 tot oplegging van een openbaredienstverplichting aan [vertrouwelijk] met betrekking tot de levering van de blindvermogensdienst aan Elia Transmission Belgium in 2024.

114 Beslissing (B)2711 van 21 december 2023 tot oplegging van een openbaredienstverplichting aan [vertrouwelijk] met betrekking tot de levering van de black-start dienst aan SA Elia Transmission Belgium voor de periode 2024-2026.

3. Elektriciteitsmarkt

waarden liggen hoger dan 2 500 wat duidt op een sterk geconcentreerde markt. Voor aFRR bedraagt de HHI-index respectievelijk 3 492 en 2069. De lage HHI-index voor neerwaartse aFRR-activatie kan verklaard worden als gevolg van de implementatie door Elia van beslissingen (B)2210 van 22 april 2021 en (B)2366 van 24 maart 2022 van de CREG. Deze beslissingen vormen de grondslag van de "per-CCTU"-veiling, die de deelname aan de markt van nieuwe marktspelers met vraagrespons, opslag en hernieuwbare energie als balanceringsmiddelen, toeliet. De HHI-index voor levering van door Elia gevraagde opwaarste mFRR-balanceringsenergie is 4741. Men kan hieruit concluderen dat het meest concurrentiële product dat van neerwaartse aFRR-activaties is.

De HHI-index met betrekking tot activeringsbiedingen voor het geheel van de biedingen over alle technologieën heen bedroeg 3 380 in 2023 tegen 2 467 in 2022 en 2838 in 2021. Er waren elf actoren die een bieding deden, tegen tien in 2022.

• Prijs ter compensatie van de individuele onevenwichten

Het onevenwichtstarief is gebaseerd op het principe van de unieke marginale prijs dat rekening houdt met het onevenwicht van de toegangsverantwoordelijke en de richting van het onevenwicht van de regelzone.

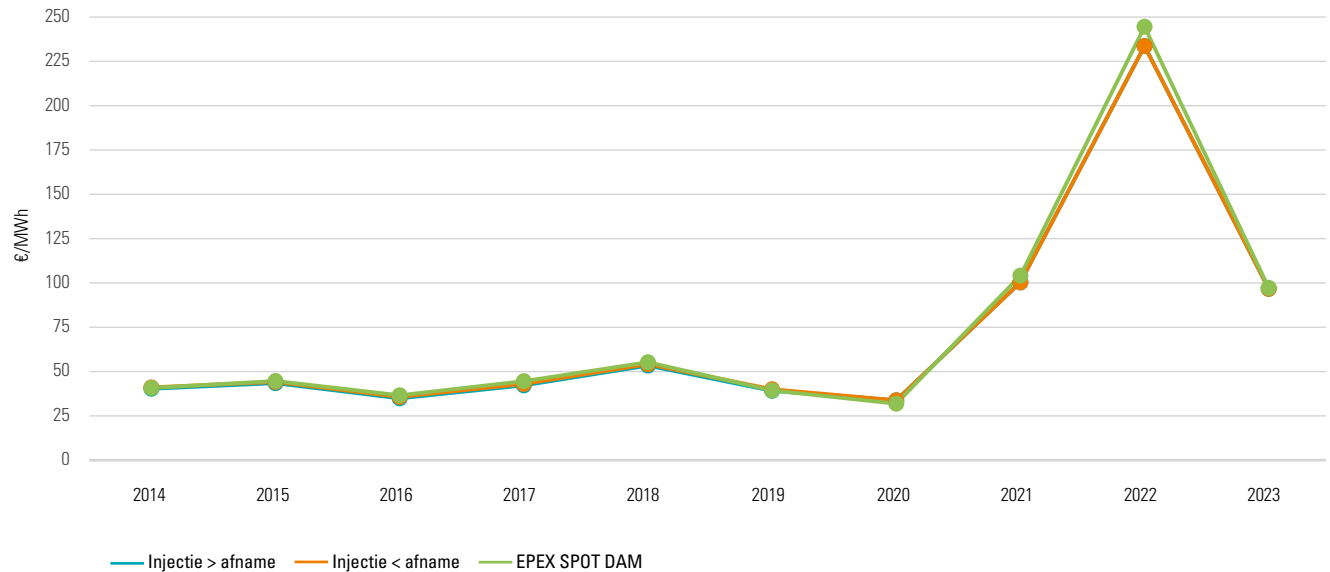
Tabel 2 biedt een overzicht van de evolutie van het gemiddeld (niet-gewogen) tarief van positieve onevenwichten (injectie > afname) en van negatieve onevenwichten (injectie < afname) van de toegangsverantwoordelijken voor de periode 2014-2023.

Figuur 3 laat toe om deze gemiddelde tarieven over dezelfde periode te vergelijken met de evolutie van de gemiddelde tarieven van de day ahead-markt van BELPEX/EPEX SPOT.

Tabel 2: Niet-gewogen gemiddeld onevenwichtstarief voor de periode 2014-2023 (in €/MWh) (Bron: gegevens Elia)

	EPEX SPOT DAM	Injectie < afname	Injectie > afname
2014	40,79	41,07	40,33
2015	44,68	44,18	43,48
2016	36,62	35,73	34,91
2017	44,58	43,04	42,23
2018	55,27	54,19	53,38
2019	39,35	40,02	39,15
2020	31,88	33,77	33,77
2021	104,12	100,33	100,33
2022	244,53	233,62	233,62
2023	97,27	96,69	96,69

Figuur 3: Niet-gewogen gemiddeld onevenwichtstarief en prijs EPEX SPOT DAM voor de periode 2014-2023 (Bronnen: gegevens Elia en BELPEX/EPEX SPOT)

3.1.3.4. Transmissienettarieven

a) Tariefmethodologie

Regulatoire periode 2020-2023

Zoals vermeld in het jaarverslag 2018 heeft de CREG op 28 juni 2018 het definitieve besluit goedgekeurd dat de tariefmethodologie vastlegt die van toepassing is op de transmissienetbeheerder voor de regulatoire periode 2020-2023.

Regulatoire periode 2024-2027

Op 30 juni 2022 keurde de CREG het besluit (Z)1109/11 goed tot vaststelling van de tariefmethodologie voor het elektriciteitstransmissienet en voor de elektriciteitsnetten met een transmissiefunctie voor de regulatoire periode 2024-2027.

Deze methodologie is gebaseerd op beproefde principes die werden verfijnd en aangevuld om de prestaties van de netbeheerder te verbeteren, de marktintegratie en de bevoorradingszekerheid te bevorderen en onderzoek en ontwikkeling te stimuleren. De regelgeving is erop gericht een juist evenwicht te bieden tussen de kwaliteit van de gepresteerde diensten enerzijds, en de kosten die door de netgebruikers worden gedragen anderzijds.

Elia Transmission Belgium (Elia) heeft haar tariefvoorstel op deze methodologie gebaseerd.

De tariefmethodologie 2024-2027 voor de elektriciteitstransmissie voorziet in een reeks stimulansen om de prestaties van de netbeheerder te verbeteren. De CREG legt de definitieve voorwaarden vast, in het bijzonder de berekeningswijze van de gebruikte indicatoren en de methode voor het bepalen van de

doelstellingen, na overleg met de marktspelers en voor het indienen van het tariefvoorstel.

Op 9 februari 2023 nam de CREG haar beslissing¹¹⁵ over de finale modaliteiten voor het bepalen van de stimulansen tot verbetering van de prestaties van de transmissienetbeheerder voor elektriciteit in de loop van de regulatoire periode 2024-2027.

Op 12 oktober 2023 nam de CREG een beslissing¹¹⁶ over de doelstellingen die Elia in 2024 moet behalen in het kader van de stimulans ter bevordering van het systeemevenwicht zoals bedoeld in artikel 27 van de tariefmethodologie. Om de impact op de processen van Elia en de marktspelers te beperken, heeft de CREG uitzonderlijk beslist om de stimulans 2024 te beperken tot vijf projecten. De beslissing omvat dus vijf van de zeven door Elia voorgestelde projecten, met bepaalde aanpassingen.

Tot slot heeft de CREG op 14 december 2023, overeenkomstig artikel 26, §§ 2 en 3 van de tariefmethodologie 2024-2027, een beslissing¹¹⁷ genomen over het innovatieplan van Elia voor 2024. Van de 11 projectvoorstellen die Elia had ingediend, besliste de CREG om 8 projecten te steunen. Van de projecten die niet werden geselecteerd, voldeden er 2 niet aan de criteria voor de stimulans, terwijl het maturiteitsniveau van het 3de project niet volstond om steun te krijgen in het kader van de stimulans voor 2024. Elia mag uiterlijk op 1 juli een nieuwe versie van zijn plan indienen voor elk jaar van de regulatoire periode.

b) Transmissietarieven 2020-2023

Regulatoire periode 2020-2023

Zoals uitvoerig toegelicht in ons jaarverslag 2019 heeft de CREG op 7 november 2019 het aangepaste tariefvoorstel van Elia voor de regulatoire periode 2020-2023 goedgekeurd. In vergelijking

met de transmissietarieven die in 2019 van kracht waren, zijn deze globaal gedaald met 2,1% in 2020, 1,9% in 2021, 1,1% in 2022 en 1% in 2023.

Regulatoire periode 2024-2027

Op 9 november 2023 keurde de CREG het aangepaste tariefvoorstel goed¹¹⁸ dat Elia had ingediend voor de regulatoire periode 2024-2027.

De tarieven voor 2024-2027 werden vastgelegd in een context die wordt gekenmerkt door een hoge inflatie en vloeien voort uit de wens om Elia de middelen te verschaffen die het nodig heeft om zijn essentiële taken uit te voeren om de energietransitie te vergemakkelijken, in het bijzonder zijn ambitieus investeringsprogramma dat werd goedgekeurd in het kader van het federale ontwikkelingsplan.

Het door de CREG goedgekeurde budget ligt 10% lager dan het tariefvoorstel dat Elia in mei 2023 heeft ingediend. De tarieven voor elektriciteitstransmissie zullen echter met gemiddeld 77% stijgen in de periode 2024-2027. Ze zullen globaal stabiel zijn in 2024 in vergelijking met de transmissietarieven die van kracht waren in 2023 en zullen vanaf 2025 sterker stijgen.

De CREG keurde ook de door Elia voorgestelde tarieven goed¹¹⁹ voor de openbardienstverplichtingen en de belastingen en toeslagen, van toepassing van 1 januari tot 31 december 2024.

Het tarief voor de openbardienstverplichting verbonden aan de financiering van steunmaatregelen voor hernieuwbare energie en warmtekrachtkoppeling in Vlaanderen wordt vastgesteld op € 0,3722/MWh.

¹¹⁵ Beslissing (B)658E/80 van 9 februari 2023 over de finale modaliteiten voor het bepalen van de stimulansen tot verbetering van de prestaties van de transmissienetbeheerder voor elektriciteit in de loop van de regulatoire periode 2024-2027.

¹¹⁶ Beslissing (B)658E/84 van 12 oktober 2023 over de doelstellingen die nv Elia Transmission Belgium in 2024 moet behalen in het kader van de stimulans ter bevordering van het systeemevenwicht zoals bedoeld in artikel 27 van de tariefmethodologie.

¹¹⁷ Beslissing (B)658E/86 van 14 december 2023 over het innovatieplan van de nv Elia Transmission Belgium voor de regulatoire periode 2024-2027 in het kader van de stimulans ter bevordering van de innovatie bedoeld in artikel 26, §§ 2 en 3 van de tariefmethodologie.

¹¹⁸ Beslissing (B)658E/85 van 9 november 2023 betreffende de vraag tot goedkeuring van het aangepaste tariefvoorstel ingediend door de transmissienetbeheerder voor elektriciteit voor de regulatoire periode 2024-2027.

¹¹⁹ Beslissing (B)658E/87 over de vraag tot goedkeuring van het geactualiseerde tariefvoorstel, ingediend door Elia Transmission Belgium nv, met betrekking tot de tarieven voor de openbare dienstverplichtingen en de taken en toeslagen, van toepassing vanaf 1 januari 2024.

Het tarief voor de openbardienstverplichting ter financiering van maatregelen ter bevordering van rationeel energiegebruik in Vlaanderen wordt vastgesteld op € 0,0430/MWh.

Het tarief voor de openbardienstverplichting voor de financiering van maatregelen ter ondersteuning van hernieuwbare energie in Wallonië wordt verlaagd tot € 5,9249/MWh voor de eerste termijn en tot € 0,00 voor de tweede en derde termijn.

Het tarief voor de openbardienstverplichting voor de financiering van maatregelen ter ondersteuning van hernieuwbare energie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bedraagt € 0,5949/MWh.

De toeslag voor de taksen op “masten” en “sleuven” in Vlaanderen wordt vastgesteld op € 0,5429/MWh.

De toeslag voor het gebruik van het openbaar domein in het Waals Gewest wordt vastgesteld op € 0,3980/MWh.

De toeslag voor de retributie wegenisrecht in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt vastgesteld op € 4,1778/MWh.

c) Saldi

De tariefmethodologie voor de transmissie van elektriciteit voorziet dat de transmissienetbeheerder elk jaar een tariefverslag over het voorbije jaar aan de CREG ter goedkeuring voorlegt. Voor het jaar 2022 hebben de verschillende correcties die op verzoek van de CREG werden doorgevoerd, ten voordele van de netgebruikers geleid tot een verhoging van de schuld van de netbeheerder jegens de toekomstige tarieven met € 1.183.874.¹²⁰

3.1.3.5. Raming van de kost van de federale ODV's

In 2023 raamde de CREG de volgende saldi en kosten van de aan Elia toegewezen openbare dienstverplichtingen (ODV's):

- het saldo van de kost van de ODV voor de financiering van de aankoop van federale groenestroomcertificaten voor het jaar 2022. Elia heeft € 137 986 028,62 teruggestort aan de Belgische staat¹²¹
- de saldi van de kost van de ODV's strategische reserve en CRM voor het exploitatiejaar 2022. Voor de ODV strategische reserve is het saldo te hoog (Elia moet € 397 346 terugstorten aan de Belgische staat) en voor de ODV CRM is het te laag (Elia moet € 408 227 innen bij de Belgische staat)¹²²
- de kost van de ODV voor de financiering van de aankoop van federale groenestroomcertificaten voor het jaar 2024. Deze kost bedraagt 493,9 M€, hetzij 144 miljoen meer dan in 2023. Deze stijging kan verklaard worden door de referentieprijzen van elektriciteit die veel lager is voor 2024 (€ 133,451/MWh) dan voor 2023 (>€ 200/MWh)¹²³
- de gebudgetteerde kosten van de ODV's voor de financiering van de strategische reserve en het CRM voor het jaar 2024. Deze kosten bedragen respectievelijk € 88 229 en € 11 024 067¹²⁴

3.1.4. Implementatie van Europese verordeningen en grensoverschrijdende kwesties

3.1.4.1. Toegang tot grensoverschrijdende infrastructuur

Na de inwerkingtreding van de marktkoppeling op basis van day-aheadmarktstromen in de Core-regio voor capaciteitsberekening in 2022, werd in 2023 verder gewerkt aan methodologische verbeteringen van dit koppelingssysteem door alle belanghebbenden (beurzen, netbeheerders en regulatoren).

De CEP-verordening heeft concrete gevolgen voor het niveau van de beschikbare uitwisselingscapaciteit tussen zones. In artikel 16, lid 8, van de verordening is namelijk bepaald dat de beschikbare capaciteit die ter beschikking wordt gesteld voor de commerciële uitwisselingen, ten minste gelijk moet zijn aan 70% van de capaciteit waarbij de operationele veiligheidsgrenzen van de kritieke netwerkelementen binnen en tussen de zones in acht worden genomen. Tot 2025 kan een lidstaat evenwel om een afwijking verzoeken onder de vorm van een actieplan in geval van structurele interne congestie. Een regulator kan een afwijking toestaan in geval van externe of in de tijd beperkte factoren. Aangezien het Belgische netwerk niet te kampen heeft met structurele interne congestie, heeft België niet gekozen voor het actieplan. Net als in voorgaande jaren werd er echter een afwijking toegestaan, wanneer de loop flows een bepaald niveau overschrijden. Meer informatie hierover vindt u in de beslissing van de CREG (B)2687 van 7 december 2023. Elia heeft via het Joint Allocation Office (JAO) de berekening gepubliceerd van de minimumcapaciteit voor de dagelijkse marktkoppeling op basis van de CWE- en Core-stromen.

Sinds de ingebruikname van NEMO Link op 30 januari 2019 wisselt België niet alleen elektriciteit uit in de CWE/Core-regio, maar ook met Groot-Brittannië.

Na vier opeenvolgende jaren waarin België een netto-elektriciteitsexportpositie had ten opzichte van zijn buurlanden, werd in 2023 opnieuw een netto-importpositie opgetekend. In 2023 importeerde België 5,9 TWh uit de CWE/Core-regio (terwijl België in 2022 netto 5,6 TWh exporteerde) en exporteerde het 3,1 TWh netto naar Groot-Brittannië (0,8 TWh in 2021).

De volgende figuur toont het maandgemiddelde van de commerciële uitwisselingen van België in de CWE-zone en naar

¹²⁰ Beslissing (B)658E/83 van 6 juli 2023 over de vraag tot goedkeuring van het tariefverslag ingediend door de transmissie-netbeheerder voor elektriciteit met inbegrip van de saldi met betrekking tot het boekjaar 2022.

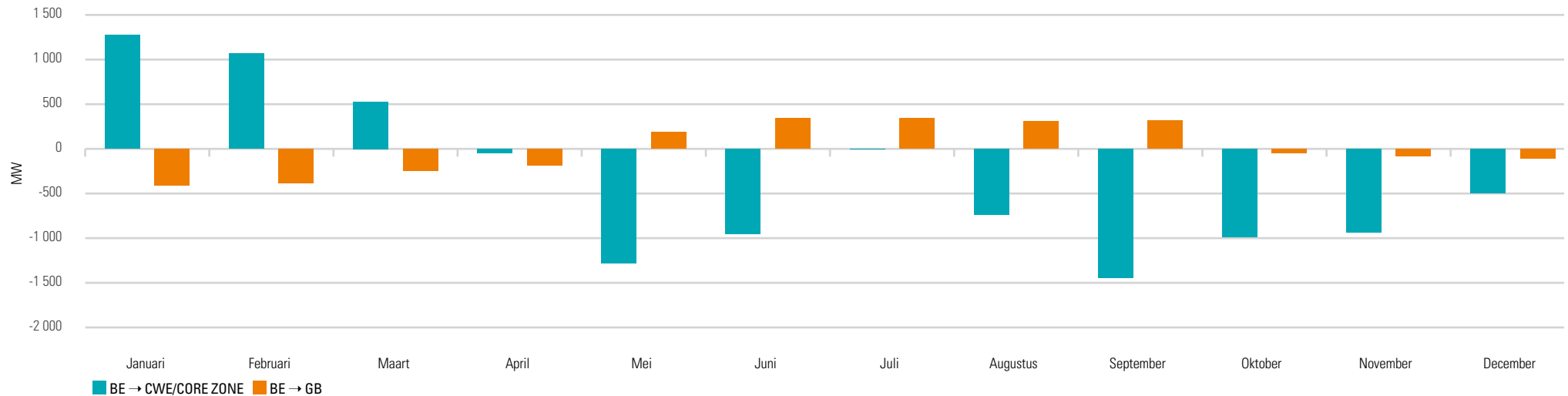
¹²¹ Beslissing (B)2520 van 6 april 2023 over de bepaling van het saldo van de kost van de openbare dienstverplichting voor de financiering van de aankoop van federale groenestroomcertificaten voor het jaar 2022.

¹²² Beslissing (B)2552 van 26 mei 2023 over de bepaling van de saldi van de openbare dienstverplichtingen strategische reserve en CRM voor het jaar 2022.

¹²³ Beslissing (B)2644 van 18 oktober 2023 met betrekking tot de beoordeling van de kost van de openbare dienstverplichting voor de financiering van de aankoop van federale groenestroomcertificaten voor het jaar 2024.

¹²⁴ Beslissing (B)2654 van 26 oktober 2023 over de beoordeling van de kost van de openbare dienstverplichtingen tot financiering van de strategische reserve en het CRM voor het jaar 2024.

Figuur 4: Maandelijks gemiddelden van de dagelijkse grensoverschrijdende uitwisselingen van België in de CWE/Core-regio en naar Groot-Brittannië in 2023, inclusief nominaties op lange termijn. Een positieve waarde wijst op een netto-uitvoer (> 0) en een negatieve waarde op een netto-invoer (< 0) (Bronnen: TNB's CWE, ENTSO-E Transparency platform, berekeningen CREG)

Groot-Brittannië op de day-aheadmarkt, met inbegrip van de langetermijnmarkt.

In 2023 bedroeg de bruto-invoer in België 17,3 TWh (tegenover 12,9 TWh in 2022) en de bruto uitvoer uit België 14,4 TWh (tegenover 19,2 TWh in 2022), d.w.z. een netto fysieke invoer van 2,9 TWh (tegenover een netto fysieke uitvoer van 6,3 TWh in 2022).

In tabel 3 vindt u dezelfde informatie terug, maar dan uitgedrukt in jaargemiddelden. In 2023 bedroeg de gemiddelde netto-invoer¹²⁵ 65 MW.

Tabel 3: Gemiddelde export- en importcapaciteit en gemiddelde nettonominatie per jaar voor België (MW) (Bronnen: gegevens Elia, berekeningen CREG)

Jaar	Gemiddelde exportcapaciteit	Gemiddelde importcapaciteit	Gemiddelde nominatie netto-export
2014	2 697	- 3 562	- 1 910
2015	2 545	- 3 291	- 2 379
2016	-	-	- 732
2017	-	-	- 736
2018	-	-	- 2 029
2019	-	-	182
2020	-	-	124
2021	-	-	868
2022	-	-	720
2023			- 65

¹²⁵ De CREG hanteert als conventie een negatieve waarde voor invoer en een positieve waarde voor uitvoer. Een daling van de gemiddelde netto-import moet dan ook worden geïnterpreteerd als een stijging van de netto-export of een afname van de negatieve waarde van de netto-export in de tabel.

De volgende tabel geeft de evolutie weer van de jaarlijkse opbrengsten van de import- en exportcapaciteiten aan de Belgische grenzen met Frankrijk, Nederland, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk, die door de marktspelers worden verworven in het kader van expliciete veilingen, die geldig zijn voor het volgende jaar of de volgende maand. Uit de tabel blijkt dat de marktspelers in totaal € 710,0 miljoen hebben betaald om de jaarlijkse en maandelijkse capaciteiten die in 2023 werden aangeboden, te verwerven. Zoals in de meeste voorgaande jaren waren de inkomsten uit de jaarlijkse veilingen in 2023 hoger dan die uit de maandelijkse veilingen, aangezien de capaciteitsvolumes die voor de jaarlijkse veilingen worden aangeboden hoger zijn dan die welke voor de maandelijkse veilingen worden aangeboden.

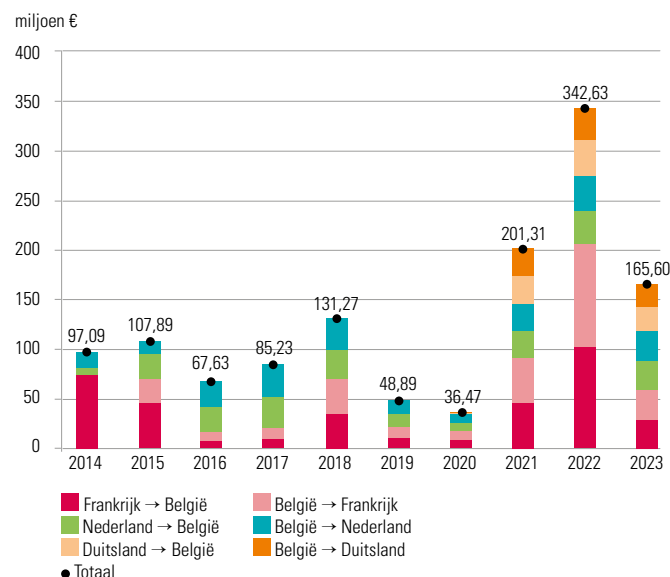
Tabel 4: Jaarlijkse opbrengst van de maandelijks en jaarlijks geveilde capaciteit (in miljoen euro) (bronnen: gegevens Elia, berekeningen CREG)

Jaar	Jaarlijkse veiling	Maandelijkse veiling	Trimestriële veiling	Totaal
2014	42,6	24,1		66,6
2015	65,1	37,1		102,1
2016	33,4	30,8		64,2
2017	42,0	22,7		64,6
2018	40,2	59,8		100,0
2019	60,2	18,7		78,9
2020	44,9	17,6	7,0	69,5
2021	87,2	120,1	16,4	223,8
2022	269,5	330,7	0,0	600,3
2023	524,5	107,7	77,9	710,0

De evolutie van de bruto commerciële congestierentes die worden voortgebracht door de marktkoppeling in D-1, vóór compensatie van de rechten op lange termijn, wordt geïllustreerd in figuur 5 voor de Belgische markt in de periode van 2014 tot 2023. De figuur toont de totale inkomsten van de day-aheadmarkt per

grens. In de praktijk wordt deze som verdeeld tussen de houders van langetermijnrechten en de transmissienetbeheerder.

Figuur 5: Dagelijkse brutocongestierentes van de marktkoppeling (Bronnen: gegevens Elia, berekeningen CREG)

In 2023 bedroegen de brutocongestierentes gegenereerd aan de Belgische grenzen op D-1 165,60 miljoen euro, wat volledig ten goede kwam aan de transmissienetgebruikers. Dit bedrag vertegenwoordigt een aanzienlijke afname (-51%) ten opzichte van het recordniveau bereikt in 2022 (342,63 miljoen euro). Congestierentes worden gegenereerd aan de drie Belgische grenzen in de CWE- of Core-regio: 59,4 miljoen euro aan de Belgisch-Nederlandse grens, 59,2 miljoen euro aan de Frans-Belgische grens en 46,8 miljoen euro aan de Duits-Belgische grens. Deze daling is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de zeer sterke vermindering van de prijsverschillen

tussen België en Frankrijk, gecombineerd met stabiliteit in de grensoverschrijdende uitwisselingen.

De uitwisselingen aan de Belgisch-Britse grens via Nemo Link genereren ook congestierentes. In tegenstelling tot de congestierentes die aan de andere Belgische grenzen worden voortgebracht, worden deze bij voorrang toegewezen aan de investeerders van Nemo Link, namelijk Elia en National Grid. Deze toewijzing geschiedt binnen de grenzen van het 'cap and floor'-mechanisme. De congestierentes komen pas ten goede aan de gebruikers van het transmissienet als ze boven de cap uitkomen. In 2023 overschreden de congestierentes op Nemo Link de 'cap'. Dit bracht met zich mee dat aan de netgebruikers een bedrag moet worden teruggestort dat nog definitief moet worden berekend.

3.1.4.2. Samenhang van het ontwikkelingsplan voor het transmissienet met het ontwikkelingsplan voor het Europese net

In het kader van haar adviesbevoegdheid over het ontwerp van federaal ontwikkelingsplan (zie ook punt 3.4.2 van dit jaarverslag) analyseert de CREG de coherentie van het door Elia opgestelde ontwikkelingsplan voor het transmissienet met het ontwikkelingsplan van het net in het geheel van de Europese Unie (afgekort 'TYNDP').

Het TYNDP wordt om de twee jaar bijgewerkt. Aangezien het laatste TYNDP dateert van 2022, zal de volgende CREG-analyse plaatsvinden in 2024.

3.1.4.3. Implementatie van de Europese verordeningen

De inwerkingtreding van meerdere Europese verordeningen heeft voor verschillende regulerende instanties, waaronder de CREG, geleid tot een aantal bijkomende taken en de nood aan een versterkte Europese en regionale samenwerking. In

het kader van de implementatie van de Europese verordeningen (e. a. CACM¹²⁶, FCA¹²⁷, EB¹²⁸, SO¹²⁹, ER¹³⁰, RfG¹³¹ en 2019/943¹³²) dient de CREG samen met andere regulerende instanties beslissingen te nemen over meerdere voorstellen van de Europese transmissiesysteembeheerders en benoemde elektriciteitsmarktbeheerders ('NEMO's'). Deze voorstellen omvatten methodologieën die essentieel zijn om de harmonisering, integratie en efficiëntie van de Europese elektriciteitsmarkt en de voltooiing van de volledig geïntegreerde interne energiemarkt te vergemakkelijken.

■ Europese CACM-verordening

De CREG heeft de aanvraag van EPEX SPOT SE onderzocht om aangewezen te worden als beheerder van de elektriciteitsmarkt in België.¹³³

De CREG is van oordeel dat EPEX SPOT op de datum van de aanvraag tot aanwijzing als NEMO heeft aangetoond dat het voldoet aan de criteria voor aanwijzing in artikel 6 van Verordening (EU) 2015/1222 van de Commissie van 24 juli 2015 tot vaststelling van richtsnoeren betreffende capaciteitstoewijzing en congestiebeheer.

■ Europese FCA-verordening

Goedkeuring van de verdelingsregels voor interconnectiecapaciteit

In december 2022 ontving de CREG een goedkeuringsaanvraag van Elia met betrekking tot wijzigingen in de methodologie voor de toewijzing van grensoverschrijdende capaciteit tussen maandelijkse en jaarlijkse veilingen.

Deze wijzigingen waren ingegeven door de noodzaak om de regels in overeenstemming te brengen met de intentie om op langere termijn een capaciteitsberekening op basis van de stromen te implementeren (voor zowel maandelijkse als jaarlijkse veilingen).

Na overleg met de andere betrokken regulerende instanties op gewestelijk niveau (Core) besliste de CREG om dit verzoek goed te keuren.¹³⁴

■ Europese ER-verordening

Beschermingsplan en herstelplan

Het systeembeschermingsplan van Elia heeft tot doel de normale toestand van het net te herstellen wanneer de operationele stabiliteit van het transmissienet niet langer gewaarborgd is, om een black-out te vermijden. Als het systeembeschermingsplan een black-out niet kan voorkomen en het net in een

toestand van algemene storing komt, wordt het herstelplan van Elia onmiddellijk opgestart.

Het herstelplan omvat alle technische en organisatorische maatregelen die nodig zijn om het net te herstellen na een black-out (zie ook sectie 3.1.3.3.D van dit jaarverslag).

Op 30 maart 2023 bracht de CREG op verzoek van de minister van Energie een advies¹³⁵ uit over een herziening van de vertrouwelijke nominatieve lijsten van belangrijke gebruikers van het net met hoge prioriteit in het kader van het systeembeschermingsplan en het herstelplan van Elia.

Inhoudelijk had de CREG geen bezwaren tegen de voorgestelde aanpassingen aan de lijsten die bij ministerieel besluit van 17 februari 2022 waren goedgekeurd. De CREG heeft echter nogmaals de aandacht gevestigd op de toepasbaarheid en de toepassing van deze lijsten in het belang van een doeltreffende en efficiënte uitvoering van het systeembeschermingsplan en het herstelplan.

De aangepaste lijsten voorgesteld door Elia en onderzocht in het advies van de CREG werden goedgekeurd bij ministerieel besluit van 26 april 2023 (Belgisch Staatsblad van 5 mei 2023).

De Europese Netcode ER bepaalt ook dat Elia regels moet opstellen voor de opschorting en het herstel van de marktactiviteiten en specifieke regels voor onbalansverrekening en verrekening van balanceringsenergie in het geval van opschorting van marktactiviteiten. De CREG heeft op 9 november 2023

126 Verordening (EU) 2015/1222 van de Commissie van 24 juli 2015 tot vaststelling van richtsnoeren betreffende capaciteitstoewijzing en congestiebeheer.

127 Verordening (EU) 2016/1719 van de Commissie van 26 september 2016 tot vaststelling van richtsnoeren betreffende capaciteitstoewijzing op de langere termijn.

128 Verordening (EU) 2017/2195 van de Commissie van 23 november 2017 tot vaststelling van richtsnoeren voor elektriciteitsbalanceringsregels.

129 Verordening (EU) 2017/1485 van de Commissie van 2 augustus 2017 tot vaststelling van richtsnoeren betreffende het beheer van elektriciteitstransmissiesystemen.

130 Verordening (EU) 2017/2196 van de Commissie van 24 november 2017 tot vaststelling van een netcode voor de noodtoestand en het herstel van het elektriciteitsnet.

131 Verordening (EU) 2016/631 van de Commissie van 14 april 2016 tot vaststelling van een netcode betreffende eisen voor de aansluiting van elektriciteitsproducenten op het net.

132 Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de interne markt voor elektriciteit.

133 Advies (A)2637 van 14 september 2023 over de aanvraag van EPEX SPOT SE tot aanwijzing als benoemde elektriciteitsmarktbeheerder (NEMO).

134 Beslissing (B)2542 van 15 mei 2023 over het gemeenschappelijke voorstel van de nv Elia Transmission Belgium en alle transmissiesysteembeheerders van de Core capaciteitsberekeningsregio voor wijzigingen in de methodologie voor het opsplitsen van zoneoverschrijdende capaciteit.

135 Advies (A)2531 van 30 maart 2023 over het voorstel van aangepaste lijsten van significante netgebruikers met hoge prioriteit als onderdeel van het systeembeschermingsplan en van het herstelplan van Elia Transmission Belgium NV.

beslist¹³⁶ om het aangepaste voorstel van Elia, ontvangen op 18 juli 2023, goed te keuren. Deze regels treden in werking op 1 januari 2024 en moeten bijdragen tot een doeltreffend optreden van Elia om het elektriciteitssysteem te herstellen na een landelijke black-out.

Op 30 november 2023 heeft de CREG op verzoek van de minister van Energie ook twee adviezen (adviezen 2684 en 2685) uitgebracht over de vertrouwelijke versie van de voorstellen van Elia voor een herzien systeembeschermings- en herstelplan, met inbegrip van de ontwerplijsten van belangrijke netgebruikers en belangrijke netgebruikers met hoge prioriteit en de voorwaarden die op hen van toepassing zijn¹³⁷. In deze adviezen vestigt de CREG de aandacht van de minister op een aantal algemene bekommernissen.

■ Andere verordeningen

Studie over de naleving van de '70%-regel'

In toepassing van de wettelijke bepalingen van het Clean Energy Package (artikel 16 van de Europese elektriciteitsverordening) heeft de CREG onderzocht¹³⁸ in welke mate Elia de minimummarges voor de ter beschikking gestelde interconnectiecapaciteit in 2022 heeft nageleefd. Deze minimummarge bedraagt voor alle netelementen minstens 70% van de maximale transmissiecapaciteit. In 2022 werd in specifieke omstandigheden die verband hielden met buitensporige lusstromen, van deze verplichting afgeweken, zodat de minimummarges

op die momenten minder dan 70% van de maximumcapaciteit bedroegen.

Uit de uitgevoerde analyses blijkt dat Elia tussen 1 januari en 31 december 2022 voor 78,3% van de beschouwde uren en op 99,7% van de geobserveerde netelementen minstens de minimummarges naleefde, rekening houdend met de afwijking voor loop flows. In termen van conformiteit per beschouwd uur is dit een verbetering ten opzichte van vorig jaar, toen Elia voor 62,2% van de uren aan haar wettelijke verplichtingen voldeed.

De studie toont ook aan dat de impact van de toegestane afwijking groot blijft in 2022, ondanks een lichte daling van de waargenomen lusstromen ten opzichte van 2020 en 2021. De CREG besluit dat de vastgestelde tekorten niet wijzen op een structurele congestie, noch op extreem lage marges. De CREG benadrukt niettemin haar wens dat Elia onverwijld en in samenwerking met de andere transmissienetbeheerders de geplande verbeteringen aan de berekeningsmethodes van de capaciteit zou doorvoeren.

Afwijking van de minimaal beschikbare capaciteit voor zoneoverschrijdende handel

In oktober 2023 ontving de CREG van Elia een aanvraag tot goedkeuring van een afwijking van de verplichting om in 2024 op elk moment 70% van de transmissiecapaciteit tussen zones ter beschikking te stellen van de markt. Deze afwijking geldt, zoals de voorbije jaren, in specifieke omstandigheden wanneer de lusstromen een vooraf bepaalde drempel overschrijden.

De CREG keurde dit verzoek goed¹³⁹ na het organiseren van een openbare raadpleging met alle belanghebbenden.

Gebruik van de congestie-inkomsten

Op 16 november 2023 keurde de CREG het ex-ante verslag van Elia goed¹⁴⁰ over het gebruik van de congestie-inkomsten voor de jaren 2024 en 2025, overeenkomstig artikel 19, § 1 van Verordening (EU) 2019/943. De CREG stelde vast dat Elia voldoet aan de methodologie die door ACER werd goedgekeurd in haar beslissing 38/2020 en dat het jaarlijkse bedrag aan congestie-inkomsten dat voor 2024 en 2025 wordt geraamd, ruim onder de bedragen ligt die jaarlijks zullen worden toegewezen aan de prioritaire doelstellingen die worden opgesomd in artikel 19, lid 2, van de Europese Verordening.

3.2. Mededinging

3.2.1. Prijsmonitoring op groot- en kleinhandelniveau

• Jaarlijks monitoringrapport over de werking van en de prijsevolutie op de Belgische groothandelsmarkt voor elektriciteit

De CREG analyseerde bepaalde belangrijke historische trends en recente ontwikkelingen op de groothandelsmarkten voor elektriciteit in 2022, met name het verbruik, de productie, de opslag, de geïnstalleerde capaciteit, de in- en uitvoer van elektriciteit in België, de werking van de verschillende

136 Beslissing (B)2635 van 9 november 2023 over het aangepaste voorstel van Elia Transmission Belgium nv van de regels voor de opschorting en het herstel van marktactiviteiten en de specifieke regels voor onbalansverrekening en verrekening van balanceringsenergie in het geval van opschorting van marktactiviteiten.

137 Advies (B)2684 van 30 november 2023 over het voorstel van herzien systeembeschermingsplan van Elia Transmission Belgium SA, met inbegrip van de lijsten van significante netgebruikers en significante netgebruikers met hoge prioriteit en de bijhorende maatregelen/voorwaarden; Advies (B)2685 van 30 november 2023 over het voorstel van herzien herstelplan van Elia Transmission Belgium SA, met inbegrip van de lijsten van significante netgebruikers en significante netgebruikers met hoge prioriteit en de bijhorende maatregelen/voorwaarden.

138 Studie (F)2513 van 18 oktober 2023 over de naleving door de nv ELIA TRANSMISSION BELGIUM van de verplichtingen met betrekking tot de interconnectiecapaciteit die in 2022 ter beschikking van de zoneoverschrijdende handel werd gesteld.

139 Beslissing (B)2687 van 7 december 2023 over de goedkeuringsaanvraag van de nv Elia Transmission Belgium voor een derogatie van artikel 16, achtste lid van Verordening (EU) 2019/943 met betrekking tot een minimale beschikbare capaciteit voor zoneoverschrijdende handel.

140 Beslissing (B)2700 van 16 november 2023 over het ex-ante-verslag van Elia Transmission Belgium over het gebruik van de congestie-inkomsten voor de jaren 2024 en 2025, overeenkomstig artikel 19(1) van Verordening (EU) 2019/943.

elektriciteitsmarkten (lange termijn, dagelijks, intraday, balanceering en ondersteunende diensten) en de prijzen.¹⁴¹

• Opvallende evoluties op de Belgische groothandelsmarkten

De CREG analyseerde¹⁴² de belangrijkste ontwikkelingen in 2023 op de groothandelsmarkten voor elektriciteit en aardgas in België.

Wat de elektriciteitsmarkten betreft, wordt een overzicht gegeven van het totale verbruik en de belasting van het net, de elektriciteitsproductie, de handel op de day-aheadmarkten, het gebruik van de interconnecties en de werking van de balanceringsmarkt.

Wat de gasmarkten betreft, worden de grensoverschrijdende stromen en het (genormaliseerde) verbruik beschreven, evenals het gebruik van ondergrondse opslag in België en Europa, de lng-leveringen en de prijsevoluties op de korte- en langetermijnmarkten.

• Europese vergelijking van prijzen voor huishoudelijke afnemers, kleine zelfstandigen en grote industrieklanten

Op verzoek van de vier energieregulators heeft PwC een vergelijkende studie uitgevoerd van de elektriciteits- en aardgasprijzen in België en de buurlanden (Duitsland, Frankrijk, Nederland en het Verenigd Koninkrijk). Deze studie bekijkt de prijzen aan het begin van 2023 en vergelijkt ze ook met die van het jaar voordien.

De belangrijkste conclusies van deze studie luiden als volgt:

- Belgische gezinnen en bedrijven op het laagspanningsnet betalen, in tegenstelling tot vorig jaar, minder voor elektriciteit dan in de meeste van onze buurlanden.
- Ook Belgische bedrijven op het middenspanningsnet betalen over het algemeen minder voor elektriciteit dan in de ons omringende landen.
- Alle landen kennen kortingen en/of prijsplafonds toe aan elektro-intensieve bedrijven. Enkel het Verenigd Koninkrijk doet dat niet. Dat is veruit het duurste land. De mogelijke kortingen in Duitsland en Frankrijk zijn hoger dan in België. Daardoor betalen elektro-intensieve bedrijven in België doorgaans meer. Vlaanderen is meer in lijn met de buurlanden. Voor niet-elektro-intensieve bedrijven bevindt België zich in de middenmoot en blijft het Verenigd Koninkrijk bij uitstek het duurst.
- Belgische gezinnen betalen minder voor aardgas dan in onze buurlanden.
- Voor Belgische bedrijven ligt de aardgasfactuur meestal in lijn met die van hun buitenlandse tegenhangers. Voor kleinere bedrijven in België is de aardgasfactuur competitiever dan voor grote bedrijven.

• Prijs op de energiemarkt voor huishoudens en kleine professionele gebruikers

Vaststellingen voor 2023

In maart 2023 stelde de CREG vast dat het algemene prijsniveau hoog bleef, maar dat de dalende trend zich voortzette.¹⁴³ De CREG stelde voor om productnamen zo transparant mogelijk te maken voor consumenten en vroeg leveranciers om de maand toe te voegen aan de productnaam, aangezien er verschillen van enkele honderden euro's kunnen bestaan tussen

twee versies. De CREG herhaalde ook haar voorstel om leveranciers te verplichten om in al hun contractuele communicatie met klanten een QR-code op te nemen met een directe link naar de tariefiche van het lopende contract.

In juli 2023 stelde de CREG vast dat het algemene prijsniveau relatief hoog bleef, maar dat de extreem hoge prijzen van de tweede helft van 2022 al enige tijd achter de rug waren.¹⁴⁴ De CREG raadde huishoudens met een vast contract afgesloten in de tweede helft van 2022 aan om hun product te vergelijken met het huidige aanbod en te overwegen om van contract te veranderen. Huishoudens met een lopend vast energiecontract dat werd afgesloten tussen 2018 en 2021 en die de voorkeur gaven aan vaste prijzen boven variabele prijzen, hadden er daarentegen alle belang bij om hun contract te behouden.

Databanken met energieprijzen

Sinds 2012 stelt de CREG een databank samen met alle producten met een vaste energiecomponent en alle methodologieën die door de in België actieve leveranciers worden toegepast om de variabele energieprijzen te berekenen. De databank bevat meer bepaald alle indexeringsformules en parameters die door de leveranciers worden toegepast.

De CREG baseert haar berekeningen op de informatie die beschikbaar is op de websites van de leveranciers en op de informatie die de leveranciers haar maandelijks moeten bezorgen.

Alle elementen die deel uitmaken van de prijsformule voor de energiecomponent (abonnement, indexeringsparameters en bijhorende coëfficiënten, bijdragen groenestroomcertificaat en

¹⁴¹ Studie (F)2537 van 1 juni 2023 over de werking van en de prijsevolutie op de Belgische groothandelsmarkt voor elektriciteit - monitoringrapport 2022

¹⁴² Nota (Z)2720 van 21 december 2023 over de opvallende evoluties op de Belgische groothandelsmarkten voor elektriciteit en aardgas in 2023.

¹⁴³ Verslag (RA)2305/12 van 23 maart 2023 over de evolutie van de prijzen in de maand maart 2023 van de individuele producten op de kleinhandelsmarkt ten opzichte van de groothandelsprijzen.

¹⁴⁴ Verslag (RA)2305/13 van 19 juli 2023 over de evolutie van de prijzen in de maand juli 2023 van de individuele producten op de kleinhandelsmarkt ten opzichte van de groothandelsprijzen.

warmtekrachtkoppeling) worden afzonderlijk opgenomen in de databank.

De energiecomponent wordt vervolgens berekend voor bepaalde klantentypes aan de hand van de relevante jaarlijkse verbruikscijfers.

De resultaten worden aan de hand van steekproeven vergeleken met de resultaten uit de berekeningsmodules van de leveranciers en de bestaande prijsvergelijkingsmodules.

In het kader van haar algemene controletaak heeft de CREG in 2012 bovendien een permanente databank uitgewerkt met de energieprijzen in de buurlanden (Duitsland, Frankrijk, Nederland) en het Verenigd Koninkrijk.

Naast de energiecomponent volgt de CREG ook maandelijks de all-inprijzen (totaalfactuur) in België en de buurlanden.

De resultaten van de CREG worden ook geverifieerd voor elk buurland door ze te vergelijken met de resultaten verkregen via hun prijssimulatoren.

In haar streven naar verbetering van zowel de inhoud als de duidelijkheid van haar communicatie publiceert de CREG bovendien infographics die een duidelijk overzicht geven van het aantal actieve leveranciers en hun productaanbod, alsook van de te realiseren besparingspotentiëlen.

• Aanbevelingen om het concurrentievermogen van de ondernemingen en de koopkracht van de huishoudelijke afnemers veilig te stellen

In het kader van de energienorm en op basis van de bevindingen van de Europese prijsvergelijking die in mei 2023 samen met de gewestelijke regulatoren werd gepubliceerd, heeft de CREG in een advies¹⁴⁵ aan de regering aanbevelingen geformuleerd over maatregelen om het concurrentievermogen van de ondernemingen en de koopkracht van de huishoudelijke afnemers te vrijwaren.

Op basis van de prijsgegevens van januari 2023 beveelt de CREG aan om de volgende maatregelen te nemen: de coördinatie op Europees niveau bevorderen, de evolutie van de tarieven voor elektriciteitstransmissie van nabij opvolgen en de invoering onderzoeken van een gunstig tariefsysteem voor elektro-intensieve verbruikers aangesloten op het transmissienet.

• De productportefeuilles van de leveranciers en het besparingspotentieel voor de particuliere klanten

De CREG heeft in juni 2023 een studie¹⁴⁶ uitgevoerd die een overzicht geeft van de samenstelling van de productportefeuilles van de verschillende leveranciers die aanwezig zijn op de Belgische elektriciteits- en aardgasmarkt voor gezinnen.

Uit de studie bleek dat op die datum:

- amper 24% van de gezinnen nog een contract met vaste prijs had voor elektriciteit en 23% voor aardgas
- ongeveer 2.000.000 gezinnen tussen € 150 en € 300 per jaar zouden kunnen besparen op hun elektriciteitsfactuur door over te schakelen op een ander product
- bijna 1.120.000 huishoudens tussen € 200 en € 250 per jaar zouden kunnen besparen op hun aardgasfactuur door over te stappen op een ander product

• Studie van de negatieve prijzen op de dag-aheadmarkten

In de lente van 2023 en de zomer van 2023 werden gedurende verschillende uren zeer sterk negatieve prijzen waargenomen op de Europese day-aheadmarkten. De prijzen bereikten zelfs -€ 500/MWh in Nederland.

De CREG onderzocht daarom de prijsvorming en de impact van negatieve prijzen op de day-aheadmarkten in België en zijn buurlanden.

Ze presenteerde ook statistieken over het aantal uren waarin negatieve prijzen worden waargenomen en in welke omstandigheden dit het vaakst voorkomt.

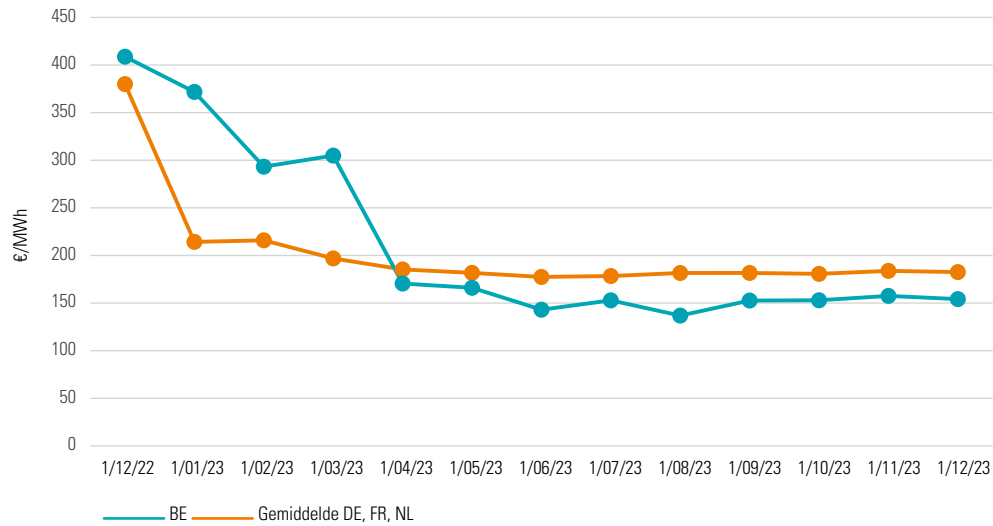
Ze beschreef ook de impact van 'second auctions', waarbij de orderboeken van de beurzen tijdelijk worden heropend om de meest extreme prijsspieken (zowel naar boven als naar beneden toe) af te zwakken. De CREG besluit dat dit mechanisme niet erg doeltreffend is en dat, gezien de impact ervan op de

¹⁴⁵ Advies (A)2591 van 29 juni 2023 over maatregelen om het concurrentievermogen van de ondernemingen en de koopkracht van de huishoudelijke afnemers veilig te stellen.

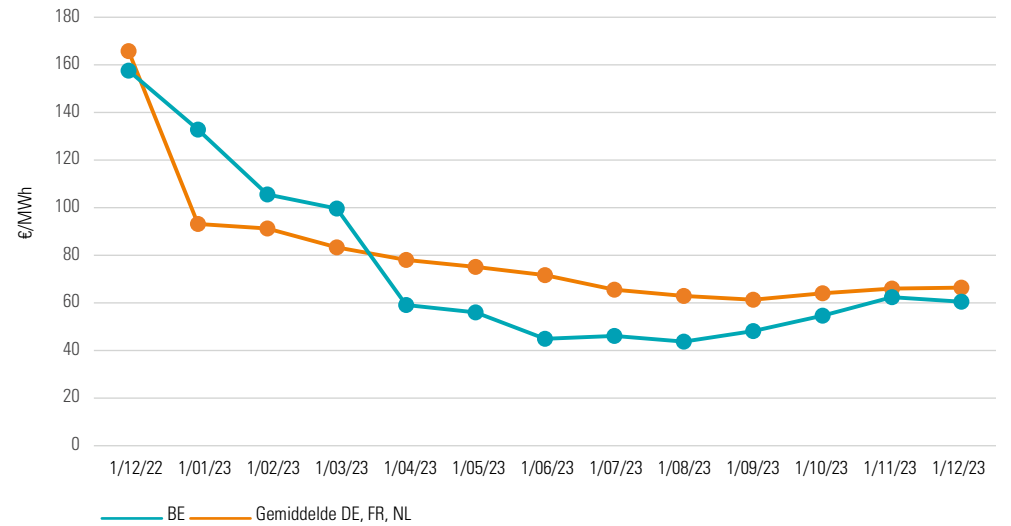
¹⁴⁶ Studie (F)2605 van 29 juni 2023 over de samenstelling van de productportefeuilles per leverancier en het besparingspotentieel voor huishoudens op de Belgische elektriciteits- en aardgasmarkt - maart 2023.

3. Elektriciteitsmarkt

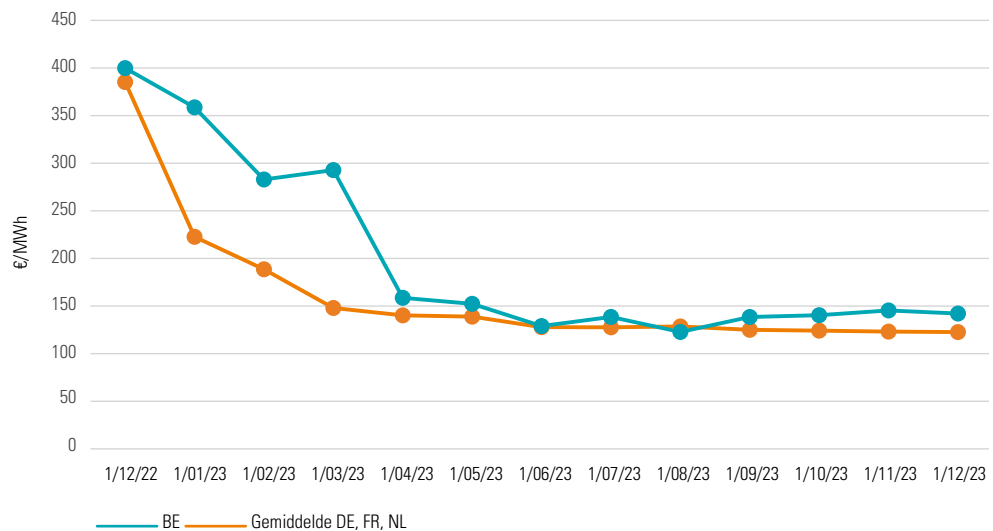
Figuur 6 : Maandelijkse evolutie van de elektriciteitsprijs in 2023 voor een huishoudelijke afnemer (typeklant = 3.500 kWh/jaar) (energiecomponent) (Bron: CREG)

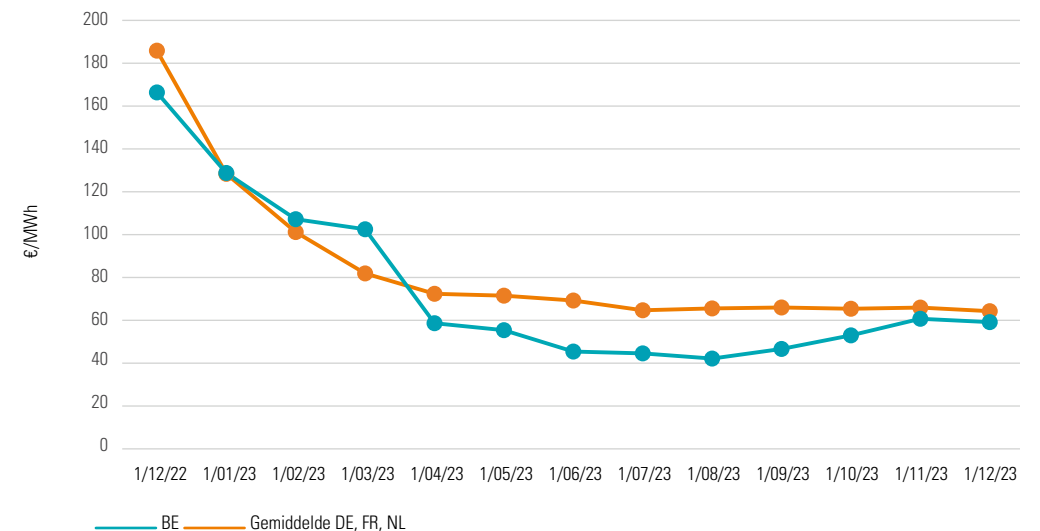
Figuur 7: Maandelijkse evolutie van de aardgasprijs in 2023 voor een huishoudelijke afnemer (typeklant = 17.000 kWh/jaar) (energiecomponent) (Bron: CREG)

Figuur 8: Maandelijkse evolutie van de elektriciteitsprijs in 2023 voor kmo's en zelfstandigen (typeklant = 50.000 kWh/jaar) (energiecomponent) (Bron: CREG)

Figuur 9: Maandelijkse evolutie van de aardgasprijs in 2023 voor kmo's en zelfstandigen (typeklant = 100.000 kWh/jaar) (energiecomponent) (Bron: CREG)

3. Elektriciteitsmarkt

operationele werking van de marktkoppeling, alternatieven moeten worden onderzocht.

Tot slot wordt de impact van negatieve prijzen, via dynamische afname- en injectiecontracten, besproken. De CREG benadrukt dat, ondanks het potentiële financiële voordeel voor eindafnemers die hun gedrag kunnen aanpassen op basis van de uurlijkse notering van de day-ahead prijzen, de risico's die inherent zijn aan de volatiliteit van deze prijs goed moeten worden ingeschat.¹⁴⁷

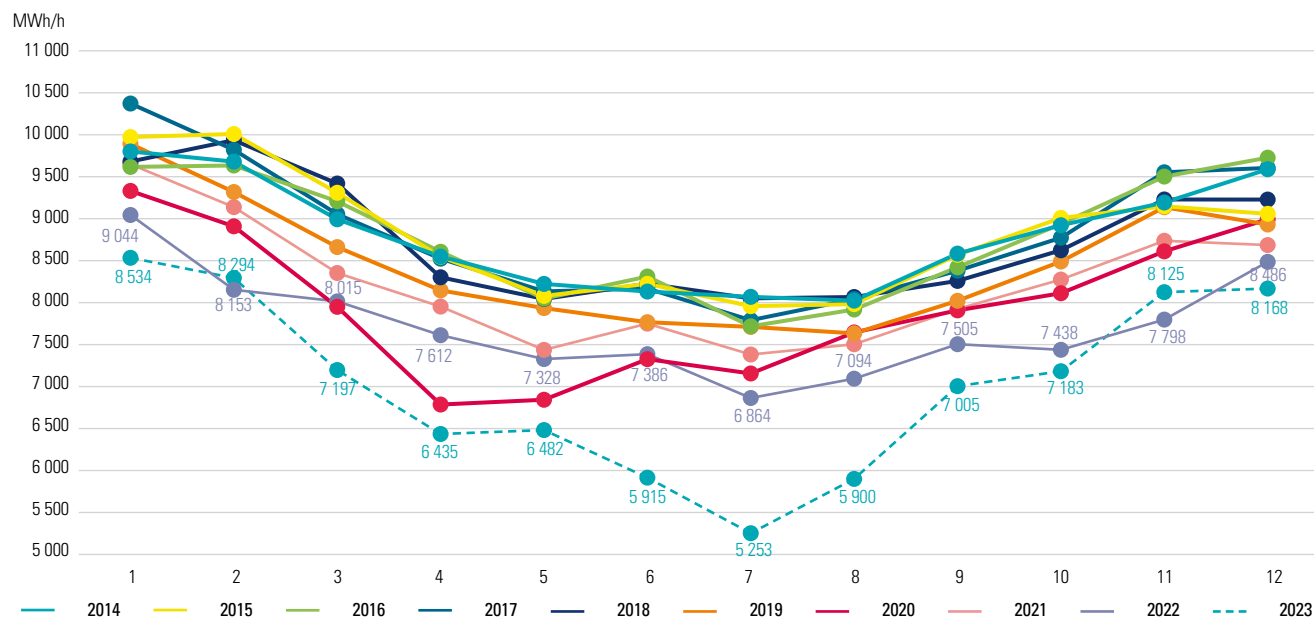
3.2.2. Monitoring van de transparantie en openstelling van de markt

3.2.2.1. Opgevraagde elektrische energie

Volgens de aan de CREG overgemaakte gegevens werd de belasting van het Elia-net zonder pompverbruik door de pompcentrales – met andere woorden de nettoafname plus de netverliezen – geraamd op 61 605 GWh in 2023, tegenover 67 672 GWh in 2022,¹⁴⁸ dus een afname van 9,0% van het ene jaar op het andere. Het piekvermogen op kwartierbasis werd geschat op 11 582 MW voor 2023, tegenover 12 027 MW voor 2022 wat overeenkomt met een daling van 3,7% in vergelijking met het jaar ervoor (Bron: Elia, voor 2023: voorlopige gegevens, februari 2024).

Figuur 10 geeft per jaar een overzicht van de gemiddelde belasting op maandbasis op het Elia-net voor de jaren 2014 tot 2023. In vergelijking met 2018 is de gemiddelde belasting 19,5% lager in 2023. In vergelijking met 2022 bedraagt de daling van de

Figuur 10: Gemiddelde belasting op maandbasis op het Elia-net van 2014 tot 2023 (Bronnen: gegevens Elia, berekeningen CREG)

gemiddelde belasting 8,9%. Deze cijfers zijn niet gewogen naar meteorologische gegevens.

In deze gegevens wordt er niet volledig rekening gehouden met de lokale productie van sites aangesloten op het Elia-net. Synergrid heeft deze lokale productie geschat op 9,5 TWh in 2023.

3.2.2.2. Marktaandeel van de productiegroothandel

Tabel 5 geeft een raming, zowel in absolute waarde (GW) als relatieve waarde, van het Belgische marktaandeel in de productiecapaciteit van elektriciteit op het einde van ieder jaar.

Electrabel bezit nog steeds een groot marktaandeel (64 %) van de totale productie. De tweede belangrijkste speler is Luminus, met een marktaandeel van 12% in productiecapaciteit. De

147 Studie (F)2590 van 14 september 2023 over de negatieve prijzen op de day-aheadmarkten.

148 Het Elia-net omvat de netten op een spanning van minstens 30 kV in België, alsook het net van Sotel/Twinerg in het zuiden van het Groothertogdom Luxemburg. De belasting van het Elia-net is een berekening op basis van de injecties van elektrische energie in het Elia-net. Ze omvat de gemeten nettoproductie van de (lokale) centrales die injecteren aan een spanning van minstens 30 kV en de balans van de invoer en uitvoer. De productie-installaties die aangesloten zijn op een spanning van minder dan 30 kV in de distributienetten worden enkel meegerekend voor zover een netto-injectie op het Elia-net wordt gemeten. De energie die nodig is voor het oppompen van water in de opslagbassins van de pompcentrales aangesloten op het Elia-net wordt afgetrokken. Niet alle injecties van de decentrale productie-eenheden die energie op een spanning van minder dan 30 kV in de distributienetten injecteren zijn opgenomen in de belasting van het Elia-net. De voorbije jaren is het aandeel van dit segment in de productie sterk gestegen. Daarom heeft Elia besloten om haar publicatie aan te vullen met een voorspelling van de totale belasting van België (bron: Elia).

3. Elektriciteitsmarkt

daling van het marktaandeel van de twee spelers kan verklaard worden door de stillegging van de kerncentrales Doel 3 en Tihange 2.

De HHI, een vaak gebruikte concentratie-index, blijft heel hoog, maar is in 2023 gedaald, met een waarde van 4 431. Ter vergelijking: een markt wordt als sterk geconcentreerd beschouwd wanneer de HHI gelijk is aan of hoger is dan 2 000.

Tabel 6 geeft dezelfde raming weer, maar op het vlak van effectief geproduceerde energie. In totaal hebben de eenheden aangesloten op het Elia-net 55,7 TWh opgewekt in 2023, wat ver onder het productieniveau van 2022 ligt (73,6 TWh). Dit komt onder andere door de stillegging van de kerncentrales.

Het overwegende marktaandeel van Electrabel is gelijk aan dat van 2022, namelijk 75%. De HHI-index is licht gezakt in 2022, naar 5 795, wat van een nog steeds erg geconcentreerde markt getuigt.

Tabel 5: Marktaandelen van de groothandel in de productiecapaciteit voor elektriciteit (Bronnen: gegevens Elia, berekeningen CREG)

	Productiecapaciteit (GW)																			
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Engie / Electrabel	9,9	10,2	10,2	10,1	10,6	10,8	10,8	10,8	11,0	9,3	68%	71%	73%	72%	69%	69%	66%	66%	67%	64%
Luminus	1,8	1,7	1,9	2,0	2,6	2,6	2,6	2,6	2,3	2,2	12%	12%	14%	14%	17%	16%	16%	16%	14%	15%
TotalEnergies	0,0	0,0	0,4	0,7	0,7	0,7	1,0	1,0	0,6	0,6	0%	0%	3%	5%	4%	4%	6%	6%	4%	4%
RWE	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,9	0,9	0,9	0,7	1%	2%	2%	2%	2%	2%	6%	6%	6%	5%
Eneco	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,7	0,7	0,7	0,7	2%	2%	2%	2%	2%	2%	4%	4%	4%	5%
Andere (<3% in 2023)	2,5	2,0	0,9	0,7	1,0	1,0	0,3	0,3	0,8	1,0	17%	14%	7%	5%	6%	6%	2%	2%	5%	7%
Totaal	14,6	14,5	14,0	14,1	15,4	15,6	16,3	16,3	16,3	14,4	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
HHI											4 760	5 160	5 510	5 430	5 050	5 100	4 730	4 730	4 865	4 431

Tabel 6: Marktaandelen van de groothandel in de geproduceerde energie (Bronnen: gegevens Elia, berekeningen CREG)

	Geproduceerde energie (TWh)																			
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Engie / Electrabel	42,2	37,9	55,6	55,0	41,3	54,2	51,4	59,1	55,1	39,1	69%	68%	79%	77%	70%	73%	75%	75%	75%	70%
Luminus	7,5	7,3	7,2	8,5	9,7	11,7	7,9	11,3	9,5	6,8	12%	13%	10%	12%	17%	16%	11%	14%	13%	12%
TotalEnergies ¹									1,6	2,4									2%	4%
RWE ²	0,5	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	1,1	1,0	1,2	2,0	1%	1%	1%	1%	1%	1%	2%	1%	2%	4%
Eneco	0,7	0,8	0,7	0,8	0,7	0,7	1,4	2,3	1,9	2,5	1%	1%	1%	1%	1%	1%	2%	3%	3%	4%
Andere (<3% in 2023)	8,4	7,4	3,8	4,4	4,1	4,5	4,5	3,5	2,5	2,9	14%	13%	5%	6%	7%	6%	7%	4%	3%	5%
Totaal	60,8	56,1	70,4	71,7	58,7	74,3	68,6	78,7	73,6	55,7	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
HHI											5 088	4 829	6 372	6 055	5 252	5 601	5 762	5 864	5 795	5 143

1. Voor de periode voorafgaand aan 2022 werd geen herberekening uitgevoerd van de geproduceerde energie, aangezien deze minder dan 2% bedroeg.

2. De geproduceerde energie van T-Power zit vervat in de cijfers van RWE.

3.2.2.3. Uitwisseling van energie

De prijs op de Belgische day-aheadmarkt bedroeg in 2023 gemiddeld € 97,3/MWh. Dit is een forse daling ten opzichte van het voorgaande jaar, toen de prijzen nog explosief stegen (€ 244,5/MWh in 2022). Hoewel het huidige prijsniveau teruggekeerd is naar een stabiel en vooral lager niveau dan tijdens de energiecrisis, is ze nog steeds tweemaal hoger dan het historisch gemiddelde (tussen 2015 en 2020 bedroeg deze gemiddeld € 42,1/MWh). Deze evolutie manifesteerde zich in een gelijkaardige mate in de naburige biedzones binnen de CWE-regio: de *day-ahead* prijs bedroeg € 95,1/MWh in Duitsland, € 95,8/MWh in Nederland, € 96,9/MWh in Frankrijk en € 102,0/MWh in Oostenrijk.

De prijsconvergentie tussen de biedzones van de CWE regio steeg in 2023 opnieuw, na een sterke daling in 2022. Ondanks deze stijging worden de hoge niveaus van 2020 (51,6%) en 2021 (51,0%) niet bereikt. Prijsconvergentie wordt berekend als het aantal uren tijdens dewelke de prijzen tussen de betrokken biedzones (België, Nederland, Frankrijk, Duitsland/Luxemburg en Oostenrijk) minder dan € 1/MWh van elkaar afwijken. De stijging van de prijsconvergentie is enerzijds het gevolg van een aantal marktevoluties, zoals de volumes aan uitgewisselde energie, de relatieve prijsposities van verschillende

biedzones, en anderzijds, maar in mindere mate, de verbeteringen aan de processen voor de berekening van grensoverschrijdende capaciteit.

In 2023 bedroeg de prijsconvergentie tussen alle biedzones van de CWE-regio 42,9% (tegenover 36,3% in 2022). In 2015 was dit nog maar 21,1%. Sindsdien is dit cijfer elk jaar gestegen (met uitzondering van 2022). De CREG berekent dat de prijzen in 2022 in 54,0% van de uren convergeren met de prijzen in Frankrijk, in 52,5% van de uren met de prijzen in Nederland en in 50,9% van de uren met de prijzen in Duitsland.

Zowel EPEX SPOT als Nord Pool faciliteren de day-ahead en intradaymarkt in België. Het totale volume op de EPEX SPOT day-aheadmarkt bedroeg 17,7 TWh in 2023, ten opzichte van 21,2 TWh in 2022. Het totale volume op de Nord Pool day-aheadmarkt bedroeg 4,4 TWh in 2023, ten opzichte van 3,2 TWh in 2022. Beide day-aheadmarkten samen komen ongeveer overeen met 28,1% van de totale afname van het Elia-net.

De intradaymarkt geeft aan marktdeelnemers de mogelijkheid hun onverwachte veranderingen in verwachte injectie of afname, die ontstaan na het sluiten van de day-aheadmarkt, via een publieke markt te regelen. Die onverwachte veranderingen zijn bijvoorbeeld de onverwachte onbeschikbaarheid van een

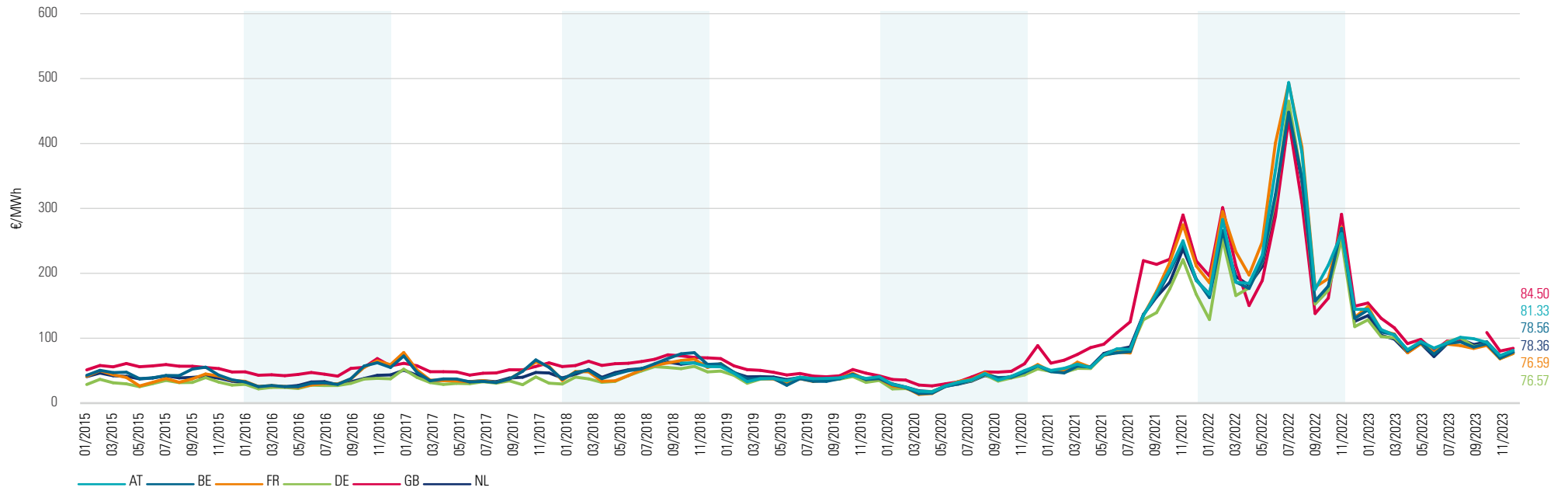
productiecentrale of veranderingen ten gevolge van geactualiseerde voorspellingen betreffende de injecties van wind- en zonne-energie. De implementatie van het XBID-project in juni 2018 heeft de handel op de Belgische intradaymarkt vergemakkelijkt door de Belgische markt te koppelen met de markten van 25 andere Europese lidstaten.

Het totale verhandelde volume op de intradaymarkt van EPEX SPOT steeg in 2023 tot 6 114,8 GWh ten opzichte van 3 847,1 GWh in 2022. Het totale verhandelde volume op de intradaymarkt van Nord Pool steeg sterk in 2023 tot 2 294,9 GWh ten opzichte van 472,4 GWh in 2022. De gewogen intradayprijs (op de EPEX SPOT markt) is met 60,6% gedaald tot € 97,3/MWh in 2023 (tegenover slechts € 247,0/MWh in 2022).

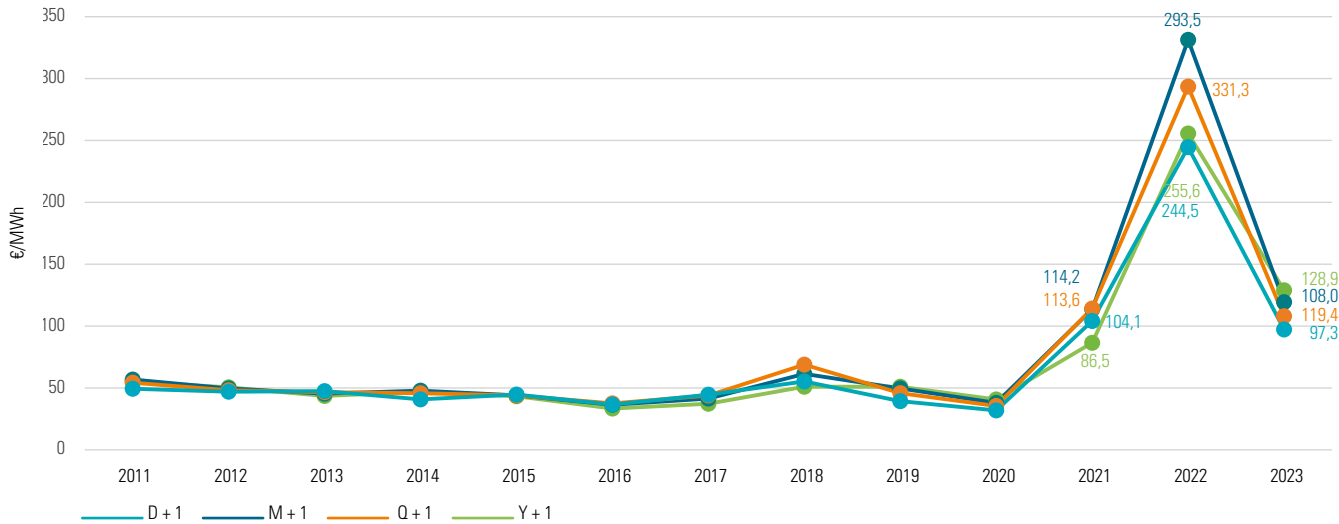
De prijzen op de groothandelsmarkten voor langetermijn- en kortetermijncontracten zijn fors gedaald in 2023 in vergelijking met 2022. De leveringscontracten voor het volgende jaar hadden in 2023 een prijs van € 128,9/MWh, t.o.v. € 255,6/MWh in 2022. In 2023 was de gemiddelde day-aheadmarktprijs lager dan de gemiddelde prijs van het jaarcontract met levering in 2023 (d.w.z. onderhandeld in 2022). De gemiddelde prijs op de day-aheadmarkt bedroeg in 2023 € 97,3/MWh in vergelijking met € 255,6/MWh voor de in 2022 verhandelde contracten voor het volgende jaar.

3. Elektriciteitsmarkt

Figuur 11: Gemiddelde maandprijzen voor de periode 2015-2023 op de day-aheadmarkt voor de levering van elektriciteit in de landen van de CWE-regio (Bronnen: EPEX SPOT, berekeningen CREG)

Figuur 12: Vergelijking van de groothandelsprijs voor contracten op korte en lange termijn (Bronnen: EPEX SPOT, ICE Endex, berekeningen CREG)

3.2.2.4. REMIT

De verordening (EU) nr. 1227/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende de integriteit en transparantie van de groothandelsmarkt voor energie (hierna: "REMIT" voor Regulation on Wholesale Energy Market Integrity and Transparency) stelt een aantal voorschriften vast om manipulaties en misbruik van voorkennis op de groothandelsmarkt voor elektriciteit en gas tegen te gaan en te bestraffen.

Bij inbreuken op REMIT kan de CREG administratieve geldboetes opleggen van maximum 10% van de omzet die de overtreder heeft gerealiseerd op de Belgische elektriciteitsmarkt of aardgasmarkt tijdens het laatste afgesloten boekjaar.

In 2023 zette de CREG verschillende procedures voor onderzoeken en sancties verder en heeft ze met de regulatoren van de buurlanden informatie uitgewisseld over grensoverschrijdende zaken. In een zaak die dateert van 2019 heeft de CREG vastgesteld dat Elia een aantal van haar verplichtingen van openbaarmaking van voorwetenschap niet had nagekomen omdat ze de marktspelers niet tijdig had geïnformeerd over een computerpanne.¹⁴⁹

De CREG nam bovendien deel aan talrijke besprekingen over aanpassingen van de REMIT-reglementering, REMIT II, binnen de ACER- en CEER-groepen, met de andere regulatoren en de permanente vertegenwoordiging van België bij de EU.

Tot slot is de CREG de marktspelers blijven helpen bij de stappen die ze moesten ondernemen of met andere vragen over REMIT.

3.2.2.5. Charter voor een goede informatieverschaffing bij de prijsvergelijking van elektriciteit en gas

Het CREG-kwaliteitslabel wordt toegekend aan dienstverleners die het Charter voor een goede informatieverschaffing bij de prijsvergelijking van elektriciteit en gas naleven. Dit charter wil de consument garanderen dat de dienstverlener die een vergelijking van elektriciteits- en aardgasprijzen aanbiedt, objectieve en kwaliteitsvolle informatie levert.

Door deze accreditatie heeft de dienstverlener het recht om het label van het CREG-charter gedurende twee jaar te gebruiken. Tijdens deze periode dient hij alle bepalingen van het charter strikt na te leven en aan de controles van de CREG te voldoen.

De online prijsvergelijkers die in 2023 nog het CREG-kwaliteitslabel hadden, waren Energie-Vergelijker.be (tot september 2023), Mijnergie.be (tot april 2023) en de tussenpersoon inzake groepsaankopen Wikipower (tot oktober 2023).

3.2.2.6. Uitstoot van broeikasgassen

In april 2023 ontving de CREG van de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk en Sociale economie een aanvraag tot goedkeuring van een studie van Compass Lexecon. Deze studie dient ter vaststelling van een CO₂-emissiefactor voor België, in het kader van de regels inzake de compensatie van indirecte koolstoflekage. Deze regels worden vastgelegd in de richtsnoeren van de Europese Commissie betreffende staatssteunmaatregelen binnen de context van het Europese emissiehandelssysteem.

De CREG besliste¹⁵⁰ de studie goed te keuren omdat de gebruikte methodologie, aannames en gegevens ervan het toelaten om op een precieze en robuuste wijze de CO₂-emissiefactor te berekenen voor België.

3.3. Consumentenbescherming

In 2023 is de CREG de nadruk blijven leggen op de bescherming van de consumenten in het kader van haar werkzaamheden.

• CREG Scan

De CREG Scan, die in februari 2017 werd gelanceerd, is bestemd voor particulieren, kmo's en zelfstandigen met een maximaal jaarverbruik van 50 000 kWh/jaar voor elektriciteit en/of 100 000 kWh/jaar voor aardgas.

De CREG biedt de verbruiker een unieke en praktische tool waarmee hij zijn contract, zelfs als het niet meer aan andere klanten wordt aangeboden (slapend contract), in zes muisklikken kan vergelijken met het huidige marktaanbod. Deze vergelijking is niet mogelijk op andere prijsvergelijkingsites omdat die alleen het huidige aanbod tonen.

In totaal vergeleek de CREG Scan in 2023 4 973 producten voor huishoudens en 4 270 producten voor kleine professionelen (actieve en slapende producten), daar waar andere prijsvergelijkers alleen rekening houden met de 459 actieve producten op de markt.

149 Beslissing (B)2651 van 26 oktober 2023 tot vaststelling van een inbreuk door Elia op artikel 4 van REMIT.

150 Beslissing (B)2584 van 13 juli 2023 tot goedkeuring van de studie betreffende de marktgebaseerde bepaling van de CO₂-emissiefactor voor België.

• Informatie aan de consumenten

In 2023 is de CREG de consument blijven informeren, in het bijzonder over de prijzen en de evolutie ervan, onder andere via:

- het jaarlijkse monitoringrapport over de werking en de prijsevoluties van de groothandelsmarkten voor elektriciteit in België (zie punt 3.2.1 van dit rapport);
- het rapport over de opvallende evoluties op de Belgische groothandelsmarkten (zie punt 3.2.1 van dit verslag);
- de studie over de Europese vergelijking van de prijzen voor residentiële klanten, kleine professionele verbruikers en grote industrieën (zie punt 3.2.1 van dit verslag);
- de studie over de prijzen van de energiemarkt voor huishoudens en kleine professionele verbruikers (zie punt 3.2.1 van dit verslag);
- aanbevelingen om het concurrentievermogen van de ondernemingen en de koopkracht van de huishoudelijke afnemers veilig te stellen (zie punt 3.2.1 van dit verslag);
- de studie over de productportefeuilles van de leveranciers en het besparingspotentieel voor huishoudens (zie punt 3.2.1 van dit verslag);
- de studie over de negatieve prijzen op de day-aheadmarkten (zie punt 3.2.1 van dit verslag);
- infographics en maandelijkse boordtabellen voor elektriciteit en aardgas (zie punt 3.2.1. en 3.1.2.3 van dit verslag);
- de maandelijkse update van de CREG Scan en het overzicht van de goedkoopste energieproducten;
- de maandelijkse publicatie van de gasnoteringen TTF101, TTF103 en ZTP101, de TTF101 is het rekenkundige gemiddelde van de slotnoteringen ICE Dutch TTF Gas Base Load Futures van de maand voorafgaand aan de maand van levering, TTF103 is het rekenkundige gemiddelde van de slotnoteringen ICE Dutch TTF Gas Base Load Futures van de maand voorafgaand aan het kwartaal van levering en de ZTP101 is het rekenkundige gemiddelde van de slotnoteringen EEX Gas Futures Month Base ZTP van de maand voorafgaand aan de maand van levering;

- de maandelijkse publicatie van de elektriciteitsnoteringen Endex101 en Endex103. Deze noteringen worden gebruikt als indexeringsparameters in contracten met variabele prijzen voor huishoudelijke verbruikers en kmo's. Endex101 zorgt voor een maandelijkse indexatie van de prijzen terwijl Endex103 op kwartaalbasis werkt;
- de maandelijkse publicatie van de gemiddelde prijs van de Belpex DAM met aanduiding van de laagste en hoogste uurnotering. De doelstelling is de consumenten met een dynamisch prijscontract te wijzen op de volatiliteit van de prijzen op de beurs;
- cijfers van de evolutie van de energieprijzen in België en de buurlanden. Elk semester publiceert de CREG een analyse van de evolutie van de energieprijzen in België en de buurlanden. Elke maand publiceert de CREG het maandelijkse gemiddelde van de energiecomponent en de totaalfactuur voor België en de buurlanden ervan;
- de maandelijkse publicatie van de samenstelling van de factuur van de huishoudens, namelijk de percentages die de energiecomponenten, netkosten, heffingen en btw vertegenwoordigen;
- de maandelijkse publicatie van de minimale prijs per groenestroomcertificaat voor de productie van de twaalf voorbije maanden door de windmolens op de Noordzee. De CREG kent maandelijks groenestroomcertificaten toe voor de geproduceerde energie. De waarde van een certificaat of minimumprijs wordt bepaald conform artikel 14, § 1 van het koninklijk besluit van 16 juli 2002;
- de driemaandelijkse publicatie van de marktaandeelen van de elektriciteits- en aardgasleveranciers in onze drie gewesten;
- de verwerking van vragen die ze heeft ontvangen via haar onlineformulier (zie punt 5.4 van dit verslag).

De lezer wordt eveneens verwezen naar de werkzaamheden van de CREG in het kader van Europese werkgroepen over de aspecten met betrekking tot consumentenbescherming op het vlak van energie (zie punt 5.7 van dit verslag).

3.4. Bevoorradingszekerheid

3.4.1. Monitoring van het evenwicht tussen vraag en aanbod

• Vraag¹⁵¹

De belasting van het Elia-net bedroeg 57,9 TWh in 2023 tegenover 64,0 TWh in 2022, wat overeenkomt met een daling van 9,6%.

Tabel 7: Belasting (energie en piekvermogen) van het Elia-net van 2014 tot 2023 (Bron: Elia, 2023: voorlopige gegevens)

	Energie (TWh)	Piekvermogen (MW)
2014	77,2	12 736
2015	77,1	12 634
2016	77,1	12 734
2017	77,3	12 867
2018	76,6	12 440
2019	74,6	12 568
2020	69,9	12 241
2021	70,9	12 570
2022	64,0	12 297
2023	57,9	11 160

• Geïnstalleerde capaciteit en geproduceerde energie

In 2023 is het geïnstalleerde productievermogen dat aangesloten was op het net van Elia in België gedaald in vergelijking met 2022: van 16 304 MW naar 14 663 MW. Dit komt door de kernuitstap van de eenheden Doel 3 en Tihange 2.

¹⁵¹ De hier beschouwde vraag is de belasting van het Elia-net, berekend als de balans van de netto geïnjecteerde productie in het Elia-net, de invoer en de uitvoer, waarvan de door de pompcentrales opgepompte energie wordt afgetrokken. Het is dus de som van de nettoafnames en de verliezen.

3. Elektriciteitsmarkt

Tabel 8: Opdeling per soort centrale van het geïnstalleerde vermogen aangesloten op het Elia-net op 31 december 2023 (Bron: Elia)

Soort centrale	Geïnstalleerd vermogen	
	MW	%
Kerncentrales	3 929	26,8
STEG en gasturbines	4 930	33,6
WKK	1 009	6,9
Verbrandingsovens	207	1,4
Dieselmotoren	5	0,0
Turbojets	177	1,2
Hydro (zonder pompcentrales)	85	0,6
Pompcentrales	1 308	8,9
Onshore windmolens	479	3,3
Offshore windmolens	2 089	14,2
Biomassa	270	1,8
Opslag	75	0,5
Zon	99	0,7
Totaal	14 663	100

Tabel 9: Opdeling per soort primaire energie van de in 2023 geproduceerde elektriciteit door de centrales op de sites die zijn aangesloten op het Elia-net

Primaire energie	Geproduceerde energie	
	GWh	%
Kernenergie ¹	41 744	57,0
Aardgas ¹	17 373	23,7
Fuel ^l	9	0,0
Hydro (inclusief pompcentrales) ¹	95	0,1
Wind ¹	7 191	9,8
Zon ¹	171	0,2
Opslag ¹	5	0,0
Andere ¹	6 648	9,1
Totaal²	73 236	100,0

1 Bron: Elia, voorlopige gegevens.

2 Bron: Synergrid (gegevens in afwachting van bijwerking).

3.4.2. Ontwikkelingsplan van het transmissienet

Het federaal ontwikkelingsplan volgt een vierjarige cyclus. Het huidige federaal ontwikkelingsplan voor de periode 2024-2034 werd afgerond in 2023 en goedgekeurd door de minister van Energie. De CREG had hierover een advies geformuleerd in 2022. De lezer wordt eveneens verwezen naar punt 2.7 van dit verslag.

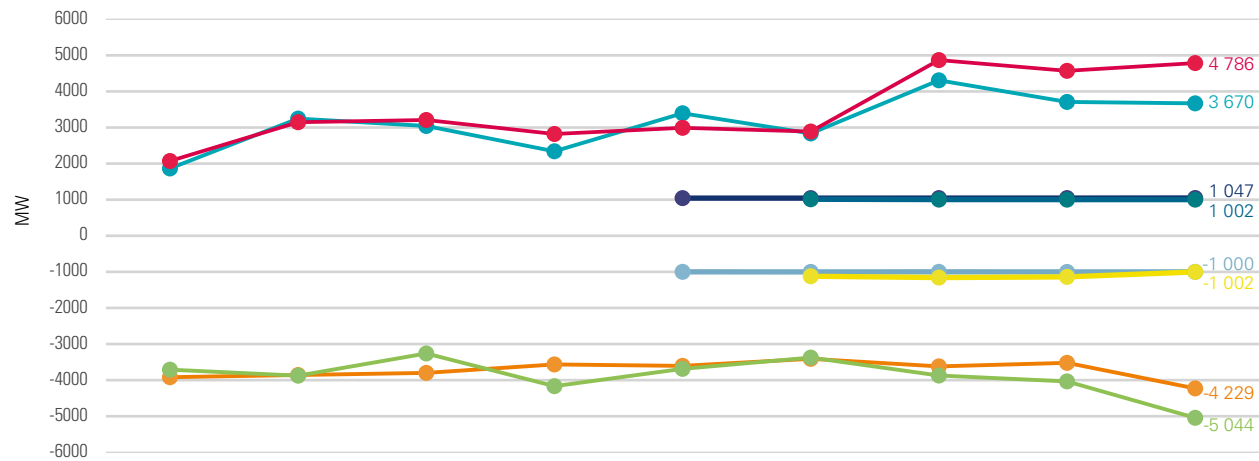
3.4.3. Operationele netveiligheid

Figuur 13 geeft de evolutie weer van de maximale fysieke belasting van de interconnecties met de buurlanden, d.w.z. Frankrijk, Nederland, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. Deze fysieke belasting wordt op uurbasis gemeten en is een combinatie van stromen ten gevolge van commerciële invoer naar en uitvoer vanuit België en van stromen ten gevolge van doorvoer door het Belgische net.

Voor de AC-grenzen zijn de maximale fysieke uitvoerstromen 4,7% gestegen aan de zuidgrens met Frankrijk (van 4 571 MW in 2022 naar 4 786 MW in 2023) terwijl ze aan de noordgrens met 1,1% zijn gedaald (van 3 709 MW in 2022 naar 3 670 MW in 2023). In de richting van de invoer zijn de maximale waarden sterk gestegen aan de twee grenzen: van 4 035 MW in 2022 naar 5 044 MW in 2023 aan de grens met Frankrijk en van 3 521 MW naar 4 229 MW in 2023 aan de Nederlandse grens. De stijging van de invoer in de loop van de voorbije jaren, zowel wat de maximale waarden als de gemiddelde waarden betreft, houdt verband met de hoge beschikbaarheid van het Belgische productiepark, de implementatie van de regel van 70% van de transmissiecapaciteit ter beschikking van de zoneoverschrijdende handelsmarkt en versterkingen van het transmissienet van Elia.

Voor de "DC-grens" met het Verenigd Koninkrijk en Duitsland zijn de maxima stabiel en stemmen ze overeen met de thermische capaciteit van de kabels op gelijkstroom ("HVDC") NEMO Link en ALEGrO.

Figuur 13: Evolutie tussen 2015 en 2023 van de maximale fysieke belasting van de interconnecties met Frankrijk en Nederland (in MW)
(Bron: CREG op basis van gegevens van Elia)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
max. belasting BE → FR	2 072	3 147	3 209	2 821	2 992	2 889	4 869	4 571	4 786
max. belasting BE → NL	1 866	3 247	3 043	2 341	3 395	2 836	4 308	3 709	3 670
max. belasting FR → BE	-3 710	-3 876	-3 261	-4 167	-3 687	-3 375	-3 872	-4 035	-5 044
max. belasting NL → BE	-3 919	-3 858	-3 799	-3 565	-3 605	-3 409	-3 619	-3 521	-4 229
max. belasting BE → DE/LU					1 012	1 003	1 003	1 002	1 002
max. belasting DE/LU → BE						-1 121	-1 158	-1 139	-1 002
max. belasting BE → UK					1 044	1 044	1 045	1 045	1 047
max. belasting UK → BE					-999	-1 001	-999	-1 001	-1 000

3.4.4. Investerings in de grensoverschrijdende interconnecties en het Belgische hoogspanningsnet

Het hoogspanningsnet moet continu evolueren om aan de behoeften van de verbruikers en van de markt te voldoen en de bevoorradingszekerheid te garanderen. De versterking van de interconnecties op Europees niveau is één van de belangrijkste uitdagingen om deze doelstellingen te bereiken. De versterking van het interne hoogspanningsnet moet ook de mogelijkheid bieden om de elektriciteitsstromen van deze interconnecties en bijvoorbeeld windmolens op zee te vervoeren.

■ Voorziene versterkingen van de noordgrens

Brabo-project

Op nationaal en internationaal niveau versterkt het Brabo-project de noord-zuidas van België en het geïnterconnecteerde Europese netwerk. Dit laat toe om de mogelijkheden van de marktwerking op internationale schaal te verbeteren en de afhankelijkheid van het Belgische productiepark te verminderen. Het project wordt in verschillende fasen uitgevoerd.

In oktober 2016 finaliseerde Elia de eerste fase (Brabo I) door bijkomende dwarsregeltransformatoren in Zandvliet te plaatsen en de hoogspanningslijn Doel-Zandvliet te versterken tot 380 kV.

Brabo II en Brabo III omvatten de aanleg van een extra bovengrondse 380 kV-verbinding met twee draadstellen tussen de stations van Zandvliet en Mercator (Kruibeke) op de noord-zuidas van Antwerpen om de beoogde uitbreiding van de interconnectiecapaciteit aan de noordelijke grens na de voltooiing van de eerste fase van Brabo te verzekeren. Het veiligstellen van

de stijging van het industriële verbruik in het Antwerpse havengebied (vooral fase II) en het creëren van een onthaalcapaciteit voor gecentraliseerde productie (vooral fase III), worden ook in rekening genomen.

Brabo II, namelijk de hernieuwing en versterking tot 380 kV van de bestaande hoogspanningslijn van 150 kV tussen Zandvliet en Liefkenshoek (Beveren) is in 2017 van start gegaan en het laatste deel werd op 27 november 2020 in dienst genomen. In 2022 heeft Elia de werken voor de versterking tot 380 kV van de bestaande hoogspanningslijn van 150 kV tussen Liefkenshoek en het station Mercator (Brabo III) gestart. Brabo III, dat als doel heeft de in- en uitvoercapaciteit op de noordgrens te versterken, zou tegen midden 2025 moeten zijn gerealiseerd.

Zandvliet-Rilland-project

Dit project is gericht op de versterking van de bestaande 380 kV-interconnectie Zandvliet-Rilland dankzij de vervanging van de geleiders van de bovengrondse wisselstroomverbinding tussen Zandvliet (België) en Rilland (Nederland) door hoogperformantiegeleiders (technologie *High Temperature Low Sag* of HTLS-technologie), de installatie van twee extra dwarsregeltransformatoren en de herstructurering van het station van Zandvliet.

Deze versterking van de interconnectiecapaciteit van de noordgrens (in combinatie met het Brabo-project) vermindert het risico dat deze grens een beperkende factor wordt voor de steeds belangrijker en steeds meer variabele handelsstromen tussen de markten binnen de CWE-zone. De inwerkingstelling van dit project is van 2022 verplaatst naar 2024.

Van Eyck-Maasbracht-project

Het Van Eyck-Maasbracht-project dat momenteel wordt bestudeerd, betreft de versterking van de bestaande 380 kV-interconnectie Van Eyck-Maasbracht. De referentieoplossing bestaat uit het vervangen van de bestaande geleiders van de bovengrondse wisselstroomverbinding tussen Van Eyck (België) en Maasbracht (Nederland) door hoogperformantiegeleiders (HTLS-technologie), de installatie van twee extra dwarsregeltransformatoren en de herstructurering van het Van Eyck-station. Ook andere varianten worden geanalyseerd. De oplossing zal trilateraal onderzocht worden door Elia, TenneT en Amprion. De inwerkingstelling van dit project is gepland voor 2030.

■ Voorziene versterkingen van de zuidgrens

Lonny-Achêne-Gramme-project

Dit project betreft de versterking van de bestaande 380 kV-interconnectie tussen Achêne/Gramme (België) en Lonny (Frankrijk). Het zal in verschillende fasen worden uitgevoerd.

De eerste fase van deze versterking is noodzakelijk om een betere verdeling van de verwachte stromen aan de zuidgrens mogelijk te maken tegen 2025 met het oog op de kernuitstap. De referentieoplossing bestaat uit de installatie van een dwarsregeltransformator aan de Belgische kant.

De tweede fase is een verdere versterking. De referentieoplossing bestaat uit het vervangen van de bestaande geleiders van de bovengrondse 380 kV-wisselstroomverbinding tussen Achêne/Gramme (België) en Lonny (Frankrijk) door

hoogperformantiegeleiders, de installatie van een tweede dwarsregeltransformator en de herstructurering van de stations van Achêne en Gramme. Over de tweede fase van het project loopt momenteel een studie. De inwerkingstelling ervan is gepland voor 2030.

■ Geplande hybride interconnecties tussen België en het Verenigd Koninkrijk en tussen België en Denemarken

Twee andere projecten, het Nautilus-project en het Triton-project, zitten in een planningsfase en bestaan erin te analyseren of een nieuwe interconnectie tussen België en het Verenigd Koninkrijk en een nieuwe interconnectie tussen België en Denemarken mogelijk is. De standaardoplossing is een onderzeese kabelverbinding van 1 400 tot 2 000 MW op gelijkstroom (HVDC) die tegelijk als interconnector en als connector met een offshore windpark dient ("hybride interconnectie"). Nautilus zal zo een deel van de tweede offshore zone Prinses Elisabeth verbinden. Gezien het feit dat de ontwikkeling van een dergelijke infrastructuur een tiental jaar duurt, is de indienststelling van een eerste project momenteel voorzien tegen ten vroegste 2030.

■ Geplande interconnecties tussen België en Duitsland

ALEGrO, een ondergrondse kabelverbinding van 1 000 MW op gelijkstroom (HVDC) met een lengte van ongeveer 90 km werd op 9 november 2020 in dienst genomen. De commerciële exploitatie is op 18 november 2020 gestart op de day-aheadmarkt en op 8 december 2020 op de intradaymarkt. Deze interconnectie verbindt de onderstations van Lixhe (België) en Oberzier (Duitsland) en is de eerste rechtstreekse verbinding tussen België en Duitsland met een vermogen van ongeveer 1 000 MW.

Het project BE-DE II is na ALEGrO de tweede interconnectie tussen België en Duitsland. Deze toekomstige interconnectie zal net zoals het eerste project het resultaat zijn van een partnerschap tussen Elia en Amprion. Elia en Amprion voeren momenteel een bilaterale haalbaarheidsstudie uit. Over de kalender, de plaats, het tracé en de capaciteit zullen bijkomende studies worden uitgevoerd.

■ Voorziene versterkingen van het interne hoogspanningsnet

In het federaal ontwikkelingsplan 2020-2030 stelt Elia twee manieren voor om het interne hoogspanningsnet te versterken, namelijk de versterking van de bestaande bovengrondse lijnen met HTLS-technologie en de realisatie van nieuwe verbindingen.

Door de HTLS-technologie kan de transmissiecapaciteit van de bovengrondse lijnen bijna worden verdubbeld. In 2009 was Elia een van de eerste netbeheerders die deze technologie toepaste in het pilootproject Mol-Beringen (150 kV). Sindsdien heeft Elia de HTLS-versterkingswerken voltooid op de lijnen Zutendaal-Van Eyck, Horta-Eeklo, Lixhe-Herderen en Mercator-Horta. De HTLS-versterking op de lijn Avelgem-Avelin die voor 2021 was gepland, werd in 2022 gefinaliseerd. Vervolgens, tussen 2021 en 2024, is de versterking gepland van de 380 kV-lijnen op de lijnen Massenhoven-Meerhout-Van Eyck. Ten slotte is tussen 2025 en 2035 de versterking gepland van de lijnen op de assen Mercator-Bruegel-Courcelles-Gramme-VanEyck, Mercator-Massenhoven en Mercator-Lint.

Wat de nieuwe verbindingen in België betreft, zijn in het federaal ontwikkelingsplan 2020-2034 de details opgenomen van

de projecten “Boucle du Hainaut” en “Ventilus” die ook in het federale ontwikkelingsplan 2020-2030 waren opgenomen.

Het project Boucle du Hainaut beoogt de realisatie van een nieuwe corridor van 6 000 MW tussen het station van Avelgem aan de zuidgrens van het land en het centrum van het land (station te bepalen op de as Bruegel-Courcelles). Het project heeft tot doel de veiligheid en betrouwbaarheid van het net te verbeteren om grensoverschrijdende handelsstromen en bijvoorbeeld de productie van windturbines op zee te kunnen vervoeren. Met de versterking van de bestaande lijnen met HTLS-technologie (zie hierboven) draagt dit project bij tot de realisatie van de ring Mercator-Van Eyck-Gramme-Courcelles-Avelgem. De nieuwe corridor Avelgem-Centrum is een noodzakelijke voorwaarde voor de integratie van de toename van de offshore-productiecapaciteit die voor 2028 is gepland in het project Modular Offshore Grid - Fase 2 (MOG II). De ingebruikneming van de Boucle du Hainaut is momenteel gepland voor 2029-2030.

Het Ventilus-project beoogt de realisatie van een nieuwe corridor van 6 000 MW tussen de stations Stevin en Avelgem in West-Vlaanderen om de offshore productiecapaciteit te vergroten. Volgens de huidige planning zal het ook tegen 2028-2030 in gebruik worden genomen.

3.4.5. Capaciteitsvergoedingsmechanisme

• Regelgeving

De wetten en besluiten die zijn aangenomen in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme (CRM) en de aktes die

de CREG in dit kader heeft opgesteld worden uiteengezet in punt 2.3 van dit verslag.

• Afwijking van de intermediaire maximumprijs

De CREG heeft de vormvereisten, voor de veiling 2023, voor de verzoeken tot afwijking van de intermediaire maximumprijs in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme aangepast.¹⁵² De voornaamste doelstelling van de aanpassingen is rekening houden met de verwachte evolutie van de consumptieprijsindex voor de leveringsperiode november 2027-oktober 2028.

De CREG heeft daarnaast de gegrondheid van de verzoeken tot afwijking van de intermediaire maximumprijs beoordeeld en haar beslissingen meegegeeld aan de betrokken marktspelers.¹⁵³

• Standaardcapaciteitscontract

De CREG heeft het herziene voorstel van standaardcapaciteitscontract goedgekeurd dat Elia had ingediend.¹⁵⁴ De meeste wijzigingen zijn puur formeel en bedoeld om het standaardcapaciteitscontract duidelijker te maken. Een belangrijke wijziging is de gelijkschakeling van de uiterste datum voor de verstrekking van de maandelijkse afrekening en het rapport over de leveringsactiviteiten. Op verzoek van Elia beslist de CREG ook dat het gerechtvaardigd is de voorgestelde wijzigingen retroactief te maken.

152 Beslissing (B)2526 van 30 maart 2023 inzake de vormvereisten voor een verzoek tot afwijking van de intermediaire maximumprijs.

153 Beslissing (B)2378/2, (B)2379/2, (B)2380/2, (B)2381/2, (B)2382/2 en (B)2383/2 van 10 augustus 2023 en (B)2453, (B)2454, (B)2455, (B)2456 en (B)2457 van 18 oktober 2023 betreffende verzoeken tot afwijking van de intermediaire maximumprijs.

154 Beslissing (B)2610 van 31 augustus 2023 over de vraag tot goedkeuring van het herziene voorstel van standaardcapaciteitscontract ingediend door Elia Transmission Belgium.

• Validering van de resultaten van de veiling

De CREG heeft de resultaten van de door Elia georganiseerde Y-4 veiling voor de capaciteitsleveringsperiode 2027-2028 op 26 oktober 2023 gevalideerd.¹⁵⁵ De CREG heeft onder andere op basis van het analyseverslag van de auditor van de capaciteitsmarkt die ze had aangesteld, vastgesteld dat de veiling gehouden was in overeenstemming met de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen.

• Voorwaarden voor in aanmerking komende investeringskosten

De CREG heeft haar richtsnoeren¹⁵⁶ die de voorwaarden preciseren die vervuld moeten worden opdat een investeringskost in aanmerking wordt genomen voor de klassering van een capaciteit in een capaciteitscategorie (die recht geeft op een

meerjarig capaciteitscontract) bijgewerkt. Zij heeft ook de investeringsdossiers behandeld die de capaciteitshouders hebben ingediend met het oog op de klassering in een capaciteitscategorie die recht geeft op een capaciteitscontract voor meer dan een leveringsperiode.

• Deelname van buitenlandse capaciteiten aan het Belgische CRM

De CREG heeft de overeenkomsten bedoeld in artikel 7undecies, § 8, 1e lid, 3° van de elektriciteitswet goedgekeurd. Deze overeenkomsten zijn bedoeld om de deelname van onrechtstreekse buitenlandse capaciteiten mogelijk te maken.¹⁵⁷ Ze worden gesloten tussen Elia en de netbeheerders van de buurlanden. In totaal zijn er drie overeenkomsten goedgekeurd: één voor de deelname van capaciteit in Duitsland, één voor die in Nederland en één voor die in Frankrijk.

De CREG keurde ook een wijzigingsvoorstel goed voor de overeenkomsten met Duitsland en Nederland over de aanpassing van bepaalde termijnen die oorspronkelijk voorzien waren in de ontwerpovereenkomst.¹⁵⁸ De CREG keurde deze overeenkomsten (en wijzigingen) goed bij gebrek aan het koninklijk besluit bedoeld in artikel 7undecies, § 8, 1e lid, 3° van de elektriciteitswet. De voorwaarden en modaliteiten waaraan de houders van onrechtstreekse buitenlandse capaciteiten aan de preveiling- en prekwificatieprocedures mogen deelnemen moeten worden vastgelegd bij een koninklijk besluit dat binnenkort zou moeten worden goedgekeurd. De CREG heeft hierover twee adviezen uitgebracht.¹⁵⁹

155 Beslissing (B)2679 van 26 oktober 2023 over de validering van de resultaten van de door Elia Transmission Belgium georganiseerde veiling vier jaar voor de capaciteitsleveringsperiode 2027-2028.

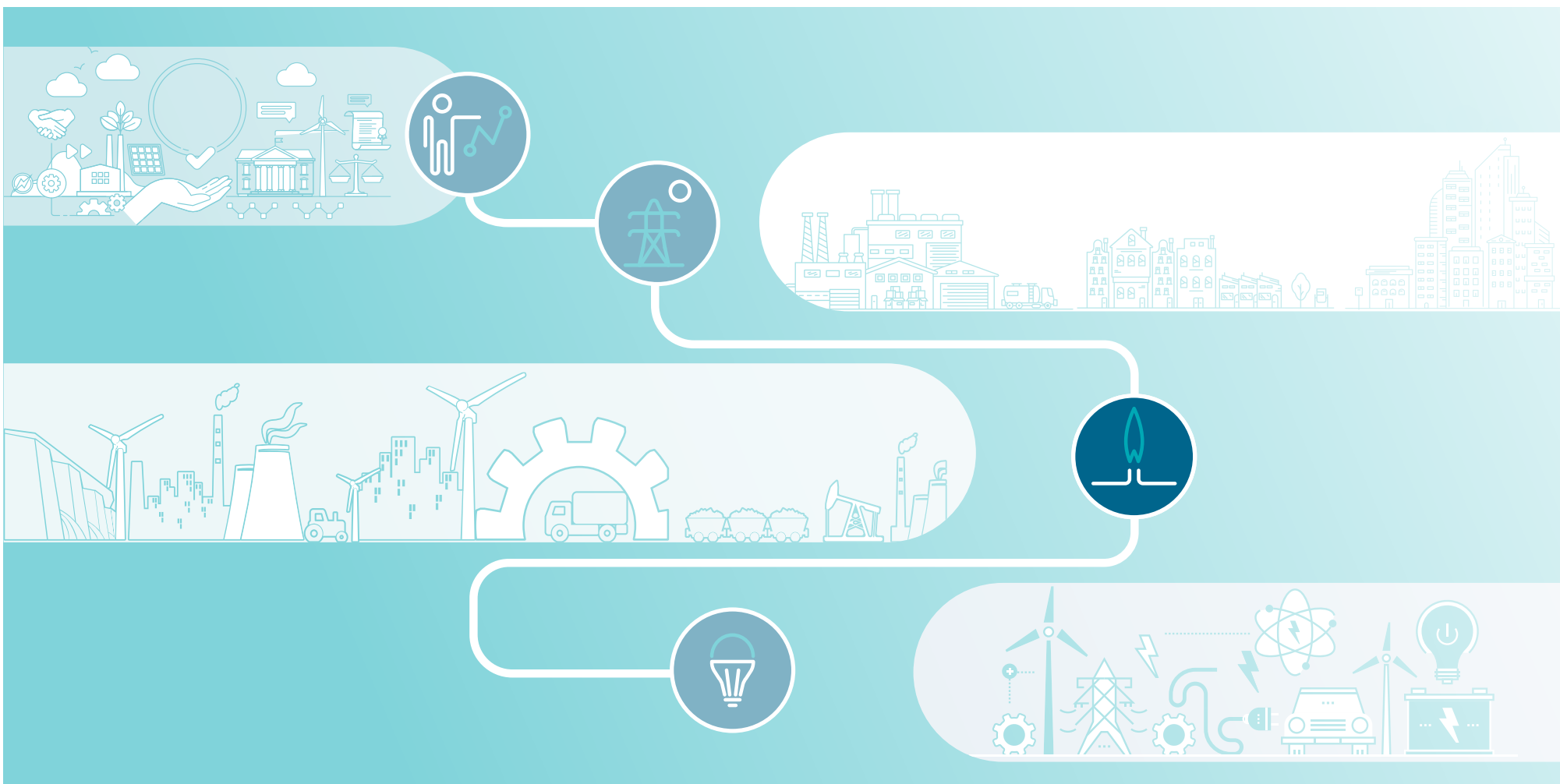
156 Richtsnoeren (R)2129/2 van 1 juni 2023 die de voorwaarden preciseren voor de in aanmerking komende investeringskosten – versie 2

157 Beslissing (B)2627 van 12 oktober 2023 betreffende de aanvraag tot goedkeuring van het TSO-TSO akkoord inzake de deelname van Duitse capaciteiten aan het Belgische CRM ingediend door Elia Transmission Belgium; Beslissing (B)2628 van 12 oktober 2023 betreffende het verzoek tot goedkeuring van het TSO-TSO akkoord inzake de deelname van Nederlandse capaciteiten aan het Belgische CRM, ingediend door Elia Transmission Belgium; Beslissing (B)2629 van 18 oktober 2023 betreffende de aanvraag tot goedkeuring van het TSO-TSO akkoord inzake de deelname van Franse capaciteiten aan het Belgische CRM en de deelname van Belgische capaciteiten aan het Franse CRM, ingediend door Elia Transmission Belgium.

158 Beslissing (B)2704 van 23 november 2023 betreffende het verzoek tot goedkeuring van een wijziging aan het TSO-TSO akkoord inzake de deelname van Duitse capaciteit aan het Belgisch CRM, ingediend door Elia, Amprion, TenneT, TransnetBW en 50Hertz; Beslissing (B)2705 van 23 november 2023 betreffende het verzoek tot goedkeuring van een wijziging aan het TSO-TSO akkoord inzake de deelname van Nederlandse capaciteiten aan het Belgisch CRM, ingediend door Elia Transmission Belgium en TenneT.

159 Advies (A)2681 van 26 oktober 2023 over een ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de voorwaarden en modaliteiten betreffende de deelname door de houders van onrechtstreekse buitenlandse capaciteit aan de preveilingprocedure en aan de prekwificatieprocedure overeenkomstig artikel 7undecies, § 8, eerste lid, 3°, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt; Beslissing (A)2721 van 21 december 2023 over een ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de voorwaarden en modaliteiten betreffende de deelname door de houders van onrechtstreekse buitenlandse capaciteit aan de preveilingprocedure en de prekwificatieprocedure in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme.

4 Aardgasmarkt

4.1. Regulering

4.1.1. Aardgaslevering

4.1.1.1. Levering aan klanten

• Federale vergunningen

De levering van aardgas aan in België gevestigde afnemers (distributieondernemingen of eindafnemers van wie de gasafnames aan iedere leveringsaansluiting bestendig minimum één miljoen m³ per jaar bedragen) is onderworpen aan de voorafgaande toekenning van een individuele vergunning, afgegeven door de minister van Energie (behalve indien zij wordt verricht door een distributieonderneming binnen haar eigen distributienet).

De dossiers voor de aanvraag van federale leveringsvergunningen voor aardgas worden gericht aan de CREG die, na onderzoek van de criteria, haar advies overmaakt aan de federale minister van Energie.

In 2023 bracht de CREG in het kader hiervan zes adviezen¹⁶⁰ uit die allemaal gevolgd werden door een ministerieel besluit tot toekenning of behoud van de vergunning.

Tabel 10: Ondernemingen in 2023 actief als shipper op de Belgische aardgasmarkt – evolutie t.o.v. 2022 (Bron: CREG)

VOLUME VERVOERD IN BELGIË (IN TWH)*	2022		2023		Δ2023/2022	
	TWh	%	TWh	%	(%)**	(%-punt)***
MARKTAANDEEL IN BELGIË (IN %)						
Antargaz SAS	1,32	0,82	0,17	0,11	-87,0	-0,7
ArcelorMittal Energy S.C.A.	3,76	2,33	4,00	2,63	6,4	0,3
Axpo Solutions AG	0,58	0,36	0,46	0,30	-20,5	-0,1
BASF Antwerpen N.V.	0,81	0,50	5,82	3,83	619,5	3,3
Belgian Eco Energy (BEE) N.V.	0,09	0,06	0,08	0,05	-12,6	0,0
ENECO Energy Trade B.V.	7,72	4,79	7,47	4,91	-3,4	0,1
Energy Global Handel B.V.	0,88	0,55	0,90	0,59	1,9	0,0
ENGIE S.A.	66,50	41,23	63,35	41,66	-4,7	0,4
ENI S.p.A.	16,79	10,41	14,49	9,53	-13,7	-0,9
Equinor ASA	5,36	3,32	3,77	2,48	-29,6	-0,8
European Energy Pooling (EEP) BVBA	3,09	1,92	3,42	2,25	10,6	0,3
GETEC Energie GmbH	0,27	0,17	0,28	0,19	4,5	0,0
Luminus N.V./S.A.	20,60	12,77	18,19	11,96	-11,7	-0,8
OMV Gas Marketing & Trading GmbH	4,28	2,65	5,47	3,60	27,9	0,9
Power Online S.A.	2,21	1,37	1,67	1,10	-24,5	-0,3
RWE Supply & Trading GmbH - UK Desk			0,63	0,42		0,4
Scholt Energy Control N.V.	0,14	0,09	0,16	0,10	12,4	0,0
Société Européenne de Gestion de l'Energie (SEGE) S.A.	2,38	1,48	3,64	2,40	53,0	0,9
TotalEnergies Electricité et Gaz France SA	1,10	0,68				-0,7
TotalEnergies Gas & Power Limited, London, Meyrin-Geneva Branch	13,08	8,11	13,74	9,03	5,0	0,9
TotalEnergies Power & Gas Belgium S.A.	0,03	0,02	0,03	0,02	-8,9	0,0
Uniper Global Commodities SE	0,46	0,28	0,46	0,30	0,5	0,0
Wingas GmbH	9,83	6,10	3,86	2,54	-60,7	-3,6
EINDTOTAAL	161,3	100	152,1	100	-5,7	

* Deze cijfers slaan alleen op: leveringen aan klanten aangesloten op het vervoersnet en op de afnamepunten van de distributienetten. Voor afzonderlijke statistieken over de levering aan klanten aangesloten op het aardgasvervoers- en distributienet wordt de lezer verzocht het gezamenlijke verslag van de vier energie-regulatoren over de evolutie van de elektriciteits- en aardgasmarkten in België te raadplegen op de website van de CREG (www.creg.be).

** Relatieve evolutie 2023 in vergelijking met 2022 (de basis is 2022)

*** Absolute evolutie van het marktaandeel.

160 Advies (A)2506 van 18 januari 2023 over het behoud van een individuele leveringsvergunning voor aardgas door Uniper Global Commodities SE; Advies (A)2539 van 20 april 2023 over de toekenning van een individuele leveringsvergunning voor aardgas aan Eneco Belgium NV; Advies (A)2572 van 15 juni 2023 over de toekenning van een individuele leveringsvergunning voor aardgas aan Edison S.p.A.; Advies (A)2616 van 13 juli 2023 over de toekenning van een individuele leveringsvergunning voor aardgas aan Luminus NV; Advies (A)2646 van 14 september 2023 over het behoud van een individuele leveringsvergunning voor aardgas door Uniper Global Commodities SE; Advies (A)2648 van 21 september 2023 over het behoud van een individuele leveringsvergunning voor aardgas door OMV Gas Marketing & Trading Belgium BV. Naar aanleiding van een advies van de CREG van 31 augustus 2022 (zie jaarverslag 2022) heeft de minister op 25 januari 2023 ook een leveringsvergunning voor aardgas met een looptijd van vijf jaar toegekend aan Wingas GmbH.

• Volume vervoerd voor het Belgische finale aardgasverbruik

De Belgische aardgasconsumptie is in 2023 verder blijven dalen van 161,3 TWh in 2022 tot 152,1 TWh (-5,7%). Deze afname is voornamelijk toe te schrijven aan de elektriciteitscentrales (-20,2 %), terwijl de industrie een lichte stijging van het aardgasverbruik kende met 2,1%. Het aardgasverbruik op de distributienetten (in essentie ten behoeve van verwarming) is afgenomen met 2,2%, ondanks gelijkaardige meteorologische condities in 2023 ten opzichte van 2022. Ook al waren de aardgasprijzen in 2023 gematigder na de extreme prijzen van 2022, moet men deze cijfers blijven lezen in een context van een algemeen vraagbeheersingsbeleid, van onzekerheden en van prijsvolatiliteit, rekening houdend met de geopolitieke context waarin de aardgasbevoorrading zich momenteel bevindt.

4.1.1.2. Maximumprijzen

• Voor niet-beschermde klanten waarvan het leveringscontract werd opgezegd

De lezer wordt verwezen naar punt 3.1.2.2 van dit verslag dat ook van toepassing is op aardgas.

• Voor beschermde residentiële klanten

In overeenstemming met de geldende wetgeving heeft de CREG de sociale maximumprijzen (of "sociale tarieven") voor beschermde residentiële klanten voor de levering van aardgas en warmte elk kwartaal berekend en gepubliceerd.

De sociale tarieven voor de levering van aardgas en warmte bedroegen, excl. btw:

- 3,518 c€/kWh voor de periode van 1 januari 2023 tot 31 maart 2023

- 3,853 c€/kWh voor de periode van 1 april 2023 tot 30 juni 2023
- 4,218 c€/kWh voor de periode van 1 juli 2023 tot 30 september 2023 en
- 4,624 c€/kWh voor de periode van 1 oktober 2023 tot 31 december 2023

De vervoers- en distributietarieven zijn in deze sociale tarieven inbegrepen en de beschermde klanten zijn vrijgesteld van de energiebijdrage.

De bijzondere accijns, die beschermde klanten sinds 1 juli 2023 moeten betalen (weliswaar aan een tarief dat lager is dan dat van de niet-beschermde klanten) en de aansluitingsvergoeding in Wallonië zijn echter niet in deze sociale tarieven inbegrepen.

Diensten die niet gelinkt zijn aan de energiegcomponent en de netcomponent, in het bijzonder de aansluiting, het onderhoud en de plaatsing van installaties, zijn niet in het sociaal tarief warmte inbegrepen. De beheerder van een warmtenet mag ze extra factureren.

De lezer wordt eveneens verwezen naar punt 3.1.2.2 van dit verslag.

4.1.1.3. Evolutie en fundamentals van de aardgasprijs

De lezer wordt verwezen naar punt 3.1.2.3 van dit verslag.

4.1.2. Vervoer

4.1.2.1. Ontvlechting en certificering van de vervoersnetbeheerder

Zoals aangegeven in ons jaarverslag 2022 heeft de CREG, op 15 december 2022, Fluxys Belgium nv gecertificeerd als beheerder van de opslag voor aardgas volgens het model van de

volledige eigendomsontvlechting overeenkomstig artikel 3bis van de Verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees parlement en de raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1775/2005.

Het addendum van 16 maart 2023 bij deze certificeringsbeslissing vermeldt dat het advies van de Europese Commissie van 15 februari 2023 geen opmerkingen bevat die een wijziging van de beslissing vereisen.

4.1.2.2. Corporate governance

A. Fluxys Belgium en Fluxys LNG

De CREG heeft een gunstig eensluidend advies uitgebracht over de onafhankelijkheid van mevrouw Roberte Kesteman voor het mandaat van onafhankelijk bestuurder van Fluxys Belgium.¹⁶¹

De CREG heeft kennis genomen van het activiteitenverslag 2022 van het corporate governance comité van Fluxys Belgium en Fluxys LNG in het kader van het toezicht op de toepassing van artikel 8/3 van de gaswet en de evaluatie van de doeltreffendheid ervan ten aanzien van de eisen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de beheerders.

De CREG heeft eveneens kennis genomen van het verslag van de nalevingsfunctionaris over de naleving van het verbintissenprogramma door de medewerkers van Fluxys Belgium en Fluxys LNG in 2022. Dit verbintissenprogramma dient om elke discriminatie tussen netgebruikers en/of categorieën netgebruikers te voorkomen.

161 Advies (A)2570 van 8 juni 2023 over de onafhankelijkheid van mevrouw Roberte Kesteman als onafhankelijk bestuurder in de raad van bestuur van Fluxys Belgium nv.

B. Balansys

De CREG heeft het nalevingsverslag en het verslag van het toezicht op het nalevingsprogramma betreffende de activiteiten van Balansys nv van 2022 ontvangen van de nalevingsfunctionaris.

De nalevingsfunctionaris heeft dan ook vastgesteld dat de leden van de raad van bestuur van Balansys voldoen aan de vereisten van artikel 8/3, § 1/1, 3e lid van de Belgische gaswet en artikel 37 van de Luxemburgse gaswet en de statuten van Balansys.

C. Interconnector Limited

De structuur en het aandeelhouderschap van Interconnector Ltd zijn in 2023 niet veranderd. Fluxys en SNAM bezitten respectievelijk nog altijd 76,32% en 23,68% van de aandelen van de onderneming.

4.1.2.3. Technische werking

A. Vervoersvergunningen voor aardgas

De bouw en exploitatie van installaties voor het vervoer van aardgas zijn onderworpen aan de voorafgaande toekenning van een vergunning afgeleverd door de federale minister van Energie na advies van verschillende instanties, waaronder de CREG.

In 2023 heeft de CREG in dit kader vier gunstige adviezen afgeleverd,¹⁶² de drie eerste adviezen werden datzelfde jaar gevolgd door een ministerieel toekenningsbesluit.

B. Balanceringsmodel

Fluxys Belgium en Creos, beiden TSO's, hebben het beheer van het netevenwicht toevertrouwd aan een gemeenschappelijke onderneming, Balansys, waarvan ze elk voor 50% aandeelhouder zijn. Balansys werd op 7 mei 2015 opgericht bij notariële akte.

De overdracht van het commercieel beheer van het netevenwicht van de geïntegreerde Belux-zone startte op 1 juni 2020. Vanaf die dag beheert Balansys het netevenwicht en moeten de marktpartijen met Balansys een balanceringscontract afsluiten.

Intussen werd dit balanceringscontract reeds meerdere keren aangepast na consultatie van de marktpartijen. Zie in dat verband onder punt 2.2 van de beslissing 2642 van de CREG.¹⁶³

C. Regels voor de veiligheid en betrouwbaarheid van het net en de normen en vereisten op het vlak van kwaliteit van de diensten en van de levering

In uitvoering van artikel 86 van de gedragscode implementeert de beheerder van het aardgasvervoersnet een zorgsysteem dat waakt over de kwaliteit en de betrouwbaarheid van de werking van zijn aardgasvervoersnet en de geleverde vervoersdiensten.

Dit zorgsysteem maakt het mogelijk om onder meer kwaliteitsparameters vast te leggen inzake:

- de frequentie van de onderbrekingen en/of reducties
- de gemiddelde duur van de onderbrekingen en/of reducties
- de oorzaak van en de oplossing voor de onderbrekingen en/of reducties
- de portefeuille van de aangeboden aardgasvervoersdiensten

In 2023 werd geen enkele dienst onderbroken of gereduceerd.

D. Tijd die de vervoersnetbeheerder heeft genomen om aansluitingen en herstellingen uit te voeren

Overeenkomstig de gaswet is de CREG belast met het toezicht op de tijd die de beheerder van het aardgasvervoersnet nodig heeft om de aansluitingen en herstellingen uit te voeren.

In 2023 werd één nieuwe aansluiting voor een industriële afnemer gerealiseerd. De realisatie van deze nieuwe aansluiting nam 25 maanden in beslag.

In 2023 werden er drie herstellingen naar aanleiding van ongevallen of incidenten en negentien herstellingen in het kader van onderhoudsperiodes uitgevoerd. 1 van de 3 ongeplande herstellingen werd in 5 dagen uitgevoerd. Ze zijn allemaal gebeurd na overleg met - en zonder impact op - de shippers of eindafnemers. De 19 herstellingen in het kader van geplande onderhoudsperiodes werden uitgevoerd om een impact op de levering van diensten te vermijden. Alle herstellingen waren beperkt in de tijd (meestal enkele dagen) en werden uitgevoerd met de medewerking van de eindafnemer en/of de betrokken shippers.

E. Gedragscode

De wet van 21 juli 2021 heeft artikel 15/5undecies van de gaswet aangepast die de CREG bevoegd heeft verklaard om, bij middel van een beslissing, een gedragscode met betrekking tot het beheer van het aardgasvervoersnet vast te stellen.

Deze code betreft:

- de voorwaarden voor de aansluiting op het vervoersnet en voor de toegang ertoe, alsook voor de toegang tot de opslaginstallatie voor aardgas en tot de lng-installatie

¹⁶² Advies (A)2510 van 26 januari 2023 over de aanvraag van de nv Fluxys Belgium van een bijvoegsel aan de vervoersvergunning A323-548 van 29/03/1972 voor de aanleg van een nieuw stuk gasvervoersleiding door omlegging van de bestaande leiding DN110 BP (Marbehan – Lambiotte); Advies (A)2519 van 2 maart 2023 over de aanvraag van de nv Fluxys Belgium van een vervoersvergunning A323-4102 voor de regularisatie van een aardgasvervoersleiding te Antwerpen, Scheldelaan; Advies (A)2645 van 14 september 2023 over de aanvraag van de nv Fluxys Belgium van een bijvoegsel aan de lopende vervoersvergunning A322-297 van 18 april 1969; Advies (A)2707 van 30 november 2023 over de aanvraag van de nv Fluxys Belgium van een vervoersvergunning A323-4546 voor de aansluiting op het net van de biomethaaninstallatie van Green Logix.

¹⁶³ <https://www.creg.be/nl/publicaties/beslissing-b2642>

- de voorwaarden inzake de verstrekking van balanceringsdiensten en
- de voorwaarden inzake de toegang tot grensoverschrijdende infrastructuur, inclusief de procedures voor de toewijzing van capaciteit en congestiebeheer.

Nadat ze een openbare raadpleging had georganiseerd, heeft de CREG de nieuwe gedragscode vastgesteld bij beslissing van 31 augustus 2022.¹⁶⁴ Die is op 20 september 2022 in werking getreden.

• Fluxys Belgium

In 2023 keurde de CREG, op vraag van Fluxys Belgium, verschillende wijzigingen in de regulatoire documenten voor het vervoer en de opslag van aardgas goed.

Vervoer

Op 30 maart 2023 keurde de CREG de aanvraag van Fluxys Belgium tot afwijking van artikel 14.1 tot 14.6 van de verordening (EU) 2022/2576 van de Raad van 19 december 2022 inzake de bevordering van solidariteit via een betere coördinatie van de aankoop van aardgas, betrouwbare prijsbenchmarks en de uitwisseling van aardgas over de grenzen heen goed.¹⁶⁵

Op 26 mei 2023 keurde de CREG het voorstel van Fluxys Belgium tot wijziging van het standaard aardgasvervoerscontract, het toegangsreglement voor aardgasvervoer en het dienstenprogramma van het aardgasvervoersnet goed.¹⁶⁶ De aanpassingen hadden betrekking op de verhoging van het

maximale O₂-niveau voor binnenlandse injectiepunten, de stopzetting van het aanbod van OCUC-diensten, de uitbreiding van de criteria om onderbreekbare capaciteit aan te bieden, de samenvoeging van de bestaande ZTP Physical en ZTP Notional Trading Diensten in één ZTP Trading Service, de stopzetting van de Onbalans Transfer Service en Imbalance Pooling Dienst en de aanpassing van de verwijzingen naar de gedragscode aardgas naar aanleiding van de beslissing (B)2411 van de CREG van 31 augustus 2022 betreffende de gedragscode aardgas.

Om de gewijzigde dynamiek op de groothandelsmarkt te weerspiegelen en om de liquiditeit te vereenvoudigen en te verhogen stelde Fluxys Belgium begin 2023 voor om, in overeenstemming met de wens van de CREG, over te schakelen naar een eenvoudiger systeem dat alle handelsvolumes in de Beluxmarktzone op één punt samenbrengt: ZTP. De markt heeft dit voorstel gunstig onthaald. De CREG is verheugd over de genomen transparantie voor de eindverbruiker bij zijn keuze voor een aardgasproduct. Prijsrapporteringsagentschap ICIS begeleidt de markt op dezelfde manier als bij het samenvoegen van gashandelspunten in Frankrijk en Duitsland.

Op 18 juli 2023 diende Fluxys Belgium bij de CREG een voorstel in tot wijziging van de aanvraag tot goedkeuring van het voorstel tot wijziging van bijlage B van het Toegangsreglement voor Aardgasvervoer. De voorgestelde wijziging had betrekking op de impliciete toewijzing van exitdiensten op binnenlandse aansluitingspunten op distributie. De CREG keurde dit voorstel goed in haar beslissing (B)2636 van 7 september 2023.¹⁶⁷

Aansluitingscontract

Op 13 juli 2023 keurde de CREG de nodige aanpassingen aan het standaard aansluitingscontract - eindafnemer goed, die zijn aangebracht om in overeenstemming te zijn met de gedragscode aardgas.¹⁶⁸

Op 7 september 2023 keurde de CREG de aanpassing van de bijlage 1 - Operationele Procedures - van het Standaard Aansluitingscontract Lokale Producent goed. De samenstelling en eigenschappen van het door de lokale producent in het aardgasvervoersnet geïnjecteerde biomethaan of compatibele gas moeten voldoen aan de specificaties zoals opgenomen in het voorschrift G8/01 van Synergrid.¹⁶⁹

Opslag

Op 7 december 2023 keurde de CREG de wijziging van het toegangsreglement voor de opslag en het dienstenprogramma van Fluxys Belgium goed, meer bepaald de invoering van een cashdeposito als optie voor onderpand, de aanpassing van de communicatie van GIS-overschrijdingen en de aanpassing van Gas-in-Kind naar Energy in Cash.¹⁷⁰

• Fluxys LNG

De CREG keurde de wijzigingen goed die Fluxys LNG heeft aangebracht in het LNG-Terminalling Programma, het gewijzigde lng-toegangsreglement, de gewijzigde LNG overeenkomst voor het laden van lng-trucks en het gewijzigde lng-toegangsreglement voor het laden van trucks.¹⁷¹

¹⁶⁴ Beslissing (B)2411 van 31 augustus 2022 betreffende de vaststelling van een gedragscode aardgas.

¹⁶⁵ Beslissing (B)2534 van 30 maart 2023 over de afwijking toegestaan aan nv Fluxys Belgium met toepassing van artikel 14.7 van de Verordening 2022/2576 van de Raad van 19 december 2022 inzake de bevordering van solidariteit via een betere coördinatie van de aankoop van aardgas, betrouwbare prijsbenchmarks en de uitwisseling van aardgas over de grenzen heen.

¹⁶⁶ Beslissing (B)2551 van 26 mei 2023 over de aanvraag van de nv Fluxys Belgium tot goedkeuring van het voorstel tot wijziging van het standaard aardgasvervoerscontract, het toegangsreglement voor aardgasvervoer en het dienstenprogramma van het aardgasvervoersnet.

¹⁶⁷ Beslissing (B)2636 van 7 september 2023 over de aanvraag van de nv Fluxys Belgium tot goedkeuring van het voorstel tot wijziging van bijlage B van het Toegangsreglement voor Aardgasvervoer.

¹⁶⁸ Beslissing (B)2607 van 13 juli 2023 over de aanvraag van de nv Fluxys Belgium tot goedkeuring van het voorstel tot wijziging van het standaard aansluitingscontract - Eindafnemer.

¹⁶⁹ Beslissing (B)2608 van 7 september 2023 over de aanvraag van de nv Fluxys Belgium tot goedkeuring van het voorstel tot wijziging van het Standaard Aansluitingscontract Lokale Producent.

¹⁷⁰ Beslissing (B)2682 van 7 december 2023 over de aanvraag van de nv Fluxys Belgium tot goedkeuring van het voorstel tot wijziging van het Standaard Opslagcontract, het glossarium van definities, de bijlagen B, D1 en H1 van het Toegangsreglement voor Opslag en het Dienstenprogramma voor Opslag.

¹⁷¹ Beslissing (B)2571 van 22 juni 2023 over de aanvraag tot goedkeuring van het gewijzigde LNG-Terminalling Programma, het gewijzigde lng-toegangsreglement, de gewijzigde lng-overeenkomst voor het laden van lng-trucks en het gewijzigde lng-toegangsreglement voor het laden van trucks.

Er werden onder andere wijzigingen aangebracht in de diensten voor het laden van vrachtwagens na de bouw van nieuwe laadperrons voor vrachtwagens en de tarieven voor diensten voor lng-trucks.

• Interconnector Limited

De CREG keurde de door Interconnector Ltd voorgestelde wijzigingen in zijn toegangscontract en toegangsreglement (met uitzondering van artikel 7 over de verantwoordelijkheid van de kwaliteit van aardgas en deel H over de kwaliteitseisen van aardgas) goed.¹⁷²

De voornaamste wijzigingen hebben betrekking op:

- het mogelijk maken dat een agent namens een bevrachter kan optreden in het impliciet allocatieproces (IAM)
- de introductie van een uurcapaciteitsproduct waarmee kortetermijn capaciteit kan worden aangeboden voor afzonderlijke uren van een gasdag
- het mogelijk maken om capaciteits- en handelswaarheffingen in pond sterling of euro te publiceren en te factureren

• Balansys

De CREG keurde de aanvragen van Balansys tot wijziging van het balanceringscontract, de balanceringscode en het balanceringsprogramma voor het beheer van het commercieel netevenwicht in de Belux-zone goed.¹⁷³

De gewijzigde bepalingen laten Balansys toe te werken met anticipatieve facturen ten aanzien van balanceringsgebruikers die geen bankgarantie hebben of wiens blootstelling 80% van hun bankgarantie overschrijdt. Daarnaast wordt in de balanceringscode de eenzijdige beëindiging van de Imbalance Pooling Service verduidelijkt.

Balansys wijzigt bovendien de berekeningsmethode voor de onbalansheffing door de invoering van een stimulerende factor voor de binnen-de-dag-heffing en de kleine aanpassingen voor hoofd en minder veroorzakers. Het doel is de netwerkgebruikers die een te groot aandeel in het onevenwicht hebben (meer dan 20% van de beschikbare flexibiliteit), aan te sporen tot een betere opvolging van hun onevenwichtspositie door de invoering van een stimulerende factor.

De begrippen hoofd en minder veroorzakers worden eveneens ingevoerd.

De goedgekeurde wijzigingen treden in werking op 1 januari 2024.

F. Maatregelen gericht op het waarborgen van de bevoorradingszekerheid

De Gas Coordination Group van de Europese Commissie coördineert de toepassing van verordening (EU) 2017/1938 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2017 betreffende maatregelen tot veiligstelling van de gasleveringszekerheid en houdende intrekking van verordening (EU) nr. 994/2010, gepubliceerd op 28 oktober 2017. De CREG vertegenwoordigt er België, naast de aangewezen bevoegde instantie, de Algemene Directie Energie.

Deze verordening voorziet regels ter bevordering van der regionale samenwerking binnen Europa om noodsituaties te beheersen. Er wordt een wettelijk kader geboden voor de uitwerking van een solidariteitsmechanisme tussen de Europese lidstaten om beschermde afnemers blijvend te kunnen bevoorraden. Deze samenwerking kent zijn weerslag in risico-analyses, preventieve actieplannen en noodplannen die worden opgevolgd binnen de Gas Coordination Group.

De Russische inval in Oekraïne op 24 februari 2022 heeft de Gas Coordination Group tot een opperste staat van paraathed gebracht om de aardgasvoorziening van Europa te vrijwaren. Zowel de activiteiten als de initiatieven van de Gas Coordination Group kennen sindsdien een verhoogde intensiteit. De focus lag op het vervangen van weggevallen Russisch aardgas door nieuwe aardgasbronnen (voornamelijk lng) onder het behoud van de voorzieningszekerheid. Hiertoe zijn meerdere zogenaamde "noodverordeningen" uitgewerkt waaronder de "gasopslagverordening" van 29 juni 2022 en de "vraagreductieverordening" van 5 augustus 2022. Beide verordeningen waren bij aanvang tijdelijk maar bleven van kracht in 2023. De toepassing van beide verordeningen is nauw opgevolgd door de Gas Coordination Group met oog op zowel voldoende aardgas in opslag binnen de EU om de winterperiode 2023/24 op te vangen als tegelijk de aardgasvraag terug te brengen tot essentiële verbruiken.

Een andere noodverordening die hier aandacht verdient betreft de verordening inzake de bevordering van solidariteit via een betere coördinatie van de aankoop van aardgas, betrouwbare prijsbenchmarks en de uitwisseling van aardgas over de grenzen heen van 19 december 2022. Deze verordening biedt standaardregels voor solidariteit tussen Europese lidstaten en gaat hiermee verder dan verordening (EU) 2017/1938 waar de uitwerking van solidariteit wordt overgelaten aan bilaterale onderhandelingen tussen lidstaten, hetgeen slechts een beperkt aantal akkoorden tussen lidstaten opleverde tot op heden.

Tevens is binnen de Gas Coordination Group de focus op bevoorradingszekerheid verruimd door niet enkel te kijken naar de beschikbaarheid van aardgas maar tevens naar de betaalbaarheid van aardgas. Dit verklaart mede dat verordening (EU) 2022/2576 tevens regels bevat betreffende prijsvergelijkingen, de bundeling van de vraag en gezamenlijke aankopen. Voor de volledigheid wordt hier tevens een vierde (tijdelijke) noodverordening vermeld van 22 december 2022 dat een marktcorrectiemechanisme betreft voor buitensporige aardgasprijzen.

¹⁷² Beslissing (B)2490/1 van 26 januari 2023 over het voorstel van Interconnector Limited tot wijziging van het Toegangscontract Interconnector (IAA), het Toegangsreglement (IAC) en het Toegangsprogramma Interconnector (IAAS).

¹⁷³ Beslissing (B)2528 van 23 maart 2023 over de aanvraag tot goedkeuring van het door de nv Balansys ingediende voorstel tot wijziging van het balanceringscontract, de balanceringscode en het balanceringsprogramma; Beslissing (B)2642 van 14 september 2023 over de vraag tot goedkeuring van het door de nv Balansys ingediende voorstel tot wijziging van de Balanceringscode en het Balanceringsprogramma.

De werkzaamheden van de Gas Coordination Group hebben in belangrijke mate bijgedragen tot de uitwerking van noodmaatregelen en de beheersing van de aardgasvoorziening in Europa.

De CREG heeft in 2023 samengewerkt met de Algemene Directie Energie om de nodige maatregelen toe te passen in België en de bijhorende rapportering af te leveren. In het bijzonder betreft het de realisatie van de doelstellingen aangaande aardgasopslag zoals voorgeschreven in de noodverordening (EU) 2022/1032. Voor de CREG is het steeds van belang geweest om slechts tijdelijk in te grijpen in het marktmechanisme en het bijhorend prijssignaal en dit voor zover de plotse herschikkingen van de marktsituatie dit vereisten om de aardgasbevoorrading veilig te stellen.

4.1.2.4. Vervoers-, opslag- en lng-tarieven

A) Tariefmethodologie

Regulatoire periode 2020-2023

Zoals reeds aangehaald in het jaarverslag van 2018 keurde de CREG in juni 2018 het definitieve besluit tot vaststelling van de methodologie voor het bepalen van de vervoers-, opslag- en lng-tarieven voor de periode 2020-2023 goed.

Regulatoire periode 2024-2027

Zoals uiteengezet in het vorige jaarverslag heeft de CREG op 30 juni 2022 besluit (Z)1110/12 tot vaststelling van de tariefmethodologie voor het aardgasvervoersnet, de opslaginstallatie voor aardgas en de lng-installatie voor de regulatoire periode 2024-2027 aangenomen.

B) Tarieven

■ Vervoerstarieven

Regulatoire periode 2020-2023

Zoals aangegeven in het jaarverslag 2019 heeft de CREG op 7 mei 2019 het aangepast tariefvoorstel van Fluxys Belgium voor de vervoerstarieven voor aardgas voor de regulatoire periode 2020-2023 goedgekeurd. Voor een gemiddelde Belgische klant bedraagt de tariefverlaging over de periode 2020-2023 ongeveer 5% ten opzichte van de geïndexeerde tarieven van 2019.

Om de consumenten te ondersteunen in de huidige context met hoge aardgasprijzen heeft de CREG beslist om de tarieven voor het vervoer van aardgas van deze regulatoire periode met nog 10% te verminderen vanaf 1 juli 2022.

Regulatoire periode 2024-2027

Op 6 april 2023 keurde de CREG het aangepaste voorstel van Fluxys Belgium voor de aardgasvervoerstarieven voor de regulatoire periode 2024-2027 goed¹⁷⁴.

Gedurende deze periode zal meer dan 550 miljoen euro terugvloeien naar de netgebruikers en eindafnemers bovenop de 250 miljoen euro die tijdens de vorige periode 2020-2023 is teruggevloeid.

Deze goedkeuring is de laatste stap van een proces dat eind december 2021 is gestart met een akkoord over de procedure voor de vastlegging van de tariefmethodologie. Dit proces omvatte eveneens verschillende openbare raadplegingen waarmee de reacties van de markt werden verzameld.

De tarieven werden dus vastgesteld op basis van een nieuwe tariefmethodologie om de prestaties van de netbeheerders te verbeteren, bij te dragen aan de verbetering van de bevoorradingszekerheid en de koolstofvoetafdruk van de activiteiten te verminderen. De regulering wil op die manier een juist evenwicht bieden tussen de kwaliteit van de gepresteerde diensten en de tarieven die de netgebruikers en eindafnemers betalen.

Net zoals voor de tariefperiode 2020-2023 werden de tarieven berekend met de methode die de capaciteit en de afstand als kostenfactoren gebruikt.

■ Opslagtarieven

Zoals aangegeven in haar jaarverslag voor 2019 heeft de CREG op 20 december 2019 de tarieven voor de periode 2020-2023 voor de opslagdiensten voor aardgas in Loenhout goedgekeurd. Deze tarieven vertonen een daling van 17,9% ten opzichte van de geïndexeerde tarieven van 2019.

De CREG keurde het voorstel van Fluxys Belgium over de tarieven van de opslagdiensten voor de jaren 2024-2027, die 20% lager zijn dan de tarieven van 2023, goed.¹⁷⁵

■ Balanceringsstarieven

De CREG heeft het voorstel van balanceringsstarieven 2024 van Balansys goedgekeurd.¹⁷⁶

De onbalansheffingen voor de kleine veroorzakers worden verlaagd en er wordt een stimuleringsfactor geïntroduceerd. De neutraliteitsheffing wordt bijgesteld tot - € 0,05/MWh.

Zodoende worden de bevrachters aangemoedigd om de balanceringsregels in de Belux-zone beter na te leven.

¹⁷⁴ Beslissing (B)656G/50 van 6 april 2023 over het aangepast tariefvoorstel van Fluxys Belgium nv betreffende de vervoerstarieven voor de jaren 2024-2027, alsook over de kortingen, multiplicatoren en seizoensfactoren die van toepassing zijn op de aardgasvervoersnettariieven van Fluxys Belgium nv voor de periode 2024-2027.

¹⁷⁵ Beslissing (B)656G/52 van 21 december 2023 over het aangepast tariefvoorstel van Fluxys Belgium nv over de tarieven van de opslagdiensten voor de jaren 2024-2027. Er dient te worden opgemerkt dat de CREG, Fluxys Belgium en Fluxys LNG op 13 oktober 2023 tot een akkoord waren gekomen over een vierde aanhangsel bij de overeenkomst over de procedures voor de goedkeuring van de tariefmethodologie waardoor de datum voor de indiening van de opslagtarieven bij de CREG van 15 oktober 2023 was verschoven naar 27 oktober 2023.

¹⁷⁶ Beslissing (B)2121/5 van 16 november 2023 over de evenwichtstarieven in de zone van de geïntegreerde markt BELUX voor de periode van 1 januari 2024 tot 31 december 2024.

■ Tarieven lng-terminal

Zoals vermeld in het jaarverslag voor 2019 keurde de CREG, op 27 juni 2019, de tarieven voor het gebruik van de lng-terminal van Zeebrugge voor de periode 2020-2044 goed. Deze tarieven zijn ongeveer 30% lager dan de vorige tarieven.

Op 22 juni 2023 keurde de CREG eveneens de tarieven voor de laaddiensten van lng-trucks die Fluxys LNG had voorgesteld naar aanleiding van de toekomstige indienststelling van vier nieuwe laadkaaien voor lng-trucks goed.¹⁷⁷ De korting van 10% die werd toegepast op diensten die tijdens een onderschrijvingsvenster werden geboekt, werd afgeschaft.

c) Saldi

• Fluxys Belgium

De CREG heeft beslist¹⁷⁸ dat de toepassing van de tarieven door Fluxys Belgium in 2022 resulteerde in een nettoafname van € 222 635 807 van de “standaard” regularisatierekening van de vervoersactiviteit waarvan het saldo € 25 323 437 bedroeg op 31 december 2022 en een toename van € 518 835 676 van de regularisatierekening “veilingpremies” van de vervoersactiviteit waarvan het saldo € 520 916 348 bedroeg op 31 december 2022. Bovendien vertoont de regularisatierekening van de vervoersactiviteit een daling van € 11 375 045 waardoor het saldo op 31 december 2022 € 41 590 553 bedroeg.

• Fluxys LNG

De CREG besliste¹⁷⁹ dat de toepassing van de tarieven door Fluxys LNG in 2022 resulteerde in een stijging van € 40 074 999 van de regularisatierekening IRR en een stijging van € 142 252 403 van de regularisatierekening van de veilingpremies waardoor het globaal gecumuleerd saldo € 253 602 607 bedroeg op 31 december 2022.

• Interconnector

In het kader van haar controleopdrachten heeft de CREG beslist¹⁸⁰ dat de toepassing van de tarieven door Interconnector op het einde van de eerste regulatoire periode, zijnde op 31 december 2022, heeft geresulteerd in een positief saldo van £ 47,3 miljoen en een positief gecumuleerd saldo van £ 53,8 miljoen op de specifieke rekening voor de veilingpremies.

In toepassing van haar tariefmethodologie heeft de CREG tevens beslist dat het startsaldo voor de volgende regulatoire periode gelijk is aan 1/3 van het saldo van de regularisatierekening en dat het resterende saldo wordt toegewezen aan de financiering van toekomstige investeringen op voorwaarde dat door Interconnector voor hetzelfde deel in eigen financiering wordt voorzien.

Tot slot besliste de CREG dat Interconnector de verdiende veilingpremies diende te boeken op een specifieke rekening die niet gebruikt mag worden om winsten te egaliseren of aan te vullen, maar wel ter financiering van toekomstige investeringen.

4.1.3. Grensoverschrijdende kwesties en marktintegratie

4.1.3.1. Toegang tot grensoverschrijdende infrastructuur

De herziene Europese TEN-E-verordening (EU) 2022/869 van 30 mei 2022 beoogt investeringen te ondersteunen die de Europese energietransitie helpen te verwezenlijken. Projectpromotoren konden tot 15 december 2022 projectvoorstellen indienen bij de Europese Commissie voor het selectieproces van projecten van gemeenschappelijk belang (PCI – Project of Common Interest) ofwel projecten van wederzijds belang (PMI – Project of Mutual Interest)¹⁸¹. Enkel projecten die minstens één landsgrens overschrijden kunnen in aanmerking komen. Dankzij de PCI/PMI-status kan het project genieten van versnelde en aangepaste procedures voor de toekenning van vergunningen, alsook van aangepaste reguleringsvoorwaarden. De herziene TEN-E-verordening beschouwt niet langer meer aardgasprojecten maar kiest resoluut voor waterstofprojecten. Herbestemming van aardgasinfrastructuur die de opkomst mogelijk maakt van een waterstofmarkt is hierbij een belangrijk uitgangspunt. In deze zin spreekt de TEN-E-verordening ook over de categorie slimme gasnetten verwijzend naar investeringen om de integratie van koolstofarme en met name hernieuwbare gassen in het netwerk mogelijk te maken of te vergemakkelijken.

Een kosten-batenanalyse van de PCI/PMI-projecten voor de verschillende landen die zich in de impactzone van deze projecten bevinden is een belangrijk onderdeel van de TEN-E-verordening gebleven. Dit met het oog op eventuele grensoverschrijdende kostencompensaties indien projecten anders niet gerealiseerd

¹⁷⁷ Beslissing (B)657G/26 van 22 juni 2023 over het geactualiseerd tariefvoorstel van Fluxys LNG nv voor het gebruik van de methaangasterminal van Zeebrugge.

¹⁷⁸ Beslissing (B)656G/51 van 29 juni 2023 over het aangepast tariefverslag met inbegrip van de saldi ingediend door Fluxys Belgium nv met betrekking tot het boekjaar 2022.

¹⁷⁹ Beslissing (B)657G/25 van 15 mei 2023 over het tariefverslag met inbegrip van de saldi ingediend door Fluxys LNG nv voor het exploitatiejaar 2022.

¹⁸⁰ Beslissing (B)1442/12 van 10 augustus 2023 over het tariefverslag met inbegrip van het saldo ingediend door Interconnector Ltd voor de periode van 1 januari 2022 tot 31 december 2022.

¹⁸¹ De status van PCI/PMI is equivalent met dit verschil dat een PCI-project grensoverschrijdend is binnen de EU-27 terwijl een PMI-project (tevens) grensoverschrijdend is met minstens één land buiten de EU-27 (bv. met Groot-Brittannië).

zouden worden. Pas in laatste instantie kan er sprake zijn van subsidies van de Europese Commissie om de nodige werkzaamheden te helpen financieren, als de markt de financiering van de investeringskosten niet kan dragen en er toch belangrijke positieve externaliteiten aan het project verbonden zijn, zoals duurzaamheid, marktintegratie en interoperabiliteit, leveringszekerheid en flexibiliteit, mededinging. De integratie van klimaatdoelstellingen en met name de vermindering van de CO₂-uitstoot is een steeds belangrijker onderdeel bij de vaststelling van prioritaire energieprojecten.

In 2023 heeft de CREG deelgenomen aan de selectieprocedure van kandidaat waterstofprojecten binnen de regionale werkgroep “Hydrogen interconnections in Western Europe (HI West)” onder leiding van de Europese Commissie waarbinnen de energieregulatoren mede vertegenwoordigd zijn. De CREG heeft deelgenomen aan deze activiteiten binnen de dan geldende grenzen van haar bevoegdheden betreffende de ontwikkeling van een waterstofinfrastructuur. De Belgische waterstofwet van 6 juli 2023 is namelijk uitgebracht na de regionale selectievergaderingen. Voor de CREG lag in eerste instantie het accent op de mogelijkheden voor hergebruik van de aardgasvervoersinfrastructuur en de geschiktheid van nieuwe investeringen voor aardgasvervoer opdat aanwending voor waterstofvervoer eveneens mogelijk is. De ontwikkeling van waterstofprojecten blijft uiteraard afhangen van de evolutie van de behoeften, de technische mogelijkheden en de uiteindelijke kosten-batenanalyse.

Op 28 november 2023 heeft de Europese Commissie vervolgens de eerste lijst van PCI/PMI-projecten¹⁸² goedgekeurd in overeenstemming met de herziene TEN-E-verordening.¹⁸³ Het belang van deze grensoverschrijdende infrastructuurprojecten wordt onderlijnd om de EU te helpen om haar ambitieuze energie- en klimaatdoelstellingen te halen. Deze projecten kunnen rekenen op gestroomlijnde vergunnings- en regelgevingsprocedures en komen in aanmerking voor financiële steun van de EU uit de Connecting Europe Facility (CEF).¹⁸⁴

Voor het eerst zijn er dus waterstof- en elektrolyseprojecten (65) in opgenomen. In deze lijst zijn er 4 Belgische PCI waterstofprojecten weerhouden: de “Belgian Hydrogen Backbone” met grensoverschrijdende vertakkingen naar Nederland, Duitsland en Frankrijk, twee ammoniakterminals te Antwerpen en één ammoniakterminal te Zeebrugge. Deze ammoniakterminals bieden de mogelijkheid om scheepsladingen ammoniak in te voeren en vervolgens om te zetten in waterstof voor injectie in het uit te bouwen waterstofnetwerk.

De CREG is zowel betrokken bij het selectieproces als bij de monitoring van de realisatie van PCIs/PMIs en helpt in nauw overleg met andere energieregulatoren en ACER ook mee aan de implementatie van de herziene TEN-E-verordening. De realisatie van waterstofprojecten is een belangrijke uitdaging in een markt die zich nog moet ontwikkelen met het oog op een duurzame energievoorziening. Aangezien PCIs/PMIs grensoverschrijdend zijn, volgt de CREG van nabij de beoordeling van de kosten en baten voor België op die eventueel worden opgenomen in PCI/PMI-projecten in het buitenland en de eventuele kostencompensaties die voortvloeien uit deze buitenlandse projecten.

4.1.3.2. Coherentie van het investeringsplan van het vervoersnet en het ontwikkelingsplan van het Europees net

De lezer wordt verwezen naar punt 4.4.2 van dit verslag.

4.1.3.3. Marktintegratie

België en de omringende landen vertegenwoordigen meer dan de helft van de Europese aardgasmarkt. België is gelegen in het centrum van belangrijke aardgascorridors in Noordwest-Europa en kent een intensieve grensoverschrijdende aardgashandel.

De huidige geopolitieke situatie leidt tot een grondige herziening van de grensoverschrijdende handel, waarbij het aardgas uit Rusland grotendeels wordt vervangen door aardgas uit het westen (Ing per schip).

In 2023 bedroegen de netto-aardgastransacties uit het Verenigd Koninkrijk via de pijpleiding van Interconnector naar Zeebrugge 107,8 TWh.

Hoewel Nederland normaal gesproken een netto-aardgasuitvoerder naar België is, deels door het Nederlandse Lgas dat voor België is bestemd (en vanuit daar ook voor Frankrijk), stellen we vast dat voor het jaar 2023 het handelssaldo in totaal 45,2 TWh bedraagt, van België naar Nederland.

De transacties naar Duitsland vormen een alternatief voor de leveringen van Russisch aardgas voor de Duitse markt.

De uitvoer naar Duitsland bedroeg 212,1 TWh, wat overeenkomt met 1,4 keer het totale verbruik van aardgas in België.

Deze aanzienlijke aardgasstroom van west naar oost was deels mogelijk omdat ook Frankrijk aardgas naar België heeft uitgevoerd (23,4 TWh), terwijl Frankrijk traditioneel gezien sterk afhankelijk is van de aardgasstromen die door België komen.

We kunnen stellen dat de investeringen die de grensoverschrijdende interconnectiepunten bi-directioneel moesten maken, een voorzorgsmaatregel waren die zijn nut heeft bewezen sinds de oorlog in Oekraïne. Toch brengt de plotselinge omkering van dominante aardgasstromen uit het oosten naar dominante aardgasstromen uit het westen totaal nieuwe netwerkconfiguraties met zich mee die aanleiding geven tot netversterkingen, zoals de versterking van de oost-westas tussen Desteldonk en Opwijk.

Het is geen nieuws dat de Belgische markt een zeer flexibel aardgasbevoorradingspatroon heeft. Dat komt door de intensieve

182 https://energy.ec.europa.eu/publications/delegated-regulation-first-union-list-projects-common-and-mutual-interest_en

183 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/IP_23_6047

184 https://ec.europa.eu/energy/topics/infrastructure/projects-common-interest/funding-for-PCIs_en

grensoverschrijdende handel van aardgas in België en door de keuze van verschillende bronnen naar de marktomstandigheden.

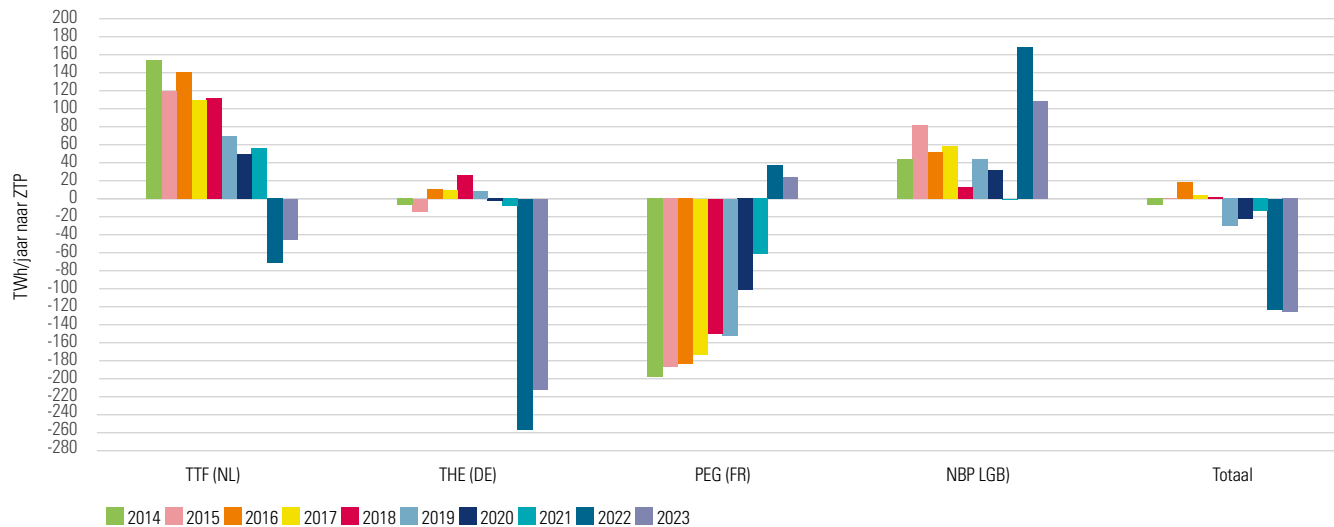
2023 heeft ook bewezen dat de mogelijke invoer in Zeebrugge een vooraanstaande rol speelt in het crisisbeheer van de aardgasbevoorrading in Europa en in de zoektocht naar alternatieven voor Russisch aardgas op korte termijn.

De prijscurven in figuur 15 geven de jaarlijkse gemiddelde day-ahead aardgasprijs (D+1) weer voor respectievelijk de Belux-markt (ZTP), de Nederlandse markt (TTF) en de Duitse markt (NCG, Gaspool die op 1 oktober 2021 zijn verenigd onder THE)¹⁸⁵ (in €/MWh). Deze lijnen lopen praktisch samen. Dat

wil zeggen dat een vlotte grensoverschrijdende aardgashandel mogelijk is tussen België, Nederland en Duitsland, wat leidt tot een prijsconvergentie. De stippellijnen geven de jaarlijkse gemiddelde year-ahead aardgasprijs (Y+1) weer voor Nederland en Duitsland. Gelet op de goede prijsconvergentie op de kortetermijnmarkt, kan de langetermijnprijs in Nederland en Duitsland ook worden gebruikt als referentieprijs voor de Belgische markt. De gemiddelde gasprijs op de kortetermijnmarkt is fors gedaald in 2023. Op ZTP is de gemiddelde D+1-prijs van aardgas van € 101,9/MWh in 2022 naar € 40,4/MWh in 2023 gegaan. De gemiddelde gasprijs op de langetermijnmarkt is ook drastisch gedaald in 2023. Op TTF is de gemiddelde Y+1-prijs van aardgas van € 113,5/MWh in 2022 naar € 52,7/MWh in

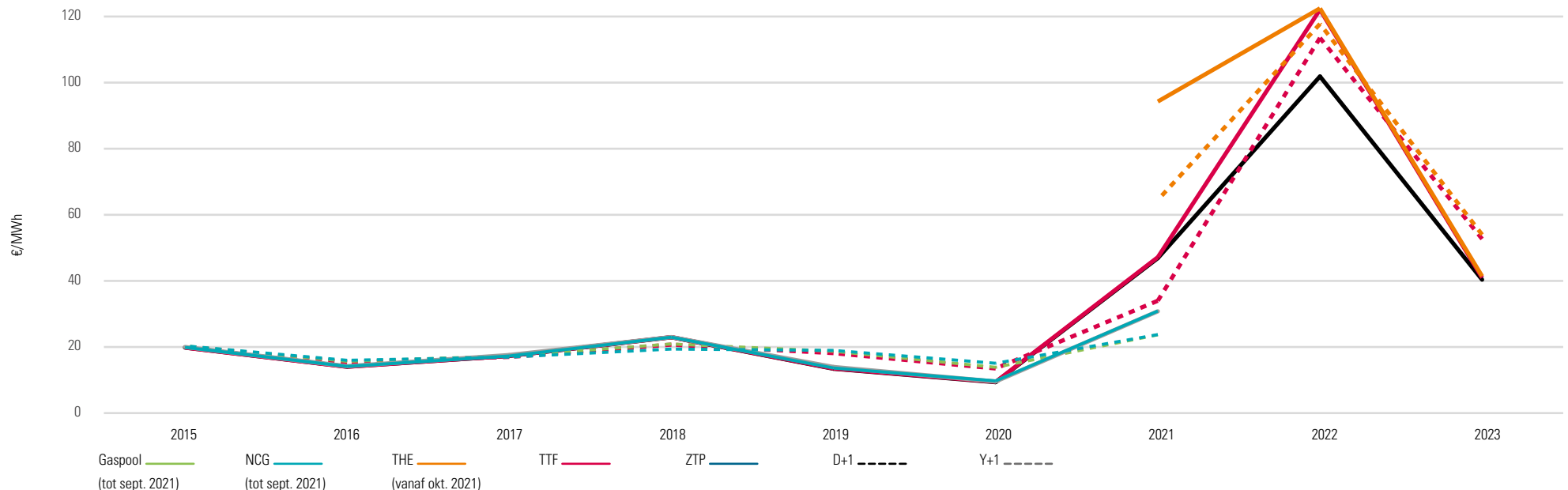
2023 gegaan. Deze tendens tot prijsconvergentie, veroorzaakt door het marktmechanisme geleid door het prijssignaal, brengt de prijzen terug tot een niveau dicht bij dat van vóór de oorlog in Oekraïne voor wat betreft de spotmarkten. Achter deze gemiddelde prijzen liggen aanzienlijke prijschommelingen verscholen (volatiliteit), die niet alleen de handel weerspiegelen, maar ook de onzekerheden waarbinnen de markt functioneert. Het signaal van deze prijzen is van onschatbare waarde om de relatieve schaarste van aardgas effectief te spreiden, om ervoor te zorgen dat de consument doeltreffende keuzes maakt rond besparing en investering in alternatieven, en om nieuwe energiestromen aan te trekken.

Figuur 14: Netto-aardgastransacties tussen de Belgische ZTP-markt voor aardgas (Belux) en de markten in de buurlanden in de periode 2014-2023 (H-gas en L-gas) (Bronnen: CREG, gegevens gasdata.fluxys.com)

¹⁸⁵ De fusie van de Duitse gasmarktgebieden Gaspool (GPL) en Netconnect Germany (NCG) tot één nieuw marktgebied, met de naam Trading Hub Europe (THE), vond plaats op 1 oktober 2021. Als gevolg daarvan werden de cijfers voor Gaspool en NCG voor 2021 berekend op basis van 9 maanden (januari tot september) terwijl de cijfers voor THE werden berekend op basis van 3 maanden (oktober t.e.m. december)

Figuur 15: Gemiddelde jaarlijkse gasprijs op de day-ahead- en year-aheadmarkt (Bronnen: berekeningen CREG op basis van Gaspool, NCG, TTF, ZTP en TTF)

4.2. Mededinging

4.2.1. Prijsmonitoring op groot- en kleinhandelniveau

• Aardgaslevering aan grote industriële klanten

De CREG maakte een update van haar studie over de aardgaslevering aan grote industriële klanten in België in 2022.¹⁸⁶ Deze klanten, die rechtstreeks zijn aangesloten op het net van Fluxys Belgium, vertegenwoordigen 24,2% van het verbruik van de Belgische eindklanten in 2022.

Een analyse van de leveringscontracten toont aan dat vooral contracten met een korte looptijd (1, 2 of 3 jaar) aangegaan worden.

86,8 % van deze afnemers beschikken over contracten met variabele prijzen op basis van gasnoteringen. 13,2% van de klanten heeft een contract met een vaste prijs.

De markt van industriële afnemers die rechtstreeks zijn aangesloten op het net van Fluxys Belgium blijft een dynamische markt. Als gevolg van de stijging van de HHI-index en de daling van het aantal leverancierswissels (ondanks de stijging van de volumes ervan) moet dit marktsegment verder worden opgevolgd.

• Prijzen op de Belgische aardgasmarkt in 2022

De CREG heeft de markt, de prijsvorming, het prijsniveau, de prijsstelling en de facturatie in de verschillende segmenten (invoer, doorverkoop, levering aan residentiële afnemers en industriële afnemers en aan elektriciteitscentrales) van de Belgische aardgasmarkt in 2022 geanalyseerd.¹⁸⁷

De Belgische aardgasmarkt staat erg open voor concurrentie en telde 32 actieve leveranciers in 2022. De marktaandeelen van de belangrijkste leveranciers (Engie Electrabel, Luminus, TotalEnergies, ENI en Wingas) blijven stabiel of nemen afhankelijk van het segment licht toe.

¹⁸⁶ Studie (F)2659 van 5 oktober 2023 over de aardgaslevering aan grote industriële klanten in België in 2022.

¹⁸⁷ Studie (F)2716 van 21 december 2023 over de prijzen op de Belgische aardgasmarkt in 2022.

De studie analyseert de prijzen en de bruto verkoopmarges op de verschillende marktsegmenten. In 2022 waren de gemiddelde prijzen op de distributiemarkt lager dan de gemiddelde prijzen van de industriële verbruikers aangesloten op het transmissienet. Dit komt omdat de helft van de distributieklienten een contract tegen vaste prijs had tegenover slechts 10% van de industriële vervoersklanten terwijl de gasnoteringen dat jaar hun plafond hadden bereikt.

- **Andere studies**

De lezer wordt eveneens verwezen naar punt 3.2.1 van dit verslag.

4.2.2. Monitoring van de transparantie en openstelling van de markt

- **REMIT**

De lezer wordt verwezen naar punt 3.2.2.4 van dit verslag.

- **Charter voor een goede informatieverstopping bij de prijsvergelijking van elektriciteit en gas**

De lezer wordt verwezen naar punt 3.2.2.5 van dit verslag.

4.3. Consumentenbescherming

De lezer wordt verwezen naar punt 3.3 van dit verslag.

4.4. Bevoorradingszekerheid

4.4.1. Monitoring van het evenwicht tussen vraag en aanbod

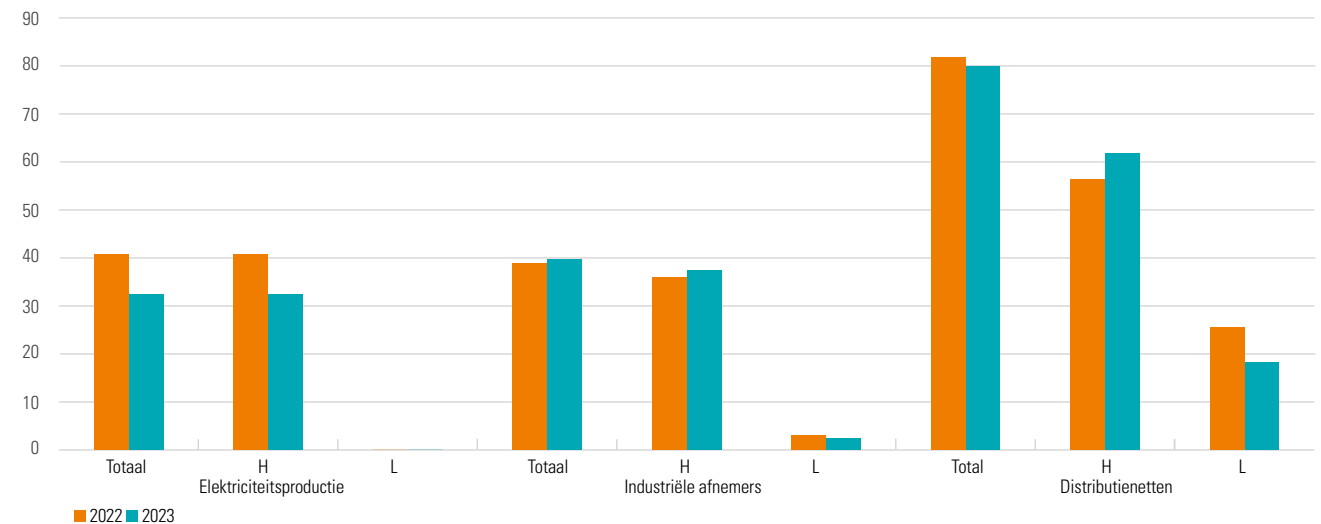
A. Aardgasvraag

De oorlog in Oekraïne heeft een grote impact gehad op de aardgasmarkt en meer in het algemeen op de energiemarkt in Europa. Het aardgasverbruik is in 2023 blijven dalen, van 161,3 TWh tot 152,1 TWh (-5,7 %). Deze afname is voornamelijk toe te schrijven aan de elektriciteitscentrales (-20,2%),

terwijl de industrie een lichte stijging van het aardgasverbruik kent met 2,1%. Het verbruik van gas op de distributienetten (hoofdzakelijk voor verwarming) is afgenomen met 2,2%, ondanks gelijkaardige meteorologische condities in 2023 ten opzichte van 2022.

In 2023 is de gemiddelde gasprijs op de kortetermijnmarkt sterk gedaald. Op ZTP is de gemiddelde D+1-prijs van aardgas geëvolueerd van € 101,9/MWh in 2022 tot € 40,4/MWh in 2023. De gemiddelde gasprijs op de langetermijnmarkt is ook drastisch gedaald. Op TTF is de gemiddelde Y+1-prijs van aardgas geëvolueerd van € 113,5/MWh in 2022 naar € 52,7/MWh in 2023.

Figuur 16: Verdeling per gebruikerssegment van de Belgische aardgasvraag van H-gas en L-gas in 2022 en 2023 (Bron: CREG)

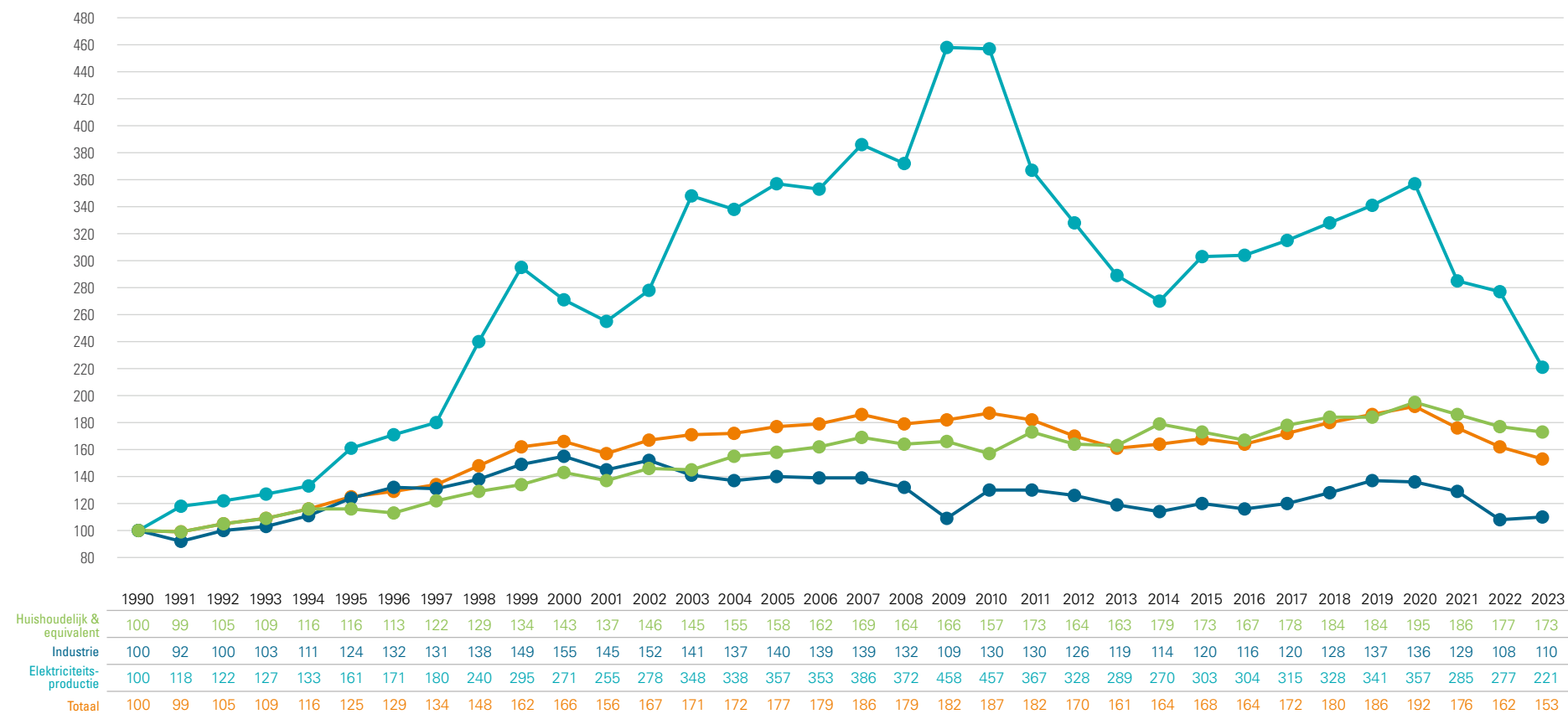

4. Aardgasmarkt

Tabel 11: Verdeling per gebruikerssegment van de Belgische aardgasvraag tussen 2014 en 2023 (in TWh) (Bron: CREG)

Gebruikerssegment	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023/2022
Distributie	79,6	88	93	91,9	92,8	93,2	89,2	101,8	81,71	79,89	-2,2%
Industrie (rechtstreekse afnemers)	41,2	43,1	41,8	43,4	46,1	49,4	49	46,6	38,94	39,75	2,1%
Elektriciteitsproductie (gecentraliseerd park)	39,7	44,6	44,7	46,3	48,2	50,2	52,5	41,8	40,66	32,44	-20,2%
Totaal	160,4	175,8	179,4	181,5	187,1	192,8	190,7	190,2	161,3	152,1	-5,7%

Figuur 17: Evolutie van het aardgasverbruik per gebruikerssegment gedurende de periode 1990-2023 (1990=100), aangepast op basis van de klimaatveranderingen (Bron: CREG)

B. Aardgasbevoorrading

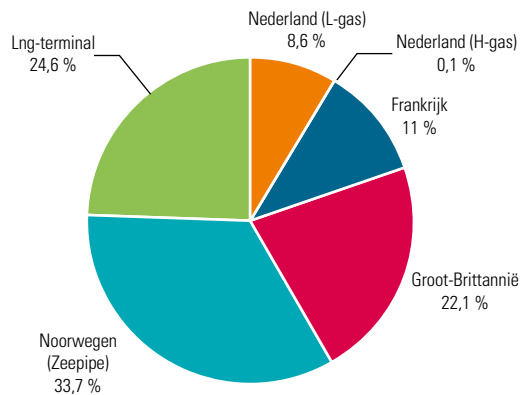
De aardgasleveranciers hebben de keuze uit een waaier van ingangspunten voor toegang tot het aardgasvervoersnet om zowel nationale als internationale aardgastransacties uit te voeren en hun Belgische klanten met H-gas te bevoorraden. Klanten die L-gas verbruiken, worden bevoorradt vanuit Nederland. De invoer van lng, via de terminal van Zeebrugge, vertegenwoordigt in 2023 een aandeel van 24,6% van de gemiddelde invoerportefeuille voor de Belgische markt. Zeebrugge (Zeepipe (NO), Interconnector (GB)) vormt het belangrijkste bevoorradingspunt van België en vertegenwoordigde in 2023 een aandeel van 55,8%. Met de lng-terminal levert Zeebrugge dus 80,4% gasliquiditeit in België.

Globaal leiden de bevoorradingsportefeuilles van de individuele aardgasleveranciers tot een gespreide bevoorrading volgens contracttype. De totale bevoorrading via de gasbeurs (anonime markt) komt overeen met 41% en bestaat bijna volledig

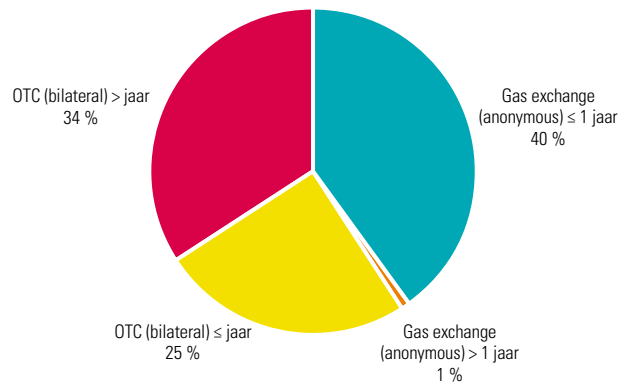
uit contracten met een maximumduur van een jaar (40%). Het aandeel bilateraal onderhandelde contracten (OTC of "over the counter") met een duur van meer dan een jaar vertegenwoordigt 34%. Het totaal van de bilateraal onderhandelde bevoorradingscontracten bedroeg 59%. Als we de duur van de contracten bekijken, observeren we een aandeel van 65% voor de contracten met een duurtijd tot 1 jaar en 35% voor de contracten van meer dan 1 jaar. Gemiddeld hebben de leveranciers met een groter Belgisch marktaandeel een groter deel OTC-contracten in portefeuille.

België is belangrijk voor de aardgasbevoorrading in Noordwest-Europa. Slechts 31% van het aardgasvolume in België is bestemd voor eigen aardgasverbruik terwijl 69% bestemd is voor de buurlanden. Het grootste deel van het aardgasvolume in België is bestemd voor de Duitse markt (43,4%) en vertegenwoordigt een groter volume (meer dan 40%) dan het verbruik van de Belgische markt.

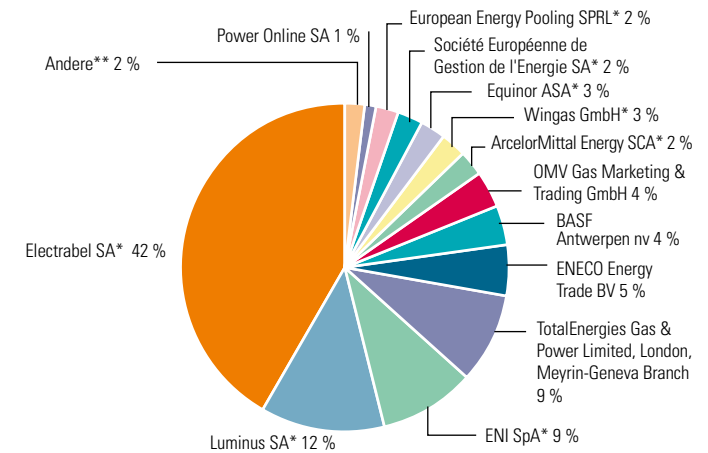
Figuur 18: Verdeling van de instroom van aardgas per ingangzone in 2023 (Bron: berekeningen CREG op basis van gegevens gasdata.fluxys.com)

Figuur 19: Samenstelling van de gemiddelde bevoorradingsportefeuille van de leveranciers die in 2023 in België actief waren (bron: gegevens leveranciers, consolidatie CREG)

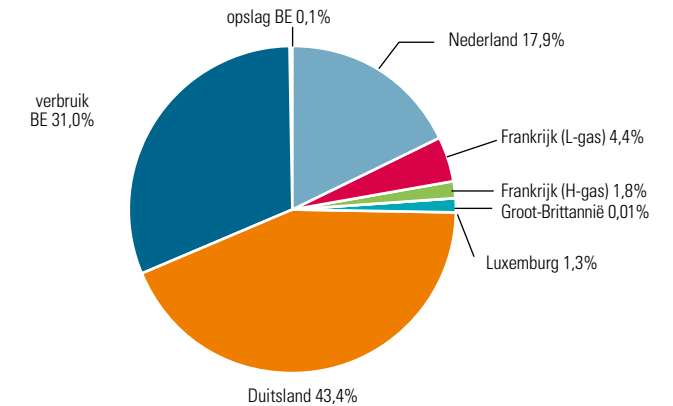

Figuur 20: Marktaandelen van de leveringsondernemingen op het vervoersnet in 2023 (Bron: gegevens leveranciers, consolidatie CREG)

* Houders van een federale leveringsvergunning in de loop van het jaar 2023.
 ** Leveringsondernemingen actief op het vervoersnet met elk een marktaandeel van minder dan 1%: Antargaz SAS, Axpo Solutions AG, Belgian Eco Energy (BEE) nv, Energy Global Handel BV, GETEC Energie GmbH*, RWE Supply & Trading GmbH - UK Desk*, Scholt Energy Control nv*, TotalEnergies Power & Gas Belgium nv* en Uniper Global Commodities SE*.

Figuur 21: Bestemming van de aardgasstromen in België voor de bevoorrading van Noordwest-Europa (488 TWh in 2023, aandelen in %) (Bron: CREG)

C. Ontwikkelingen

• Vraag

Gelet op de talrijke actuele onzekerheden en het energietransitiebeleid in volle ontwikkeling, zijn de vooruitzichten van de toekomstige gasvraag zeer hypothetisch en zijn ze vatbaar voor wijzigingen op korte termijn als de marktcondities en het beleid evolueren.

We stellen vooral een duidelijke impact van de huidige geopolitieke situatie vast op alle factoren die de gasvraag bepalen. Er is bijvoorbeeld onzekerheid over de concurrentiepositie van aardgas in de energiemix (in het bijzonder voor grootverbruikers), de economische vooruitzichten en de rol van aardgas, alsook over de introductie van alternatieve gassen, zoals biomethaan en waterstof (power-to-gas) in de transitie naar een economie met lage koolstofuitstoot.

De vooruitzichten hangen ook af van de vervanging van de vraag naar L-gas, voorzien tegen het einde van het jaar 2024 volgens het L/H-conversieplan dat is opgenomen in het indicatief tienjarenplan voor de ontwikkeling van het net van Fluxys Belgium (zie punt 4.4.2. van dit verslag). Een versnelde convergentie naar een geïntegreerde H-gasmarkt in een context van stagnatie - zelfs afname - van de vraag naar aardgas, gekoppeld aan een energietransitie, zullen aanleiding geven tot een heroverweging van de aardgasmarkt, waarbij de finale structuur ervan op dit moment moeilijk te voorspellen is.

• Bevoorrading

Op 31 december 2023 waren 26 bedrijven houder van een leveringsvergunning voor H-aardgas voor de Belgische markt (net als in 2022). Geaggregeerd over de invoerders is er een sterke graad van diversificatie, zowel in termen van bevoorradingsbronnen als -routes. De aardgasmarkt kent, met name onder impuls van de Europese marktorganisatie, steeds meer aardgastransacties op korte termijn, een hogere intensiteit van de handel, een sterkere volatiliteit en een grotere internationale

arbitrage en prijskoppeling van de Europese marktplaatsen. In België zijn de omstandigheden voor het aantrekken en verdeelen van aardgasstromen gunstig. Dit kan worden versterkt door de geleidelijke overgang naar één geïntegreerde H-gasmarkt tegen eind 2024. Het op peil houden van de marktliquiditeit in België is essentieel voor zowel de bevoorradingszekerheid van België als voor die van andere markten in Noordwest-Europa.

Voor de bevoorrading in L-gas zijn er momenteel 14 (zoals in 2022) leveranciers (die tevens actief zijn op de Belgische H-gasmarkt), die uitsluitend zijn aangewezen op het interconnectiepunt Hilvarenbeek/Poppel voor de bevoorrading vanuit Nederland. De evoluties op de Belgische L-gasmarkt worden sterk bepaald door de geleidelijke omschakeling van L-gasklanten op H-gas tegen eind 2024.

4.4.2. Toezicht op de investeringsplannen van de vervoersnetbeheerder

Het aardgasvervoersnetwerk in beheer van Fluxys Belgium is uitgegroeid tot een belangrijk kruispunt van vervoersleidingen in Noordwest-Europa met een topscore als het gaat over koppelingen met naburige vervoersnetwerken. De invoercapaciteit bedraagt meer dan 10 miljoen kubieke meter aardgas per uur (100 GWh/h), met de mogelijkheid om aardgas te vervoeren in beide richtingen aan de landsgrenzen.

Onder impuls van de ambitieuze Europese energie- en klimaatdoelstellingen zal de ontplooiing van groen gas zoals biomethaan en de omzetting van elektriciteit (met name zonne- en windenergie) in waterstof (en vervolgens mogelijk in synthetisch methaan) mede de toekomst van de aardgasinfrastructuur bepalen. In ieder geval heeft de aardgasinfrastructuur troeven om een belangrijke bijdrage te leveren aan een efficiënte energietransitie mede doordat de opslag van grote volumes elektrische energie een moeilijk te overbruggen schakel blijft.

Fluxys Belgium heeft in november 2023 een indicatief tienjarenplan voor de ontwikkeling van het net (2023-2032) opgesteld conform artikel 15/1, § 5 van de gaswet. De CREG heeft dit plan

geëvalueerd in samenhang met het Europees tienjaren investeringsplan van ENTSOG (TYNDP 2022) en het regionale investeringsplan (North West Gas Regional Investment Plan, NW GRIP 2022) van de netbeheerders van Noordwest-Europa zonder incoherenties vast te stellen. Bij de opstelling van dit indicatieve investeringsplan werd rekening gehouden met de huidige geopolitieke context die leidt tot een grondige herschikking van de aardgasbevoorradingspatronen en de gevraagde aardgasvolumes. Het aardgas uit Rusland is grotendeels vervangen door aardgasstromen uit het westen (Ing). Netwerkevaluaties geven aan om de vervoerscapaciteit van west naar oost te verhogen, voornamelijk om knelpunten in de zone Zeebrugge weg te werken. Hiervoor wordt de tweede VTN-leiding tussen Desteldonk en Opwijk (44 km) aangelegd waarvan de indienststelling is voorzien in 2024. Deze leidingverbinding is eveneens geschikt voor het vervoer van waterstof.

Het is een gekende troef dat de Belgische markt een zeer flexibel aardgasbevoorradingspatroon heeft. Dat komt door de intensieve grensoverschrijdende handel van aardgas in België en door de keuze van verschillende bronnen naargelang de marktomstandigheden. 2023 heeft wederom bewezen dat de mogelijke invoer in Zeebrugge een vooraanstaande rol speelt in de aardgasbevoorrading van Noordwest-Europa en in de zoektocht naar alternatieven voor Russisch aardgas op korte termijn.

Een belangrijke omschakeling die in einde 2024 wordt afgerond is de conversie van het gescheiden L-gasvervoersnetwerk naar een Belgische aardgasmarkt die uitsluitend bevoorrad wordt met H-gas (een geïntegreerde Belux H-gasmarkt). Hiervoor wordt het indicatief L/H-omschakelingsplan gevolgd zoals voorgesteld door Synergrid, de federatie van de netbeheerders voor elektriciteit en gas in België, met het oog op een volledige uitstap uit L-gas in september 2024. Deze timing is gebaseerd op het maximale hergebruik van bestaande infrastructures om investeringen te vermijden die enkel nodig zijn voor de omschakelingsperiode. De progressieve aanpassing naar een markt die uitsluitend bevoorrad wordt door H-gas is opgenomen in het indicatief tienjarenplan voor de ontwikkeling van het net.

Fluxys Belgium heeft samen met de CREG een regime uitgewerkt zodat leveranciers soepel kunnen overschakelen op H-gas, zodat ze reeds omgeschakelde klanten kunnen blijven bevoorraden. Tijdens de omschakelingsperiode in Frankrijk die loopt tot 2029/30 zal de nodige vervoerscapaciteit voor de L-gasleveringen van Nederland naar Frankrijk blijvend worden aangeboden voor reservaties door de markt die Frankrijk bevoorraadt met L-gas.

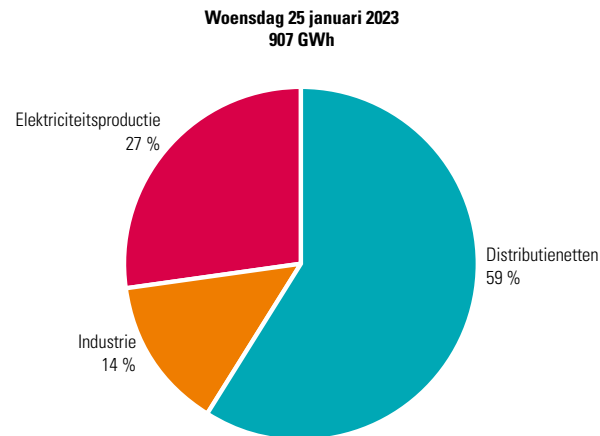
De energietransitie en het geschikt maken van de bestaande aardgasvervoersinfrastructuur voor alternatieve gassen (bv. waterstof) zijn momenteel de grootste uitdagingen zowel op Belgisch als Europees niveau. Fluxys Belgium en de CREG analyseren samen de mogelijkheden om de bestaande aardgasinfrastructuur optimaal aan te wenden voor de energietransitie zonder de aardgasbevoorradingszekerheid in gevaar te brengen.

4.4.3. Dekking van de piekafnames

De piekafname van aardgas in 2023 werd genoteerd op woensdag 25 januari. Het Belgisch aardgasverbruik bedroeg toen 907 GWh (934 GWh in 2022), ofwel 2,2 maal het gemiddelde dagverbruik van 417 GWh. De distributienetten vertegenwoordigen 59% van de piekafname, 27% was bestemd voor elektriciteitsproductie en de resterende 14% werd afgenomen door de industrie.

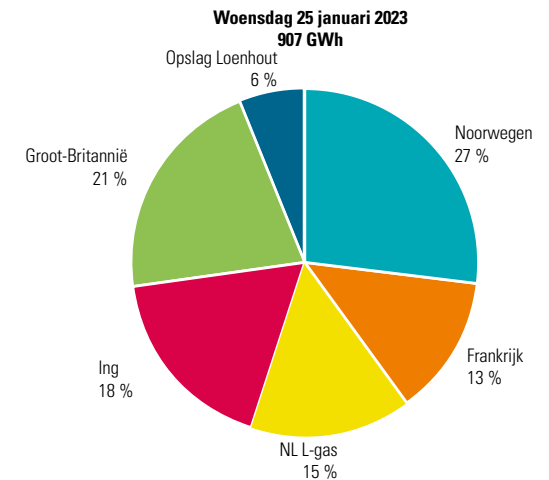
Dit piekdagverbruik werd gedekt door een waaier van aardgasbronnen. Zo'n 27% kwam rechtstreeks uit de Noorse gasvelden in de Noordzee en bereikte Zeebrugge via de Zeepipe. De aardgasstromen die via Frankrijk de Belgische markt binnenkomen, dekten 13% van de piekvraag. L-gas uit Nederland dekte 15% van de piekvraag. Daarnaast kwam 18% van deze piekvraag van de Ing-terminal uit Zeebrugge, 21% uit Groot-Brittannië via Interconnector in Zeebrugge en 6% van de ondergrondse opslag in Loenhout.

Figuur 22: Verdeling van de piekafname per gebruikerssegment in 2023 (488 TWh in 2023, % aandelen)

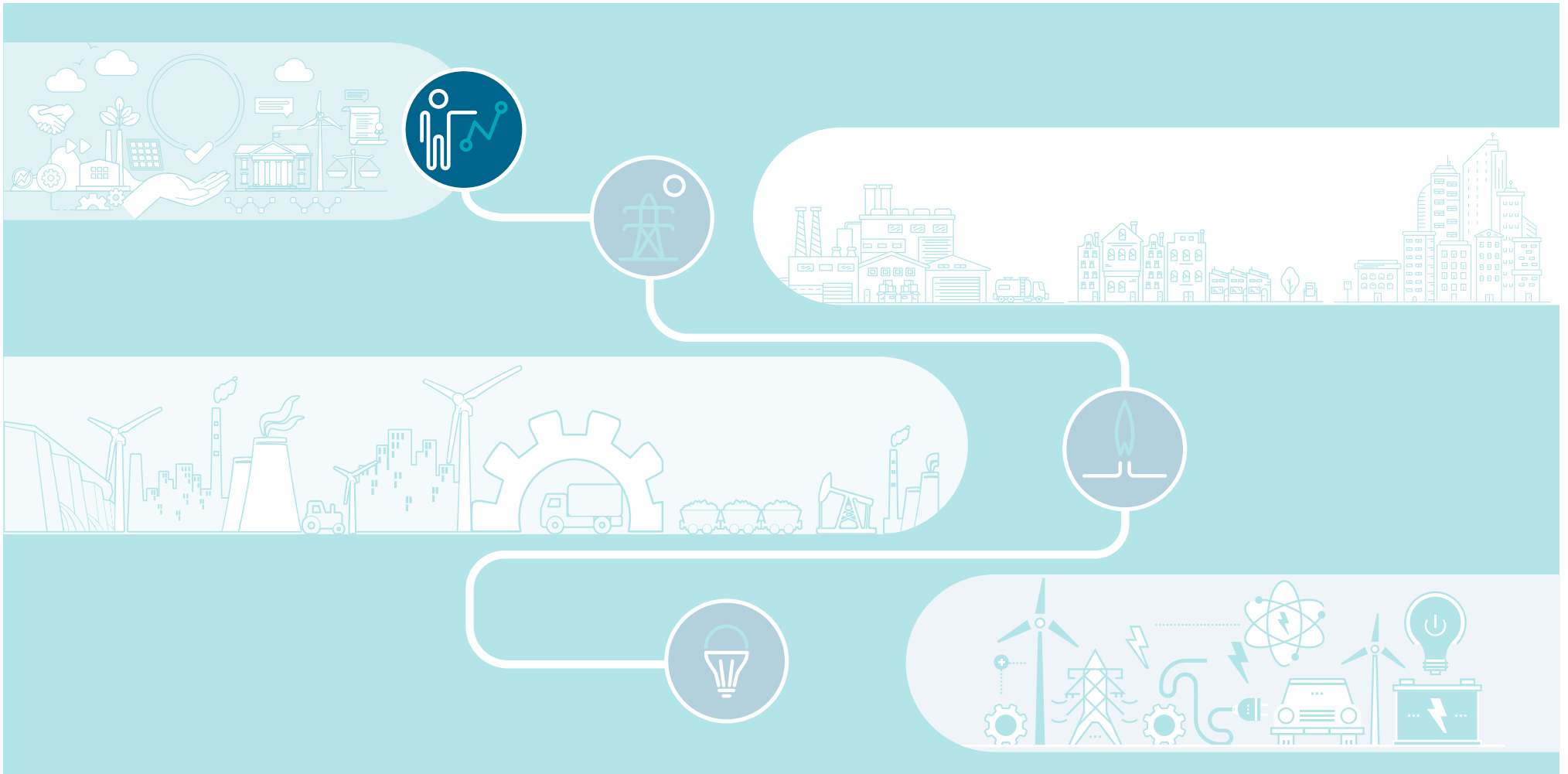

België is belangrijk voor de aardgasbevoorrading in Noordwest-Europa. Slechts 31% van het aardgasvolume in België is bestemd voor eigen aardgasverbruik terwijl 69% bestemd is voor de buurlanden. Het grootste deel van het aardgasvolume in België is bestemd voor de Duitse markt (43,4%) en vertegenwoordigt een groter volume (+40%) dan het eigen verbruik van de Belgische markt.

Figuur 23 : Verdeling van de aardgasbronnen voor de dekking van de piekafname in 2023 (Bron: berekeningen CREG, op basis van de gegevens van gasdata.fluxys.com)

5 De CREG

5.1. Directiecomité en personeel van de CREG

Per 31 december 2023 telde de CREG, naast de vier leden van het directiecomité, 65 medewerkers. Het directiecomité staat in voor het operationeel bestuur van de CREG en stelt alle handelingen die nodig of dienstig zijn voor de opdrachten die het door de elektriciteits- en gaswet worden toevertrouwd.

De vier leden ervan werden op 19 september 2023 bij koninklijk besluit benoemd voor een periode van zes jaar:

- De heer Koen Locquet als voorzitter¹⁸⁸
- Mevrouw Ilse Tant als verantwoordelijke voor de administratieve directie¹⁸⁹
- Mevrouw Sigrid Jourdain als verantwoordelijke voor de directie voor de controle op de prijzen en de rekeningen¹⁹⁰
- De heer Laurent Jacquet als verantwoordelijke voor de directie voor de technische werking van de elektriciteits- en de gasmarkt¹⁹¹

Van links naar rechts: Laurent Jacquet, Ilse Tant, Sigrid Jourdain en Koen Locquet

5.2. Adviesraad Gas en Elektriciteit

De Adviesraad Gas en Elektriciteit is een adviesinstantie en een discussieforum opgericht door de CREG en de federale minister bevoegd voor Energie.

Hij heeft als taak op eigen initiatief of op verzoek van de minister richtsnoeren te bepalen voor de toepassing van de elektriciteitswet en de gaswet en de uitvoeringsbesluiten ervan, een advies te formuleren betreffende elke kwestie die hem door het directiecomité van de CREG wordt voorgelegd en een

discussieforum te zijn over de doelstellingen en strategieën van het energiebeleid.

De Adviesraad heeft in 2023 acht plenaire vergaderingen gehouden. Het voorzitterschap werd waargenomen door mevrouw Selena Carbonera en het vicevoorzitterschap door de heer Peter Claes.¹⁹²

De deelname van de federale minister van Energie of een vertegenwoordiger van de minister heeft het de Adviesraad mogelijk gemaakt zijn werk toe te spitsen op de meest dringende

aspecten en periodiek op de hoogte gehouden te worden van de regeringsbepalingen op het vlak van gas en elektriciteit. Door de vragen die de leden aan de minister en de vertegenwoordiger ervan hebben gesteld kon de minister en diens vertegenwoordiger op de hoogte gehouden worden van de bevoegdheden van de Adviesraad.

De Adviesraad heeft in 2023 een advies uitgebracht over de studie van PwC "Vergelijking van de elektriciteits- en aardgas-prijzen begin 2023 in België en de ons omringende landen."¹⁹³

¹⁸⁸ Koninklijk besluit van 19 september 2023 tot benoeming van de voorzitter van het directiecomité van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (Belgisch Staatsblad van 22 september 2023).

¹⁸⁹ Koninklijk besluit van 19 september 2023 tot benoeming van een lid van het directiecomité van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas verantwoordelijk voor de administratieve directie (Belgisch Staatsblad van 22 september 2023).

¹⁹⁰ Koninklijk besluit van 19 september 2023 tot benoeming van een lid van het directiecomité van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas verantwoordelijk voor de directie voor de controle op de prijzen en de rekeningen (Belgisch Staatsblad van 22 september 2023).

¹⁹¹ Koninklijk besluit van 19 september 2023 tot benoeming van het lid van het directiecomité verantwoordelijk voor de directie voor de technische werking van de elektriciteits- en de gasmarkt van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (Belgisch Staatsblad van 22 september 2023).

¹⁹² De volledige lijst van de leden van de Adviesraad is beschikbaar op <http://www.creg.info/AR-CC/nl/samenstelling.html>.

¹⁹³ Het advies is beschikbaar op <http://www.creg.info/AR-CC/nl/publicaties.html>.

5.3. Beleidsnota, jaarverslag en vergelijkend verslag van doelstellingen en verwezenlijkingen van de CREG

Overeenkomstig de elektriciteitswet heeft de CREG op 26 oktober 2023 haar beleidsnota voor het jaar 2024 opgesteld.¹⁹⁴ De beleidsnota zet de doelstellingen uiteen die de CREG in 2024 zal nastreven met inachtneming van haar wettelijke taken en in het kader van de strategische richtsnoeren die het federale parlement en de federale regering hebben vastgelegd op het vlak van energie. Elke specifieke doelstelling wordt uitvoerig beschreven, net als de activiteiten die eruit voortvloeien voor het jaar 2024 met een lijst van deliverables en een vermelding van een indicatieve uitvoeringstermijn.

De beleidsnota vergezelt de ontwerpbegroting van de CREG voor het jaar 2024. Beide documenten werden overgemaakt aan de voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de voorzitter van de Commissie Energie, Leefmilieu en Klimaat (hierna: de commissie Energie) en op 21 november 2023 voorgesteld tijdens een hoorzitting van de CREG voor die commissie.

Tevens werd er een vergelijkend verslag¹⁹⁵ opgesteld van de in de beleidsnota voor 2022 vooropgestelde doelstellingen en de verwezenlijking ervan in 2022. Dit verslag werd op 28 april 2023 samen met het jaarverslag 2022 van de CREG overgemaakt aan de federale minister van Energie, de voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de effectieve leden van de commissie Energie. In haar beleidsnota voor 2022 had de CREG 15 thema's geïdentificeerd waarvan de verschillende doelstellingen moesten behaald worden aan de hand van verschillende deliverables. Het vergelijkend verslag geeft voor elke actie de graad van verwezenlijking en wanneer de actie niet of slechts gedeeltelijk werd verwezenlijkt, vermeldt het verslag waarom dit zo is. Het is een bijlage van het jaarverslag van de CREG.

5.4. Behandeling van vragen en klachten

De CREG is in 2023 op vrijwillige basis doorgegaan met het behandelen van vragen en klachten van verbruikers, ondernemingen van de sector, advocaten, consultants, onderzoekers, studenten, administraties of internationale instanties.

Zo behandelde ze in 2023 552 vragen en 63 klachten (opgevat als elke vorm van ontevredenheid) die ze via haar contactformulier had ontvangen.

Ze heeft ook verder samengewerkt met de federale ombudsdienst voor Energie, de drie regionale energieregulatoren (BRUGEL, CWaPE en VREG) en de FOD Economie, K.M.O, Middenstand en Energie (Algemene Directie Economische Inspectie en Algemene Directie Energie). Deze samenwerking is het resultaat van een akkoord gesloten in 2011 waarbij de betrokken diensten het eens zijn geworden over de procedure voor de behandeling van vragen en klachten die niet onder de bevoegdheid vallen van de dienst die ze ontvangt. In het kader van deze samenwerking heeft de CREG in februari 2023 aan de federale Ombudsdienst voor Energie die een jaarlijkse rapporteringsverplichting heeft aan de Europese Commissie haar statistieken overgemaakt van de klachten die ze in 2022 heeft ontvangen.

De taskforce klachten die in 2022 werd opgericht op vraag van de federale minister van Energie en is samengesteld uit de economische inspectie (EI), de federale Ombudsdienst voor Energie en de CREG is elk kwartaal blijven samenkomen. Die taskforce deelt zijn klachtenstatistieken door elk kwartaal een brief aan de minister te versturen.

5.5. Duurzame ontwikkeling bij de CREG

Om haar acties in het kader van de energietransitie duurzaam te verankeren werd door de CREG een interne denkoefening opgezet over de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen, hierna "SDG's" (Sustainable Development Goals) (zie jaarverslag 2022, punt 5.5. voor meer details).

De interne werkgroep Duurzame Ontwikkeling voerde een eerste duurzaamheidsplan voor de periode 2022-2023 uit. Dit plan omvat strategische duurzaamheidsdoelstellingen (SDG's) met het oog op de integratie ervan in de interne operationele werking en het strategische beleid van de CREG. Begin 2024 zal er een nieuw duurzaam ontwikkelingsplan voor de periode 2024-2025 worden uitgewerkt.

Op het vlak van "partnerschap voor het realiseren van de SDGs" (SDG 17) is de CREG in 2023 lid geworden van het Belgische cross-sectorale duurzaamheidsnetwerk "The Shift". The Shift is de Belgische duurzaamheidsbeweging die een ruim scala aan actoren uit verschillende sectoren samenbrengt met het oogmerk actief samen te werken aan de transitie naar een duurzamere samenleving en economie. Als lid van The Shift heeft de CREG nu toegang tot een heel divers netwerk en tot een heel scala aan workshops en netwerkactiviteiten rond duurzame ontwikkeling en ondersteuning bij de cocreatie van langetermijnpartnerschappen met een positieve sociale impact.

De interne werkgroep Duurzame Ontwikkeling werkte ook een interne educatie- en sensibiliserings- communicatiereeks uit om de CREG-medewerkers op een dynamische manier nog meer vertrouwd te maken met Agenda 2030, de SDG's en de SDD's van de CREG (ter uitvoering van etappe 1 van het SDG-kompas). In deze interne communicatie- en sensibiliseringsreeks die in 2023 werd gelanceerd komen de specifieke CREG-SDD's aan bod en is er ook ruimte voor actuele duurzaamheidsthema's.

¹⁹⁴ Algemene beleidsnota (Z)2663 voor het jaar 2024, 26 oktober 2023.

¹⁹⁵ Vergelijkend verslag (Z)2521 van de doelstellingen geformuleerd in de beleidsnota van de CREG en van de verwezenlijkingen van het jaar 2022, 27 april 2023.

Tot slot nam de CREG in 2023 deel aan een raadpleging die Fluxys heeft georganiseerd bij de belangrijkste stakeholders om de voor Fluxys meest belangrijke thema's te identificeren, waaraan ze prioriteit dient te geven om ervoor te zorgen dat

de inspanningen van het bedrijf op het gebied van duurzame ontwikkeling gericht blijven op gebieden waar het de grootste impact kan hebben.

5.6. Door de CREG gegeven presentaties

Tabel 12: Overzicht van de presentaties door leden van de CREG in 2023

ORGANISATOR	EVENEMENT	TITEL VAN DE PRESENTATIE	DATUM
ACER	CREG-ACER Workshop	Visualizing the flow-based market coupling	17/1
Institut Thomas More	Comment faire face à la flambée des prix de l'énergie en Belgique ?	Étude sur l'impact de la persistance de prix élevés sur les marchés de gros du gaz et de l'électricité	19/1
CEER	LAC meeting	Legal basis - proposals	23/1
Commission des provisions nucléaires	Réunion ad hoc	Le contrôle de l'indépendance des membres du conseil d'administration et du comité de direction du GRT	27/1
KULeuven	Electricity and gas markets course	Monitoring of the Belgian and European electricity markets + deep-dive into the Core DA FB MC Project	22/2
ACER	WG Adequacy	CRM in Belgium : Y-4 auctions in 2021 and 2022 Overview of Auction Results	23/2
Conseil Consultatif - Adviesraad	GT Composants des prix WG Prijzencomponenten	Rapport (RA)2305/11 - Évolution des prix en décembre 2022 des différents produits sur le marché de détail par rapport aux prix de gros	27/2
Institut Thomas More	Guest course / Cercle royal Gaulois	Les prix du gaz et de l'électricité : quelles évolutions et quelles conséquences ?	3/3
Conseil Consultatif - Adviesraad	GT fonctionnement marchés gaz et électricité WG marktwerking gas en elektriciteit	Electricity Market Design	10/3
		Flash monitoring 2022 – CREG Note n° 2505	10/3
		Verordening 2022/2576 - Solidariteit Verordening 2022/2578 – Marktcorrectiemechanisme	15/3
La Chambre De Kamer	Audition Hoorzitting	Exécution des missions attribuées à la CREG en vertu des articles 22ter et 22quater de la loi électricité, introduisant un plafond sur les recettes issues du marché des producteurs d'électricité Etat des lieux au 21 mars 2023 Uitvoering van de aan de CREG toegekende opdrachten krachtens artikel 22ter en 22quater van de elektriciteitswet tot invoering van een plafond op de marktinkomsten van elektriciteitsproducenten Stand van zaken van 21 maart 2023	21/3
		Analyse de l'évolution des prix de l'électricité et du gaz et des pratiques des fournisseurs Analyse van de evolutie van de elektriciteits- en gasprijzen en de praktijken van de leveranciers	21/3

ORGANISATOR	EVENEMENT	TITEL VAN DE PRESENTATIE	DATUM
UMons	Séminaire UMONS « Energy Markets »	Electricity and gas markets in Belgium: important issues regarding prices and regulation	21/3
TAIEX	Regional Workshops on transposition of EU electricity legislation for the Western Balkans	Electricity market codes – General principles	4/4
FORBEG	Réunion plénière	Gezamenlijke stimulans – Platform voor de valorisatie van flexibiliteit op laagspanning	17/4
CEER	CEER Training	Risk aversion, forward markets and its impact on CoNE	18/4
		Fundamental principles of electricity market design	19/4
		Practical case study on incentives?	19/4
		The need for cross-border capacities in short term markets	20/4
European Commission	PCI Assessment TYNP	NAUTILUS – Multi-purpose interconnector UK-BE	21/4
CEER	CEER Training	Energy Regulation Explained	24/4
Conseil Consultatif - Adviesraad	GT fonctionnement marchés gaz et électricité WG marktwerking gas en elektriciteit	Electricity market reform – European Commission proposal and EU regulators stance	26/4
CEER	CEER Training	Lessons learnt from the energy crisis: potential impact on Electricity Market Design	26/4
Conseil Consultatif - Adviesraad	GT Security of Supply WG Security of Supply	Enchère bas carbone: opinion de la CREG sur l'étude d'adéquation d'Elia pour la période de fourniture 2024-2025	2/5
FEPEG	Réunion ad hoc	Beslissing over het aangepast tariefvoorstel van Fluxys Belgium nv betreffende de vervoerstarieven voor de jaren 2024-2027	5/5
Fluxys Belgium	ATGAS & TBG – Meeting Brazilian Regulator	Tariff Regulation	9/5
		Regulatory Oversight of Belgium Gas Network Planning and Expansion	9/5
CRSE	Régulateur sénégalais	Rencontre CREG – CRSE	11/5
		Opération système et rôle des bourses d'électricité	11/5
Conseil Consultatif - Adviesraad	GT Composants des prix WG Prijzencomponenten	Rapport (RA)2305/12 - Évolution des prix en mars 2023 des différents produits sur le marché de détail par rapport aux prix de gros	15/5
SRBE KVBE	Future EU Power Market Design Organized In Collaboration with N-SIDE	EU electricity market design reform: what about the short-term markets?	25/5
Eurelectric	WG financial regulation	REMIT	12/6
Conseil Consultatif - Adviesraad	GT fonctionnement marchés gaz et électricité WG marktwerking gas en elektriciteit	Monitoring Report 2022	3/7
ACER	Gas Infrastructure Task Force	Belgium's law to push the development of a hydrogen clean energy transport network	15/9
CEER	CEER Training	Regulatory Oversight of Gas Network Planning towards Decarbonisation in Belgium	27/9
Febeliec	Energy Forum	Transitioning towards or out of gas	10/10
Conseil Consultatif - Adviesraad	GT fonctionnement marchés gaz et électricité WG marktwerking gas en elektriciteit	Study (F)2590 on the occurrence and impact of negative prices in the day-ahead market	13/10
Conseil Consultatif - Adviesraad	GT composants des prix & fonctionnement marchés gaz et électricité WG prijzencomponenten & marktwerking gas en elektriciteit	Avis (A)2591 relatif à des mesures visant à sauvegarder la compétitivité des entreprises et le pouvoir d'achat des clients résidentiels	13/10

ORGANISATOR	EVENEMENT	TITEL VAN DE PRESENTATIE	DATUM
Conseil Consultatif - Adviesraad	GT composants des prix WG prijzencomponenten	Composition des portefeuilles de produits pas fournisseur et potentiel d'économies pour les particulier sur le marché belge de l'électricité et du gaz naturel	17/10
La Chambre De Kamer	Audition Hoorzitting	Tarifs de transport d'Elia pour la période 2024-2027 Transmissienettarieven van Elia voor de periode 2024-2027	14/11
DUR (Danish Regulator)	CREG-DUR meeting	Regulatory challenges regarding energy islands	23/11
FEPEG	WG FEPEG Gas	Work in Progress – 2024	15/12

5.7. De CREG en de andere instanties

5.7.1. De CREG en de Europese Commissie

Na de nieuwe geopolitieke realiteit door de Russische inval in Oekraïne, en de turbulentie op de energiemarkten de voorbije twee jaar met hoge energieprijzen als gevolg, kan men in 2023 gerust spreken van een consolidatie van de in 2022 ontstane dynamiek die resulteerde in het uitvaardigen van uitzonderlijke tijdelijke noodmaatregelen, om de gewijzigde toestand het hoofd te kunnen bieden.

In 2023 diende een antwoord gegeven te worden op de vraag of deze tijdelijke noodmaatregelen ook op langere termijn een toegevoegde waarde konden bieden of niet. Ter ondersteuning van de Europese Commissie en de overheden, hebben de energieregulators, waaronder de CREG, samen met het Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators (ACER) een inventaris van de 400+ noodmaatregelen opgesteld, om aan te geven of deze maatregelen een belemmering betekenden voor de voltooiing van de interne energiemarkt.¹⁹⁶ De Europese Commissie heeft in de nasleep van dit rapport, voorstellen kunnen formuleren die uiteindelijk resulteerden in ofwel een tijdelijke verlenging van de noodmaatregelen tot in 2024, ofwel geïntegreerd werden in reguliere Europese wetgeving.

Hierdoor manifesteerde 2023 zich als een jaar waarin heel wat nieuwe Europese wetgeving werd gefinaliseerd. In eerste instantie was er het publiceren van laatste teksten die via het *fit for 55* pakket uit 2021 werden gelanceerd. Het betreft de richtlijn energie-efficiëntie 2023/1791 van 15 september 2023,¹⁹⁷ met verplichte toepassing van het *energy efficiency first*-principe dat ook door energieregulators dient opgevolgd te worden, de verordening 2023/1804 van 13 september 2023 voor de uitrol van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen (AFIR),¹⁹⁸ met monitoringtaken voor energieregulators, en de richtlijn 2023/2413 van 18 oktober 2023¹⁹⁹ voor de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen, met verhoging van de doelstellingen inzake hernieuwbare energie die eerder werden goedgekeurd.

Daarnaast had men de hervorming van de elektriciteitsmarkt, waarbij, in reactie op de voortdurende oorlog tussen Rusland en Oekraïne, de Europese instelling eind 2023 aanpassingen zijn overeengekomen voor een ingrijpende hervorming van de elektriciteitsmarkt van de EU.²⁰⁰ Dit omvat herzieningen van verschillende onderdelen van de EU-wetgeving, met name de elektriciteitsverordening, de elektriciteitsrichtlijn en de REMIT-verordening. De hervorming dient te zorgen voor meer prijsstabiliteit voor zowel consumenten als leveranciers dankzij een ruimer gebruik van langetermijncontracten voor de productie van schone energie.

En tenslotte werd overeenstemming bereikt over het pakket waterstof en koolstofvrij gas²⁰¹ met als doel de markt in staat te stellen het gasverbruik koolstofvrij te maken tegen 2050. De hierin vervatte beleidsmaatregelen zijn nodig om een optimale en specifieke infrastructuur tot stand te brengen en een efficiënte energiemarkt te ondersteunen. Door deze nieuwe wetteksten wordt nu ook de gasmarkt in de Green Deal van 2019 geïntegreerd om de uitstoot van broeikasgassen aan te pakken.

Uiteindelijk is in 2023 het pleidooi voor een snelle overgang naar schone energie nooit sterker en duidelijker geweest. De overgang naar schone energie dient drastisch versneld om Europa energie-onafhankelijker te maken van onbetrouwbare leveranciers en van volatiele fossiele brandstoffen. Het behalen van een competitieve, duurzame en zekere markt blijft dan ook meer dan ooit de strategie die Europa vooropstelt.

In dit kader bleef de CREG in 2023 haar adviserende rol vervullen door de federale regering bij te staan tijdens de verschillende vergaderingen onder het voorzitterschap van de Europese Commissie. Dit waren "cross border"-vergaderingen van het gascomité en het elektriciteitscomité, die erop gericht waren de wijzigingen in de netwerkcodes te controleren en goed te keuren, vergaderingen van de *Gas Coordination Group* betreffende de bevoorradingszekerheid en de ontwikkeling van de

196 [2023_MMR_Emergency Measures.pdf \(europa.eu\)](#)

197 [EED Richtlijn - 2023/1791 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

198 [AFIR Regulation - 2023/1804 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

199 [RED II Directive - EU - 2023/2413 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

200 [Commission welcomes deal on electricity market reform \(europa.eu\)](#)

201 [New EU framework to decarbonise gas markets \(europa.eu\)](#)

gasinfrastructuur in het belang van Europa en vergaderingen van de *Electricity Coordination Group* met betrekking tot bevoorradingszekerheid en -toereikendheid voor elektriciteit, de ontwikkeling van de elektriciteitsinterconnecties en cybersecurity.

Ze heeft eveneens de werkzaamheden van de “*North Seas Energy Cooperation*” (NSEC) van de Europese Commissie en de betrokken Noordzeelanden opgevolgd. Meer in het bijzonder heeft de CREG, in samenwerking met de Algemene Directie Energie, actief geparticipeerd in de werkzaamheden van twee specifieke werkgroepen die deel uitmaken van de vernieuwde NSEC-structuur: Support Group 1 “*Hybrid and joint projects*” en Support Group 4 “*Delivering 2050*” (deze laatste met focus op de “*Challenges ahead to 2050*” waarbij o.m. visionaire toekomstideeën zoals hub-and-spoke concepts, power-to-x en andere potentiële offshore technologieën aan bod komen).

In het verlengde van deze activiteiten heeft de CREG eveneens actief deelgenomen aan de fora voorgezeten door de Europese Commissie, zoals het *European Gas Regulatory Forum*, het *European Electricity Regulatory Forum*, het *Citizens’ Energy Forum* en het *Energy Infrastructure Forum* (zie de punten 5.7.4. tot 5.7.7. hieronder). Tot slot heeft de CREG het nationaal verslag van België over het jaar 2022 overgemaakt aan de Europese Commissie en ACER. Dit werd opgesteld in nauwe samenwerking met de gewestelijke regulatoren (BRUGEL, CWaPE en VREG) en de federale Ombudsdienst voor Energie en omvat de genomen maatregelen en de bereikte resultaten voor elk van de wettelijke opdrachten van deze instanties.

Ten slotte heeft de CREG, desnoods in onderling overleg met de gewestelijke regulatoren, deelgenomen aan een aantal raadgevingen en verslagen van de Europese instanties, in het kader van de harmonisering en de integratie van de Europese gas- en elektriciteitsmarkt. In 2023 betrof dit volgende thema's (originele titels): *the allocation of costs and benefits for offshore infrastructure and the Impact Assessment on the proposal for a Network Code on Demand Side Flexibility*.

5.7.2. De CREG binnen ACER

ACER (het Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulatoren) werd opgericht door het derde energiepakket om de voltooiing te bevorderen van de interne energiemarkt, zowel voor elektriciteit als voor aardgas.

De drie belangrijkste domeinen waarin ACER op basis van de uitgewerkte wetgeving actief is betreffen:

- de integratie van de nationale energiemarkten van de EU, door de ontwikkeling van gemeenschappelijke netwerk- en marktregels, de coördinatie van nationale regulatoren op Europees niveau, het deelnemen aan regionale en regio-overschrijdende initiatieven, dit alles via een structuur van werkgroepen en *task forces*;
- het toezicht op de goede werking en transparantie van de interne energiemarkt van de EU, teneinde marktmanipulatie en misbruik te ontmoedigen;
- het adviseren van de EU-instellingen over trans-Europese energie-infrastructurele en markt gerelateerde kwesties, door het opstellen van monitoringrapporten en analyseverslagen en adviezen uit te brengen over EU-brede netwerkontwikkelingsplannen (TYNDP) ter ondersteuning van de prioriteiten die op Europees niveau zijn vastgesteld.

Voor elk van deze doelstellingen ontplooidde ACER in 2023 activiteiten, al naargelang de uitdagingen die zich binnen de energiemarkt aanboden. ACER spendeert nog steeds een groot deel van haar middelen aan de implementatie, via de opvolging van netwerkcodes en richtsnoeren, van het wetgevend pakket “*Schone energie voor alle Europeanen*” (CEP), gepubliceerd op 14 juni 2019. Deze werkzaamheden werden over de jaren heen verder aangevuld door nieuwe taken, zoals de eind 2021 door de Europese instanties goedgekeurde *Green Deal* en de doelstellingen van het koolstofneutraal energiebeleid zoals gefinaliseerd in het *fit for 55 package* in 2023.

De situatie op de energiemarkt van 2023 was een welkome afwisseling van de ervaren turbulentie in 2022, een jaar dat werd gekenmerkt door de Russische invasie van Oekraïne, wat resulteerde in een ongekende crisis. Maar zelfs als er sprake was van een hoger niveau van algemene stabiliteit, werd door de instanties de noodzaak gevoeld om via wetgevende initiatieven de elektriciteitsprijzen minder afhankelijk te maken van de volatiele prijzen van fossiele brandstoffen, de consumenten te beschermen tegen prijsspieken, de uitrol van hernieuwbare energie te versnellen en de consumentenbescherming te verbeteren.

Tijdens dit proces concentreerde ACER zich op het verlenen van ondersteuning bij de uitwerking van de wetgevingsdossiers, zoals de herziening van de REMIT-verordening, de voorstellen voor een nieuwe design van de elektriciteitsmarkt en de uitwerking van het pakket waterstof en koolstofvrij gas. Nieuwe taken die ACER tijdelijk toebedeeld kreeg tijdens de energiecrisis, zoals het correctiemechanisme voor de gasmarkt en de voor het lng-mechanisme uit te voeren benchmark, worden hierdoor bestendigd. Maar ACER ziet zijn rol ook versterkt met betrekking tot het toezicht van een open en eerlijke concurrentie op de Europese groothandelsmarkten voor energie.

■ Gas Working Group

De CREG is nauw betrokken bij de Gas Working Group (GWG) van ACER. Ze vervult de functie van ondervoorzitter.

In 2023 heeft de ACER GWG tien formele opinies gegeven over de volgende onderwerpen:

- *ACER framework guidelines for the joint TYNDP scenarios*
- *ACER PCI monitoring report*
- *ACER report on evaluation of risks, evaluation of investments and incentives*
- *ACER recommendation on cross-border cost allocation*
- *ACER Opinion on ENTSOG’s TYNDP 2022*
- *ACER Opinion on ENTSOG’s summer supply outlook 2023*
- *ACER Opinion on the draft ENTSOG’s cost-benefit analysis methodology of hydrogen infrastructure projects*

- *ACER Opinion on Projects of Common Interest list 2023*
- *ACER Opinion on ENTSOG's winter supply outlook 2023-2024*

De GWG heeft ook een verslag goedgekeurd over de congestie in Noord-West-Europa en heeft een voorstel van oplossing geformuleerd voor het veiligingsalgoritme in ascending clock.

Een groot deel van het werk van de task forces betrof de behandeling van vragen die door marktdeelnemers werden gesteld op het transparantieplatform FUNC, dat werd opgericht om meer verduidelijking te geven over de Europese netwerkcodes en om bijvoorbeeld grotere flexibiliteit te creëren inzake het boeken van vaste vervoerscapaciteit op de interconnectiepunten.

Ten slotte heeft de ACER GWG in samenwerking met de CEER GWG de referentiepublicatie over de monitoring van de aardgasgrootverhandelsmarkten goedgekeurd, alsmede een webinar daarover georganiseerd.

■ *Electricity Working Group*

De EWG van ACER bestaat uit de volgende task forces (TF):

- de CACM TF: staat in voor de invoering van de netwerkcode CACM (Capacity Allocation and Congestion Management);
- de FP TF: belast met de uitwerking van de toekomstige regels (Future Policy) van de elektriciteitsmarkt;
- de FCATF: belast met de implementatie van de netwerkcode FCA (Forward Capacity Allocation) betreffende de toewijzing van transmissiecapaciteit op lange termijn;
- de EB TF (Electricity Balancing): belast met aangelegenheden in verband met het evenwicht van de regelzone;
- de INF TF: belast met aangelegenheden in verband met de ontwikkeling van het net en het tienjarenplan van het ENTSO-E (European Network of Transmission System Operators for Electricity);
- de SOGC TF (System Operation and Grid Connection): belast met kwesties in verband met de exploitatie van de netten en de aansluiting op het net;

- de Adequacy & CRMs TF: belast met de implementatie van de methodologieën in verband met de Europese evaluatie van de toereikendheid van de elektriciteitsvoorziening en de eventuele nationale invoering van een capaciteitsmechanisme.

De CREG had in 2023 mee de leiding over de task forces CACM, FCA en EB.

De EWG van ACER concentreerde haar activiteiten op de uitvoering van de Europese CACM-, FCA-, SO- en EB-verordeningen wat een groot aantal gecoördineerde beslissingen op Europees of regionaal niveau vergde (de CREG maakt, als reguleringsinstantie van Elia, deel uit van de regionale groeperingen van de reguleringsinstanties van de capaciteitsberekeningsregio Core). Deze gecoördineerde beslissingen vereisen aanzienlijk veel werk en volgen een erg formeel proces beschreven in de Europese verordeningen en de werkingsregels van de respectievelijke groeperingen. Deze beslissingen worden toegelicht in punt 3.1.4.3 van dit verslag.

De EWG van ACER speelde ook een coördinerende rol bij het opstellen van het jaarlijkse marktmonitoringsrapport van ACER en bij de voorbereiding van de uitvoering van het Clean Energy Package, bijvoorbeeld de implementatiemodaliteiten van de 70%-regel van de aangeboden capaciteit voor handelsuitwisselingen tussen zones. Daarnaast heeft de CREG, binnen de EWG, een belangrijke rol gespeeld bij de discussies over de prioriteitstellingen van NEMO's en netbeheerders in de implementatie van projecten die de werking van de marktkoppelingprocessen moeten verbeteren. Daarnaast heeft de CREG haar medewerking verleend aan het totstandkomen van verschillende visieteksten, onder meer in het kader van het Europese wetgevende proces omtrent de herziening van het *Electricity Market Design*.

Tenslotte heeft de ACER EWG een coördinerende rol tussen de deelnemende regulerende instanties vervuld, onder meer in het herzieningsproces van de goedkeuringsprocedures m.b.t. verschillende richtlijnen (CACM, FCA, EB en SO), het voorziene herzieningsproces van de CACM Verordening ("CACM 2.0") en het ontwikkelen van gecoördineerde standpunten bij consultaties van

de Europese Commissie zoals deze omtrent de eventuele herziening van het ontwerp van de Europese interne elektriciteitsmarkt.

■ *ACER REMIT Committee*

In 2023 waren de activiteiten van de werkgroep voornamelijk gericht op het voorstel tot herziening van REMIT.

Er wordt een update van de REMIT-verordening overwogen, voornamelijk om rekening te houden met de ontwikkelingen op de energiemarkt (integratie van algoritmische trading), een herziening van de definitie van marktmisbruik en handel met voorkennis, een harmonisering van de sancties en een toename van de onderzoeksbevoegdheden van ACER.

■ *Vragenlijsten*

De CREG nam actief deel aan de opstelling van de volgende vragenlijsten van ACER en beantwoordde ze in het kader van de harmonisatie en integratie van de Europese elektriciteits- en gasmarkten:

- 1) *Questionnaire on evaluation of investments in energy infrastructure projects, risk assessment and regulatory incentives;*
- 2) *Questionnaire ACER/VIS on a regulation of natural gas storage in the EU;*
- 3) *Questionnaires on the status of implementation of all Terms, Conditions and Methodologies;*
- 4) *Questionnaire on the barriers to Demand Response*

Deze vragenlijsten dienen als basis voor de opstelling van verslagen, *status reviews*, *position papers* en andere documenten van ACER. Ze geven niet enkel een uitvoerige beschrijving van de overeenkomsten en verschillen tussen de lidstaten, maar ook informatie over de mate waarin de Europese wetgeving in elke lidstaat wordt toegepast. De Europese Commissie baseert zich op haar beurt op deze documenten om wetgevende initiatieven uit te werken.

5.7.3. De CREG binnen de CEER

Als een van de stichtende leden van de CEER (*Council of European Energy Regulators*) neemt de CREG actief deel aan de discussies, beraadslagingen en beslissingen van de *General Assembly* van de CEER, die in 2023 negen keer is samengekomen. Sinds 22 maart 2019 wordt de functie van ondervoorzitter van de CEER waargenomen door de heer Koen Locquet, voorzitter van het directiecomité van de CREG.

In 2022 lanceerde de CEER haar driejarige strategie, dat onveranderd van tel bleef in 2023. Europese energieregulators, waaronder de CREG, zetten zich in om bij te dragen aan een koolstof neutrale samenleving en economie, door "het mondiger maken van consumenten in de energietransitie".²⁰² Dit omvat onder meer:

- De integratie van hernieuwbare energiebronnen in de energiesystemen en stimulering van innovatie;
- Adviseren in consumentgerichte dynamische regelgeving, waardoor consumenten actief kunnen bijdragen aan en profiteren van een flexibel energiesysteem; en
- Flexibele en nieuwe bedrijfsmodellen ondersteunen voor een open, goed functionerende en veerkrachtige energiemarkt.

De CREG heeft actief deelgenomen aan de vergaderingen van de werkgroepen en *work streams* van de CEER als voorzitter, medevoorzitter, ondervoorzitter of lid.

■ *Electricity Working Group*

De EWG bestaat uit vier workstreams:

- een workstream duurzame ontwikkeling (RES WS) die, onder andere, vragen met betrekking tot hernieuwbare energie behandelt;
- een workstream Future Policy (FP WS) die belast is met de uitwerking van de toekomstige regels voor de elektriciteitsmarkt;

- een workstream Incentives Regulation and Efficiency Benchmarking (IRB WS) die instaat voor de verzameling en uitwisseling van essentiële gegevens tussen de nationale reguleringsinstanties om een efficiënte opvolging van de tarieven van de transmissienetbeheerders mogelijk te maken; en
- een workstream Infrastructure (INF WS) die verantwoordelijk is voor de thema's infrastructuur en netwerkplanning.

In 2023 heeft de CREG onder andere gewerkt rond het design van langetermijnelektriciteitsmarkten en de energietransitie, in het bijzonder wat de ondersteuning betreft het identificeren van verbeteringen aan deze (grensoverschrijdende) markten om de liquiditeit en de indekkingsmogelijkheden van marktdeelnemers te bevorderen. In dit kader heeft de CREG bijgedragen aan het gemeenschappelijke antwoord van de Europese regulators, via de CEER, aan de openbare raadpleging van de Europese Commissie over het design van de Europese elektriciteitsmarkt.

■ *Gas Working Group*

De Gas Working Group (GWG) van de Europese energieregulators legt zich toe op vragen over de Europese gastransmissienetten en de gasmarkt van de Europese Unie. De CREG vervult de functie van ondervoorzitter.

De GWG werkt voor diverse aspecten nauw samen met ENTSO-G, GSE en GLE, alsook met andere marktspelers en met ACER- en CEER-werkgroepen.

In 2023 heeft de GWG van de CEER een studie gepubliceerd over gasopslag en een rapport over nieuwe lng-infrastructuur.

De GWG van de CEER heeft ook het wetgevingsproces inzake het "waterstof- en koolstofarme gasmarktpakket" en de methaanemissieverordening van nabij gevolgd. Met name de GWG van de CEER heeft zijn advies over de voorstellen aan de Europese Commissie gegeven. De CEER heeft ook

informatiepakketten samengesteld over de opeenvolgende herzieningen door het voorzitterschap van de Raad, over de voorgestelde amendementen en over de verslagen van de bevoegde commissies van het Europees Parlement.

Ten slotte heeft de GWG van de CEER deelgenomen aan diverse presentaties en heeft er verschillende gegevens op het European Gas Regulatory Forum in Madrid.

■ *Market Integrity and Transparency Working Group*

De Market Integrity and Transparency Working Group (MIT WG) behandelt aangelegenheden die verband houden met transparantie en toezicht op de energiehandel, alsook met de correlatie tussen de wetgeving van de energiegroothandelsmarkt en die van de relevante financiële markt.

In 2023 heeft de werkgroep zich voornamelijk gericht op drie thema's: de uitvoering van de REMIT-verordening op nationaal niveau, de evolutie van de prijzen op de energiemarkten, de financiële reglementering en de verbanden met REMIT.

Over de implementatie van REMIT op nationaal niveau werd er een vragenlijst opgesteld om een stand van zaken op te maken van de situatie in de verschillende lidstaten. Er werden bijkomende vragen aan toegevoegd over het beheer van REMIT met derde landen. Nadat alle regulators op deze vragenlijst hadden geantwoord, werd er een syntheseverslag opgesteld en in de groep verspreid.

Met betrekking tot het punt over de evolutie van de prijzen op de energiemarkten gingen er verschillende presentaties en besprekingen over de evolutie van de prijzen in de verschillende Europese regio's.

Voor de opvolging van de financiële regelgeving en het verband met REMIT heeft de werkgroep de besprekingen en ontwerpen van wijzigingen van de financiële regelgeving gevolgd.

202 2022-2025 Strategy - ceer.eu.

■ *Regulatory Benchmarking Workstream*

De werkgroep *Regulatory Benchmarking Workstream* (RBM WS) is in 2023 tien keer samengekomen.

De besprekingen en werkzaamheden van de groep hebben zich vooral gefocust op artikel 11 van de elektriciteitsrichtlijn over de dynamische prijscontracten en de implementatie van de aanbevelingen van de CEER ter zake, de interne organisatie van de nationale reguleringsinstanties en de methodologieën voor de beoordeling van de regulatoire impact. De overeenstemmende deliverables werden onder andere gerealiseerd op basis van specifieke vragenlijsten en/of analyses van casestudy's.

Bovendien werd er binnen deze werkgroep, naast het werkprogramma 2024, ook specifieke aandacht besteed aan wetgevendende initiatieven en ontwikkelingen op Europees niveau.

■ *Customers and Retail Markets Working Group*

De Customers and Retail Markets WG (CRM WG), waarvan de CREG een actief lid is, spitst haar werkzaamheden toe op de positie van de consument en de bescherming van zijn belangen in het kader van de geliberaliseerde markt enerzijds en de werking van de kleinhandelsmarkt anderzijds om optimale concurrentie tot stand te brengen in het belang van de consument.

De CRM WG heeft bijzondere aandacht voor de nieuwe dimensies van de consument op de energiemarkt, in het bijzonder de actieve rol die van de consument wordt verwacht op concurrerende en geïntegreerde energiemarkten. Als zodanig ziet de CRM WG nauwlettend toe op de bescherming van de consument, biedt zij de nodige tools aan voor de kwetsbare consumenten, waarschuwt zij voor mogelijke mazen in bepaalde technologische of commerciële ontwikkelingen en zorgt zij ervoor dat de consument voldoende in staat is te handelen volgens de beginselen van de nieuwe Europese wetgevingspakketten (bv. instrumenten voor prijsvergelijking, actierecht, informatie over facturen, voldoende inzicht in de markt) en met kennis van zaken keuzes te maken op de energiemarkt.

De CRM WG bestaat uit vijf work streams (WS) en het Partnership for the Enforcement of European Rights (PEER).

De Customer Empowerment Work Stream (CEM WS) behandelt aspecten in verband met de kleinhandelsmarkt zoals bijvoorbeeld facturatie aan eindklanten, behandeling van hun klachten, procedures bij de behandeling van buitengerechtelijke geschillen, prijsvergelijkingstools en bescherming van kwetsbare energieconsumenten.

De Innovation and Retail Markets Work Stream (IRM WS) buigt zich over kwesties die verband houden met de goede werking van de kleinhandelsmarkt, zoals bijvoorbeeld de invoering van slimme meters, dynamische energieprijzen en het design van de kleinhandelsmarkten voor de elektriciteits- en gasmarkt. De nadruk ligt op de vraag hoe de consument meer macht kan krijgen door meer concurrentie tussen de marktdeelnemers en hoe de keuzemogelijkheden van de consument kunnen worden vergroot door degelijke marktprocedures en meetdiensten in te voeren. Doel is de energieconsument verantwoordelijker te maken en tegelijkertijd voldoende bescherming te bieden.

De Monitoring Customer Empowerment Work Stream (MCE WS) werkt hoofdzakelijk aan het hoofdstuk over consumentenbescherming en -emancipatie in het jaarlijks ACER/CEER Joint Market Monitoring Report.

De Monitoring Retail Markets Work Stream (MRM WS) is verantwoordelijk voor het opstellen van het monitoringverslag van (enkel) de CEER over de kleinhandelsmarkt en voor het beheer van de gegevensbank met nationale CEER-indicatoren.

De Retail Markets Roadmap Work Stream (RMR WS) coördineert de zelfevaluatie tussen de reguleringsinstanties om tot een geharmoniseerde beoordeling van de kleinhandelsmarkten in elke lidstaat te komen. Het doel van deze groep is een duidelijk beeld te krijgen van de lacunes op de kleinhandelsmarkten tegen 2025.

De CRM WG is ook verantwoordelijk voor het PEER-initiatief (for the Enforcement of European Rights) binnen de CEER. Dit

initiatief gaat uit van de Europese energieregulators en heeft als doel de Europese consumentenrechten beter te beschermen door een betere samenwerking tussen de overheden op EU-niveau. PEER verzamelt de instanties die de Europese consumenten willen beschermen en/of ondersteunen in een hele reeks sectoren. Het kan onder meer gaan om instanties die instaan voor gegevensbescherming, consumentenverenigingen, ombudsdiensten, mededingingsautoriteiten en sectorale reguleringsinstanties (bv. energie, telecommunicatie, financiën, enz.). Een van de doelstellingen is de uitwisseling van goede praktijken waardoor zo nodig oplossingen kunnen worden aangepast of voorgesteld die adequater zijn of meer in overeenstemming zijn met onze respectieve sectorale behoeften.

Tot slot heeft de CRM WG in 2023 deelgenomen aan verschillende workshops en conferenties, waaronder het jaarlijkse Citizen's Forum in Dublin dat de Europese Commissie in hydride vorm organiseerde.

■ *Distribution Systems Working Group*

De Distribution Systems Working Group (DS WG) behandelt potentiële ontwikkelingen en evoluties op het gebied van de energiedistributie, de gevolgen ervan voor het regulatorische kader en thema's die verband houden met de huidige en toekomstige activiteiten van de distributienetbeheerders, namelijk de kwaliteit van bevoorrading van elektriciteit en aardgas, cybersecurity, slimme netwerken, distributietarieven en de flexibiliteit in het beheer van de distributienetten.

In 2023 heeft de DS WG de volgende documenten afgewerkt en gepubliceerd:

- de "CEER Short paper on the ownership of Storage Facilities in the Electrical Distribution System" bevat een handleiding voor de aanbestedingsprocedure en het proces voor de toekenning van afwijkingen en legt uit onder welke voorwaarden de DNB's installaties voor de opslag van elektriciteit mogen bezitten, ontwikkelen, exploiteren of beheren;

- het "CEER Report on Electric Vehicles: Network Management and Consumer Protection» geeft een overzicht van de ontwikkeling van elektrische mobiliteit en de belangrijkste uitdagingen voor nationale regulatoren waarbij de nadruk ligt op de uitrol van laadinfrastructuur, de integratie van elektrische mobiliteit in energiesystemen en het rekening houden met de bezorgdheden van de consumenten;
- de "CEER Paper on Alternative Connection Agreements" behandelt de groeiende problematiek van congestie van de elektriciteitsnetten in veel Europese elektriciteitsdistributienetten. Om dit probleem te verhelpen, kunnen DNB's op verschillende manieren flexibiliteit verkrijgen. Deze studie richt zich op een van deze manieren, namelijk alternatieve aansluitingsovereenkomsten, en toont aan dat deze overeenkomsten vele vormen kunnen aannemen en al in verschillende mate worden gebruikt door DNB's in Europa.

■ Legal Affairs Committee

De CREG speelt een actieve rol in het *Legal Affairs Committee* (LAC). In 2023 werd ook het voorzitterschap en het vicevoorzitterschap van dit comité (dat rechtstreeks ressorteert onder de CEER *General Assembly*), zoals in voorgaande jaren, verzekerd door de CREG.

LAC geeft adviezen over de juridische en institutionele aspecten verbonden aan de tenuitvoerlegging van het *Clean Energy Package*, evenals over de verschillende wetgevende en regulatoire teksten in het kader van de *EU Green Deal*.

LAC verleent desgevraagd tevens specifieke juridische ondersteuning aan andere werkgroepen van de CEER.

Het buigt zich ook over specifieke juridische vragen van nationale regulatoren m.b.t. de implementatie van bepalingen van Europese regelgeving.

In 2023 behandelde LAC bijvoorbeeld vragen over de dataverzameling in het kader van REMIT, de praktijken van de

regionale regulatoren inzake certificering van de transmissie-netbeheerders en de informatie-uitwisseling tussen regulatoren. Bovendien werden er relevante sanctiebeslissingen die de regionale regulatoren hebben genomen voorgesteld en besproken.

In oktober 2023 organiseerde LAC tot slot een gespecialiseerde juridische opleiding van twee dagen die werd gegeven door de CEER *Training Academy* met de titel "*Specialised Training on Legal and Regulatory Challenges in an Evolving EU Energy Framework*" die een bezoek van ENTSO-E en een Q&A-sessie omvatte. De CREG heeft bij de organisatie van deze opleiding opnieuw een actieve rol gespeeld.

■ International Relations Group

De International Relations Group (IRG) is de groep die binnen de CEER relaties onderhoudt met collega's in derde landen en internationale instanties op het gebied van de energieregelgeving. Het hoofddoel van het opzetten van een internationaal netwerk is gericht op de uitwisseling van goede regelgevingspraktijken overal ter wereld en het verstrekken van specifiek advies ter zake aan de overheden.

In dit kader hielp de CREG binnen CEER mee aan de ontwikkeling van een nieuwe internationale strategie.²⁰³ Deze strategische update onderstreept de toewijding om de internationale samenwerking buiten de EU te versterken, waardoor men op de hoogte blijft van wereldwijde beleids- en regelgevingsontwikkelingen en partnerschappen met regelgevers over de hele wereld.

Als lid van deze groep steunt de CREG al jaren de CEER bij het ontvangen van delegaties uit de hele wereld. In 2023 zijn er echter, nog steeds in de nasleep van de pandemie, geen delegaties naar Brussel gekomen. De CREG heeft zich derhalve beperkt tot het geven van online trainingen en presentaties in het kader van de internationale trainingen.

■ Questionnaires

De CREG nam actief deel aan de opstelling van de volgende vragenlijsten van de CEER en beantwoordde ze in het kader van de harmonisatie en integratie van de Europese elektriciteits- en gasmarkten:

- 1) *Survey for the deliverable 'DSO data exchange relating to flexibility'*;
- 2) *Survey on Public Price Interventions*;
- 3) *Questionnaire on Extranet Feedback & New Functionalities*;
- 4) *First Wave of the Market Monitoring Report Questionnaires*;
- 5) *Questionnaire on Regulatory Impact Assessment Methodologies*;
- 6) *Questionnaire on the influence of new LNG terminals on the future EU energy market*;
- 7) *Second Wave of the Market Monitoring Report surveys*;
- 8) *NRA training needs for 2024*;
- 9) *REMIT questionnaire on Target Organisation and REMIT Implementation at national level*;
- 10) *Questionnaire on gas storage regulation Measures*;
- 11) *Questionnaire for the 3rd Power Losses report*;
- 12) *Questionnaire for Cybersecurity Benchmark 2023*;
- 13) *Survey on prudential regulation*;
- 14) *CEER 2024 Work Programme – online resource poll*;
- 15) *Questionnaire on High Market Prices and RES Support Systems*;
- 16) *Questionnaire on Unsupported RES*;
- 17) *Survey on NRAs responsibility/tasks/powers in EED/RED and AFIR*;
- 18) *Questionnaire on the implementation of Terms and Conditions or Methodologies* ;
- 19) *Questionnaire on the barriers to Demand Response*.

Deze vragenlijsten dienen als basis voor de opstelling van verslagen, status reviews, *position papers* en andere documenten van de CEER. Ze geven niet enkel een uitvoerige beschrijving van de overeenkomsten en verschillen tussen de lidstaten, maar ook informatie over de mate waarin de Europese wetgeving in

203 CEER International Strategy 2023 update

elke lidstaat wordt toegepast. De Europese Commissie baseert zich op haar beurt op deze documenten om wetgevende initiatieven uit te werken.

5.7.4. European Gas Regulatory Forum

Het *European Gas Regulatory Forum*, dat jaarlijks traditioneel in Madrid plaatsvindt, dient als overlegplatform voor de ontwikkeling van de Europese interne gasmarkt. Hieraan nemen, onder het voorzitterschap van de Europese Commissie, zowel de lidstaten, de Europese regulatoren (waaronder de CREG) als alle andere Europese stakeholders deel. In 2023 vond het forum voor de 37e keer plaats op 11 en 12 mei.

Door de Russische invasie in Oekraïne op 24 februari 2022 en de toegenomen geopolitieke spanningen, werden in de Europese Unie eind 2022 een aantal *emergency measures* genomen om de bevoorradingszekerheid in aardgas veilig te stellen. Aangezien dit echter allemaal tijdelijke maatregelen waren, stond het forum grotendeels in het teken van de vraag of deze maatregelen in de nabije toekomst overbodig waren, behouden of aangepast dienden te worden. De discussie betrof voornamelijk de maatregelen die betrekking hadden op de gasmarkt, zijnde de 15% vraagreductie, het opgelegde opslagpercentage tegen 1 november van het jaar en het gezamenlijk aankoopplatform (*AggregateEU*). Deze discussie stond ook in het teken van de gesprekken tussen de Europese instellingen om het *hydrogen & decarbonised gas package* van wetgevende teksten tegen het einde van het jaar af te ronden.

Een verdere stand van zaken werd meegedeeld over de lopende Europese ontwikkelingen. Het betrof de herzieningsvoorstellen van de Europese Commissie voor de REMIT-verordening, het PCI/PMI²⁰⁴ proces waarbij aardgasprojecten plaats moeten maken voor waterstofprojecten, de uitwerking van het biomeethaan-actieplan en de creatie van een *Hydrogen Bank* om groene waterstofproductie in de EU, maar ook erbuiten, te stimuleren. Al deze ontwikkelingen kaderen in de ontplooiing van hernieuwbare en koolstofarme gassen binnen de gasmarkt.

Maar stakeholders onthullen op het Forum de onzekerheid die leeft rond de haalbaarheid van bepaalde beleidsdoelstellingen en vragen daarom meer duidelijkheid en transparantie in de opbouw van de langetermijnplanning.

5.7.5. European Electricity Regulatory Forum

Het *European Electricity Regulatory Forum*, dat de laatste jaren traditioneel in Rome plaatsvindt, dient als overlegplatform voor de ontwikkeling van de Europese interne elektriciteitsmarkt. Hieraan nemen, onder het voorzitterschap van de Europese Commissie, zowel de lidstaten, de Europese regulatoren (waaronder de CREG) als alle andere Europese stakeholders deel. De 38ste bijeenkomst van het forum werd georganiseerd op 8 en 9 juni 2023.

Ten gevolge van de Russische invasie in Oekraïne op 24 februari 2022, werden er voor de elektriciteitsmarkt, een aantal *emergency measures* genomen om het effect van de toegenomen geopolitieke spanningen op de facturen van de eindconsument te milderen. Aangezien dit echter allen tijdelijke maatregelen waren, polste de Europese Commissie het Forum naar de noodzaak om deze maatregelen te verlengen, maar gaf ze terzelfdertijd ook aan geen voorstander te zijn voor een verlenging ter vermindering van de vraag naar elektriciteit en het behoud van de bovengrens voor de inkomsten uit infrastructuur. De mogelijkheid om in te grijpen in de detailhandelsprijzen maakt echter wel deel uit van de nieuwe wetgevingsvoorstellen rond de aanpassing van het elektriciteitsmarktmodel.

Aangezien de Europese instellingen de nieuwe wetgevingsvoorstellen rond de *Electricity Market Design* nog analyseren, ligt de focus van de onderwerpen tijdens het forum voornamelijk op de implementatie van het *Clean Energy Package* uit 2019, dat nog steeds niet volledig is afgewerkt. De doelstelling om 70% van de bestaande grensoverschrijdende capaciteit ter beschikking te stellen aan de marktpelers wordt niet gehaald en de herziening van de biedzones wordt steeds uitgesteld. Wel wordt gemeld dat de discussie rond de *European Resource*

Adequacy Assessment (ERAA) positief evolueert en dat de implementatie van nieuwe taken en diensten door de Regionale Coördinatie Centra (RCCs) perfect op schema zit.

Verder zijn aanpassingen aangekondigd van sommige netwerkcodes en richtsnoeren. De processen voor nieuwe netwerkcodes rond vraagbeheer en cybersecurity lopen, en aanpassingen aan de richtsnoer voor capaciteitsallocatie en congestiebeheer en voor termijncapaciteitsallocatie op lange termijn zullen verdergezet of geïnitieerd worden eens de onderhandelingen inzake de tekstvoorstellen voor de herziening van het marktmodel voor elektriciteit zijn afgesloten.

5.7.6. Citizens' Energy Forum

Op het Citizens' Energy Forum, dat in 2023 opnieuw plaatsvond in Dublin, wordt de rol van de actieve en betrokken consument in het centrum van een competitieve, efficiënte en eerlijke kleinhandelsmarkt besproken. Dit forum, dat georganiseerd wordt door de Europese Commissie, biedt consumentenorganisaties, ngo's en plaatselijke marktpelers de kans om binnen werkgroepen met vertegenwoordigers van verschillende lidstaten, regulatoren (waaronder de CREG) en belangrijke Europese stakeholders in discussie te treden.

Het 15de forum, gehouden op 9 november 2023, werd de dag voordien voorafgegaan door een regulatoire rondetafeldiscussie over consumenten. Hierin werd stilgestaan bij de verschillende maatregelen die genomen zijn tijdens de voorbije periode van de energiecrisis die geïnitieerd werd door de bevoorradingskrimp van Russisch aardgas, en die ongeziene hoge prijzen op de energiemarkten liet noteren.

Bij de lijst van Europese wetgevingsinitiatieven en aanbevelingen waarbij maatregelen voor consumenten te noteren vallen, wordt het "Fit for 55"-wetgevendpakket vermeld met een definitie voor energiearmoede en het "energy efficiency first"-principe, het pakket waterstof en koolstofvrij gas met een copy/paste van de consumentenrechten uit de elektriciteitsmarkt en het

204 PCI/PMI: Project of common interest/Project of Mutual Interest ([Questions and Answers on the new list of EU energy Projects of Common and Mutual Interest.pdf](#))

Electricity Market Design pakket, met de nodige aanpassingen om beter toekomstige energiecrisis op te vangen.

De balans rond de geboekte resultaten in crisismodus lijkt positief, maar de reductie van de vraag en de stimulering van energie-efficiëntie in gebouwen blijven de belangrijkste beleidspunten waarop ingezet moet worden. Langetermijnplanning is nodig om de beschikbare hernieuwbare bronnen te integreren. Ook dient stil gestaan te worden bij de kost-reflectieve tarieven, en de gevolgen hiervan voor kwetsbare consumenten.

Het forum zelf richtte zich op oplossingen voor burgers waartoe zij toegang hebben of die zij kunnen invoeren om zich te positioneren in de energiemarkt. De bouwstenen dienen verder ontwikkeld te worden om tot een veerkrachtiger energiesysteem te komen waarin alle consumenten hun vraag kunnen verminderen, sturen en toegang hebben tot betaalbare hernieuwbare energie.

5.7.7 Energy Infrastructure Forum

Dit forum brengt, onder het voorzitterschap van de Europese Commissie, de belangrijkste marktpartijen bijeen rond het thema 'infrastructuur'. Hierop zijn de leden van de regionale groepen aanwezig, die opgericht werden voor de corridors die belangrijk zijn voor de energiebevoorrading van de Europese Unie (lidstaten, systeembeheerders, regulatoren (waaronder de CREG) en projectpromotoren), samen met de vertegenwoordigers van meerdere Europese instellingen (het Europees Parlement, het Comité van de Regio's en het Economisch en Sociaal Comité) en Europese organisaties (ngo's, ENTSO-E, ENTSO-G, ACER, INEA en de EIB).

De 9e editie van het *Energy Infrastructure Forum* vond plaats op 12 en 13 juni 2023 in Kopenhagen.

Vanwege de abrupte shift in aardgasbevoorrading door de Russische invasie in Oekraïne, stond de planning en uitwerking van infrastructuurprojecten in een ander daglicht. Waar traditioneel de focus lag op de integratie van hernieuwbare energie om tegen 2050 een koolstofneutraal energiesysteem te bereiken,

werd nu de nodige aandacht besteed aan initiatieven om de energieleveringen in Europa de komende winter veilig te stellen. Door de regulatoren werden voornamelijk, door de omvang van de investeringen, de kosten voor de consument benadrukt.

Nieuw op het Forum was de aandacht voor de ontwikkeling van de waterstofinfrastructuur. In tegenstelling tot mature markten zoals aardgas en elektriciteit, dient hier nog steeds gekeken te worden naar de volledige keten, waarbij de vraagzijde zich nog volop aan het ontwikkelen is. Hergebruik van bestaande infrastructuur, een *bottom-up approach* en accurate planning en opvolging lijken hierbij noodzakelijke regulatoire tools.

Een overzicht van geplande hernieuwbare offshore projecten voor de opwekking van elektriciteit duidt op de enorme uitdaging waarvoor netwerkkoperatoren staan om deze energie tot bij de afnemers te brengen. Degelijke planning, samenwerking en solidariteit tussen de begunstigde partijen is hierbij van groot belang. Een nieuwe offshore strategie wordt aangekondigd door de Europese Commissie maar ook de regulatoren zullen gebruik moeten maken van alle relevante regelgevingsinstrumenten, zoals incentives en anticiperende investeringen, ter ondersteuning van offshore infrastructuurprojecten.

5.7.8. De CREG en de andere nationale regulatoren

De CREG is goede rechtstreekse contacten blijven onderhouden met haar Europese collega-regulatoren.

In 2023 werden op hoog niveau vergaderingen belegd met de Nederlandse, Franse en Duitse collega-regulatoren.

Tegelijkertijd werkte de CREG samen met de regulatoren van andere buurlanden van het Verenigd Koninkrijk (voornamelijk van Frankrijk, Nederland, Denemarken en Ierland) aan de implementatie van het handelsakkoord tussen het Verenigd Koninkrijk en de EU. De ontwikkeling van een *Loose Volume Coupling*-methode, waarbij capaciteit wordt toegewezen op de interconnectoren tussen het Verenigd Koninkrijk en het Europese vasteland, was hierbij het voornaamste project.

Naast het onderhouden van deze rechtstreekse bilaterale contacten met de naburige collega's, heeft de CREG ook vragen beantwoord over diverse onderwerpen van reguleringsinstanties uit Nederland, Slovenië, Duitsland, Cyprus, Frankrijk, Ierland, Denemarken, Estland, Zweden, Portugal, Kroatië, Hongarije, Litouwen en het Verenigd Koninkrijk.

Op regionaal niveau maakte de CREG in 2023 deel uit van de Core-regio (voor de interconnecties met aangrenzende continentale landen Frankrijk, Duitsland en Nederland) voor de verdere ontwikkeling van geharmoniseerde regels voor de toewijzing van capaciteiten op korte en lange termijn, en van de synchrone zone continentaal Europa voor het beheer en het behoud van het evenwicht binnen alle geïnterconnecteerde netten met een netfrequentie van 50 Hz. Ten slotte maakt de CREG ook deel uit van de systeembeheersregio Centraal Europa, waarin de regionale implementatie van de SO-verordening wordt gecoördineerd.

De activiteiten binnen de Core-regio waren voornamelijk gericht op het faciliteren van de inwerkingtreding van de stroomgebaseerde marktkoppeling in het day-ahead tijdsbestek en het analyseren van de werking ervan.

Nieuwe beslissingen goedgekeurd binnen de Core-regio waren:

- de verdelingsregels voor langetermijncapaciteit;
- een wijzigingsverzoek voor de gecoördineerde capaciteitsberekeningsmethodologie voor het balanceringstijdsbestek;
- wijzigingen in de gecoördineerde day-ahead-capaciteitsberekeningsmethodologie, teneinde de *Advanced Hybrid Coupling*-methode te kunnen implementeren.

Dankzij een strategisch partnerschap met de Europese Commissie heeft het Franstalige netwerk van energieregulatoren zijn activiteiten verder ontwikkeld, met name met het oog op de uitwisseling van beste reguleringspraktijken en het vergemakkelijken van technische samenwerking en samenwerking tussen regulatoren over verschillende actuele thema's.

In 2023 organiseerde dit netwerk, waaraan de CREG deelneemt in het coördinatiecomité en het communicatiecomité, twee workshops en haar zesde algemene vergadering.

De eerste workshop, georganiseerd in een hybride formaat van 11 tot 14 juli, in samenwerking met de Europese Commissie, en meer bepaald met de Global Technical Assistance Facility (TAF) van de Europese Unie van het Directoraat-Generaal Internationale Partnerschappen (DG INTPA), was gericht op het thema van off-grid elektrificatie.

Van 21 tot 23 november 2023 hield het netwerk zijn zesde algemene vergadering en zijn tweede gezamenlijke workshop met de TAF.

Op de algemene vergadering werd het voorzitterschap overgedragen van Quebec naar Marokko en werd Congo benoemd als eerste vicevoorzitter van het netwerk.

De tweede workshop was gewijd aan energie-interconnecties en regulering voor een coherente regionale integratie.

Uitwisselingen tussen de CREG en de Senegalese regulator (CRSE) vonden ook plaats in het kader van een bilaterale vergadering die op 11 mei 2023 in de lokalen van de CREG werd georganiseerd en die betrekking had op de volgende onderwerpen: het Europees Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators (ACER), de toepassing van de REMIT-verordening en het toezicht op marktmanipulatie, het netbeheer en de rol van elektriciteitsbeurzen, de ontvlechting en onafhankelijkheid van de netbeheerder en de tarifiering van netdiensten.

5.7.9. De CREG en de FSMA

Het samenwerkingsprotocol tussen de CREG en de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) dat in december

2016 was goedgekeurd legt de modaliteiten vast van de samenwerking rond de uitwisseling van informatie en expertise tussen de twee instanties om de integriteit en transparantie van de energiemarkten te verzekeren. Dit akkoord is belangrijk omdat er steeds meer wisselwerking is tussen de REMIT-verordening en het financiële domein.

Buiten dit akkoord kan er ook voor andere zaken contact worden opgenomen met de FSMA.

In 2023 zijn de CREG en de FSMA ook samengekomen in het kader van besprekingen over REMIT II met de Belgische vertegenwoordiging in het Europees parlement.

Tot slot heeft de CREG deelgenomen aan het forum van regulatoren dat de FSMA heeft opgericht en aan de werkgroep die door dit forum werd gecreëerd en juridische kwesties behandelt.

5.7.10. De CREG, het parlement en de federale regering

De uitstekende relatie die de CREG in 2023 met het Federaal Parlement en de federale regering onderhouden heeft, ligt in het verlengde van de voorgaande jaren. Ook in 2023 is de CREG ingegaan op diverse uitnodigingen van de commissie Energie, Leefmilieu en Klimaat om haar expertise ter beschikking te stellen en deel te nemen aan zittingen over diverse energie-onderwerpen die voorwerp waren van debat (zie de tabel met de presentaties in punt 5.6 van dit verslag). Zo werd tijdens de zitting van 21 november 2023 na een omstandige uiteenzetting het beleidsplan en het begrotingsvoorstel voor het jaar 2024 unaniem goedgekeurd.

De CREG heeft haar expertise niet alleen ter beschikking gesteld van het parlement, maar ook van de bevoegde federale ministers en regering. Zo werden nota's, studies en rapporten opgesteld om meer verduidelijking te geven in het kader van het beheer van de energiecrisis en de gevolgen ervan m.b.t. de noodzaak om de energietransitie te versnellen, en meer bepaald de afhankelijkheid van de bevoorrading van fossiele energiebronnen in Europa. Er werden ook bijdragen geleverd in het kader van de implementatie van noodmaatregelen ("emergency measures") die op Europees niveau waren genomen, in het bijzonder om de eindverbruikers te beschermen tegen de nadelige gevolgen van de aanhoudende crisis.

5.7.11. De CREG en de gewestregulators

De informele samenwerking van de CREG met de drie gewestelijke regulators (BRUGEL, CWaPE en VREG) werd in 2023 verdergezet in Forbeg. Er vonden zes plenaire vergaderingen plaats. Het voorzitterschap werd tijdens het eerste semester door de CREG waargenomen en in het tweede semester door BRUGEL. Bijkomend verzekert de CREG het voorzitterschap van de werkgroepen 'informatie-uitwisseling', 'Europa' en 'distributiesysteem'.

Het wekelijks overleg dat samen met de regionale regulators in 2022 werd opgestart om vastgestelde problemen ten gevolge van de energiecrisis tussen leveranciers, evenwichtsverantwoordelijken en bevrachters beter en efficiënter te kunnen opvolgen, werd in de eerste helft van 2023 voortgezet. Halfweg 2023 werd beslist om over te schakelen naar ad hoc vergaderingen, van zodra bijzondere omstandigheden zulks opnieuw vereisen.

In 2023 waakte de werkgroep 'informatie-uitwisseling', net als elk jaar, over de gezamenlijke jaarlijkse publicatie van de vier regulators over de evolutie van de Belgische energiemarkt²⁰⁵. Aan de

205 Gezamenlijk rapport over de ontwikkeling van de elektriciteits- en aardgasmarkten in België, jaar 2022, gepubliceerd op 12 juli 2023.

hand van een statistisch overzicht van de elektriciteit- en aardgasmarkten volgen de regulatoren de evolutie van deze markten en de mededinging in België op. De werkgroep houdt zich ook bezig met het invullen van kleinhandelsmarkt- en consumentenindicatoren voor gas en elektriciteit, die door ACER en CEER worden gebruikt voor het consumenten- en kleinhandelsmarktmonitoring rapport en door de CREG voor het Belgische nationaal rapport aan ACER en de Europese Commissie.

De werkgroep 'Europa' hield acht vergaderingen in 2023. Deze werkgroep biedt het formeel kader dat de CREG in staat stelt om haar taken als nationale regulator uit te voeren en de Belgische vertegenwoordiging binnen CEER en ACER waar te nemen. Deze werkgroep legt zich toe op de optimale algemene doorstroming van de Europese dossiers tussen de vier Belgische regulatoren. Daarbij werd zoals vorige jaren gefocust op de onderwerpen die aan bod kwamen in de verschillende Europese fora, de algemene vergadering van de CEER en de raad van regulatoren van ACER. De verschillende wetgevende initiatieven van de Europese Commissie werden nauwgezet opgevolgd, zoals het pakket waterstof en koolstofvrij gas, de *electricity market design* en de laatste wetgevende teksten die binnen het "fit for 55"-pakket werden afgeklopt.

De werkgroep 'distributiesysteem' wil de gewestregulatoren op de hoogte stellen van de activiteiten van de CEER distributiewerkgroep en de documenten die op de agenda staan voorstellen aan de gewestregulatoren zodat deze opmerkingen kunnen indienen over deze documenten. Op deze wijze wordt ook de informatie-uitwisseling tussen de Belgische en Europese regulatoren bevorderd. In 2023 kwam de werkgroep acht keer samen. De behandelde thema's lopen samen met deze van de CEER distributiewerkgroep (zie punt 5.8.7.3. van dit verslag).

De CREG heeft ook deelgenomen aan de werkgroepen 'electriciteit', 'tarieven', 'consumenten', 'gas', 'hernieuwbare energiebronnen' en 'slimme meters' die binnen Forbeg zijn opgericht.

5.7.12. De CREG en de Belgische Mededingingsautoriteit

Zoals uiteengezet in de vorige jaarverslagen werd de algemene samenwerking tussen de CREG en de Belgische Mededingingsautoriteit (BMA) op 3 december 2017 geformaliseerd in een koninklijk besluit op grond waarvan een systematische samenwerking tussen beide instanties werd ingesteld.

In 2023 vonden formele en informele contacten plaats tussen deze twee instanties over specifieke vragen en dossiers.

De BMA en de CREG komen ook samen in het forum van regulatoren en de vergaderingen van de werkgroep die tijdens dit door de FSMA opgerichte forum werd opgericht en juridische kwesties behandelt.

De jaarlijkse vergadering die in 2023 gepland was, moest daarentegen wel uitgesteld worden tot begin 2024. Die vergadering zal o.a. gaan over REMIT, een gemeenschappelijk beveiligd systeem om informatie uit te wisselen en de plafonnering van de marktkomsten van de elektriciteitsproducenten.

5.7.13. De CREG en de Belgische universitaire wereld

In overeenstemming met haar strategische doelstellingen werkt de CREG regelmatig samen met de Belgische universiteiten. Dit doet ze door deel te nemen aan colloquia en wetenschappelijke activiteiten. Bovendien biedt ze in het kader van universitaire cursussen hoorcolleges aan over thema's in verband met haar bevoegdheden.

Sinds 2015 reikt zij ook jaarlijks een prijs uit voor de meest vernieuwende masterscriptie waarin energie centraal staat en die verband houdt met haar bevoegdheden. Op die manier wil ze vernieuwing ondersteunen en de ontwikkeling van de energiesector stimuleren.

De CREG-prijs voor 2022, die op 14 juni 2023 werd uitgereikt, ging naar Natan Vermeersch voor zijn masterthesis getiteld "De gunning van offshore domeinconcessies" en naar Nicolas Thils voor zijn masterthesis getiteld "Développement d'un outil de machine-learning générique pour la modélisation de production offshore dans le contexte d'études d'adéquation des réseaux électriques".

5.8. Financiën van de CREG

5.8.1. Spijzing van de fondsen

Sinds 1 januari 2022 worden de door de CREG beheerde fondsen (CREG-fonds, sociaal energiefonds, denuclearisatiefonds en fonds beschermde klanten elektriciteit en aardgas) gefinancierd door de FOD Financiën, voornamelijk dankzij inkomsten uit de bijzondere accijnzen op elektriciteit en aardgas. De middelen die de CREG ontvangt, worden vervolgens doorgestort aan verschillende begunstigden (de OCMW's, NIRAS en de energiebedrijven).

In 2023 hebben een aantal energiebedrijven echter nog de degressiviteit/vrijstelling van de federale bijdrage elektriciteit en aardgas over eerdere leveringen met hun klanten geregulariseerd. Ze hebben de CREG om terugbetaling gevraagd. De volgende bedragen werden na controle geboekt.

Tabel 13: Resterende bedragen van de met de energiebedrijven geregulariseerde degressiviteit/vrijstelling en oninvorderbaarheden (in €) (Bron: CREG)

FONDS	GEREGULARISEERDE BEDRAGEN
Degressiviteit elektriciteit	380 887
Degressiviteit offshore	946 494
Degressiviteit aardgas	379 435
Oninvorderbaarheden elektriciteit	130 400
Oninvorderbaarheden aardgas	- 52 376 ²⁰⁶
TOTAAL	1 784 840

De nodige middelen voor deze terugbetalingen werden ook gedekt door de FOD Financiën.

In overeenstemming met artikel 93 van de programmawet van 27 december 2021 regulariseerde de CREG in juni 2023 de saldi van de federale bijdrage die beschikbaar waren in alle fondsen die ze beheert. In het kader hiervan werden de volgende bedragen aan de Belgische staat gestort.

Tabel 14: Regularisatie van de saldi van de fondsen met de Belgische staat (in €) (Bron: CREG)

FONDS	GEREGULARISEERDE BEDRAGEN
CREG	8 889 248
Broeikasgassen	29 931 212
Kyoto JI/CDM	15 109 329
Sociaal energie	12 764 977
Beschermde klanten elektriciteit	9 906 770
Beschermde klanten aardgas	4 134 353
Denuclearisatie	129 939
TOTAAL	80 865 828

Deze verschillende bedragen werden gestort aan de FOD Financiën, met uitzondering van de saldi van de fondsen broeikasgassen en Kyoto JI/CDM die werden gestort aan de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu,²⁰⁷ die verantwoordelijk is voor het milieubeleid.

Na de jaarlijkse afsluiting van de rekeningen 2022 hebben de distributienetbeheerders voor elektriciteit het gecertificeerd overzicht van het verschil tussen hun opbrengsten en kosten van de federale bijdrage elektriciteit aan de CREG overgemaakt. Het betrof enkel nog regularisatiefacturen/correcties uit het verleden. De CREG heeft zo in 2023 samen met de distributienetbeheerders de te veel geïnde bedragen van de federale bijdrage elektriciteit geregulariseerd. De volgende bedragen werden in het tweede semester door de vier fondsen voor de federale bijdrage geïnd.

Tabel 15: Verdeling tussen de door de CREG beheerde fondsen van de te veel geïnde bedragen van de federale bijdrage elektriciteit van de distributienetbeheerders (in €) (Bron: CREG)

FONDS	2023	2022	2021
CREG	25 677	931 695	761 459
Denuclearisatie	166 187	6 030 214	5 168 504
Sociaal energie	70 714	2 565 907	2 216 828
Beschermde klanten	268 082	9 727 584	7 935 957
TOTAAL	530 660	19 255 399	16 082 748

Deze resterende bedragen zijn veel lager dan de bedragen van de vorige jaren. Ze zullen later met de FOD Financiën worden geregulariseerd.

Tot slot zijn er in 2023 opnieuw verschillende maatregelen genomen om de negatieve effecten van de stijgende energieprijzen tegen te gaan. Bijvoorbeeld:

- de verlenging van de uitbreiding van het sociaal tarief naar BVT-klanten tijdens de eerste twee kwartalen van het jaar
- de verlenging van de toekenning van het basispakket energie voor het eerste kwartaal
- een aanvullende financiering voor het sociaal fonds voor energie
- een voorschot aan energiebedrijven voor het sociaal tarief voor klassieke klanten tijdens de eerste twee kwartalen van het jaar

De kost van deze maatregelen werd door de staatsbegroting gedragen. De CREG ontving op die manier de nodige bedragen van de FOD Economie en de FOD Financiën alvorens ze door te storten aan de begunstigden. Hieronder volgt een gedetailleerde beschrijving van de bedragen voor elk betreffend fonds.

5.8.2. Fondsen

A. CREG-fondsen

De Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft tijdens haar plenaire vergadering van 22 december 2022 het bedrag dat bestemd is voor de financiering van de werkingskosten van de CREG voor 2023 vastgelegd op € 24 345 973. Dit bedrag omvat € 4 118 512 om de kosten van de nieuwe opdracht "Overwinsten" te dekken (zie deel 3.1.1.3 van dit jaarverslag).

B. Sociaal fonds voor energie

Voor 2023 werden de bedragen die bestemd waren voor de OCMW's om hen te helpen bij hun taak van begeleiding en financiële maatschappelijke steunverlening voor energie geïndexeed en bedroegen ze € 69 604 552. Een deel van de indexeringskosten, namelijk 3,4 miljoen euro, werd gedekt door de staatsbegroting, via de FOD Economie. Er werd slechts € 66 204 552 opgevraagd bij de FOD Financiën.

²⁰⁶ Dit saldo is in het voordeel van de CREG.

²⁰⁷ Deze bijzondere saldi werden specifiek begroot als inkomsten door de FOD Volksgezondheid in de Rijksmiddelenbegroting 2023.

Het fonds ontving ook een extra € 20 000 000 uit een deel van het overschot dat afkomstig was van de regularisatie van de forfaitaire verwarmingspremie van € 100 (zie punt E hieronder).²⁰⁸

Op het einde van het boekjaar bedroeg het saldo van het fonds € 20 122 170.

C. Denuclearisatiefonds

Voor 2023 werd het jaarlijkse bedrag van € 69 000 000 bestemd voor NIRAS voor de sanering van de nucleaire passiva BP1 en BP2 verhoogd met € 45 000 000²⁰⁹ en daardoor bedroeg het € 114 000 000. Daarnaast werd er nog eens € 14 000 000²¹⁰ voorzien voor de financiering van de denuclearisatie van de BR3-reactor. Al deze bedragen werden opgevraagd bij de FOD Financiën en vervolgens doorgestort aan NIRAS.

Op het einde van het boekjaar bedroeg het saldo van het fonds € 148 698.

D. Fonds broeikasgassen en Kyoto JI/CDM

In het kader van de regularisatie met de Belgische staat werden de saldi van de fondsen broeikasgassen en Kyoto JI/CDM (€ 45 040 541) geregulariseerd met de FOD Volksgezondheid. Deze twee fondsen werden daarna definitief gesloten.

E. Fondsen beschermde klanten elektriciteit en aardgas

Voor het jaar 2023 bedroegen de aanvragen die in 2023 waren ingediend door energiebedrijven voor de terugbetaling van het klassiek sociaal tarief dat in 2022 was toegekend € 241 484 498 voor elektriciteit en € 428 181 013 voor aardgas.²¹¹

In 2023 heeft de regering opnieuw een aantal maatregelen genomen. Enerzijds werd de uitbreiding van het sociaal tarief voor BVT-klanten²¹² verlengd over de eerste twee kwartalen.

Anderzijds ontvingen huishoudens (net als in 2022), via hun energiebedrijven, een aanvullend basispakket energie van € 61 per maand voor elektriciteit en € 135 per maand voor aardgas.²¹³ Er dient ook te worden opgemerkt dat voorschotten voor de sociale tarieven die in 2023 door de energiebedrijven aan hun klassieke klanten werden toegekend, tijdens de eerste twee kwartalen door de CREG aan hen werden gestort dankzij de bijkomende bedragen die de FOD Financiën aan haar overmaakte.²¹⁴

Tot slot herinneren we eraan dat de CREG in 2022 € 480 000 000 aan de elektriciteitsbedrijven heeft gestort met het oog op de toekenning van de forfaitaire verwarmingspremie van € 100.²¹⁵ Deze elektriciteitsbedrijven hebben in werkelijkheid slechts € 435 666 300 gebruikt. De CREG heeft zo € 44 333 700 gerecupereerd van deze bedrijven. Van dit bedrag werd € 20 000 000 overgemaakt naar het sociaal energiefonds²¹⁶ (zie

Tabel 16: Kost van de overheidsmaatregelen 2023 (in €) (Bron: CREG)

MAATREGELEN	ELEKTRICITEIT	AARDGAS	TOTAAL
Uitbreiding sociaal tarief BVT (1 ^e kwartaal 2023)	87 500 000	209 300 000	296 800 000
Uitbreiding sociaal tarief BVT (2 ^e kwartaal 2023)	11 000 000	20 700 000	31 700 000
Basispakket energie (1 ^e kwartaal 2023)	620 700 000	823 800 000	1 444 500 000
Voorschot klassiek sociaal tarief (1 ^e kwartaal 2023)	87 600 000	209 400 000	297 000 000
Voorschot klassiek sociaal tarief (2 ^e kwartaal 2023)	10 900 000	20 600 000	31 500 000
TOTAAL	817 700 000	1 283 800 000	2 101 500 000

208 Wet van 22 december 2023 houdende de bijkomende financiering van het Sociaal fonds voor gas en elektriciteit (Belgisch Staatsblad van 19 januari 2024).

209 Koninklijk besluit van 26 januari 2023 tot vastlegging en verhoging van het bedrag voorzien voor de financiering van de nucleaire passiva BP1 en BP2 in het jaar 2023 (Belgisch Staatsblad van 10 februari 2023).

210 Koninklijk besluit van 26 januari 2023 tot vastlegging van het bedrag voorzien voor de financiering van het kwart van de denuclearisatie van de BR3-reactor van het technisch passief van het Studiecentrum voor Kernenergie in het jaar 2023 (Belgisch Staatsblad van 10 februari 2023).

211 Koninklijk besluit van 15 september 2023 tot vaststelling van de bedragen voor 2023 van de fondsen die bestemd zijn voor de financiering van de werkelijke kostprijs ingevolge de toepassing van maximumprijzen voor de levering van elektriciteit (€ 242 000 000) en aardgas (€ 429 000 000) aan beschermde afnemers (Belgisch Staatsblad van 27 september 2023).

212 Koninklijk besluit van 12 december 2022 tot wijziging van het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de aardgasondernemingen en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan en van het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de elektriciteitsbedrijven en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan (Belgisch Staatsblad van 30 december 2022), zoals bevestigd door de wet van 6 november 2023 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en tot bekrachtiging van vijf koninklijke besluiten inzake energie (Belgisch Staatsblad van 24 november 2023); Koninklijk besluit van 11 juni 2023 tot wijziging van het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de aardgasondernemingen en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan en van het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de elektriciteitsbedrijven en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan (Belgisch Staatsblad van 15 juni 2023).

213 Wet van 19 december 2022 houdende toekenning van een tweede federale elektriciteits- en gaspremie (Belgisch Staatsblad van 23 december 2022).

214 Bovenvermelde koninklijke besluiten van 12 december 2022 en 11 juni 2023.

215 Hoofdstuk 5 van de wet van 28 februari 2022 houdende diverse bepalingen inzake energie (Belgisch Staatsblad van 8 maart 2022).

216 Bovengenoemde wet van 22 december 2023.

punt B hierboven). Het saldo zou kunnen worden gebruikt om in 2024²¹⁷ de administratieve kosten van de leveranciers voor het toekennen van deze forfaitaire verwarmingspremie van € 100 en het basispakket energie te dekken.

Aan het einde van het boekjaar bedroeg het saldo van het fonds beschermde klanten elektriciteit € 26 733 453 en het saldo van het fonds beschermde klanten aardgas € 2 816 137.

F. Fonds voor forfaitaire verminderingen voor verwarming met aardgas en elektriciteit

Dit fonds, dat aan het einde van het vorige boekjaar al een nul-saldo had, werd in 2023 definitief afgesloten.²¹⁸

5.8.3. Rekeningen 2023

Sinds 1 januari 2013 houdt de CREG haar boekhouding bij conform de principes voorgeschreven door de wet van 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en de boekhouding van de federale staat en volgens het boekhoudplan vastgelegd door het koninklijk besluit van 10 november 2009.

In september 2023 werd er een nieuw directiecomité benoemd. De kost van de selectieprocedure voor de nieuwe leden ervan werd gedragen door de CREG.²¹⁹

De totale lasten van de CREG voor het boekjaar 2023 bedragen € 22 408 651 en de opbrengsten bedragen € 26 339 925. Het

boekjaar 2023 eindigt dus met een winst van € 3 931 273 waarvan € 2 710 050 voor de elektriciteitssector en € 1 221 222 voor de aardgassector. Een gedetailleerd overzicht van de kosten en opbrengsten is opgenomen in tabel 19.

Tabel 17: Resultaat van het boekjaar volgens de algemene boekhouding 2023 (in €) (Bron: CREG)

Opbrengsten	(a)	26 339 925
Lasten	(b)	22 408 653
Resultaat	(c) = (a) – (b)	3 931 272

De regularisatie van deze boekhoudkundige winst zal in 2025 gebeuren, wanneer de CREG haar financieringsbehoefte voor 2025 zal opvragen bij de FOD Financiën.

Op 31 december 2023 bedroeg het met de fondsen geconsolideerde balanstotaal € 87 182 710 (zie tabel 20).

De volgende tabel geeft een synthese van de uitvoeringsrekening van de begroting van de CREG (*Business As Usual*) en de opdracht "Overwinsten" waarvoor de CREG een bijzondere enveloppe van € 4 118 512 had gekregen toen de Kamer haar begroting voor 2023 goedkeurde. De uitgaven voor deze opdracht bedroegen in totaal € 2 161 354. Dit bedrag omvat echter niet de personeelskosten van de adviseurs die op de loonlijst van de CREG staan en aan het dossier "Overwinsten" werkten. Deze zijn opgenomen in het bedrag van € 18 631 152.

Tabel 18: Synthese uitvoeringsrekening van de begroting 2023 (in €) (Bron: CREG)

OPDRACHTEN	BEGROTING	UITGAVEN	SALDO
CREG	20 227 461	18 631 152	1 596 309
Overwinsten	4 118 512	2 161 354	1 957 158
TOTAAL	24 345 973	20 792 506	3 553 467

217 Ontwerp van koninklijk besluit houdende de nadere regels voor de bepaling van de kost voor de tussenkomst van de leveranciers bij de toekenning van de federale elektriciteits- en gaspremies.

218 Zie jaarverslag 2022 van de CREG, p. 93.

219 Koninklijk besluit van 16 april 2023 tot wijziging van het koninklijk besluit van 13 juli 2012 betreffende de benoemingsprocedure en het administratief statuut van de voorzitter en de leden van het directiecomité van de commissie voor de regulering van de elektriciteit en het gas en tot wijziging van het koninklijk besluit van 3 mei 1999 tot vaststelling van de regels toepasselijk op de voorzitter en de leden van het directiecomité van de commissie voor de regulering van de elektriciteit en het gas inzake onverenigbaarheden en belangenconflicten (Belgisch Staatsblad van 20 april 2023).

Tabel 19: Resultatenrekening op 31 december 2023 (in €) (Bron: CREG)

	2023	2022
Personeelskosten	14 685 471	12 881 408
Bezoldigingen en lasten	14 083 603	13 312 390
Schommeling voorzieningen voor vergoedingen einde mandaat van de leden van het directiecomité	- 238 659	136 096
Schommeling voorzieningen vakantiegeld	24 318	97 381
Uitzendkrachten	362 649	0
Aanwervingskosten	99 382	5 687
Opleidingen, seminaries	51 382	48 152
Leasingwagens personeel	302 796	281 703
Subtotaal "Personeelskosten"	14 685 471	12 881 408
Externe experts	1 736 137	851 341
Externe studies	974 622	516 383
Communicatiedienst	14 322	23 450
Vertalers, revisor, sociaal secretariaat	118 174	129 559
Juridische bijstand rechtszaken	629 018	181 950
Algemene kosten	3 603 804	1 923 011
Huur lokalen en gemeenschappelijke lasten	980 974	912 371
Parkeerruimten	58 253	56 767
Onderhoud lokalen en veiligheid	141 991	130 294
Onderhoud materieel	1 758 728	275 888
Documentatie	189 479	131 515
Telefoon, post, internet	21 446	18 274
Kantoorbenodigdheden	7 564	4 757
Vergaderings- en representatiekosten	64 551	37 390
Reiskosten (incl. naar het buitenland)	8 910	8 224
Lidgeld aan verenigingen	46 062	45 302
Verzekeringen, taksen en diverse kosten	325 847	302 229

	2023	2022
Afschrijvingen	546 633	377 649
Afschrijvingen op materiële vaste activa	546 633	377 649
Financiële lasten	10 582	7 207
Andere	7 880	7 207
Overdracht naar fonds oninvorderbaarheden en federale bijdrage	2 702	0
Aanpassing van de wettelijke reserve	1 826 025	0
Elektriciteitsreserve	1 259 957	0
Aardgasreserve	566 068	0
Subtotaal "Werkingskosten"	7 723 181	3 159 207
TOTAAL VAN DE LASTEN	22 408 653	16 040 616
Opbrengsten (accijnzen en heffingen)	22 277 194	15 978 454
Accijnzen elektriciteit en aardgas	26 195 311	21 425 027
Overdracht van de fondsen oninvorderbaarheden elektriciteit en aardgas	2 655	20 117
Regularisatie CREG elektriciteit boekjaar n	- 2 710 050	- 5 406 336
Regularisatie CREG aardgas boekjaar n	- 1 221 222	- 61 854
Diverse heffingen	10 500	1 500
Financiële opbrengsten	38 703	4 101
Opbrengsten uit vlottende activa	38 703	4 092
Overige financiële opbrengsten	0	9
Diverse en uitzonderlijke opbrengsten	92 756	58 061
Andere uitzonderlijke opbrengsten	92 756	58 061
TOTAAL VAN DE OPBRENGSTEN	22 408 653	16 040 616
RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR	0	0

Tabel 20: Balans op 31 december 2023 (in €) (Bron: CREG)

ACTIVA	2023	2022
VASTE ACTIVA		
Immateriële en materiële vaste activa	1 125 311	1 153 446
Inrichting van het gebouw	45 590	62 509
Meubilair en rollend materieel	82 764	63 373
Informaticamateriaal	996 958	1 027 565
Financiële vaste activa	720	785
Diverse borgstellingen	720	785
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen op ten hoogste één jaar	287 746	352 908 028
Handelsvorderingen	0	2 447
Overige vorderingen	-14 472	352 523 763
Vorderingen van de fondsen	302 218	381 818
Geldbeleggingen en beschikbare waarden	64 946 536	95 567 632
CREG-fonds	14 055 226	17 106 363
Sociaal fonds voor energie	118 026	9 319 639
Fonds broeikasgassen	0	29 745 039
Denuclearisatiefonds	166 186	20 957
Kyoto-fonds JI/CDM	0	15 006 481
Fonds beschermde klanten elektriciteit	46 761 665	12 304 517
Fonds beschermde klanten aardgas	2 773 396	11 281 392
Fonds degressiviteit elektriciteit	370 347	138 725
Fonds degressiviteit offshore	379 329	103 397
Fonds degressiviteit aardgas	322 285	90 568
Fonds oninvorderbaarheden elektriciteit	0	263 893
Fonds oninvorderbaarheden aardgas	0	186 380
Kassa	0	280
Interne/uitgegeven overschrijvingen	76	0
Tussen- en regularisatierekeningen	20 822 397	1 033 447
TOTAAL ACTIVA	87 182 710	450 663 338

PASSIVA	2023	2022
EIGEN VERMOGEN		
Overgedragen winst	1 314 222	1 314 222
Sectoriële reserve CREG	6 086 493	4 260 648
ELEKTRICITEIT	4 199 680	2 939 723
Gas	1 886 813	1 320 745
VOORZIENINGEN		
Vergoedingen einde mandaat van de leden van het directiecomité	698 311	936 970
SCHULDEN		
Schulden op ten hoogste één jaar	3 860 366	3 492 413
Handelsschulden	885 333	580 971
Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	2 975 033	2 911 441
Diverse schulden	51 193 500	431 345 614
Sociaal fonds voor energie	20 122 170	12 816 206
Fonds broeikasgassen	0	29 745 039
Denuclearisatiefonds	148 698	136 713
Kyoto-fonds JI/CDM	0	15 006 481
Fonds beschermde klanten elektriciteit	26 733 453	157 624 247
Fonds beschermde klanten aardgas	2 816 137	215 445 922
Fonds degressiviteit elektriciteit	370 347	138 725
Fonds degressiviteit offshoretoeslag	411 446	103 397
Fonds degressiviteit aardgas	324 641	90 493
Fonds oninvorderbaarheden elektriciteit	264 181	229 263
Fonds oninvorderbaarheden aardgas	2 426	9 129
Tussen- en regularisatierekeningen	24 029 819	9 313 652
TOTAAL PASSIVA	87 182 710	450 663 338

5.8.4. Verslag van de bedrijfsrevisor over het boekjaar afgesloten op 31 december 2023

In het kader van de controle van de rekeningen van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (de "CREG"), leggen wij u ons verslag van de bedrijfsrevisor voor. Dit bevat ons verslag over de rekeningen alsook de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Dit vormt een geheel en is ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van bedrijfsrevisor door het directiecomité op datum van 8 maart 2021. Deze benoeming, krachtens artikel 25, § 5, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, werd op 15 april 2021 naar behoren goedgekeurd door de federale minister van Energie.

Onze opdracht loopt af op datum van het directiecomité dat beraadslaagt over de rekeningen afgesloten op 31 december 2023. Dit is het derde jaar van de controle.

VERSLAG OVER DE REKENINGEN

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de rekeningen van de CREG, die de balans op 31 december 2023 omvat, alsook de resultatenrekening van het boekjaar afgesloten op die datum, met een balanstotaal van € 87.182.710 en waarvan de resultatenrekening afsluit met een resultaat van het boekjaar van € 0, overeenkomstig de koninklijke besluiten van 24 maart 2003, 2 april 2014, en 6 december 2022 (elektriciteit en gas) en de programmawet van 27 december 2021 aangaande de CREG, met betrekking tot de financiering van de Commissie en haar fondsen.

Naar ons oordeel geven de rekeningen een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van de CREG per 31 december 2023, alsook van de resultaten over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met

het boekhoudkundig referentiestelsel dat van toepassing is op de CREG.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISAs) zoals van toepassing in België. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie "Verantwoordelijkheden van de bedrijfsrevisor voor de controle van de rekeningen" van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de rekeningen in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het directiecomité en van de aangestelden van de CREG de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verantwoordelijkheden van het directiecomité voor het opstellen van de rekeningen

Het directiecomité is verantwoordelijk voor het opstellen van de rekeningen die een getrouw beeld geven in overeenstemming met het boekhoudkundig referentiestelsel dat van toepassing is op de CREG., alsook voor de interne beheersing die het directiecomité noodzakelijk acht voor het opstellen van de rekeningen die geen afwijking van materieel belang bevatten die het gevolg zijn van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de rekeningen is het directiecomité verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de CREG om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het directiecomité het voornemen heeft om de CREG te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de bedrijfsrevisor voor de controle van de rekeningen

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de rekeningen als geheel geen afwijking van materieel belang bevatten die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een verslag van de bedrijfsrevisor waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISAs is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze rekeningen, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de controle van de rekeningen in België na. Een wettelijke controle biedt evenwel geen zekerheid omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van de CREG, noch omtrent de efficiëntie of de doeltreffendheid waarmee het directiecomité de bedrijfsvoering van de CREG ter hand heeft genomen of zal nemen.

Onze verantwoordelijkheden inzake de door het directiecomité gehanteerde continuïteitsveronderstelling staan hieronder beschreven.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISAs, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de rekeningen een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van

een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de CREG;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het directiecomité gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen dat de door het directiecomité gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de CREG om haar continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons verslag van de bedrijfsrevisor te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de rekeningen, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons bedrijfsrevisorverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de CREG haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de rekeningen, en van de vraag of de rekeningen de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld.

Wij communiceren met het directiecomité onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

OVERIGE DOOR WET- EN REGELGEVING GESTELDE EISEN

Verantwoordelijkheden van het directiecomité

Het directiecomité is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van de informatie opgenomen in het jaarrapport, en het naleven van de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften die van toepassing zijn op het voeren van de boekhouding, alsook voor het naleven van de wetten van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen (de "Gaswet"), van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (de "Elektriciteitswet") en hun uitvoeringsbesluiten.

Verantwoordelijkheden van de bedrijfsrevisor

In het kader van onze opdracht en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (herziene versie 2020) bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISAs), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, de informatie opgenomen in het jaarrapport alsook de naleving van een aantal bepalingen van de gas- en elektriciteitswet en hun uitvoeringsbesluiten, en hierover verslag uit te brengen.

Aspecten betreffende de andere informatie opgenomen in het jaarrapport

In de context van onze controle van de rekeningen, zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen in de controle, of de informatie die in het jaarverslag onder de titel "financiën van de CREG" vermeld is een afwijking van materieel belang bevat, hetzij

informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, dienen wij u geen afwijking van materieel belang te melden.

Wij formuleren en zullen geen enkele vorm van assurance-conclusie formuleren omtrent het jaarverslag.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

Ons bedrijfsrevisorenkantoor heeft geen opdrachten die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de rekeningen verricht, en is in de loop van onze opdracht onafhankelijk gebleven tegenover de CREG.

Andere vermeldingen

- Onverminderd formele aspecten van ondergeschikt belang, werd de boekhouding gevoerd in overeenstemming met de algemene regels van de wet van 22 mei 2003 houdende de organisatie van de begroting en van de boekhouding van de federale Staat en het koninklijk besluit van 10 november 2009 tot vaststelling van het boekhoudplan van toepassing op de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de Gemeenschappelijke gemeenschapscommissie.
- Wij hebben geen enkele overtreding van de "elektriciteits- en gaswetten" of hun uitvoeringsbesluiten vastgesteld, voor wat betreft de verrichtingen die uit de rekeningen van de GREG blijken.

Zaventem, 12 maart 2024

RSM INTERAUDIT BV
BEDRIJFSREVISOR
VERTEGENWOORDIGD DOOR

CÉLINE ARNAUD
VENNOOT

KARINE MORRIS
VENNOOT

5.9. Lijst van akten opgesteld door de CREG in 2023

(B)656G/50 06.04.2023	Beslissing over het aangepast tariefvoorstel van Fluxys Belgium NV betreffende de vervoerstarieven voor de jaren 2024-2027, alsook over de kortingen, multiplicatoren en seizoensfactoren die van toepassing zijn op de aardgasvervoersnettariieven van Fluxys Belgium NV voor de periode 2024-2027
(B)656G/51 29.06.2023	Beslissing over het aangepast tariefverslag met inbegrip van de saldi ingediend door Fluxys Belgium nv met betrekking tot het boekjaar 2022
(B)656G/52 21.12.2023	Beslissing over het aangepast tariefvoorstel van Fluxys Belgium nv over de tarieven van de opslagdiensten voor de jaren 2024-2027
(B)657G/25 15.05.2023	Beslissing over het tariefverslag met inbegrip van de saldi ingediend door Fluxys LNG nv voor het exploitatiejaar 2022
(B)657G/26 22.06.2023	Beslissing over het geactualiseerd tariefvoorstel van Fluxys LNG nv voor het gebruik van de methaangasterminal van Zeebrugge
(B)658E/80 9.02.2023	Beslissing over de finale modaliteiten voor het bepalen van de stimulansen tot verbetering van de prestaties van de transmissienetbeheerder voor elektriciteit in de loop van de regulatoire periode 2024-2027
(B)658E/83 06.07.2023	Beslissing over de vraag tot goedkeuring van het tariefverslag ingediend door de transmissie-netbeheerder voor elektriciteit met inbegrip van de saldi met betrekking tot het boekjaar 2022
(B)658E/84 12.10.2023	Beslissing over de doelstellingen die nv Elia Transmission Belgium in 2024 moet behalen in het kader van de stimulans ter bevordering van het systeemevenwicht zoals bedoeld in artikel 27 van de tariefmethodologie
(B)658E/85 09.11.2023	Beslissing betreffende de vraag tot goedkeuring van het aangepaste tariefvoorstel ingediend door de transmissienetbeheerder voor elektriciteit voor de regulatoire periode 2024-2027
(B)658E/86 14.12.2023	Beslissing over het innovatieplan van de NV Elia Transmission Belgium voor de regulatoire periode 2024-2027 in het kader van de stimulans ter bevordering van de innovatie bedoeld in artikel 26, §§ 2 en 3 van de tariefmethodologie
(B)658E/87 30.11.2023	Beslissing over de vraag tot goedkeuring van het geactualiseerde tariefvoorstel, ingediend door Elia Transmission Belgium nv, met betrekking tot de tarieven voor de openbare dienstverplichtingen en de taksen en toeslagen, van toepassing vanaf 1 januari 2024
(B)1442/12 10.08.2023	Beslissing over het tariefverslag met inbegrip van het saldo ingediend door Interconnector Ltd voor de periode van 1 januari 2022 tot 31 december 2022
(B)2121/5 16.11.2023	Beslissing over de evenwichtstarieven in de zone van de geïntegreerde markt BELUX voor de periode van 1 januari 2024 tot 31 december 2024
(R)2129/2 1.06.2023	Richtsnoeren die de voorwaarden preciseren voor de in aanmerking komende investeringskosten – versie 2
(A)2271 20.04.2023	Advies over het voorstel van Elia Transmission Belgium NV van 16 juni 2021 tot aanpassing van haar richtsnoeren betreffende het definiëren van “substantiële modernisering”
(RA)2305/12 23.03.2023	Rapport over de evolutie van de prijzen in de maand maart 2023 van de individuele producten op de kleinhandelsmarkt ten opzichte van de groothandelsprijzen
(RA)2305/13 19.07.2023	Rapport over de evolutie van de prijzen in de maand juli 2023 van de individuele producten op de kleinhandelsmarkt ten opzichte van de groothandelsprijzen
(Z)2370 02.02.2023	● REMIT-zaak redispatching in Duitsland - Voorlopig onderzoeksverslag en volgende stappen

(Z)2339/1 02.02.2023	● Closure of REMIT cases
(B)2378/2 10.08.2023	● Beslissing over de aanvraag tot afwijking van de intermediaire maximumprijs voor de verbonden capaciteiten
(B)2379/2 10.08.2023	● Beslissing over de aanvraag tot afwijking van de intermediaire maximumprijs voor de eenheid van marktcapaciteit
(B)2380/2 10.08.2022	● Beslissing over de aanvraag tot afwijking van de intermediaire maximumprijs voor de eenheid van marktcapaciteit
(B)2381/2 10.08.2023	● Beslissing over de aanvraag tot afwijking van de intermediaire maximumprijs voor de verbonden capaciteiten
(B)2382/2 10.08.2023	● Beslissing over de aanvraag tot afwijking van de intermediaire maximumprijs voor de verbonden capaciteiten
(B)2383/2 10.08.2023	● Beslissing over de aanvraag tot afwijking van de intermediaire maximumprijs voor de eenheid van marktcapaciteit
(B)2451 02.03.2023	Beslissing over het voorstel van de NV Elia Transmission Belgium tot het toekennen van een aansluiting met flexibele toegang voor een productie-eenheid op het transmissienet, specifiek [vertrouwelijk]
(B)2453 18.10.2023	● Beslissing betreffende het verzoek tot afwijking van de intermediaire maximumprijs voor de gekoppelde eenheden in de capaciteitsmarkt [vertrouwelijk]
(B)2454 18.10.2023	● Beslissing betreffende het verzoek tot afwijking van de intermediaire maximumprijs voor de eenheid in de capaciteitsmarkt [vertrouwelijk]
(B)2455 18.10.2023	● Beslissing betreffende het verzoek tot afwijking van de intermediaire maximumprijs voor de gekoppelde eenheden in de capaciteitsmarkt [vertrouwelijk]
(B)2456 18.10.2023	● Beslissing betreffende het verzoek tot afwijking van de intermediaire maximumprijs voor de gekoppelde eenheden in de capaciteitsmarkt [vertrouwelijk]
(B)2457 18.10.2023	● Beslissing betreffende het verzoek tot afwijking van de intermediaire maximumprijs voor de eenheid in de capaciteitsmarkt [vertrouwelijk]
(B)2489 9.03.2023	● Beslissing inzake de modernisering van een verbruiksinstallatie van [vertrouwelijk] gelegen op de site te [vertrouwelijk] (vervanging van de hoofdvermogenschakelaars aan de secundaire zijde van de 150kV/6kV hoogspanningstransformator)
(Z)2494 11.01.2023	Nota over het vastleggen van de sociale maximumprijzen en van de referentie-energiecomponenten voor elektriciteit, aardgas en warmte van toepassing op het 1ste trimester van 2023
(B)2497 09.03.2023	Beslissing over de herziening van de methodologieën en voorwaarden voor de Balanceringsverantwoordelijke of “de T&Cs BRP” door de CREG in het kader van de integratie van de onbalansprijsberekening
(C)2498 26.01.2023	Voorstel van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 juli 2002 betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen en de vergoeding van de houders van een offshore domeinconcessie in geval van onbeschikbaarheid van het Modular Offshore Grid
(C)2498/2 23.05.2023	Aangepast voorstel van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 juli 2002 betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen en de vergoeding van de houders van een offshore domeinconcessie in geval van onbeschikbaarheid van het Modular Offshore Grid
(A)2501 18.01.2023	Advies over het ontwerp van koninklijk besluit houdende een technisch reglement voor het beheer van het transmissienet van elektriciteit

(A)2504 10.01.2023	Advies betreffende het ontwerp van koninklijk besluit tot oplegging van een biedverplichting ter verzekering van de positieve mFRR balanceringscapaciteit waarover de netbeheerder tijdens de winter 2022 - 2023 dient te beschikken ten behoeve van het evenwicht op en derhalve ook de veiligheid en betrouwbaarheid van het net overeenkomstig artikel 32 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt
(Z)2505 26.01.2023	Nota over de opvallende evoluties op de Belgische groothandelsmarkten voor elektriciteit en aardgas in 2022
(A)2506 18.01.2023	Advies over het behoud van een individuele leveringsvergunning voor aardgas door Uniper Global Commodities SE
(E)2507 18.01.2023	Voorstel betreffende de toekenning van een vergunning voor de levering van elektriciteit aan Belgian Eco Energy NV
(C)2508 1.02.2023	Voorstel van de parameters waarmee de aan te kopen hoeveelheid capaciteit wordt bepaald voor de Y-4 veiling in 2023 met leveringsperiode 2027-2028
(A)2509 1.02.2023	Advies over het voorstel van veilingsparameters in het netbeheerdersverslag voor de Y-4 veiling in 2023 met leveringsperiode 2027-2028
(A)2510 26.01.2023	Advies over de aanvraag van de NV Fluxys Belgium van een bijvoegsel aan de vervoersvergunning A323-548 van 29/03/1972 voor de aanleg van een nieuw stuk gasvervoersleiding door omlegging van de bestaande leiding DN110 BP (Marbehan - Lambiotte)
(B)2511 28.02.2023	Beslissing over het model van aangifte in te dienen door de schuldenaars van de heffing ingevoerd in het kader van het plafond op de marktinkomsten van elektriciteitsproducenten
(F)2512 16.02.2023	Studie bevattende een voorstel van referentiescenario voor de gerichte veiling in 2023 met leveringsperiode 2024-2025
(F)2513 18.10.2023	Studie over de naleving door de NV Elia Transmission Belgium van de verplichtingen met betrekking tot de interconnectiecapaciteit die in 2022 ter beschikking van de zoneoverschrijdende handel werd gesteld
(A)2514 2.02.2023	Advies over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van de koninklijke besluiten van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de elektriciteitsbedrijven/ aardgasondernemingen en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan
(A)2515 9.02.2023	Advies over de onafhankelijkheid van mevrouw Els Neiryck als onafhankelijk bestuurder in de raad van bestuur van Elia Transmission Belgium nv en Elia Asset nv
(C)2516 30.03.2023	Voorstel tot aanpassing van het koninklijk besluit van 4 juni 2021 tot vaststelling van de investeringsdrempels, de criteria voor het in aanmerking komen van investeringskosten, en de procedure van klassering
(A)2517 16.02.2023	Advies over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de toekenning van de individuele vergunningen voor de bouw en exploitatie van grote energieopslagfaciliteiten
(RA)2518 16.02.2023	Achtste monitoringverslag over de uitbreiding van de toepassing van de sociale tarieven elektriciteit en aardgas naar de begunstigden van de verhoogde tegemoetkoming
(A)2519 2.03.2023	Advies over de aanvraag van de NV Fluxys Belgium van een vervoersvergunning A323-4102 voor de regularisatie van een aardgasvervoersleiding te Antwerpen, Scheldelaan
(B)2520 6.04.2023	Beslissing over de bepaling van het saldo van de kost van de openbare dienstverplichting voor de financiering van de aankoop van federale groenestroomcertificaten voor het jaar 2022
(Z)2521 27.04.2023	Vergelijkend verslag van de doelstellingen geformuleerd in de algemene beleidsnota van de CREG en van de verwezenlijkingen van het jaar 2022

5. De CREG

(A)2522 9.03.2023	Advies over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van de koninklijke besluiten elektriciteit en aardgas van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan
(B)2525 26.05.2023	Beslissing inzake de modernisering van een verbruiksinstallatie van [VERTROUWELIJK] (vervangend van de transformator n°1 150/30 kV)
(B)2526 30.03.2023	Beslissing inzake de vormvereisten voor een verzoek tot afwijking van de intermediaire maximumprijs
(B)2527 30.03.2023	Beslissing (B)2527 over het voorstel van Elia Transmission Belgium NV tot wijziging van de algemene voorwaarden van de type-overeenkomsten voor de programmaverantwoordelijkheid op het transmissienet (OPA), de verantwoordelijkheid voor de niet-beschikbaarheidsplanning op het transmissienet (SA), de balanceringsdiensten FCR, de balanceringsdiensten mFRR en de hersteldiensten (RSP)
(B)2528 23.03.2023	Beslissing over de aanvraag tot goedkeuring van het door de NV Balansys ingediende voorstel tot wijziging van het balanceringscontract, de balanceringscode en het balanceringsprogramma
(Z)2529 16.03.2023	Nota over het vastleggen van de sociale maximumprijzen voor elektriciteit, aardgas en warmte van toepassing op het 2de trimester van 2023
(A)2530 16.03.2023	Advies over de mogelijkheden tot hervorming van het sociaal tarief
(A)2531 30.03.2023	Advies over het voorstel van aangepaste lijsten van significante netgebruikers met hoge prioriteit als onderdeel van het systeembeschermingsplan en van het herstelplan van Elia Transmission Belgium NV
(E)2532 23.03.2023	Voorstel over de toekenning van een individuele leveringsvergunning voor elektriciteit aan Eneco Belgium NV
(B)2534 30.03.2023	Beslissing over de afwijking toegestaan aan NV Fluxys Belgium met toepassing van artikel 14.7 van de Verordening 2022/2576 van de Raad van 19 december 2022 inzake de bevordering van solidariteit via een betere coördinatie van de aankoop van aardgas, betrouwbare prijsbenchmarks en de uitwisseling van aardgas over de grenzen heen
(A)2535 23.03.2023	Advies over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 11 september 2022 houdende de nadere regels oor de bepaling van de kost voor de elektriciteitsbedrijven van de activiteiten inzake de verwarmingspremie, en van hun tussenkomst voor het ten laste nemen ervan
(A)2536 6.04.2023	Advies over het voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, meer bepaald de invoeging van het derde t.e.m. vijfde punt in een nieuwe paragraaf 1/1 ingevoegd in artikel 9 van deze wet
(F)2537 1.06.2023	Studie over de werking van en de prijsevolutie op de Belgische groothandelsmarkt voor elektriciteit – monitoringrapport 2022
(B)2538 19.07.2023	Beslissing inzake de aanvraag tot goedkeuring van een voorstel tot wijziging van de operationele overeenkomst voor LFC-blok Elia in het kader van een dynamische aFRR dimensionering
(A)2539 20.04.2023	Advies over de toekenning van een individuele leveringsvergunning voor aardgas aan Eneco Belgium NV
(A)2540 6.04.2023	Advies betreffende de door Elia voorgestelde wijzigingen aan de artikelen 23 en 26 van het koninklijk besluit van 28 april 2021 tot vaststelling van de parameters waarmee het volume aan te kopen capaciteit wordt bepaald, inclusief hun berekeningsmethode, en van de andere parameters die nodig zijn voor de organisatie van de veilingen, alsook de methode en de voorwaarden tot het verkrijgen van individuele uitzonderingen op de toepassing van de intermediaire prijslimiet(en) in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme
(B)2541 20.06.2023	Beslissing over het voorstel van de NV Elia Transmission Belgium tot het toekennen van een aansluiting met flexibele toegang voor een energieopslagfaciliteit op het transmissienet, specifiek een batterij te Vilvoorde
(B)2542 15.05.2023	Beslissing over het gemeenschappelijke voorstel van de NV Elia Transmission Belgium en alle transmissiesysteembeheerders van de Core capaciteitsberekeningsregio voor wijzigingen aan de methodologie voor het opsplitsen van zoneoverschrijdende capaciteit

(C)2543 20.04.2023	Voorstel van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 april 2021 tot vaststelling van de parameters waarmee het volume aan te kopen capaciteit wordt bepaald, inclusief hun berekeningsmethode, en van de andere parameters die nodig zijn voor de organisatie van de veilingen, alsook de methode en voorwaarden tot het verkrijgen van individuele uitzonderingen op de toepassing van de intermediaire prijslimiet(en) in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme
(A)2544 20.04.2023	Advies over een ontwerpvoorstel van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 april 2021 tot vaststelling van de parameters waarmee het volume aan te kopen capaciteit wordt bepaald, inclusief hun berekeningsmethode, en van de andere parameters die nodig zijn voor de organisatie van de veilingen, alsook de methode en voorwaarden tot het verkrijgen van individuele uitzonderingen op de toepassing van de intermediaire prijslimiet(en) in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme dat Elia op 13 oktober 2021 heeft overgemaakt
(A)2545 20.04.2023	Advies over het ontwerp van koninklijk besluit houdende de nadere regels voor de bepaling van de kost voor de elektriciteitsbedrijven van de activiteiten inzake de federale elektriciteits- en gaspremie, en van hun tussenkomst voor het ten laste nemen ervan
(B)2546 11.05.2023	Beslissing tot vaststelling van de Werkingsregels van het Capaciteitsvergoedingsmechanisme
(B)2547 6.07.2023	Beslissing over het voorstel van de NV Elia Transmission Belgium tot het toekennen van een aansluiting met flexibele toegang voor een energieopslagfaciliteit op het transmissienet, specifiek [vertrouwelijk]
(B)2548 6.07.2023	Beslissing over het voorstel van de NV Elia Transmission Belgium tot het toekennen van een aansluiting met flexibele toegang voor een verbruiksinstallatie op het transmissienet, specifiek [vertrouwelijk]
(B)2549 6.07.2023	Beslissing over het voorstel van de NV Elia Transmission Belgium tot het toekennen van een aansluiting met flexibele toegang voor een elektriciteitsproductie-eenheid op het transmissienet, specifiek [vertrouwelijk]
(A)2550 15.05.2023	Advies over de aanvraag tot wijziging van de domeinconcessie voor de bouw en de exploitatie van installaties voor de productie van elektriciteit uit wind in de zeegebieden (Bligh Bank) toegekend aan de nv Belwind bij ministerieel besluit van 5 juni 2007 en gewijzigd bij ministeriële besluiten van 5 februari 2009, van 10 september 2012, van 12 mei 2015 en van 11 september 2015
(B)2551 26.05.2023	Beslissing over de aanvraag van de NV Fluxys Belgium tot goedkeuring van het voorstel tot wijziging van het standaard aardgasvervoerscontract, het toegangsreglement voor aardgasvervoer en het dienstenprogramma van het aardgasvervoersnet
(B)2552 26.05.2023	Beslissing over de bepaling van de saldi van de openbare dienstverplichtingen strategische reserve en CRM voor het jaar 2022
(E)2553 1.06.2023	Voorstel betreffende de toekenning van een vergunning voor de levering van elektriciteit aan TotalEnergies Power & Gas Belgium SA
(B)2554 17.05.2023	Beslissing tot gedeeltelijke intrekking van beslissing (B)2433 van 19 juli 2022, tot intrekking van beslissing (B)2497 en over het verzoek tot wijziging van de T&Cs BRP.
(B)2555 29.06.2023	Beslissing over de vastlegging van de vaste en variabele kosten voor de centrales onderworpen aan de repartitiebijdrage (Doel 3, Doel 4, Tihange 2 en Tihange 3) toe te passen voor de jaren 2023, 2024 en 2025
(RA)2556 15.05.2023	Negende monitoringverslag over de uitbreiding van de toepassing van de sociale tarieven elektriciteit en aardgas naar de begunstigden van de verhoogde tegemoetkoming
(B)2557 8.06.2023	Beslissing over het voorstel van Elia Transmission Belgium NV van de type-overeenkomst voor hersteldiensten (uitgezonderd deel II – Algemene Voorwaarden) voor de periode 2024-2026
(B)2558 8.06.2023	Beslissing over het voorstel van Elia Transmission Belgium NV van aanbestedingsprocedures voor hersteldiensten (black-start diensten) voor de periode 2024-2026
(B)2559 7.07.2023	Beslissing over het model van aangifte in te dienen door de schuldenaars van de heffing ingevoerd in het kader van het plafond op de marktinkomsten van elektriciteitsproducenten
(B)2561 7.09.2023	Beslissing over het voorstel van de NV Elia Transmission Belgium tot het toekennen van een aansluiting met flexibele toegang voor een verbruikseenheid op het transmissienet, specifiek [vertrouwelijk]

(B)2562 7.09.2023	Beslissing over het voorstel van de NV Elia Transmission Belgium tot het toekennen van een aansluiting met flexibele toegang voor een lokale elektriciteitsproductie-eenheid op het transmissienet, specifiek [vertrouwelijk]
(B)2563 7.09.2023	Beslissing over het voorstel van de NV Elia Transmission Belgium tot het toekennen van een aansluiting met flexibele toegang voor een energieopslagfaciliteit op het transmissienet, specifiek [vertrouwelijk]
(B)2564 14.09.2023	Beslissing over het voorstel van de NV Elia Transmission Belgium tot het toekennen van een aansluiting met flexibele toegang voor een lokale energieopslagfaciliteit en lokale elektriciteitsproductie-eenheid op het transmissienet, specifiek [vertrouwelijk]
(A)2566 29.06.2023	● Advies betreffende de winstmarge van de industriële productie van elektriciteit door splijting van kernbrandstoffen door de centrales onderworpen aan de repartitiebijdrage (Doel 3, Doel 4, Tihange 2 en Tihange 3) voor het jaar 2022
(A)2567 13.07.2023	Advies over de bepaling van het jaarlijks minimumbedrag van de repartitiebijdrage, van toepassing voor een periode van drie jaar, zijnde de jaren 2023, 2024 en 2025
(A)2568 8.06.2023	Advies betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Electrabel NV voor de bouw en exploitatie van een grote energieopslagfaciliteit met een vermogen van 200 MW op de site van Vilvoorde op het grondgebied van de gemeente Vilvoorde
(A)2569 15.06.2023	Advies betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Electrabel NV voor de levensduurverlenging van de bestaande STEG Centrale, met een vermogen van 385 MW, op de site van Vilvoorde in de gemeente Vilvoorde en voor de exploitatie van de gascentrale gelegen op de site van Vilvoorde in de gemeente Vilvoorde, in STEG-modus, voor een vermogen van 385 MW en in open cyclus voor een vermogen van 259,8 MW
(A)2570 8.06.2023	Advies over de onafhankelijkheid van mevrouw Roberte Kesteman als onafhankelijk bestuurder in de raad van bestuur van Fluxys Belgium nv
(B)2571 22.06.2023	Beslissing over de aanvraag tot goedkeuring van het gewijzigde LNG-Terminalling Programma, het gewijzigde LNG toegangsreglement, de gewijzigde LNG overeenkomst voor het laden van LNG trucks en het gewijzigde LNG-toegangsreglement voor het laden van trucks
(A)2572 15.06.2023	Advies over de toekenning van een individuele leveringsvergunning voor aardgas aan Edison S,p,A
(Z)2573 8.06.2023	Nota over het vastleggen van de sociale maximumprijzen voor elektriciteit, aardgas en warmte van toepassing op het 3de trimester van 2023
(A)2574 8.06.2023	Advies betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Electrabel NV voor de installatie van een batterijopslagsysteem met een maximaal vermogen van 80 MW in de gemeenten Drogenbos en Sint-Pieters-Leeuw
(A)2575 15.06.2023	Advies betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Electrabel NV voor de bouw en exploitatie van een batterijopslagsysteem met een maximaal vermogen van 100 MW op de site van Kallo in de gemeenten Beveren en Zwijndrecht
(B)2576 6.07.2023	Beslissing over de vastlegging van de correctiefactor voor de periode van 1 oktober 2023 tot en met 30 september 2024 ter bepaling van de minimumprijs voor de groenestroomcertificaten uitgereikt voor de elektriciteit geproduceerd door de installaties in de domeinconcessie van Rentel
(A)2577 15.06.2023	Advies betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Patronale Solar SA voor de bouw en exploitatie van een energieopslagproject met een maximaal vermogen van 75 MW op de site van Harmignies op het grondgebied van Harmignies (Bergen)
(A)2578 15.06.2023	Advies betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Patronale Solar SA voor de bouw en exploitatie van een energieopslagproject met een maximaal vermogen van 75 MW op het grondgebied van de stad Sambreville
(C)2579 7.09.2023	Voorstel van de brutokost van een nieuwkomer, de correctiefactor X en de gewogen gemiddelde kost van kapitaal voor de T-4 veiling met leveringsperiode 2028-2029
(C)2580 7.09.2023	Voorstel van de brutokost van een nieuwkomer, de correctiefactor X en de gewogen gemiddelde kost van kapitaal voor de T-1 veiling met leveringsperiode 2025-2026

(RA)2581 29.06.2023	● Rapport over de verificatie van de inkomsten en de werkelijke kosten van de kerncentrale van Tihange 1 voor de periode van 1 januari 2022 tot 31 december 2022 overeenkomstig de Conventie aangaande de verlenging van de levensduur van Tihange 1 de dato 12 maart 2014 en de wijziging van de Conventie aangaande de verlenging van de levensduur de dato 31 maart 2017
(C)2582 5.10.2023	Voorstel van koninklijk besluit betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen voor de elektriciteit geproduceerd door installaties bedoeld in artikel 6/3 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, en de toekenning van garanties van oorsprong voor deze elektriciteit
(C)2582/2 10.11.2023	Aangepast voorstel van koninklijk besluit betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen voor de elektriciteit geproduceerd door installaties bedoeld in artikel 6/3 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, en de toekenning van garanties van oorsprong voor deze elektriciteit
(A)2583 15.06.2023	Advies over een ontwerp van koninklijk besluit tot bepaling van de categorieën van verbruikers bedoeld in artikel 22bis, § 2, van de elektriciteitswet, en artikel 15/25, § 2, van de gaswet, in het kader van de energienorm
(B)2584 13.07.2023	Beslissing tot goedkeuring van de studie betreffende de marktgebaseerde bepaling van de CO2-emissiefactor voor België
(A)2585 29.06.2023	Advies betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Weerts Energy SA voor de bouw en exploitatie van een energieopslagproject met een maximaal vermogen van 170 MW gelegen op het grondgebied van de gemeente La Louvière
(A)2586 6.07.2023	Advies betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Storm 67 BV voor de bouw en exploitatie van een energieopslagfaciliteit met een maximumcapaciteit van 100 MW gelegen op het grondgebied van de gemeente Brugge
(A)2587 6.07.2023	Advies betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Storm 90 BV voor de bouw en exploitatie van een energieopslagfaciliteit met een maximumcapaciteit van 100 MW gelegen op het grondgebied van de gemeente Langerlo
(A)2588 6.07.2023	Advies betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Storm 91 BV voor de bouw en exploitatie van een energieopslagfaciliteit met een maximumcapaciteit van 200 MW gelegen op het grondgebied van de gemeente Ruien
(A)2589 22.06.2023	Advies over het ontwerp van koninklijk besluit houdende de nadere regels voor de bepaling van de kost voor de elektriciteitsbedrijven en aardgasondernemingen van de activiteiten inzake de federale elektriciteits- en gaspremie, en van hun tussenkomst voor het ten laste nemen ervan
(F)2590 14.09.2023	Studie over negatieve prijzen in day-aheadmarkten
(A)2591 29.06.2023	Advies over maatregelen om het concurrentievermogen van de ondernemingen en de koopkracht van de huishoudelijke afnemers veilig te stellen
(B)2593 14.09.2023	Beslissing over het voorstel van de NV Elia Transmission Belgium tot het toekennen van een aansluiting met flexibele toegang voor een energieopslagfaciliteit op het transmissienet, specifiek [vertrouwelijk]
(B)2594 21.09.2023	Beslissing over het voorstel van de NV Elia Transmission Belgium tot het toekennen van een aansluiting met flexibele toegang voor een energieopslagfaciliteit op het transmissienet, specifiek een [vertrouwelijk]
(Z)2595 22.06.2023	Nota: evaluatieformulier betreffende werking CRM
(A)2596 29.06.2023	Advies over het ontwerp van wet houdende een bijkomende financiering voor de doelstellingen voorzien in artikel 6, tweede lid, van de wet van 4 september 2002 houdende toewijzing van een opdracht aan de openbare centra voor maatschappelijk welzijn inzake de begeleiding en de financiële maatschappelijke steunverlening aan de meest hulpbehoevenden inzake energielevering
(A)2597 29.06.2023	Advies betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Prologis Belgium GS BV voor de bouw en de exploitatie van een opslagproject met een maximum capaciteit van 100 MW gelegen op het grondgebied van La Louvière
(A)2598 29.06.2023	Advies betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Prologis Belgium GS BV voor de bouw en de exploitatie van een opslagproject met een maximumcapaciteit van 25 MW gelegen op het grondgebied van Grâce-Hollogne (Luik)
(A)2599 6.07.2023	Advies betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Prologis Belgium GS BV voor de bouw en de exploitatie van een opslaginstallatie met een maximum capaciteit van 100 MW gelegen op het grondgebied van de gemeente Tongeren

(A)2600 6.07.2023	Advies betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Prologis Belgium GS BV voor de bouw en de exploitatie van een opslaginstallatie met een maximumcapaciteit van 25 MW gelegen op het grondgebied van de gemeente Bornem.
(A)2601 6.07.2023	Advies betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Prologis Belgium GS BV voor de bouw en de exploitatie van een opslaginstallatie met een maximumcapaciteit van 100 MW gelegen op het grondgebied van de gemeente Kontich.
(A)2602 6.07.2023	Advies betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Prologis Belgium GS BV voor de bouw en de exploitatie van een opslaginstallatie met een maximumcapaciteit van 100 MW gelegen op het grondgebied van de gemeente Beersel
(A)2603 6.07.2023	Advies betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan Prologis Belgium GS BV voor de bouw en de exploitatie van een opslaginstallatie met een maximumcapaciteit van 50 MW gelegen op het grondgebied van de gemeente Grimbergen
(B)2604 29.06.2023	Beslissing over de klacht met het oog op een nieuw onderzoek ingediend door Luminus tegen beslissing (B)656G/50 van 6 april 2023 over het aangepast tariefvoorstel van Fluxys Belgium NV betreffende de vervoerstarieven voor de jaren 2024-2027, alsook over de kortingen, multiplicatoren en seizoensfactoren die van toepassing zijn op de aardgasvervoersnettariieven van Fluxys Belgium NV voor de periode 2024-2027
(F)2605 29.06.2023	Studie: samenstelling van de productportefeuilles per leverancier en het besparingspotentieel voor huishoudens op de Belgische elektriciteits- en aardgasmarkt - maart 2023
(A)2606 19.07.2023	Advies over het ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van het verloop van de concurrerende inschrijvingsprocedure, de voorwaarden en procedure tot toekenning van de domeinconcessies en de algemene voorwaarden voor het gebruik van de kavels voor de bouw en exploitatie van een installatie voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België
(B)2607 13.07.2023	Beslissing over de aanvraag van de NV Fluxys Belgium tot goedkeuring van het voorstel tot wijziging van het standaard aansluitingscontract - Eindafnemer
(B)2608 7.09.2023	Beslissing over de aanvraag van de NV Fluxys Belgium tot goedkeuring van het voorstel tot wijziging van het Standaard Aansluitingscontract Lokale Producent
(B)2609 24.08.2023	Beslissing over de vastlegging van de correctiefactor voor de 8ste periode (14.12.2023 – 13.12.2024) ter bepaling van de minimumprijs voor de groenestroomcertificaten uitgereikt voor de elektriciteit geproduceerd door de installaties in de domeinconcessie van Norther
(B)2610 19.07.2023	Beslissing over de vraag tot goedkeuring van het herziene voorstel van standaardcapaciteitscontract ingediend door Elia Transmission Belgium
(A)2611 14.09.2023	Ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de minimumvereisten die van toepassing zijn op de vergelijkingsinstrumenten van het aanbod van de leveranciers en tot vaststelling van de procedure voor de toekenning van een vertrouwensmerk
(B)2612 28.09.2023	Beslissing over het voorstel van de NV Elia Transmission Belgium tot het toekennen van een aansluiting met flexibele toegang voor een elektriciteitsproductie-eenheid op het transmissienet, specifiek [vertrouwelijk]
(B)2613 28.09.2023	Beslissing over het voorstel van de NV Elia Transmission Belgium tot het toekennen van een aansluiting met flexibele toegang voor een lokale elektriciteitsproductie-eenheid op het transmissienet, specifiek [vertrouwelijk]
(B)2614 21.09.2023	Beslissing over het voorstel van de NV Elia Transmission Belgium tot het toekennen van een aansluiting met flexibele toegang voor een energieopslagfaciliteit op het transmissienet, specifiek [vertrouwelijk]
(B)2615 24.08.2023	Beslissing over de vastlegging van de correctiefactor voor de 6de periode (05.10.2023 -04.10.2024) ter bepaling van de minimumprijs voor de groenestroomcertificaten uitgereikt voor de elektriciteit geproduceerd door de installaties in de domeinconcessie van Northwester 2
(A)2616 13.07.2023	Advies over de toekenning van een individuele leveringsvergunning voor aardgas aan Luminus NV
(B)2617 10.08.2023	Beslissing inzake de aanvraag tot goedkeuring van een voorstel tot wijziging van voorwaarden voor de aanbieder van balanceringsdiensten voor frequentieherstelreserves met automatische activering (aFRR) in het kader van een relatief kostenplafond voor de aankoop van aFRR-balanceringscapaciteit

(Z)2618 19.07.2023	Nota over de evaluatie ex post van de impact van de wijziging van de berekeningsmethode van de referentie-energiecomponenten voor het 2de trimester 2023
(Z)2619 19.07.2023	Nota betreffende voorwaarden voor certificering en evaluatiecriteria voor aanwijzing als waterstofvervoersnetbeheerder respectievelijk overeenkomstig de artikelen 10 en 11 van de wet betreffende het vervoer van waterstof door middel van leidingen
(A)2625 19.07.2023	Advies over de onafhankelijkheid van mevrouw Roberte Kesteman als onafhankelijk bestuurder in de raad van bestuur van Elia Transmission Belgium NV en Elia Asset NV
(A)2626 19.07.2023	Advies over de onafhankelijkheid van de heer Bernard L. Gustin als onafhankelijk bestuurder in de raden van bestuur van Elia Transmission Belgium NV en Elia Asset NV
(B)2627 12.10.2023	Beslissing over de aanvraag tot goedkeuring van het TSO-TSO-akkoord voor de deelname van Duitse capaciteit aan het Belgische CRM, ingediend door Elia Transmission Belgium
(B)2628 12.10.2023	Beslissing betreffende het verzoek tot goedkeuring van het TSO-TSO akkoord inzake de deelname van Nederlandse capaciteiten aan het Belgisch CRM, ingediend door Elia Transmission Belgium
(B)2629 18.10.2023	Beslissing over de aanvraag tot goedkeuring van het TSO-TSO-akkoord voor de deelname van Franse capaciteit aan het Belgische CRM en voor de deelname van Belgische capaciteit aan het Franse CRM, ingediend door Elia Transmission Belgium
(C)2630 31.08.2023	Voorstel van referentiescenario voor de T-1 veiling met leveringsperiode 2025-2026
(C)2631 31.08.2023	Voorstel van referentiescenario voor de T-4 veiling met leveringsperiode 2028-2029
(B)2632 26.10.2023	Beslissing over het voorstel van de NV Elia Transmission Belgium tot het toekennen van een aansluiting met flexibele toegang voor een energieopslagfaciliteit op het transmissienet, specifiek een batterijpark te Aubange 2
(B)2633 26.10.2023	Beslissing over het voorstel van de NV Elia Transmission Belgium tot het toekennen van een aansluiting met flexibele toegang voor een energieopslagfaciliteit op het transmissienet, specifiek een batterijpark te Aubange 1
(A)2634 24.08.2023	Advies betreffende de toekenning van een individuele vergunning aan SA Eneco Wind Belgium voor de bouw en exploitatie van een energieopslagproject met een maximaal vermogen van 50 MW in Ville-sur-Haine, gelegen op het grondgebied van de stad Roeulx
(B)2635 9.11.2023	Beslissing over het aangepaste voorstel van Elia Transmission Belgium NV van de regels voor de opschorting en het herstel van marktactiviteiten en de specifieke regels voor onbalansverrekening en verrekening van balanceringsenergie in het geval van opschorting van marktactiviteiten
(B)2636 7.09.2023	Beslissing over de aanvraag van de NV Fluxys Belgium tot goedkeuring van het voorstel tot wijziging van bijlage B van het Toegangsreglement voor Aardgasvervoer
(A)2637 14.09.2023	Advies over de aanvraag van EPEX SPOT SE tot aanwijzing als benoemde elektriciteitsmarktbeheerder (NEMO)
(A)2639 31.08.2023	Advies over een voorontwerp van wet houdende wijzigingen van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt met betrekking tot dubbele tarifiering
(B)2640 14.09.2023	Beslissing over de vastlegging van de correctiefactor voor de 6de periode (03.12.2023 -02.12.2024) ter bepaling van de minimumprijs voor de groenestroomcertificaten uitgereikt voor de elektriciteit geproduceerd door de installaties in de domeinconcessie van Mermaid
(B)2641 14.09.2023	Beslissing over de vastlegging van de correctiefactor voor de 6de periode (03.12.2023 -02.12.2024) ter bepaling van de minimumprijs voor de groenestroomcertificaten uitgereikt voor de elektriciteit geproduceerd door de installaties in de domeinconcessie van Seastar
(B)2642 14.09.2023	Beslissing over de vraag tot goedkeuring van het door de NV Balansys ingediende voorstel tot wijziging van de Balanceringscode en het Balanceringsprogramma

5. De CREG

(Z)2643 7.09.2023	Nota over het vastleggen van de sociale maximumprijzen voor elektriciteit, aardgas en warmte van toepassing op het 4de trimester van 2023
(B)2644 18.10.2023	Beslissing met betrekking tot de beoordeling van de kost van de openbare dienstverplichting voor de financiering van de aankoop van federale groenestroomcertificaten voor het jaar 2024
(A)2645 14.09.2023	Advies over de aanvraag van de NV Fluxys Belgium van een bijvoegsel aan de lopende vervoersvergunning A322-297 van 18 april 1969
(A)2646 14.09.2023	Advies over het behoud van een individuele leveringsvergunning voor aardgas door Uniper Global Commodities SE
(A)2647 21.09.2023	Advies over het voorontwerp van wet tot invoering van een sociaaltariefpremie
(A)2648 21.09.2023	Advies over het behoud van een individuele leveringsvergunning voor aardgas door OMV Gas Marketing & Trading Belgium BV
(B)2651 26.10.2023	Beslissing tot vaststelling van een inbreuk door Elia op artikel 4 van REMIT
(A)2652 5.10.2023	Advies over de aanvraag die Elia Asset nv heeft ingediend voor de bouw en de exploitatie van installaties nodig voor de transmissie van elektriciteit, in de zeegebieden waarin België rechtsmacht kan uitoefenen, voor het Modular Offshore Grid II
(C)2653/X 30.09.2023	● Voorstellen tot bepaling van het bedrag van de heffing op het surplus aan inkomsten ten behoeve van de Staat voor schuldenaar X en voor de heffingsperiode van 1 augustus 2022 tot 31 december 2022
(B)2654 26.10.2023	Beslissing over de beoordeling van de kost van de openbare dienstverplichtingen tot financiering van de strategische reserve en het CRM voor het jaar 2024
(B)2655 16.11.2023	Beslissing over het voorstel van de NV Elia Transmission Belgium tot het toekennen van een aansluiting met flexibele toegang voor een energieopslagfaciliteit op het transmissienet, specifiek [vertrouwelijk]
(B)2658 14.12.2023	Beslissing over het voorstel van de NV Elia Transmission Belgium tot het toekennen van een aansluiting met flexibele toegang voor een elektriciteitsproductie-eenheid op het transmissienet, specifiek [vertrouwelijk]
(F)2659 5.10.2023	Studie over de aardgaslevering aan grote industriële klanten in België in 2022
(Z)2660 12.10.2023	Nota over de evaluatie ex post van de impact van de wijziging van de berekeningsmethode van de referentie-energiecomponenten voor het 3de trimester 2023
(Z)2661 18.10.2023	Jaarlijks monitoringverslag over de uitbreiding van de toepassing van de sociale tarieven elektriciteit en aardgas naar begunstigden van de verhoogde tegemoetkoming
(B)2662 9.11.2023	Beslissing over de goedkeuring van de contractwijziging met betrekking tot de Power Purchase Agreement tussen Rentel nv en Total Energies Power & Gas Belgium sa
(Z)2663 26.10.2023	Algemene beleidsnota voor het jaar 2024
(B)2664 9.11.2023	Beslissing over de goedkeuring van de contractwijziging met betrekking tot de Power Purchase Agreement tussen Seamade nv en Eneco Energy Trade bv voor de elektriciteit geproduceerd door de installaties in de domeinconcessie van Mermaid

(B)2665 9.11.2023	Beslissing over de goedkeuring van de contractwijziging met betrekking tot de Power Purchase Agreement tussen Seamade nv en Eneco Energy Trade bv voor de elektriciteit geproduceerd door de installaties in de domeinconcessie van Seastar
(B)2666 16.11.2023	Beslissing over de goedkeuring van de contractwijziging met betrekking tot de Power Purchase Agreements tussen Norther nv en Norden BE bv en tussen Norther nv en Electrabel nv
(B)2672 16.11.2023	Beslissing over de goedkeuring van de contractwijziging met betrekking tot de Power Purchase Agreement tussen Northwester 2 nv en RWE Supply & Trading GmbH
(B)2673 23.11.2023	Beslissing over de vraag tot goedkeuring van het voorstel van contract voor het aankopen van groenestroomcertificaten tussen Elia Transmission Belgium nv en Rentel nv
(B)2674 23.11.2023	Beslissing over de vraag tot goedkeuring van het voorstel van contract voor het aankopen van groenestroomcertificaten van het offshore windpark Mermaid tussen Elia Transmission Belgium nv en Seamade nv
(B)2675 23.11.2023	Beslissing over de vraag tot goedkeuring van het voorstel van contract voor het aankopen van groenestroomcertificaten van het offshore windpark Seastar tussen Elia Transmission Belgium nv en Seamade nv
(B)2676 23.11.2023	Beslissing over de vraag tot goedkeuring van het voorstel van contract voor het aankopen van groenestroomcertificaten tussen Elia Transmission Belgium nv en Norther nv
(B)2677 23.11.2023	Beslissing over de vraag tot goedkeuring van het voorstel van contract voor het aankopen van groenestroomcertificaten tussen Elia Transmission Belgium nv en Northwester 2 nv
(A)2678 26.10.2023	Advies over het wetsvoorstel tot wijziging van de programmawet van 27 december 2004 voor wat het terugdraaien van de accijnsverhoging van de federale regering en het verbieden van belastingverhogingen op energie betreft
(B)2679 26.10.2023	Beslissing over de validering van de resultaten van de door Elia Transmission Belgium georganiseerde Veiling vier jaar voor de capaciteitsleveringsperiode 2027-2028
(C)2680/X 21.12.2023	● Voorstellen tot bepaling van het bedrag van de heffing op het surplus aan inkomsten ten behoeve van de Staat voor schuldenaar X en voor de heffingsperiode van 1 januari 2023 tot 30 juni 2023
(A)2681 26.10.2023	Advies over een voorontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de voorwaarden en modaliteiten betreffende de deelname door de houders van onrechtstreekse buitenlandse capaciteit aan de preveilingprocedure en aan de prekwalificatieprocedure overeenkomstig artikel 7undecies, §8, eerste lid, 3°, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt
(B)2682 7.12.2023	Beslissing over de aanvraag van de N.V. Fluxys Belgium tot goedkeuring van het voorstel tot wijziging van het standaard opslagcontract, het glossarium van definities, de bijlagen B, D1 en H1 van het toegangsreglement voor opslag en het dienstenprogramma voor opslag
(B)2684 30.11.2023	Advies over het voorstel van herzien systeembeschermingsplan van Elia Transmission Belgium NV met inbegrip van de lijsten van significante netgebruikers en significante netgebruikers met hoge prioriteit en de bijhorende maatregelen/voorwaarden
(B)2685 30.11.2023	Advies over het voorstel van herzien herstelplan van Elia Transmission Belgium NV met inbegrip van de lijsten van significante netgebruikers en significante netgebruikers met hoge prioriteit en de bijhorende maatregelen/voorwaarden
(A)2686 16.11.2023	Advies over het ontwerp van koninklijk besluit houdende criteria voor de beoordeling van het aantal huishoudens dat kampt met energiearmoede
(B)2687 7.12.2023	Beslissing over de goedkeuringsaanvraag van de NV Elia Transmission Belgium voor een derogatie van artikel 16, achtste lid van Verordening (EU) 2019/943 met betrekking tot een minimale beschikbare capaciteit voor zoneoverschrijdende handel
(B)2688 30.11.2023	Beslissing over de vraag tot goedkeuring van een voorstel tot wijziging van de methodologieën en voorwaarden voor de Balanceringsverantwoordelijke of “de T&Cs BRP” in het kader van de toetreding tot het Europese mFRR-platform

(B)2689 16.11.2023	Advies over de aanvraag door de vzw Vinçotte tot hernieuwing van de erkenning als keuringsinstelling met toepassing van artikel 3, §2, van het koninklijk besluit van 16 juli 2002 betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen.
(B)2692 14.12.2023	● Beslissing tot oplegging van een openbaredienstverplichting aan [vertrouwelijk] met betrekking tot de levering van de blindvermogensdienst aan Elia Transmission Belgium nv in 2024
(B)2693 14.12.2023	● Beslissing tot oplegging van een openbaredienstverplichting aan [vertrouwelijk] met betrekking tot de levering van de blindvermogensdienst aan Elia Transmission Belgium nv in 2024
(B)2694 14.12.2023	● Beslissing tot oplegging van een openbare dienstverplichting aan [vertrouwelijk] met betrekking tot de levering van de blindvermogensdienst aan Elia Transmission Belgium nv in 2024
(B)2695 14.12.2023	● Beslissing tot oplegging van een openbare dienstverplichting aan [vertrouwelijk] met betrekking tot de levering van de blindvermogensdienst aan Elia Transmission Belgium nv in 2024
(B)2696 14.12.2023	● Beslissing tot oplegging van een openbare dienstverplichting aan [vertrouwelijk] met betrekking tot de levering van de blindvermogensdienst aan Elia Transmission Belgium nv in 2024
(B)2697 14.12.2023	● Beslissing tot oplegging van een openbare dienstverplichting aan [vertrouwelijk] met betrekking tot de levering van de blindvermogensdienst aan Elia Transmission Belgium nv in 2024
(B)2698 14.12.2023	● Beslissing tot oplegging van een openbare dienstverplichting aan [vertrouwelijk] met betrekking tot de levering van de blindvermogensdienst aan Elia Transmission Belgium nv in 2024
(B)2699 14.12.2023	● Beslissing tot oplegging van een openbare dienstverplichting aan [vertrouwelijk] met betrekking tot de levering van de blindvermogensdienst aan Elia Transmission Belgium nv in 2024
(B)2700 16.11.2023	● Beslissing over het ex ante verslag van Elia Transmission Belgium over het gebruik van de congestie-inkomsten voor het jaar 2024 en 2025 zoals bedoeld in artikel 19(1) van verordening (EU) 2019/943
(B)2704 23.11.2023	Beslissing over de aanvraag tot goedkeuring van een wijziging aan het TSO-TSO-akkoord voor de deelname van Duitse capaciteit aan het Belgische CRM, ingediend door Elia, Amprion, TenneT, Transnet BW en 50Hertz
(B)2705 23.11.2023	Beslissing betreffende het verzoek tot goedkeuring van een wijziging aan het TSO-TSO akkoord inzake de deelname van Nederlandse capaciteiten aan het Belgisch CRM, ingediend door Elia Transmission Belgium en TenneT
(A)2706 23.11.2023	Advies over de mogelijkheid, voor de energieleveranciers en distributienetbeheerders, om een terugbetaling te krijgen van de kosten voor de toekenning van bepaalde federale energiepremies
(A)2707 30.11.2023	Advies over de aanvraag van de NV Fluxys Belgium van een vervoersvergunning A323-4546 voor de aansluiting op het net van de biomethaaninstallatie van Green Logix
(RA)2709/1 30.11.2023	Tussentijds verslag over het onderzoek naar toepassing van het Koninklijk besluit van 9 december 2021 tot bepaling van de minimumvereisten waaraan de facturen en factureringsinformatie voor gas en elektriciteit moeten voldoen
(A)2710 30.11.2023	Advies over een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 6 juni 2022 tot vaststelling van sociale maximumprijzen voor de levering van warmte aan beschermde residentiële afnemers en over een ontwerp van ministerieel besluit tot wijziging van de ministeriële besluiten van 30 maart 2007 houdende vaststelling van sociale maximumprijzen voor de levering van aardgas / elektriciteit aan beschermde residentiële afnemers
(B)2711 21.12.2023	● Beslissing tot oplegging van een openbaredienstverplichting aan Electrabel nv met betrekking tot de levering van de black-start-dienst aan Elia Transmission Belgium nv in 2024 -2026

(Z)2712 07.12.2023	Nota over het vastleggen van de sociale maximumprijzen voor elektriciteit, aardgas en warmte van toepassing op het 1ste trimester van 2024
(F)2716 21.12.2023	Studie over de prijzen op de Belgische aardgasmarkt in 2022
(Z)2717 14.12.2023	Nota over het huidige beslissingsproces van de CREG voor het toekennen van een aansluiting met flexibele toegang op het federaal transmissienet
(A)2718 21.12.2023	Advies over het voorontwerp van wet tot invoering van een sociaaltariefpremie
(A)2719 21.12.2023	Advies over een ontwerp van koninklijk besluit houdende de nadere regels voor de bepaling van de kost voor tussenkomst van leveranciers bij de toekenning van de federale elektriciteits- en gaspremies
(Z)2720 21.12.2023	Nota over de opvallende evoluties op de Belgische groothandelsmarkten voor elektriciteit en aardgas in 2023
(A)2721 21.12.2023	Advies over een ontwerp van koninklijk besluit houdende de voorwaarden en modaliteiten voor de deelname van houders van onrechtstreekse buitenlandse capaciteit aan de preveilingprocedure en de prekwalificatieprocedure in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme

- Vertrouwelijke akte omwille van het vertrouwelijke karakter van de informatie die ze bevat. Het directiecomité evalueert het vertrouwelijke karakter van de informatie rekening houdend met de richtsnoeren over de informatie die als vertrouwelijk te beschouwen is omwille van het commercieel gevoelige of persoonlijke karakter ervan, zoals gepubliceerd op de website van de CREG.

Verantwoordelijke uitgever

Ilse Tant
Nijverheidsstraat 26-38
1040 Brussel

Vormgeving

www.inextremis.be

Illustraties

www.stock.adobe.com

Personeelsfoto

Hyacinthe Arthurs - arthurs-h.be

